

DAMBRIUNAS
KLIMAS
SCHMALSTIEG

INTRODUCTION/
TO MODERN/
LITHUANIAN

LEONARDAS DAMBRIŪNAS

ANTANAS KLIMAS

WILLIAM R. SCHMALSTIEG

**INTRODUCTION TO MODERN
LITHUANIAN**

Franciscan Fathers
Brooklyn, New York

Copyright © 1966 by Franciscan Fathers

Printed in the United States of America

Library of Congress Catalog Card Number 66-27627

Fifth Edition-1993

Photographs by V. Augustinas

Published by DARBININKAS
Franciscan Fathers
341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207
U.S.A.

Foreword

Lithuanian is the language of the people of Lithuania and of about a million Americans of Lithuanian origin. Along with Latvian (Lettish) and the now extinct Old Prussian it belongs to the Baltic branch of the Indo-European family of languages. The Baltic languages are noted for their extremely conservative and philologically interesting linguistic forms. Thus a knowledge of Lithuanian is almost a "must" for any linguist who works in comparative Indo-European linguistics. The need for such a book is felt both among language scholars who wish to familiarize themselves with Lithuanian and among those Americans of Lithuanian descent who wish to know something of the language of their ancestors. Up to now, unfortunately, the number of grammars of Lithuanian available has been very small indeed. There are not more than two or three available in English, and these are obsolete.

This grammar is designed not for young children, but rather for those who have already reached a certain stage of maturity. The method is traditional, but there are some conversations and pattern drills in the text and it would be possible to use the book with an audio-lingual approach.

The book has 40 lessons in its main part. A typical lesson has a reading selection, vocabulary list, grammar, exercises and a topical, usually connected conversation of 10 utterances. No effort was made to make the lessons even in length and difficulty. By reason of the grammatical topic, some lessons are very long (e.g. Lesson 24, where *all* cardinal numerals are discussed with examples), while others are rather short. With this kind of arrangement, the instructor will have all kinds of teaching possibilities: he can stress either the aural-oral approach, or the reading-grammar-translation method.

Each fifth lesson (i.e. Lessons 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40) is a "Review Lesson". These lessons are "review" lessons only in the sense that they do not introduce any new grammatical material which the student should learn. But they vary very much in the supplementary reading items, lists, charts, graphs, etc. Almost every one of these review lessons has some drill

patterns (either *combination drill* or *variation drill* types mostly) which partly review some main grammatical points covered in the previous four lessons. If there is a need to supplement these drills, any teacher can devise a great number of them, using the basic patterns and vocabulary given. The review lessons may be omitted, if the student wishes only to get acquainted with the grammatical structure of Lithuanian.

After the 40 main lessons, there is the grammatical appendix where the total grammar of Lithuanian is given. It is presented in the "classical" pattern: the nouns, adjectives, verbs, etc. At the end there is a chapter on verbal prefixes and a chapter on verbal aspects.

Then follows a very short chapter of extra reading selections: a folk tale, a few short selections on Lithuanian history, an editorial from a Lithuanian newspaper, a few folk songs and poems. All these selections are heavily annotated, and their vocabulary is included in the Lithuanian-English vocabulary.

The next part comprises the Lithuanian-English vocabulary which includes all the words used in the lessons and in the readings. We have provided a rather large vocabulary, since, for some time at least, this grammar will have to be a primer, a review grammar, a little reader and . . . a dictionary.

The English-Lithuanian vocabulary contains only those words which are needed for the translations from English into Lithuanian.

The best way to get a good pronunciation is to try to imitate the pronunciation of a native Lithuanian. The descriptions of the sounds given in the text are only an approximation and nothing can replace the careful guidance of a trained native Lithuanian. It is suggested that the student make every effort to find someone to help him. Eventually it is hoped that tapes to accompany this textbook will be available for sale or hire.

In learning to converse in Lithuanian the student should try to memorize the conversations rather than the grammatical rules. After memorizing the conversations he may then learn exactly why each word is put in the form in which he finds it. He may then substitute other words having similar meanings. In doing the exercises the student should follow as closely as possible the examples given in the reading and the grammatical explanations. Initiative and originality have no place for the beginner in a foreign language. Parrot-like imitation is preferable to incorrect original formulations.

In the future, we plan to prepare a key to all the exercises in this book, which will be available for teachers and bona-fide self-teachers of Lithuanian. As mentioned above, tapes will also be made for the entire

book, i.e., for the pronunciation exercises of the introductory lesson, and for most of the basic reading selections, conversations, etc.

The authors wish to express their grateful thanks to Rt. Rev. Msgr. J. A. Karalius, for his great moral and financial help in making the publication of this book a reality. We are also indebted to Mr. William Babcock for making the map on the inside covers and also doing the drawings for the Introductory Lessons, to Mr. Paulius Jurkus for doing drawings for lessons 20, 25 and 35, and to Mr. V. Augustinas for the photographs. Finally, the authors express their thanks to the University of Rochester which allocated funds for helping with the typing of the original manuscript.

Leonardas Dambriūnas

Formerly Lecturer in Lithuanian
at the University of Kaunas

Antanas Klimas

Associate Professor of German
University of Rochester

William R. Schmalstieg

Associate Professor of
Slavic Languages
The Pennsylvania State University

CONTENTS

Foreword	iii
Contents	vi
Introductory Lesson. Alphabet. Stress and Intonation. Sounds and Letters. Table of Vowels. Table of Consonants. Some Common Expressions	1
Lesson 1. <i>Mano namas</i> . Articles. Present Tense of <i>būti</i> and <i>ėti</i> . <i>Greetings</i>	21
Lesson 2. <i>Mano šeima</i> . Present Tense of the Verbs. Negation. Possessive Adjectives and Pronouns. <i>Asking for Directions</i>	25
Lesson 3. <i>Mūsų miestas</i> . The Cases. 1st and 2nd Declension of Nouns (Singular). 'I like'. <i>In a Restaurant</i>	29
Lesson 4. <i>Ugnis</i> . 3rd Declension of Nouns (Singular). Numerals 1-10. Negation. <i>What is That?</i>	37
Lesson 5. (Review Lesson). <i>Vilnius</i> . Conversations. Combination Practice. The Accent Classes of the Lithuanian Nouns	43
Lesson 6. <i>Graži diena</i> . 4th Declension of Nouns (Singular). <i>ar ne? Mėgti</i> versus <i>patikti</i> . <i>Are you not Mr. Šarkis?</i>	51
Lesson 7. <i>Šuo ir vanduo</i> . <i>Prie vandens</i> . 5th Declension of Nouns (Singular). Reflexive Verbs. Imperative. <i>Meeting People</i>	57
Lesson 8. <i>Laiškas</i> . Past Tense. Past Tense of <i>būti</i> and <i>ėti</i> . Declension of Personal Pronouns. Use of Personal Pronouns. <i>Mrs. Žukas and Mrs. Rimas</i>	65
Lesson 9. <i>Sekmadienis</i> . Future Tense. Principal Parts of Verbs. Word Order. <i>Do you Speak Lithuanian?</i>	75
Lesson 10. (Review Lesson). <i>Lietuva</i> . <i>Peizažas</i> . Conversations. Combination Practice. Variation Practice	83
Lesson 11. <i>Mano kambarys</i> . 1st Declension of Adjectives (Singular). <i>Reikėti</i> and <i>reikalingas</i> . Family Names. <i>In the City: Asking Directions</i>	87
Lesson 12. <i>Mano gimtasis kaimas</i> . 2nd Declension of Adjectives (Singular). Formation of Adverbs. Neuter Adjective. Frequentative Past. <i>Where it is Better (Tastier) to Eat</i>	95
Lesson 13. <i>Mieste</i> . 3rd Declension of Adjectives (Singular). Past Active Participle. Present Perfect. <i>A New Film</i>	101
Lesson 14. <i>Laiškas</i> . Plural of 1st Declension Nouns. Some Verbal Prefixes. <i>At the Bus Station</i>	107
Lesson 15. (Review Lesson). <i>Nemunas</i> . <i>Pasaka apie laimingą ūkininką</i> . <i>Kambarys</i> . Conversations. Combination Practice. Variation Practice	113

Lesson 16. <i>Pelėdos ir varnos</i> . Plural of 2nd Declension Nouns. Use of the Genitive. Progressive Tenses. <i>At the Store</i>	121
Lesson 17. <i>Klasėje</i> . Plural of 3rd Declension Nouns. Optative (Permissive). <i>At the Barber's</i>	129
Lesson 18. <i>Trys sūnūs</i> . Plural of 4th Declension Nouns. Impersonal Constructions with Neuter Adjectives. <i>On the Street</i>	133
Lesson 19. <i>Šeima</i> . Plural of 5th Declension Nouns. Dual of Nouns. Use of the Genitive. Supine. <i>At the Railroad Station</i>	137
Lesson 20. (Review Lesson). A. Countries, Inhabitants and Their Languages. B. Parts of the House. C. "Jokes". D. Combination Practice. E. Variation Practice	145
Lesson 21. <i>Laiškas iš Lietuvos</i> . Plural of 1st Declension Adjectives. Pluperfect. Frequentative Perfect. Use of the Dative. <i>At the Harbor</i>	153
Lesson 22. <i>Garlaivių iš Klaipėdos į Kauną</i> . Plural of 2nd Declension Adjectives. Future Perfect. Use of the Accusative. <i>At the Bookstore</i>	163
Lesson 23. <i>Kaune</i> . Plural of 3rd Declension Adjectives. Use of the Instrumental. Nouns Used Only in Plural. <i>The Two Cousins</i>	171
Lesson 24. <i>Kelionė iš Kauno į Vilnių</i> . Cardinal Numbers. Numerals Used with Plural Nouns. Fractions. "One and a Half", etc. Expressing One's Age. Addition, Subtraction, Multiplication, Division. Use of the Locative. <i>In a Clothes Store</i>	181
Lesson 25. (Review Lesson). A. The Human Body. B. Men's Clothes. C. Women's Clothes. D. <i>Žynė ir mergaitė</i> . E. <i>Šimtas vilkų</i> . F. Combination Practice. G. Variation Practice	195
Lesson 26. <i>Vilniuje</i> . Active Participles. Adverbial Participles. Gerunds. <i>The Weather</i>	203
Lesson 27. <i>Trakai</i> . Comparison of Adjectives. Declension of <i>didžiausias</i> . Comparison of Adverbs. <i>Moving</i>	215
Lesson 28. <i>Gražioji vasara</i> . Definite Adjectives. <i>didis</i> and <i>didysis</i> . <i>Vacations</i>	225
Lesson 29. <i>Klasėje</i> . Ordinal Numerals. Reflexive <i>savęs</i> . Emphatic Pronoun <i>pats</i> . <i>Summer</i>	231
Lesson 30. (Review Lesson). Non-Lithuanian Proper Names in Lithuanian. Combination Practice. Variation Practice	237
Lesson 31. <i>Laiškas iš Vilniaus</i> . Subjunctive. Subjunctive Progressive Tense. Subjunctive Preterit. <i>If I Had a Million Dollars</i>	241
Lesson 32. <i>Rytą</i> . The Hour of the Day. The Days of the Week. Accusative in Time Expressions. Nominative in Time Expressions. Instrumental in Time Expressions. Locative in Time Expressions. The Year. The Months. The Dates. Prepositions in Time Expressions. <i>Before a Concert</i>	247

Lesson 33. <i>Klasėje</i> . Passive Participles. Participle of Necessity. <i>At the Library</i>	259
Lesson 34. <i>Gintaras</i> . Tenses of the Passive Voice. Subjunctive Passive. Passive Imperative. Passive Infinitive. <i>In A Suburb</i>	267
Lesson 35. (Review Lesson). <i>Baltų tautos</i> . Review and Summary of the Participles and Gerunds	275
Lesson 36. <i>Mindaugas</i> . Demonstrative Pronouns. Relative Pronouns. Declension of Various Pronouns. <i>Ticket for Speeding</i>	281
Lesson 37. <i>Vytautas Didysis</i> . Prepositions. Expressions with Prepositions and without them. <i>Summer</i>	291
Lesson 38. <i>Kristijonas Donelaitis</i> . Conjunctions. Interjections. Participles. Special Adverbs. <i>Homework</i>	303
Lesson 39. <i>Lietuvių kalba</i> . Participial Phrases. Participles and Gerunds in Indirect Discourse. <i>Autumn</i>	311
Lesson 40. (Review Lesson). 200 sentences to be translated into Lithuanian	319
Grammatical Appendix	327
Nouns	327
Adjectives	332
Verbs (Including Participles)	336
Pronouns	357
Numerals	361
Prepositions	364
Adverbs	365
Conjunctions	367
Interjections (<i>Jaustukai</i>)	367
Interjections (<i>Išiktukai</i>)	368
Accentuation	369
Verbal Prefixes	378
Verbal Aspects	385
Readings	391
<i>Kvailutis</i>	392
<i>Lietuvos monarchijos kūrimasis</i>	394
<i>Vytėnė ir Gedimino Lietuva</i>	396
<i>Tautinė šventė prasmė</i>	398
Folksongs: <i>Mėnuo saulų vedė. Užkit, užkit, mano girnaitės. Lėk, vanagėli. Dainuok, sesyte</i>	402
Poems: <i>Senovės daina. Rūpintojėlis. Šv. Sebastijonas. Kad nebūtum viena</i>	404
Lithuanian - English Vocabulary	409
English - Lithuanian Vocabulary	460
Grammatical Index	469

Introductory Lesson

I. THE ALPHABET

Lithuanian uses the Latin alphabet with some additions and modifications. There are 32 letters in the Lithuanian alphabet. This includes most of the letters of the Latin alphabet as used in English with the exception of *w*, *x* and *q*, which we do find, however, in foreign names such as *Quito*, *Wallace*, etc.

Lithuanian letters which differ from English are: *q*, *ę*, *ė*, *į*, *ų*, *ū*, *č*, *š*, *ž*. The sounds which these letters represent are discussed in section III.

In the sequence of the Lithuanian letters there are some differences from the arrangement in English:

- a) the *y* is considered as a type of *i* and it goes right after *į* so that the three *i*'s of Lithuanian occur in the following order: *i*, *į*, *y*.
- b) the four vowel groups with diacritic signs are all treated as one letter, i.e. *a* and *ą* go together as do *e*, *ę* and *ė*; *i*, *į* and *y* go together as do *u*, *ų* and *ū*. Of course, we will do the same in this book.
- c) if the *q* is ever used, it is placed (as, for example, in a dictionary of proper names) right after the *p*, the *w* right after the *v* and the *x* would be the last letter in the alphabet.

In print the Lithuanian alphabet appears almost the same as the English alphabet, except for the above-mentioned differences. In the written form there are other differences. (See Table 1)

Table 1: Standard Lithuanian Letters:

A a <i>Aa</i>	Ą ą <i>Ąą</i>	B b <i>Bb</i>
C c <i>Cc</i>	Č č <i>Čč</i>	D d <i>Dd</i>
E e <i>Ee</i>	Ę ę <i>Ęę</i>	Ė ė <i>Ėė</i>
F f <i>Ff</i>	G g <i>Gg</i>	H h <i>Hh</i>
I i <i>Ii</i>	Į į <i>Įį</i>	Y y <i>Yy</i>
J j <i>Jj</i>	K k <i>Kk</i>	L l <i>Ll</i>
M m <i>Mm</i>	N n <i>Nn</i>	O o <i>Oo</i>
P p <i>Pp</i>	R r <i>Rr</i>	S s <i>Ss</i>
Š š <i>Šš</i>	T t <i>Tt</i>	U u <i>Uu</i>
Ų ų <i>Ųų</i>	Ū ū <i>Ūū</i>	V v <i>Vv</i>
Z z <i>Zz</i>	Ž ž <i>Žž</i>	

Block (printed) letters are practically never used in regular Lithuanian writing, and all letters in individual words are usually connected.

EXERCISE:

A. Write out the Lithuanian alphabet. Practice especially the following letters: A a; Ą ą; Č č; Ę ę; Ū ū; Ž ž.

B. Write out the basic reading selection of Lesson 5.

II. STRESS AND INTONATION

The stressed syllable is that syllable of a word which receives special emphasis and the intonation is the manner of pronouncing that syllable. Since there are three types of pronunciation of a single syllable there are therefore three separate signs with which Lithuanians denote these intonations. (In the United States the term *pitch-stress* is sometimes used to denote what European scholars call intonation, but we will use the term *intonation*, since this is traditional in Baltic scholarship.) The stress can fall on almost any syllable of a word and sometimes one form of a word may carry the stress on a certain syllable whereas another form of the same word will carry the stress on another syllable. In this book almost all Lithuanian words are marked with the intonation, although in regular Lithuanian texts these are not used.

The intonation marks are as follows:

˘ — this is called the grave stress (*kairinis kiŗtis*) or the short intonation (*trumpinė priėgaidė*). A vowel marked with this stress is pronounced with more force or amplitude, but it is not lengthened. Even when stressed a Lithuanian short vowel remains short. Examples: *mamà*, *nė* 'no', *iki* 'until', *tù* 'you (familiar form)', *pùpos* 'beans'.

˙ — this is the acute or falling intonation (*virtapradė priėgaidė*), known in German as the *Stosston*. This occurs with long vowels or diphthongs. A long vowel with this sign is always stressed more heavily on the first part than on the second part. In the case of a diphthong the first part of the diphthong receives a heavier stress and is held longer than the second part of the diphthong.

Examples with vowels: *ąžuolas* 'oak', *sprėsti* 'to decide', *dėti* 'to put', *įrašas* 'inscription', *ýpač* 'especially', *óras* 'air', *būti* 'to be'. Examples with diphthongs: *káimas* 'village', *áuksas* 'gold', *mėilė* 'love', *pienas* 'milk', *úostas* 'harbor'.

˜ — this is the circumflex intonation (*virtagālė priėgaidė*), known in German as the *Schleifton*. A long vowel with this sign is always stressed more heavily on the second part than on the first part. In the case of a diphthong the second part of the diphthong receives a heavier stress and is held longer than the first part.

Examples with vowels: *tā* (acc. sing.) 'that', *ėglė* 'spruce', *manėš* (gen. sing.) 'of me', *katė* 'cat', *įprastas* 'usual, accustomed', *jōš* (nom. plur. fem.) 'they', *jū* (gen. plur.) 'of them'.

III. THE SOUNDS

and Their Representations by Letters

A. VOWELS

All vowels in Lithuanian are distinguished by length, i.e. there are short and long vowels. Contrary to the English situation where most vowels are diphthongized, or have some kind of off-glide, Lithuanian vowels are never diphthongized, and they are somewhat more tense than those of English.

Aa. Short Vowels

a — this letter may denote a short, more or less tense, unrounded, open central vowel. It may be stressed or unstressed, but even when stressed it will be shorter than the normal stressed vowel of English. Under certain circumstances (namely in open syllables, although even here there are exceptions) this letter is used to denote a long vowel; if this is the case such a long vowel may have only the circumflex accent and will be pronounced exactly like *ā*, cf. section Ab. on long vowels.

Examples as a short vowel: *kadà* 'when', *àš* 'I', *Amèrika* 'America', *màno* 'my'.

Examples as a long vowel: *nāmas* 'house', *gālas* 'end'.

e — this letter may denote a short stressed or unstressed vowel, not very tense, but rather close (not as close, however, as *é*, see below). This sound is similar to the *e* in English *bet* or *nest*. Under certain circumstances (namely in open syllables, although even here there are exceptions) this letter is used to denote a long vowel; if this is the case such a long vowel may have only the circumflex accent and will be pronounced exactly like *ē*, cf. section Ab. on long vowels.

Examples as a short vowel: *kepì* 'you bake', *neši* 'you carry', *nè* 'no', *namè* 'in the house'.

Examples as a long vowel: *kēlias* 'road', *lēdas* 'ice'.

i — this letter denotes a short, close, forward unrounded vowel (but not as close as the *y*, see below), somewhat more close than the *i* of English *sit*. It can be either stressed or unstressed.

Examples: *tikraī* 'for sure, surely', *tiki* 'you believe', *tiki* 'he believes', *tik* 'only'.

o — this letter denotes a vowel which is somewhat closer and more rounded than the English o in *boat*, and without the English off-glide at the end. It can be stressed or unstressed. For its use to denote a long vowel see Ab below.

Examples: *poètika* 'poetics', *politika* 'politics; policy', *òpera* 'opera', *tòrtas* 'layer cake', *chòras* 'choir, chorus'.

u — this letter denotes a more or less tense, close u sound similar to the English u in *put*. It can be stressed or unstressed. Examples: *pupà* 'bean', *turì* 'you have', *turistas* 'tourist', *tù* 'you (familiar)' *sù* 'with', *mùdu* 'we two'.

Ab. Long Vowels

All long vowels and diphthongs may be either stressed or unstressed. If stressed they may have either the circumflex or the acute intonation.

ą — this letter denotes a long, open, central vowel somewhat similar to the *a* in English *father*.

Examples: *grąžinti* 'to return', (acc. sing.) *výrq* 'man', (acc. sing.) *tą* 'that', *ąžuolas* 'oak'.

On the right hand you see Fig. 1 which illustrates approximately the production of the Lithuanian ą (or ā).

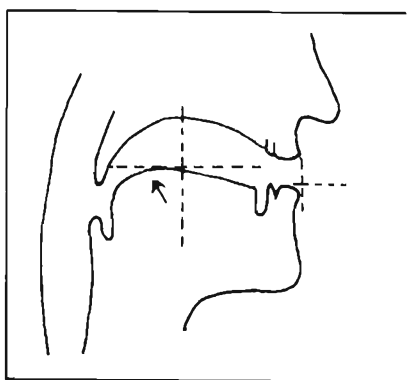

Fig. 1: A

ę — this letter denotes a rather open vowel, somewhat like the *a* in English *bad*, but more open and without the 'y' off-glide. It is produced with the mouth open and the tongue lax in a low frontal position. The lips are also lax, but pulled down slightly by the falling jaw, cf. Fig. 2.

Examples: *pėlę* (acc. sing.) 'mouse', *tesinỹs* 'continuation', *spręsti* 'to decide', *kęsti* 'to suffer'.

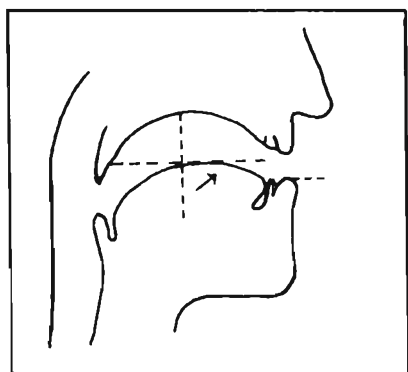

Fig. 2: E

é — this letter denotes a vowel which differs considerably from the e. é is always long, rather close and forward and unrounded. It is rather like the a in English *made*, but without the 'y' off-glide. It is produced with the tongue tensely stretched in a mid-frontal position, a little lower than in the production of i. The tip of the tongue is behind the upper teeth. The muscles of the tongue and of the jaw which is slightly lowered are tense. The lips are lax. (See Fig. 3)

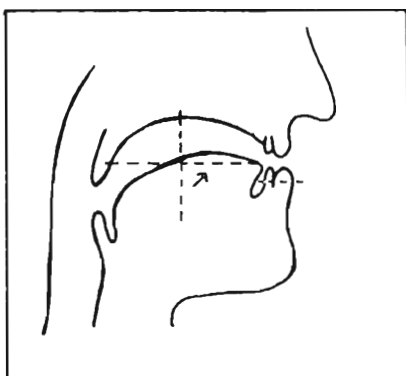

Fig. 3: É

Examples: *dědě* 'uncle', *děti* 'to put', *raǐdě* 'letter (of the alphabet)', *měgti* 'to like'.

y (also written ĭ) — These two letters denote the same vowel sound which is a long, close, forward unrounded vowel similar to the ee in English *keel*, but without the characteristic English off-glide. This y (ĭ) is produced with the tongue arched high in the front of the mouth towards the frontal part of the palate. The lips are lax and almost closed. (See Fig. 4)

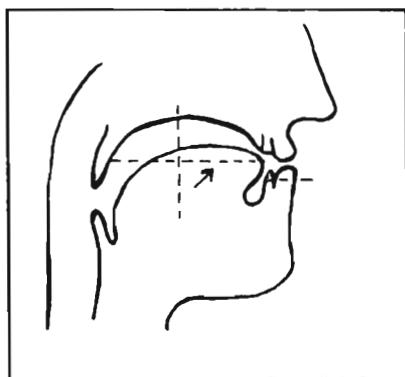

Fig. 4: Y or ĭ

Examples: *yrà* 'is', *ĭvadas* 'introduction', *ĭstrižas* 'diagonal', *tylà* 'silence', *ýrè* 'he rowed'.

o — this letter denotes a fairly close back rounded vowel; it is closer and more rounded than the English o in *boat*, but without the English off-glide at the end. It is somewhat similar to the oo in English *door*, but without the characteristic lowering before the r. It is produced with the tongue stretched in a mid-rear position. The lips are rounded and protruded, less than in the Lithuanian ū, but more than in the o in English *core*. (See Fig. 5)

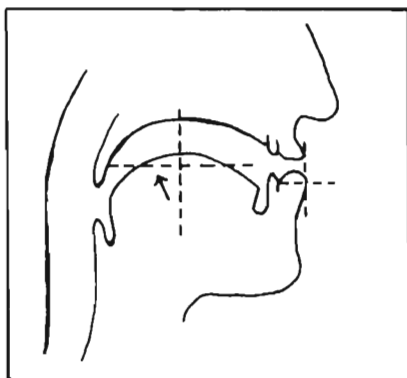

Fig. 5: O

Examples: *óras* 'air, weather', *obelis* 'apple-tree', *pōnas* 'master, Mr.', *namō* 'home' homeward', *nórs* 'although'.

ū (also written as *u*) — these letters denote a close back rounded vowel. The *u* of English *truth* or orthographic *oo* in English *school*, *pool* represent a sound very similar to that of Lithuanian ū. The English vowel, however, is somewhat further back than the Lithuanian long ū (*u*). It is produced with the tongue arched high in the back of the mouth and the tip of the tongue withdrawn in back of the lower teeth. The lips are very protruded and rounded. (See Fig. 6)

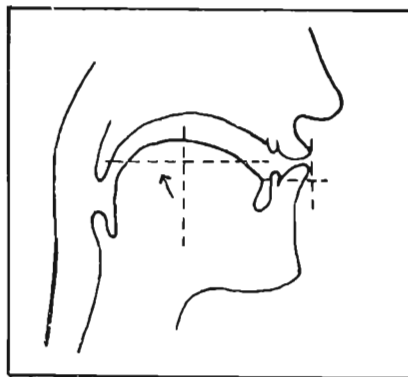

Fig. 6: U

Examples: *sūnūs* 'son', *jūsų* 'your, yours', *baltūjų* (gen. plur.) 'of the white (ones)', *ūpas* 'mood', *pūsti* 'to blow', *lūpa* 'lip', *skųsti* 'to complain'.

Ac.

i used to indicate the palatalization of consonants (*ia*, *iq*, *io*, *iu*, *iū*, *ių*).

In syllables where the *i* stands before *a*, *q*, *o*, *u*, *ū*, *u*, this *i* is not pronounced at all; it merely denotes that the preceding con-

sonant is palatalized, or soft, i.e. the middle of the tongue is raised towards the top of the mouth. Noteworthy in this connection is the fact that orthographic *ia*, *iq*, *iai*, *iau* etc. are merely ways of writing *e*, *ę*, *ei*, *eu* after soft consonants. Thus *kēlias* 'road' is pronounced as though it were written **kēles*; *kiaūlē* is pronounced as though it were written **keūlē*. In words like *brólio* 'brother's' the *i* is not pronounced at all, but merely shows that the preceding *l* is palatalized. In *liūtas* 'lion' the same thing is true. For further details on the palatalization of consonants see section B *Consonants*.

NB. In some foreign words which have been taken into Lithuanian recently the above does not hold true. In most of these words if the *i* occurs after a consonant and before a vowel it is pronounced as a short *i*: Thus *biològija* is syllabified *bi-o-lò-gi-ja*, *biològas* as *bi-o-lò-gas*, *sociològas* as *so-ci-o-lò-gas*, etc.

Ad. Diphthongs

The so-called 'pure diphthongs' consist of two vowels and are the following: *ai*, *au*, *ei*, *ie*, *ui*, *uo*. Each of these can be stressed or unstressed. As with the long vowels, if stressed they can have either the circumflex intonation (˘) on the second vowel, or the acute intonation (˙) on the first vowel. A diphthong with the acute intonation will have a heavier stress on the initial element and the initial element will be held longer than the second element. Just the reverse is true for a diphthong with the circumflex intonation.

ai — as *ái* it is somewhat similar to the *ai* of English *aisle*; *aĩ* is somewhat similar to the English *a* in *able*; in pronouncing it make the *a* very short and try to hold the *i* longer. Still the impression is that the *aĩ* is much shorter than *ái* and that even the *i* is shorter in *aĩ* than in *ái*. If *ai* is unstressed then it is pronounced more like a circumflex *aĩ* than an acute *ái*. Thus in *vaikaĩ* 'children' the first *ai* is pronounced much like the second *ai*, but with less amplitude.

Examples: *ái* 'ouch', *káimas* 'village', *áiškinti* 'to explain', *aĩ* 'oh', *laikas* 'time', *vaikas* 'child', *raidà* 'development', *gaivinti* 'to revive'.

au — is somewhat similar to the *au* in American pronunciations of *Faust* or the *ou* of American-English *out*; with the acute stress, i.e. *áu* the initial element is longer than in such English

words as *out*, *Faust*; *aũ*, on the other hand, is somewhat similar to Canadian English *out*. *aũ* appears to be shorter than *áu*. Unstressed *au* sounds like *aũ* rather than *áu*, but the unstressed syllable has less amplitude than the stressed.

Examples: *áugti* 'to grow', *sáulė* 'sun', *láukti* 'to wait', *plaũkti* 'to swim', *šaũkti* 'to call', *raudónas* 'red', *laukė* (loc. sing.) 'outside'.

ei — as *ėi* there is no such diphthong in English. It is somewhat similar to the North German *ei* in *beide*. It can be produced by saying the *a* in English *ban* and then adding a very quick 'y' off-glide at the end of the *a*. *eĩ* is quite similar to the *ei* in *weight*. An unstressed *ei* is more like *eĩ* (although, of course, with less amplitude) than *ėi*.

Examples: *mėilė* 'love', *lėisti* 'to let', *vėidas* 'face' *peĩlis* 'knife', *eĩti* 'to go', *keĩsti* 'to change'.

ie — a kind of diphthong (or it may even be called a triphthong) which, beginning with *i* gradually becomes more open, i.e. tends to become *e*. There is no sharp break between the *i* and the *e* and the end of the diphthong is very open. When this diphthong occurs in initial position, there is a tendency in modern Lithuanian to pronounce it as though there were a *j* in front of it: *ieškóti* 'to hunt for' is pronounced as *jieškóti*, *ietis* 'spear' as *jietis* etc. Some Lithuanians write these words as *jieškóti*, *jietis*, etc.

Examples: *dienà* 'day', *riekė* 'slice', *píenas* 'milk', *píeva* 'meadow', *kíek* 'how much', *piētūs* 'South; dinner', *tiėkti* 'to deliver', *piėšti* 'to draw'.

ui — as *uĩ* there is nothing like this diphthong in English. As *ũi* (which, however, is relatively rare) it sounds something like a very rapidly pronounced *phooey* or *Louie*.

Examples: *puikūs* 'excellent', *buitis* 'being', *puĩkiai* 'excellently', *muĩlas* 'soap', *muĩtas* 'custom, toll', *ũitena* 'man whom everybody dislikes', *mũistyti* 'to shake one's head'. In some foreign borrowings when the *i* is stressed the *u* and *i* are pronounced separately, i.e. they form the nuclei of two separate syllables: *jėzuĩtas* 'Jesuit' is syllabified as follows: *jė-zu-ĩ-tas*.

uo — this is a kind of diphthong (or triphthong) which, beginning with an *u*, gradually becomes more open and less rounded. There is no sharp break between the *u* and the *o* and the end of the diphthong is really a schwa vowel (usually written *ə*), i.e. one similar to the vowel of the second syllable in the English

words *above*, *Plymouth*, etc. This diphthong can perhaps be compared to the *uo* of Italian *buono*, etc.

Examples: *uogáuti* 'to pick berries', *uodegà* 'tail', *úoga* 'berry', *úostas* 'harbor', *sesuō* 'sister', *ruduō* 'autumn'.

Ae. Mixed Diphthongs

Diphthongs in which the possible initial elements *a*, *e*, *i* or *u* are followed by *l*, *m*, *n* or *r* are known as mixed diphthongs. The second element may be called a sonorant, continuant or semi-vowel.

In the mixed diphthongs as in the pure diphthongs either the first or the second element may be stressed. If the second element is stressed the \bar will be written over the *l*, *m*, *n* or *r*. If the first element is stressed the \acute is written over the letters *a* and *e*, but \hat is used over the letters *u* and *i*. If the second element is stressed it is held longer than the first element. If the first element is stressed it is pronounced with more amplitude and held longer than the second element. Thus, for example, in *ál* the *a* is louder and held longer than the *l*; in *aĭ* on the other hand the *l* is held longer than the *a*.

Examples: *válgyti* 'to eat', *kám* 'to whom', *ántis* 'duck', *kártis* 'pole'; *káltas* 'guilty', *kaĩmpas* 'corner', *aĩtis* 'bosom', *kaĩtis* 'bitterness'; *délnas* 'palm (of the hand)', *pémpé* 'peewit, lapwing', *sénti* 'to grow old', *pérduoti* 'to hand over'; *peĩnas* 'profit', *teĩmpia* 'he pulls', *studeĩntas* 'student', *peĩ* 'through'; *tĩltas* 'bridge', *tĩmptelėti* 'to pull', *tĩnti* 'to swell', *tĩrti* 'to investigate'; *tĩlpti* 'to fit into', *iĩnti* 'to take', *tiĩnkamas* 'fitting', *iĩ* 'and'; *pũlsas* 'pulse', *kũmštis* 'fist', *ũncija* 'ounce', *ũrna* 'urn'; *puĩkas* 'regiment', *truĩmpas* 'short', *tuĩnka* 'he is getting fat', *tuĩkas* 'Turk'.

B. CONSONANTS

One of the basic differences between English and Lithuanian consonants is that the unvoiced stops of Lithuanian (*p*, *t*, *k*) are not aspirated (i.e. there is no puff of breath after them) as in English in initial position.

Another important difference is that all Lithuanian consonants (except the *j* which is sometimes called a semi-vowel) exist in two varieties, palatalized (or soft) and unpalatalized (or hard). In the articulation of palatalized consonants the middle of the

tongue is raised towards the top of the mouth. To the American ear the effect is that of a y-sound following the consonant, but this is not the case as far as the articulation is concerned. The y-sound must be made simultaneously with the consonant.

Consonants are always palatalized before the front vowels (*i*, *ĩ*, *y*, *e*, *ę* and *ė*), also before the diphthong *ie*. Before the vowel letters *a*, *ą*, *o*, *u*, *ų* and *ũ*, the *i* is used to denote palatalization of the preceding consonants. (See also Ac. of this Introductory Lesson).

Phonetically the palatalization of consonants before back vowels is stronger than that before front vowels. Thus in the word *niūrna* 'grumbler' the palatalization of the initial *n* is much more striking than the palatalization of the initial *n* in the word *ne* 'no, not'.

Ba. Voiced Stops *b*, *d*, *g*

b — strongly voiced unaspirated *b*; similar to the English *b*.

Unpalatalized:

bùtas 'apartment'

dárbas 'work'

labaĩ 'very'

Palatalized:

bèt 'but'

bitė 'bee'

gabĩ 'gifted' (fem.)

d — this is a strongly voiced unaspirated *d*; the *d* is a true dental, i.e. pronounced with the tongue against the back of the upper teeth (not like the alveolar *d* in English). The best thing to remember about the articulation of the Lithuanian *d* is that the tip of the tongue touches the upper teeth, but not the gum as is the case with the English *d*.

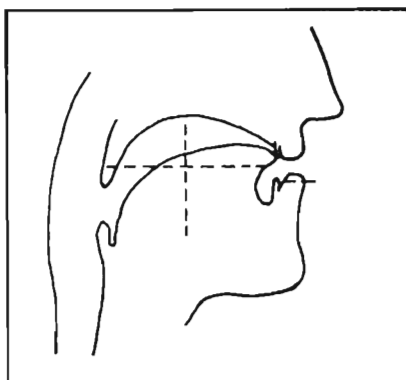

Fig. 7: *D* and *T*

Unpalatalized:

dantĩs 'tooth'

dùrys 'door'

duktė 'daughter'

Palatalized:

didelis 'large'

dėgti 'to burn'

dėmė 'spot'

g — unaspirated voiced velar stop; English *g* as in *good* sounds like the unpalatalized Lithuanian *g*; English *g* as in *geese* sounds like Lithuanian palatalized *g*.

Unpalatalized:	Palatalized:
<i>ganà</i> 'enough'	<i>gi</i> (emphatic particle)
<i>gaĩdas</i> 'pen, enclosure'	<i>gyvas</i> 'alive'
<i>gudrùs</i> 'clever'	<i>gegùtė</i> 'cuckoo'

Bb. Voiceless Stops: *p*, *t*, *k*

p — voiceless, unaspirated *p*; similar to the English *p*, but without aspiration.

Unpalatalized:	Palatalized:
<i>pādas</i> 'sole'	<i>peĩ</i> 'through'
<i>põ</i> 'under'	<i>pirtis</i> 'bath house'
<i>púodas</i> 'pot'	<i>pýpkė</i> 'pipe'

t — voiceless, unaspirated, dental *t*; similar in place of articulation to the (Lithuanian) *d*. It is rather different from the English *t* both in place of articulation and in that it is not aspirated.

Unpalatalized:	Palatalized:
<i>tàs</i> 'that' (masc.)	<i>teĩ</i> 'there'
<i>tà</i> 'that' (fem.)	<i>tik</i> 'only'
<i>tõ</i> 'of that' (masc.)	<i>tikraĩ</i> 'for sure, surely'

k — unaspirated voiceless velar stop; similar to the *k*-sound of English *cart*, but without aspiration. Palatalized *k* sounds like the *k* of English *keel*.

Unpalatalized:	Palatalized:
<i>kàs</i> 'who; what'	<i>kitas</i> 'other; putty'
<i>kadà</i> 'when'	<i>keturì</i> 'four' (masc.)
<i>tvarkà</i> 'order'	<i>kiáušas</i> 'skull'

Bc. Labio-dental Fricatives: *v* and *f*

v — voiced labio-dental fricative like English *v*.

Unpalatalized:	Palatalized:
<i>vaĩkas</i> 'child'	<i>veĩkti</i> 'to weep'
<i>vóras</i> 'spider'	<i>výras</i> 'man'
<i>võs</i> 'just; hardly'	<i>visas</i> 'whole'

f — voiceless labio-dental fricative similar to the English *f*.

Unpalatalized:

fābrikas 'factory'

fūtbolas 'soccer'

funkcija 'function'

Palatalized:

filològas 'philologist'

filosòfas 'philosopher'

fizika 'physics'

Bd. The Continuant: *l*, *m*, *n*, *r*

l — a lateral sound. The tongue tip touches the upper teeth and the central part of the tongue is lowered towards the bottom of the mouth in the unpalatalized variety. The *l* in English *elk* sounds like the unpalatalized Lithuanian *l*. English *l* as in *leaf* sounds somewhat like the Lithuanian palatalized *l*, although the palatalized Lithuanian *l* is a little more palatalized, or softer, somewhat like *l* in High German or in French.

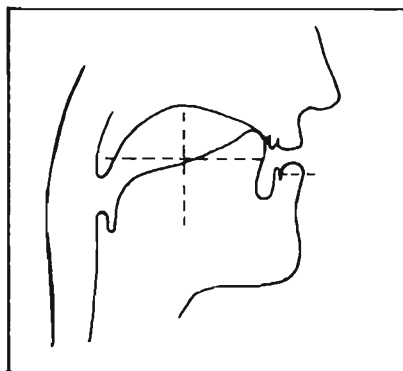

Fig. 8: Unpalatalized (hard) *L*

As we have already briefly mentioned above, in articulating the hard variety, the tip of the tongue touches the upper teeth and the central part of the tongue is lowered towards the bottom of the mouth. (See Fig. 8)

The palatalized (soft) *l* is produced by raising the rear part of the tongue to the rear part of the hard palate, by pressing the upper-front part of the tongue against the upper teeth, and allowing the breath stream through the sides of the blades of the tongue. (See Fig. 9)

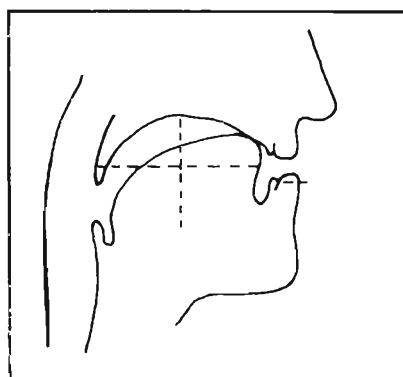

Fig. 9: Palatalized (soft) *L*

m — this is a voiced bilabial continuant like the English *m*.

Unpalatalized:
mamà 'mother; mom'
damà 'lady'
móteris 'woman'

Palatalized:
mēs 'we'
mēs 'he will throw'
miṛti 'to die'

n — this is a voiced dental continuant, articulated in the same position as *d* and *t*. Before velar consonants the nasal is velar as in the English words *pink*, *bank*, etc., e.g. *brangùs* 'dear', *penkì* 'five', etc.

Unpalatalized:
nāmas 'house'
naūjas 'new'
nósis 'nose'

Palatalized:
nè 'no; not'
nès 'because'
septynì 'seven'

r — this is a tongue trilled *r*. As with the Italian *r* the tongue vibrates against the alveolar ridge. The palatalized *r* is difficult to pronounce for native Americans and great care must be taken to keep the tongue high at the same time that it vibrates against the alveolar ridge. The Lithuanian *r* is a clear voiced trilling without any admixture of guttural sounds. (See Fig. 10)

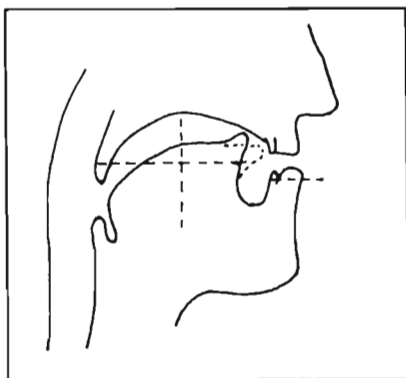

Fig. 10: R

Unpalatalized:
rātas 'wheel'
ràsti 'to find'
rōgés 'sleigh'

Palatalized:
rētas 'rare'
risti 'to roll'
riešutas 'nut'

Be. The Sibilants : *s*, *š*, *z*, *ž*

s — this is a voiceless hissing alveolar spirant like the English *s*. English *s* before front vowels sounds palatalized to the Lithuanian ear. Thus, for example, *see* and *sit* seem to the Lithuanian to contain palatalized *s*.

Unpalatalized:
saūsas 'dry'
sakýti 'to say'
visas 'whole'

Palatalized:
siaūsti 'to rage'
sėkti 'to follow'
visi 'all'

š — this is a voiceless hushing spirant similar to the *sh* in English. The unpalatalized š is more retracted than the English *sh* is usually, but sounds somewhat like the *sh* in English *shirk* or the *sch* of German *schon*. The palatalized š sounds somewhat like the *sh* in English *sheep*, but the palatalization or 'y' sound is stronger in Lithuanian.

Unpalatalized:	Palatalized:
šáuti 'to shoot'	šiáudas 'straw'
šalis 'country'	šis 'this'
šókti 'to dance'	šiósks 'such'

z — this is the voiced counterpart of *s* and is similar to the English *z* in *zoo* (unpalatalized) and *zeal* (palatalized).

Unpalatalized:	Palatalized:
Zarasaĩ (name of city)	zenitas 'zenith'
zaũnyi 'to babble'	zebrà 'zebra'
zuĩkis 'hare'	zigzāgas 'zigzag'

ž — this is the voiced counterpart of š. In Lithuanian it occurs frequently in initial position, whereas in English only exceptionally in initial position, cf. Eng. *genre*, although it occurs in medial position or final, cf. Eng. *measure*, *rouge*, etc.

Unpalatalized:	Palatalized:
žalà 'damage'	žilas 'gray'
žaltỹs 'adder'	žélti 'to grow (of beard, grass)'
žolė 'grass'	žioplỹs 'dopey, joker'

Bf. Affricates: *c* and *č*

c — this is actually a combination of *t* plus *s*. It is similar to the *ts* of Eng. *pants*, but in Lithuanian it also appears at the beginning of a word.

Unpalatalized:	Palatalized:
cùkrus 'sugar'	ciklas 'cycle'
cukraĩnė 'confectionary'	cỹpti 'to squeal'
cukrúoti 'to sugar'	civilizācija 'civilization'

NB. The voiced counterpart of *c* is *dz*, but it is a very rare combination. Unpalatalized: *dzũkas* 'speaker of an East Lithuanian dialect'. Palatalized: *dziĩmbinti* 'to walk with one's head down', *dzinguliũkas* 'a type of bell'.

č — this is a combination of *t* plus *š*. It is somewhat like the *ch* of English *church*.

Unpalatalized:

čáižyti 'to whip'

čáižymas 'whipping'

čardāšas 'czardas'

Palatalized:

čią 'here'

čekas 'Czech'

čiškšti 'to crackle'

NB. The voiced counterpart of *č* is *dž*. The unpalatalized form of *dž* is very rare and even native Lithuanians tend to pronounce such words as *džāzas* with a palatalized *dž* so that it sounds like *džiažas* 'jazz'. Palatalized *dž*, however, occurs quite frequently: *džiaūgtis* 'to be happy', *džiauti* 'to hang up for drying', *džiova* 'tuberculosis', etc.

Bg. The Fricatives *h* and *ch*

h — an aspirated sound; pronounced like English *h*, but only found in words of foreign origin. Unpalatalized: *harmònija* 'harmony', *homogèniškas* 'homogeneous'. Palatalized: *heròjus* 'hero', *hìmnas* 'national anthem', etc.

ch — unvoiced velar spirant. Unpalatalized *ch* is pronounced like the *ch* in German *Macht*, but the sound is only found in words of foreign origin.

Unpalatalized:

chárta 'charter'

chāosas 'chaos'

chòras 'choir'

The *ch* of German *ich* sounds like the palatalized Lithuanian *ch*:

chèmija 'chemistry'

chèmikas 'chemist'

chirùrgas 'surgeon'

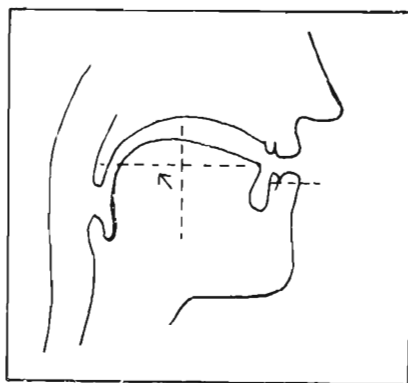

Fig. 11: CH

Bh. The *j*

j — this is a voiced palatal sound similar to the *y* in English *yes*, but the tongue is raised higher for the Lithuanian *j* and the impression for the English speaker is that of more emphasis or friction of the air as it is exhaled. It is the only consonant in

Lithuanian which occurs only in the palatalized variety: *jáunas* 'young', *jāvas* 'grain', *jáutis* 'ox', *jóti* 'to ride horseback'. In words borrowed from foreign languages the *j* is pronounced following the consonant: *barjèras* 'barrier', *objèktas* 'object', *adjùntas* 'adjunct professor', etc.

The sequence of letters *bi* in Lithuanian denotes a palatalized *b* plus a *j* when it occurs before *au*, *o*, *u*. (The same holds true for the sequence of *pi* which denotes a palatalized *p* plus a *j* when it occurs before *au*, *o*, *u*). Thus in this case *i* is used instead of *j*. In the following examples the *b* and *p* are palatalized and followed by *j*: *biaurùs* 'ugly', *piáuti* 'to cut', *spiáuti* 'to spit'. Attempts have been made to institute the spellings *pj*, *bj* (and some Lithuanians use them); thus we sometimes find *bjaurùs* 'ugly', *pjáuti* 'to cut', *spjáuti* 'to spit', but these spellings have not been universally adopted.

Bi. Assimilation of Consonants

There is one basic rule for the consonant clusters of Lithuanian: *the second or last consonant in a sequence determines the character of the preceding one as regards palatalization, the lack thereof or voicing and the lack thereof, etc.*

If one consonant of a cluster is palatalized then the immediately preceding consonant will also be palatalized, e.g. in *nèščiau* 'I would carry' both the *č* and the preceding *š* are palatalized (soft).

In a consonant cluster a voiced consonant will cause an immediately preceding consonant to be voiced also, e.g. in *nèšdavau* 'I used to carry' the orthographic *š* is pronounced like *ž* (its voiced counterpart). On the other hand in *vèžti* 'to transport' the *ž* is pronounced like *š* (which is unvoiced) because of the following *t*. In *bėgti* 'to run' the *g* is pronounced like *k*, the unvoiced counterpart of *g*, because the *t* is, of course, unvoiced.

Before *č* the *s* is pronounced as *š*, e.g. in *pėsčias* 'on foot, pedestrian' the orthographic *s* is pronounced *š*. Likewise *z* is pronounced like *ž* when it occurs before *dž*, e.g. the gen. plur. of *vabzdỹs* 'insect' is *vabzdžiu*, but it is pronounced *vabždžiu*.

All final consonants are unvoiced (with the exception of *l*, *m*, *n*, *r*). Thus in final position *daũg* 'much, many' is pronounced *daũk*; *ũž* 'behind' is pronounced *ũš*, etc. In final position all consonants are pronounced without palatalization, i.e. they are hard, e.g. *vėl* 'again', *eik* 'come', *bėk* 'run', *dėl* 'for', etc.

C. SYLLABIFICATION

The number of syllables in a word is the same as the number of vocalic elements. By vocalic element we mean a single vowel or diphthong. Here it must be remembered that diphthongs in Lithuanian may have *m*, *n*, *l*, or *r* as the final element. Therefore, a word like *šim̃-tas* 'hundred' has two vocalic elements or syllables, *-im̃-* and *-a-*; *kasà* 'braid' has the two vocalic elements *-a-* and *-à-*; *rā-ša-las* 'ink' has three vocalic elements, viz. the three *-a-*'s; *lai-mìn-gas* 'lucky, fortunate' has three vocalic elements, *-ai-*, *-in-* and *-a-*. In the previous examples the hyphen marks the syllable division and it can be seen that in general a consonant between two vocalic elements is pronounced with the following vocalic element. If there is a group of two consonants between syllables, generally the first syllable is closed by the first consonant of the group and the second syllable begins with the second consonant of the group, e.g. *gañd-ras* 'stork', *piřš-tas* 'finger', *res-pùb-li-ka* 'republic'. However, the syllable division is found at the boundary of prefixes, certain suffixes and the component elements of compounds, e.g. *at-eĩ-ti* (*at* 'to', *eĩti* 'to come, to go'), *iř-im-tis* 'exception' (*iř* 'out', *imtis* 'that which is taken'), *pikt-žolė* 'weed' (*pikt-* 'bad' *žolė* 'grass'). In writing and typing one follows the rules of syllable division when hyphenating words and transferring parts of words to another line.

TABLE OF VOWELS

	Front Vowels		Back Vowels	
High (close) vowels	y, i	i	u	ũ, ų
Mid vowels	é		o	o
Low-mid vowels	ę	e		
Low (open) vowels			a	ą
	Long	Short*	Short*	Long

* *e* and *a* are lengthened in most cases in open syllables: *gālas* 'end', *mėdis* 'tree' (But: *màno* 'my', etc.).

TABLE OF CONSONANTS

		labial	dental	retracted alveo- palatal	velar	glottal
stops	voiceless	p	t		k	
	voiced	b	d		g	
continuant	voiceless	f	s	š	ch	h
	voiced	v	z	ž		
	nasal	m	n			
affricates	voiced		dz	dž		
	voiceless		c	č		
apical trill: r lateral: l palatal spirant: j						

IV. SOME COMMON EXPRESSIONS

GREETINGS.

1. <i>Lābas rītas!</i>	Good morning.
2. <i>Labā dienā!</i>	Good day.
3. <i>Lābas vakaras!</i>	Good evening.
4. <i>Lābas!</i>	Hello! Hi!
5. <i>Sudiē(u).</i>	Goodbye.
6. <i>Iki pasimātymo.</i>	So long.
7. <i>Ačiū.</i>	Thank you.
8. <i>Ačiū ļabi.</i>	Thank you very much.
9. <i>Prašā.</i>	You're welcome.
10. <i>Labānakt!</i>	Good night.

CLASSROOM EXPRESSIONS.

1. <i>Prašā skaitīti.</i>	Please read.
2. <i>Skaitīkite.</i>	Read(!)
3. <i>Prašā išvēsti.</i>	Please translate.

4. <i>Prašāu rašyti.</i>	Please write.
5. <i>Prašāu dėmesio!</i>	Attention, please.
6. <i>Prašāu pakartoti.</i>	Repeat, please.
7. <i>Dār kartą.</i>	Once more.
8. <i>Visi kartu.</i>	All together (please).
9. <i>Tai viskas.</i>	That's all.
10. <i>Kas nori skaityti?</i>	Who wants to read?

GETTING ACQUAINTED.

1. <i>Prašāu susipažinti.</i>	Please get acquainted.
2. <i>Čia ponas Smith (or Smitas)</i>	This is Mr. Smith.
3. <i>Aš esu Valys, Antanas Valys.</i>	I am (Mr.) Valys, Anthony Valys.
4. <i>Aĩ jūs ėsate ponas Hood?</i>	Are you Mr. Hood?
5. <i>Taip, aš esu Gary Hood.</i>	Yes, I am Gary Hood.
6. <i>Nė, aš esu John Wilson.</i>	No, I am John Wilson.
7. <i>Kur yra profesorius Mažėika?</i>	Where is Professor Mazeika?
8. <i>Profesorius Mažėika yra universitetė.</i>	Prof. Mazeika is at the university.
9. <i>Labai malonu susipažinti su Jumis.</i>	It is very nice to meet you.
10. <i>Labai malonu.</i>	I am very glad . . .

ASKING FOR DIRECTIONS.

1. <i>Kur yra universitetas?</i>	Where is the university?
2. <i>Universitetas yra kitojė miėsto dalyjė.</i>	The university is in the other part of the city.
3. <i>Kur yra paštas?</i>	Where is the post office?
4. <i>Paštas yra miėsto centrė.</i>	The post office is in the center of the city.
5. <i>Kaip mán nuvažiuoti į teatrą?</i>	How do I get to the theatre?
6. <i>Važiukite autobusu. Numeris penktas.</i>	Go by bus. No. 5.
7. <i>O kaip važiuoti automobiliu?</i>	And how (do I go) by car?
8. <i>Koks jūsų automobilis?</i>	What kind of car do you have?
9. <i>Mano automobilis naujas. . .</i>	My car is new . . .
10. <i>Geraĩ, važiuokime jūsų automobiliu. Aš jums parodysiu kėlią.</i>	O.K., let's go by car (your car). I will show you the way.

Pirmoji pamoka

Lesson 1

MANO NAMAS

Aš esu studeñtas. Mòno tėvas yrà mókytojas. Mòno brólis yrà taíp pàt studeñtas. Aš iř brólis ėsame studeñtai.

Mòno nāmas yrà didelė iř gražūs. Kuř yrà mòno nāmas? Mòno nāmas yrà čià.

Kàs yrà mòno tėvas? Mòno tėvas yrà mókytojas. Kàs yrà mòno brólis? Mòno brólis yrà studeñtas. Kàs mės ėsame? Mės ėsame studeñtai.

Kuř mės eĩname vakarė? Mės eĩname namõ.

Kóks yrà mòno nāmas? Mòno nāmas yrà didelė. Mòno nāmas yrà gražūs.

VOCABULARY

àš — I
esu — am
studeñtas — student
nāmas — house
mòno — my
yrà — is
didelė — large
grажūs — beautiful
tėvas — father
mókytojas — teacher
brólis — brother

taíp pàt — also, too
ėsame — (we) are
studeñtai — students
kuř — where
čià — here
kàs — who, what
vakarė — in the evening
eĩname — (we) go
namõ — home, homeward
kóks — what kind
iř — and

GRAMMAR

- 1.1 There are no articles in Lithuanian. Thus, *studeñtas* can mean: student, the student, a student.

1.2 There are only two genders in Lithuanian nouns: masculine and feminine. All nouns ending in *-as* are masculine.

1.3 The Present Tense of *būti* 'to be' and *eiti* 'to go'.

I am	àš esù	àš einù	I go, etc.
you are	tù esì	tù einì	
he, she is	jìs, jì yrà	jìs, jì eĩna	
we are	mēs ėsame	mēs eĩname	
you are	jūs ėsate	jūs eĩnate	
they are	jiẽ, jõs yrà	jiẽ, jõs eĩna	

The second person singular *tu* which corresponds to English *thou* is used to address children, real friends, members of the immediate family and God. It would correspond in use to German *du* or French *tu*. The second person plural is used for polite address:

Pėtrai, kuř tũ einì? — Peter, where are you going?

Põne Petràiti, kuř jũs eĩnate? — Mr. Petraitis, where are you going?

There is no progressive form in Lithuanian. Thus *àš einù* can mean: I go, I am going, I do go.

There is no auxiliary *to do* to help to form questions: you have to indicate the question by the tone of your voice, or by putting the little word *aĩ* in front of a question which has no other interrogative word in it. Thus:

Čià [yrà] mào nāmas.* — Here is my house.

Čià mào nāmas? — Is my house here?

Aĩ čià mào nāmas? — Is my house here?

Kuř mào nāmas? — Where is my house?

EXERCISES

A. Answer the following questions:

1. Kàs àš esù?
2. Kàs yrà mào tėvas?
3. Kàs yrà mào brólis?
4. Kuř yrà mūsų nāmas?
5. Kóks yrà mào nāmas?
6. Kuř mēs eĩname?
7. Kàs mēs ėsame?

* About leaving out *yra*, etc., see Lesson 6.

B. Fill in:

1. Māno (brother) yrà studeñtas. 2. Māno nāmas yrà (large) 3. Mēs eīname namō (in the evening) 4. Mēs eīname (home) 5. Aš (am) studeñtas.

C. Complete:

1. Mēs ēsime student..... 2. Māno brólis yrà student..... 3. Māno tėvas yrà mokytoj..... 4. Māno nāmas yrà didel..... iř graž..... 5. Kàs yrà man..... tėvas?

D. Translate into Lithuanian:

1. My brother is going home. 2. My father goes home. 3. My house is large. 4. My brother and I are students. 5. I am going home. 6. I go home. 7. My brother goes home.

CONVERSATION

GREETINGS, etc.

1. *Lābas rýtas!* (Or: *Lābq rýtq!*) — Good morning!
2. *Labà dienà!* (Or: *Lābq diēnq!*) — Good day!
3. *Lābas vākaras!* (Or: *Lābq vākarq!*) — Good evening!
4. *Kaip gyvúojate?* — How are you? (Plural, politely)
5. *Kaip gyvúoji?* — How are you? (Familiar)
6. *Ačiū, gerai. O kaip jūs?* — Fine, thank you. And you?
7. *Aĩ jūs ėsate pōnas Valỹs?* — Are you Mr. Valys?
8. *Nė, àš esũ Valáitis, Pėtras Valáitis.* — No, I am Valaitis, Petras Valaitis.
9. *Jūs ėsate studeñtas?* — Are you a student?
10. *Taĩp, àš esũ studeñtas.* — Yes, I am a student.

NB. Learn these sentences by heart! Do not try to figure out what the separate words mean: learn the whole phrase by heart.

NOTES: *Lābas rýtas!* is used until about 10 AM. From then, until about 6 - 8 PM., depending on the time of the year: *Labà dienà!* After that: *Lābas vākaras!* One never uses these expressions on taking leave. *Lābas!* alone can be used as a short 'Hello!', 'Hi!' at any time of the day.

Šv. Onos bažnyčia Vilniuje
St. Anne's Church in Vilnius

Antroji pamoka

Lesson 2

MANO ŠEIMA

Aš taip pat turiu vieną sėserį. Mamo sesuo yra dar jauna mergaitė. Ji dar nėra studentė. Ji yra mokinė. Ji eina į mokyklą. Jai yra dar tik dešimt metų.

Mamo mama yra šeiminiškė. Ji dirba namie: verda pusryčius, pietūs, vakarienę, valo kambarius. Mės visi ją labai mylime. Ji yra labai gera motina.

Vakarė mės visi esame namie. Mama skaito laikraštį, tėvas rašo laišką, mės skaitome knygąs, mūsų sesutė Rūta ruošia pamokas. Mės esame labai laimingi.

VOCABULARY

turiu — I have
šeima — family
vieną — one (acc. sg. fem.)
sėserį — sister (acc. sg.)
sesuo — sister
dar — still, yet
jauna (fem.) — young
mergaitė — girl
nėra — is not
studentė — student girl (of a university)
mokinė — pupil (fem.) of an elementary, or secondary school
eina — (he, she) goes
į (prep. with acc.) — in, into, to
mokyklą (acc. sg.) — school
jai (dat. sg.) — to her, her
tik — only
dešimt — ten
metų (gen. pl.) — of years, years

verda — (he, she) cooks
pusryčius (acc. pl.) — breakfast
pietūs (acc. pl.) — dinner
vakarienę (acc. sg.) — supper
valo — (he, she) cleans
kambarius (acc. pl.) — rooms
visi — everybody, all
ją (acc. sg.) — her
labai — very, very much
mylime — we love
gera (adj. fem.) — good
motina — mother
skaityo — (he, she) reads
laikraštį (acc. sg.) — newspaper
rašo — (he, she) writes
laišką (acc. sg.) — letter
skaityome — we read
knygąs (acc. pl.) — books
sesutė — sister (diminutive endearing form)

mamà — mother (popular)
 šeiminiškė — housewife, landlady,
 ji dirba — she works [hostess]
 namie — at home

ruošia — (he, she) prepares, does
 pāmokas (acc. pl.) — lessons, home
 [work]
 laimingi (nom. pl. masc.) — happy

GRAMMAR

2.1 The Present Tense of the Verbs.

Most of the verbs in Lithuanian are “regular”. The verbs in Lithuanian are divided into 3 conjugations. The conjugation is determined by the ending of the third person, present tense.

1st Conjugation: 3rd person ends in *-a*. Infin.: *dirbti* ‘to work’,
ruošti ‘to prepare’

ąš dirbu	-u	ąš ruošiu	-iu
tù dirbi	-i	tù ruošì	-i
jìs dirba	-a	jìs ruošia	-ia
mēs dirbame	-ame	mēs ruošiamo	-iame
jūs dirbate	-ate	jūs ruošiate	-iate
jiē dirba	-a	jiē ruošia	-ia

2nd Conjugation: *-i* — Infin.: *mylėti* ‘to love’

ąš myliu	-iu	mēs mylime	-ime
tù myli	-i	jūs mylite	-ite
jìs myli	-i	jiē myli	-i

3rd Conjugation: *-o* — Infin.: *skaityti* ‘to read’

ąš skaitau	-au	mēs skaityme	-ome
tù skaitai	-ai	jūs skaityte	-ote
jìs skaityo	-o	jiē skaityo	-o

NB.

1) The 3rd person singular and the 3rd person plural are always the same in all tenses in Lithuanian.

2) Plural forms can easily be formed by adding *-me* or *-te* respectively to the 3rd person form.

3) As one can see, the pattern of accentuation in Lithuanian is a complicated affair. For the present tense, the following general rules could be drawn:

- a) The 3rd person singular and all the persons in the plural are stressed on the stem, never on the ending.
- b) The 1st and the 2nd person singular will both be stressed alike: either both on the ending or both on the stem.
(From this lesson on, the forms of the 1st person singular and 3rd prs. will be given with the infinitive. Later, other forms will be added.)
- c) For details, see Grammar Appendix; for individual verbs, see Lith.-English vocabulary.

2.2 Negation. The negative particle in Lithuanian is *ne*. It usually precedes that word which it negates. When it precedes a verbal form, then it is written together with the verb. *It is also written together with adjectives and adverbs.* It is usually not connected with nouns, unless the particle *ne* gives the noun the opposite meaning. *Nerà* 'is not' is a contraction of *nè yrà*. With a negative verb the direct object must be *in the genitive, not in the accusative, as is the case after a positive verbal form.* More on negation: see 4.3.

2.3 Possessive Adjectives and Pronouns.

Possessive adjectives and pronouns are very easy to handle in Lithuanian: for each person there is only one form for both the possessive adjective and the possessive pronoun, and they are indeclinable!

<i>Personal Pronoun</i>	<i>Possessive Adjective</i>	<i>Possessive Pronoun</i>
<i>àš</i> — I	<i>màno</i> — my	<i>màno</i> — mine
<i>tù</i> — you, thou	<i>tàvo</i> — your, thy	<i>tàvo</i> — yours
<i>jìs</i> — he	<i>jō</i> — his	<i>jō</i> — his
<i>jì</i> — she	<i>jōs</i> — her	<i>jōs</i> — hers
<i>mēs</i> — we	<i>mūsų</i> — our	<i>mūsų</i> — ours
<i>jūs</i> — you	<i>jūsų</i> — your	<i>jūsų</i> — yours
<i>jiẽ</i> — they (masc.)	<i>jũ</i> — their	<i>jũ</i> — theirs
<i>jōs</i> — they (fem.)	<i>jũ</i> — their	<i>jũ</i> — theirs

With the exception of *màno* and *tàvo*, the rest of these forms are actually the genitives of the personal pronouns. Examples:

màno tėvas — my father

màno mamà — my mother

màno namaĩ — my houses

Šitas nāmas yrà mào. — This house is mine.

EXERCISES

A. Questions:

1. Kàs yrà mào sesuõ? 2. Aĩ jì jaũ (already) yrà studeñtè? 3. Kíek jái mētų? (How old is she? Lit.: How many years to her?) 4. Kàs yrà mào mamà? 5. Kuĩ dirba mào mamà? 6. Kã jì dirba? (kã—what) 7. Kuĩ mēs ėsame vakarè? 8. Kadà mēs ėsame namiẽ? (kadà—when) 9. Kã skaĩto mamà? 10. Kã rãšo mào tėvas?

B. Give the present tense of: turėti (turiù, tūri); valýti (valaũ, vālo); rašýti (rašaũ, rãšo); virti (vérdu, vérda)*

C. Complete: 1. (My) sesuõ yrà jaunà mergáitè. 2. (My) tėvas yrà sėnas. 3. (My) mamà yrà gerà šeimininkė. 4. Mēs jã (very much) mýlime. 5. Vakarè mēs ėsame (at home)

D. Translate into Lithuanian: 1. My brother is a student. 2. My mother is a housekeeper. 3. Our sister goes to school. 4. She is a pupil. 5. Where are we in the evening?

CONVERSATION

ASKING FOR DIRECTIONS

1. Kuĩ yrà pãštas? — Where is the post office?
2. Kuĩ yrà telefonas? — Where is the telephone?
3. Kuĩ yrà stotis? — Where is the station?
4. Stotis yrà miėsto centrė. — The station is in the center of the town.
5. Į dėšinę. Į kairę. — To the right. To the left.
6. Antramė aukštė. — On the second floor.
7. Aĩ čià gyvėna pōnas Valýs? — Does Mr. Valys live here?
8. Kaip mán nuvažiuoti į stotį? — How do I get to the station?
9. Aĩ jūs manė suprantate? — Do you understand me?
10. Prašaũ kalbėti pamažũ. — Please speak slowly.

NOTES:

3. stotis actually means any kind of a station: RR, bus station; but it is used in the cities primarily for a RR station.
6. antramė aukštė is a locative case. See Lesson 3.

* There is a change of vowel in virti; the whole present tense will go like vérda: vérdu, vérdi, vérda, vérdame, vérdite, vérda.

Trečioji pamoka

Lesson 3

MŪSŲ MIESTAS

Mēs gyvename dideliamė miestė. Jis vadinasi Vilnius. Tai yra Lietuvos sostinė. Miesto gatvės yra ilgos ir siauros. Į miestą atvažiuoja daug studentų studijuoti jė senamė universitetė.

Aš važiuoju į universitetą autobusų. Autobusui sunku važiuoti seną gatvė, nės ji yra labai siaura.

Universitetas yra miesto centrė. Universiteto pastatai labai seni.

Mán patinka skaityti senoje universiteto bibliotekoje.

VOCABULARY

gyvėnti (aš gyvenù, jis gyvėna) — to live
dideliamė (loc. sg. of didelis 'large') — in the large
miestė (loc. sg.) — in the city
vadinasi — is called
Vilnius — Vilnius (Vilna)
tai — that (expletive)
Lietuvės (gen. sg.) — Lithuania's, of
sostinė — capital [Lithuania]
gatvės (nom. pl.) — streets
ilgos (nom. pl.) — long
siauros (nom. pl.) — narrow
atvažiuoti (atvažiuoju, atvažiuoja) — to arrive

daug — much, many
studentų (gen. pl.) — students
studijuoti (studijuoju, studijuoja) — to study at a university
senamė (loc. sg.) — in the old
autobusas — bus
sunku — difficult
gatvė — street
nės — because
centras — center
pastatas — building
mán patinka — I like
bibliotekà — library

GRAMMAR

3.1 The Cases.

There are *seven* declensional cases in Lithuanian:

1. Nominative (Vardiniškas) who, what? — *kàs?**
2. Genitive (Kilminiškas) whose, of what? — *kõs?*
3. Dative (Naudiniškas) to whom? — *kám?*
4. Accusative (Galiniškas) whom, what? — *kã?*
5. Instrumental (Įnagininkas) with whom, with what? — *kuõ?*
6. Locative (Viėtininkas) where, in what? — *kamė?, kuĩ?*
7. Vocative (Šauksminiškas) (used for addressing, calling).

3.1.1 THE NOMINATIVE

The nominative case is the case of the subject of the sentence, or it may function as the case of the predicate in some copulative constructions.

- 1) *Màno brólis yrà studeñtas.* — My brother is a student.
(Both the subject and the noun predicate are in the nominative case in the preceding example.)
- 2) *Màno nãmas yrà dīdelis.* — My house is big.
(Both the subject and the predicate adjective are in the nominative case in the preceding example.)
- 3) *Mamà skaĩto laikraštĩ.* — Mother is reading a newspaper.
(The subject is in the nominative case, but the object, *laikraštĩ* is in the accusative case; see below.)

3.1.2 THE GENITIVE

The genitive case may be used to show possession or some type of relationship which is commonly expressed in English by 'of' or 's. Examples:

- 1) *brólio stãlas* — the brother's desk
- 2) *miėsto gãtvės* — the streets of the city
- 3) *Lietuvõs sóstinė* — the capital of Lithuania

Certain prepositions require the genitive case. See Lesson 36.

* *kàs?* means both *who?* and *what?*

3.1.3 THE DATIVE

The dative case is the case of the indirect object of the verb. Example:

Jis dúoda bróliui knýga. — He is giving [his] brother a book.

It may also function as the subject of an impersonal construction. Examples:

- 1) *Tévui sunkù gyvénti čià.* — It is difficult for father to live here.
- 2) *Autobùsui sunkù važiúoti senà gatvè.* — It is difficult for the bus to travel on (along) the old street.

3.1.4 THE ACCUSATIVE

The accusative case functions as the case of the direct object of the verb. Examples:

- 1) *Mamà skaĩto laikraštį.* — Mother is reading the newspaper.
- 2) *Jì vėrda pùsryčius.* — She is cooking breakfast.
- 3) *Tėvas rāšo láišką.* — Father is writing a letter.
- 4) *Aš turiù vieną sėserį.* — I have one sister.

The accusative case is also used in certain time expressions, see paragraphs 32.2-4, 32.6 and with certain prepositions, see paragraph 37.5.

3.1.5 THE INSTRUMENTAL

The instrumental case may denote the means by which, or the instrument with which, something is done. Examples:

- 1) *Jis rāšo láišką pieštukù.* — He is writing a letter with a pencil. (Note that *pieštukù* is in the instrumental case to denote means, but that no preposition is used with it.)
- 2) *Aš važiúoju į universitetą autobusù.* — I am going to the university by bus.

The instrumental case may denote the place along which or near something is moving. Example:

Jis važiúoja senà gatvè. — He is driving along the old street.

Certain prepositions require the instrumental case, see Lesson 36.

3.1.6 THE LOCATIVE

The locative case denotes the place where something is.
Examples:

- 1) *Mēs gīvēname miestē.* — We live in the city.
- 2) *Universitētas yrā miēsto centrē.* — The university is in the center of the city.

3.2 The First Declension of Nouns.

To the first declension belong all nouns ending in *-as*, *-is* (gen. *-io*), *-ys*. They are all masculine nouns: *nāmas* 'house', *brólis* 'brother', *arklīs* 'horse'.

N. <i>nāmas</i>	<i>-as</i>	<i>brólis</i>	<i>-is</i>	<i>arklīs</i>	<i>-ys</i>
G. <i>nāmo</i>	<i>-o</i>	<i>brólio</i>	<i>-io</i>	<i>árklio</i>	<i>-io</i>
D. <i>nāmui</i>	<i>-ui</i>	<i>bróliui</i>	<i>-iui</i>	<i>árkliui</i>	<i>-iui</i>
A. <i>nāma</i>	<i>-a</i>	<i>brólī</i>	<i>-ī</i>	<i>árkli</i>	<i>-ī</i>
I. <i>namū</i>	<i>-u</i>	<i>bróliu</i>	<i>-iu</i>	<i>árkliu</i>	<i>-iu</i>
L. <i>namē</i>	<i>-e</i>	<i>brólyje</i>	<i>-yje</i>	<i>arklyjē</i>	<i>-yje</i>
V. <i>nāme!</i>	<i>-e</i>	<i>bróli!</i>	<i>-i</i>	<i>arklī!</i>	<i>-y</i>

N.B. The stress pattern varies: sometimes it remains on the same syllable throughout singular and plural, sometimes it varies greatly. For a brief explanation, see Lesson 5; for a full and detailed explanation see Appendix, paragraph 51.

3.3 Second Declension of Nouns.

To this declension belong feminine nouns which end in *-a*, *-ē* and *-i*: *dienā* 'day', *gātvē* 'street', *martī* 'daughter-in-law'.*

N. <i>dienā</i>	<i>-a</i>	<i>gātvē</i>	<i>-ē</i>	<i>martī</i>	<i>-i</i>
G. <i>dienōs</i>	<i>-os</i>	<i>gātvēs</i>	<i>-ēs</i>	<i>marčiōs</i>	<i>-ios</i>
D. <i>diēnai</i>	<i>-ai</i>	<i>gātvei</i>	<i>-ei</i>	<i>mařčiai</i>	<i>-iai</i>
A. <i>diēna</i>	<i>-a</i>	<i>gātvē</i>	<i>-ē</i>	<i>mařčią</i>	<i>-ią</i>
I. <i>dienā</i>	<i>-a</i>	<i>gatvē</i>	<i>-e</i>	<i>marčiā</i>	<i>-ia</i>
L. <i>dieniojē</i>	<i>-oje</i>	<i>gātvėje</i>	<i>-ėje</i>	<i>marčiojē</i>	<i>-ioje</i>
V. <i>diēna!</i>	<i>-a</i>	<i>gātve!</i>	<i>-e</i>	<i>mařti!</i>	<i>-i</i>

N.B. Whenever a combination of *-tia*, *-tiā*, *-tio*, *-tiu*, *-tių* should occur, then *t > č*; *tiā > čią*; *-tio > čio*; *-tiu > čiu*; *-tių > čių*.

* There are only two nouns in *-i*: *martī* 'daughter-in-law' and *patī* 'wife'.

3.3,1 A few second declension nouns such as *dėdė* 'uncle', *tėtė* 'father' (a term of endearment), *vaidilà* 'priest' (in pagan mythology) and some surnames are of the masculine gender. They are modified by masculine adjectives (cf. Lesson 11) and have masculine pronominal reference.

3.3,2 Some second declension nouns are of common gender, i.e. they can be either masculine or feminine depending upon the individual referred to: *nenúorama* 'mischief-maker', 'unruly child', *naktibalda* 'one who roves about at night', *vėpla* 'gaping fool, gaper'.

3.4 The preposition *į* 'in, into, to' indicates destination, also direction, never location. It always governs the accusative.

į miėstą — into the city, to the city

į universitetą — to the university

3.5 *Važiúoti* plus instrumental: 'to drive along'...
važiúoti gatvė — to drive along the street.

3.6 To express *I like*, Lithuanian uses the 3rd person of the verb *patikti* 'to please' plus dative: *mán patińka** (lit. it pleases to me) 'I like'.

Dative forms:

I — <i>ąš</i>	<i>mán</i>	<i>mán patińka</i> — I like
thou — <i>tù</i>	<i>táu</i>	<i>táu patińka</i> — you like
he — <i>jis</i>	<i>jám</i>	<i>jám patińka</i> — he likes
she — <i>jì</i>	<i>jái</i>	<i>jái patińka</i> — she likes
we — <i>mės</i>	<i>mùms</i>	<i>mùms patińka</i> — we like
you — <i>jūs</i>	<i>jùms</i>	<i>jùms patińka</i> — you like
they — <i>jiė</i> (masc.)	<i>jíems</i>	<i>jíems patińka</i> — they like
they — <i>jõs</i> (fem.)	<i>jóms</i>	<i>jóms patińka</i> — they like

Since *patińka* is the third person for both singular and plural, it is used with singular, plural and infinitive subjects:

mán patińka tàs nāmas — I like that house

mán patińka tiė namaĩ — I like those houses

*mán patińka skaitýti bibliotėkoje*** — I like to read in the library

* Irregular present tense: *patinkù, patinkì, patińka, patińkame, patińkate, patińka*

** More about 'I like', etc., see 6.4.

NB. In replacing the nouns with personal pronouns, one has to keep in mind that Lithuanian, just like many other European languages strictly adheres to grammatical gender:

English	Lithuanian
the city — it	miestas — jis (masc.)
the street — it	gatvė — ji (fem.)

There is really no *it* as a personal pronoun. *Taĩ* is used for such cases of general reference as:

Taĩ labai graĩ. — That [it] is very beautiful.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kuĩ mĩs gyvĩname? 2. Kuĩ jũs gyvĩnate? 3. Kaĩp vadĩnasi mũsũ miĩstas? 4. Kàs yrà Lietuvĩs sĩstĩnė? 5. Aĩ miĩsto gĩtvĩs yrà sĩnos? 6. Kuĩ atvaĩũoja daũg studenteĩ? 7. Kuĩ aĩ vaĩũoju? 8. Kuĩ aĩ vaĩũoju ĩ universitĩtą? 9. Kuĩ yrà universitĩtas? 10. Kàs mĩn patĩĩka?

B. *Conjugate in the present tense:* gyvĩnti, vaĩũoti, atvaĩũoti, studijũoti, patĩkti.

C. *Decline in singular:* miĩstas, sĩstĩnė, gĩtvė, studenteĩs, autobũsas, ceĩtras, Lietuvĩ.

D. *Fill in:* 1. Jĩs vaĩũoj.... senĩ gatvė. 2. Mĩs gyvĩname miest.... 3. Universitĩtas yrà miĩst.... centr.... 4. ĩ miĩstą atvaĩũoja student.... 5. Aĩ vaĩũoj.... nam....

E. *Translate into Lithuanian:* 1. He lives in a city. 2. He likes the city. 3. He likes the university. 4. We like the city. 5. We like the capital. 6. We go by bus. 7. The student goes by bus to the university. 8. The university is very old. 9. Vilnius is the capital of Lithuania. 10. We like to read in the library.

CONVERSATION

VALGYKLOJE

1. Kĩ jũs nĩrite vĩlgyti?
2. Praĩũ mĩn dũoti pĩeno ĩr dũonos.
3. Taĩp pat ĩr puodũkĩ kavĩs.

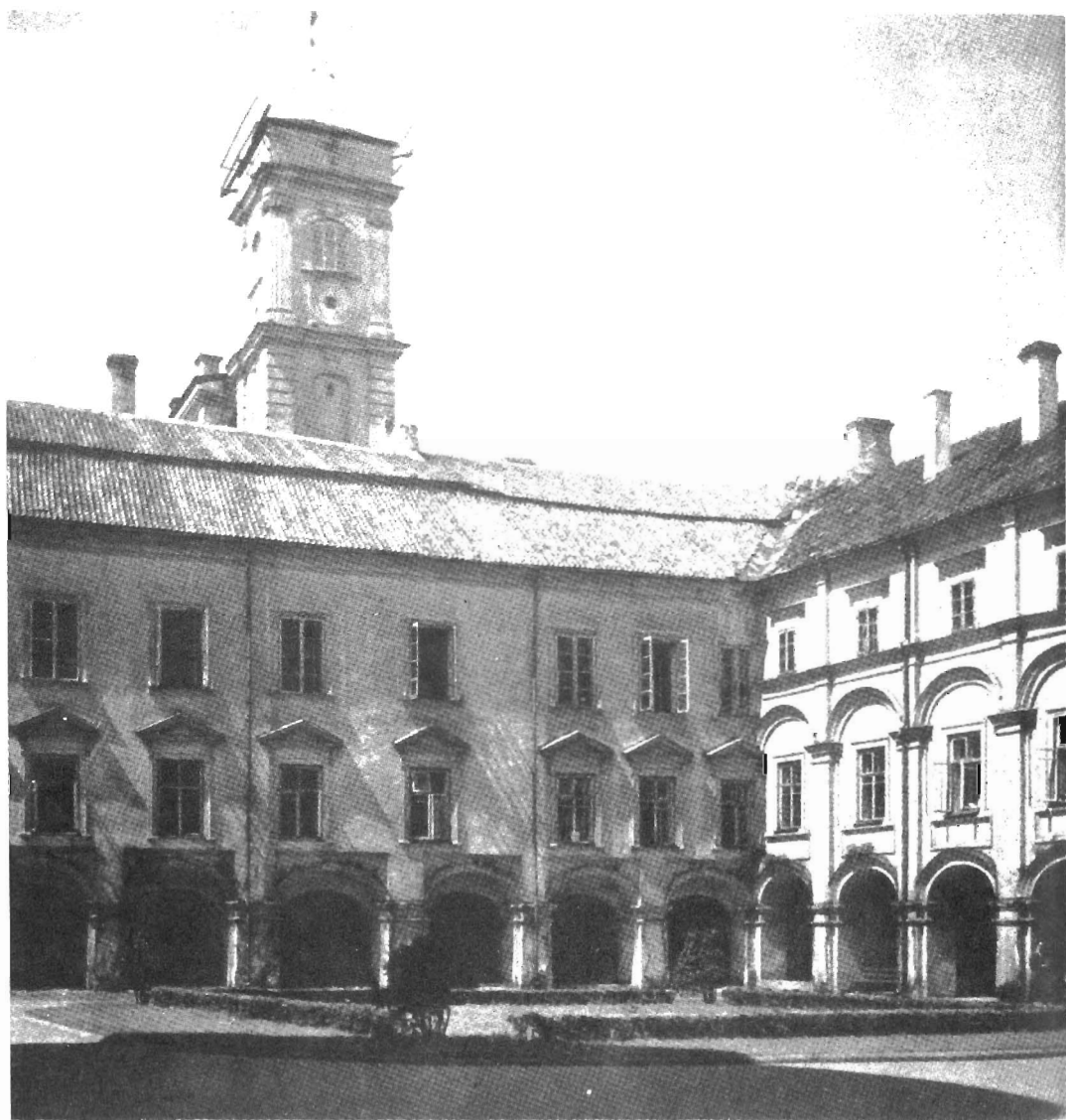
4. Kō nōrs gērti?
5. Taīp. Prašāū mán atnēsti bûteli alaūs.
6. Aī jūs taīp pāt nōrite sriubōs?
7. Ačiū, nē. Aš niekuomēt nevālgau sriubōs.
8. Prašāū sáskaitā.
9. Prašāū. Vīenas dōleris.
10. Ačiū. Sudiē(u).

IN A RESTAURANT

1. What do you wish to eat?
2. Please give me some milk and bread.
3. And a cup of coffee, too.
4. Something to drink?
5. Yes. Please bring me a bottle of beer.
6. Do you want [some] soup, too?
7. No, thank you. I never eat soup.
8. The bill, please.
9. Here you are. One dollar.
10. Thank you. Good bye.

NOTES:

1. kō 'of what' is genitive.
2. píeno, kavōs — partitive genitive: 'some of ...'
3. puodūkas, actually diminutive of puōdas 'pot, kettle'.
7. With niekuomēt 'never', niēko 'nothing', niēkur 'nowhere' a double negative is used; sriubōs is also a genitive: the direct object of a negated verb must be in the genitive case, rather than the accusative.

Vilniaus universitetas

The University of Vilnius (est. 1579)

Ketvirtoji pamoka

Lesson 4

UGNIS

Ugnis yra labai reikalinga. Bè ugniès žmogùs negali gyvènti. Ugnis padèjo sukùrti kultùrà ir civilizàcijà.

Màno namè yra krósnis. Króсныje dèga ugnis ir šildo nàma. Bè krósnies àš negaliù gyvènti sàvo namè. Krósnis yra taíp pat labai reikalinga. Màno krósnis yra naujà ir graži.

Akìs už àkį, dantìs už dantį! — An eye for an eye and a tooth for a tooth!

VOCABULARY

ugnis — fire (cf. Latin 'ignis')
bè — (prep. with gen.) — without
žmogùs — man, human being
galėti (galiù, gáli) — to be able, can
reikalinga (adj., fem.) — necessary
krósnis — stove, oven, range
dègti (degù, dèga) — to burn
šildyti (šildau, šildo) — to warm, to heat

ilgaì (adv.) — long, for a long time
padėti (pàdedu, pàdeda) — to help
sukùrti (sùkuriu, sùkuria) — to create
kultùrà — culture
civilizàcija — civilization
naujà (adj. *fem.*) — new
negaliù (ne+galiu) — I cannot
graži (adj. *fem.*) — beautiful, pretty
ùž (prep. with acc.) — for, in return

GRAMMAR

4.1 The Third Declension of the Nouns.

akìs 'eye', *dantìs* 'tooth'

Singular

Feminine		Masculine	
N. akis	-is	dantis	-is
G. akiēs	-ies	dantiēs	-ies
D. ākiai	-iai	dañčiui	-iui
A. ākį	-į	dañtį	-į
I. akimì	-imi	dantimì	-imi
L. akyjè	-yje	dantyjè	-yje
V. akiē!	-ie	dantiē!	-ie

Most nouns of the third declension are of the feminine gender, but a few such as *dantis* 'tooth', *vagis* 'thief' are masculine. In order to distinguish third declension nouns (all of which have the ending *-is* in the nominative singular) from those first declension nouns with the nominative singular ending *-is*, the genitive singular will be given also. For example:

peilis, *-io* — knife (first declension, masc.)

but

nosis, *-ies* — nose (fem.)

dantis, *-iēs* — tooth (masc.)

4.2 Cardinal numerals 1-10.

<i>vienas</i> , <i>vienà</i>	one	(masc., fem.)
<i>dù</i> , <i>dvì</i>	two	(masc., fem.)
<i>trỹs</i>	three	(same for both genders)
<i>keturì</i> , <i>kėturios</i>	four	(masc., fem.)
<i>penkì</i> , <i>peñkios</i>	five	" "
<i>šeši</i> , <i>šėšios</i>	six	" "
<i>septynì</i> , <i>septýnios</i>	seven	" "
<i>aštuonì</i> , <i>aštúonios</i>	eight	" "
<i>devynì</i> , <i>devýnios</i>	nine	" "
<i>dėšimt</i>	ten	(same for both genders)

N B. All these numerals, with the exception of *dėšimt*, are inflected, i.e. they are declined. *Vienas*, *vienà* are used with the nominative singular of nouns which they precede, 2-9 are used with the nominative plural. 10 is used with the genitive plural. For details, see Lesson 24.

4.3 Negation.

As we have already briefly mentioned, the negative particle in Lithuanian is *ne*. It always precedes the word which it negates. It is written together with following verbs, adjectives and adverbs. Examples:

1. *Krósnyje dēga ugnis.* — A fire is burning in the oven.
Krósnyje nēdēga ugnis. — A fire is not burning in the oven.
2. *Ugnis yrà labaĩ reikalinga.* — The fire is very necessary.
Ugnis yrà labaĩ nereikalinga. — The fire is very unnecessary.
3. *Ugnis yrà labaĩ reikalinga.* — The fire is very necessary.
Ugnis yrà nelabaĩ reikalinga. — The fire is not very necessary.

Note that in the preceding examples it is the word which is negated which is immediately preceded by the negative particle *ne*. The negative particle is not written together with a following noun, unless the noun functions as a lexical compound, i.e. has a separate dictionary meaning:

Jis yrà studeñtas. — He is a student.

Jis yrà nē studeñtas, bēt profėsorius. — He is not a student, but a professor.

The negative particle *ne* with the verbal form *yra* 'is, are' makes a contraction *nėrà* 'is not, are not':

Ugnis nėrà reikalinga. — The fire is not necessary.

Jis nėrà studeñtas. — He is not a student.

The direct object of a negated verb must be in the genitive rather than the accusative case:

Jis tūri knỹgą. — He has a book.

Jis netūri knỹgos. — He has no book.*

Contrary to English usage the negative must be repeated in each adverb of time or place occurring in a sentence:

Jis niekadà nedĩrba. — He never works.

(literally: He never doesn't work.)

* NB. All the verbs add *ne* to their positive form to form the negative. There are, however, two exceptions: *būti* 'to be' and *eiti* 'to go'; these add only *n*: *aš nesù, tu nesì, jis nėrà, mes nėsame, jūs nėsate, jie nėrà* — I am not, etc.; *aš neinù, tu neinì, jis neĩna, mes neĩname, jūs neĩnate, jie neĩna*. — 'I do not go', etc.

Jis niėkur neina. — He doesn't go anywhere. (lit.: He doesn't go nowhere.)

Jis niekadà niėkur niėko nedàro. — He doesn't ever do anything anywhere. (lit.: He doesn't do nothing nowhere never).

Likewise *niėko* 'nothing', the genitive case of *niėkas*, sometimes translates English 'anything' if it is in a negative sentence. Thus Lithuanian *jis niėko nedàro* may be translated either as 'He does nothing' or 'He doesn't do anything'. Good English usage keeps us from using the literal translation 'He doesn't do nothing'.

N.B. In Lithuanian, both *no* and *not* are expressed by the same negative particle *ne*. In the sense of *no*, *ne* is set off by a comma:

Nė, jis nėra studentas. — No, he is not a student.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Bė kō (without what) žmogùs negàli gyvėnti? 2. Kuř dėga ugnis? 3. Ką ugnis šildo? 4. Kàs padėjo sukūrti kultūrą ir civilizaciją? 5. Kuř yrà krósnis? 6. Kàs yrà labaĩ reikalinga?

B. *Decline in the singular:* ausis, nósis, krósnis, vagis.

C. *Change all the pronouns and verbs to plural:* 1. Aš rašau láišką. 2. Jis yrà namiė. 3. Ji skaĩto knygą. 4. Aš einu namō. 5. Ji dirba namiė. 6. Ji dėga namė. 7. Ji šildo namą. 8. Bė ugniėš àš negaliu gyvėnti.

D. *Translate into Lithuanian:* 1. I cannot live without fire. 2. Fire is very necessary. 3. He cannot live without fire. 4. In my house there is a new stove. 5. My stove is new. 6. Our stove is pretty. 7. A fire is burning in the stove. 8. We cannot live without a stove. 9. We cannot live without fire. 10. I like the new stove.

CONVERSATION

KAS TAI YRA?

1. Kàs taĩ yrà?
2. Taĩ yrà knyga.
3. Kuř yrà stàlas?
4. Stàlas yrà čià.

5. Nè, stālas yrà teñ.
6. Kaīp yrà "class" lietùviškai?
7. Kaīp yrà "lāngas" āngliškai?
8. Kaīp pasakýti "Good morning!" lietùviškai?
9. Lietùvių kalbà yrà graži kalbà.
10. Aš nesuprantù āngliškai; aš kalbù tik lietùviškai.

WHAT IS THAT?

1. What is that?
2. That is a book.
3. Where is the table?
4. The table is here.
5. No, the table is there.
6. What is "class" in Lithuanian?
7. What is "langas" in English?
8. How does one say "Good morning!" in Lithuanian?
9. Lithuanian is a beautiful language.
10. I do not understand English; I speak only Lithuanian.

NOTES:

1. Lithuanian *tai* can be translated by either English *this* or *that* (or *these* or *those*, cf. below, also NB in 3.6). If you point to an object which is near you, then *Kàs tai yrà?* (or *Kàs yrà tai?*) can mean 'What is this?' *Tai* is undeclinable and can be used with singular and plural: *Kàs yrà tai? Tai yrà mào knýgos*. 'What is that? These are my books'.
2. *lietùviškai, āngliškai* are adverbs, meaning: 'in Lithuanian, in the Lithuanian way, manner', etc.
3. *lietùvių kalbà* literally means "Lithuanians' language, the language of the Lithuanians." *lietùvių* is genitive plural of *lietùvis, lietùvė* "Lithuanian", (male and female; noun).

Vilnius

Penktoji pamoka

Lesson 5

REVIEW

VILNIUS

Màno tėvas, mótina, brólis, sesuõ ir àš gyvėname senamė miestė. Šis miėstas vadinasi Vilnius. Jis yrà Lietuvõs sósstinė. Miėsto centrė yrà sėnas universitėtas, kuriamė¹ studijuoja daũg studeñtų. Studeñtai suvažiuoja čià studijuoti iš visõs Lietuvõs.²

Mės visi gyvėname sósstinėje. Mán viskas³ čià labaĩ patiñka: ir sėnas universitėtas, ir sėnas miėstas, ir⁴ senà gātvė, kurià⁵ autobusas važiuoja liñk⁶ universitėto. Kiekvieną rytą⁷ àš važiuoju tuõ⁸ autobusų į universitėtą, kuĩ àš studijuoju.

Aš studijuoju mediciną. Aš nóriu būti gýdytoju.⁹ Mào brólis studijuoja ánglų kalbą¹⁰ ir literatūrą, nės jis nóri važiuoti į Amėriką, į Angliją¹¹ ir į Kanādą. Jis taip pat studijuoja amerikiėčių literatūrą ir Amėrikos istòriją.

Mào tėvas dabaĩ dirba bibliotėkoje. Mào mamà yrà namiė visą diėną.¹² Ji tũri labaĩ daũg dārbo. Vakarė mės eĩname į teātrą arbà į kìną.¹³

NOTES:

- 1) kuriamė — in which
- 2) iš visõs Lietuvõs — from all over Lithuania, lit. from the whole Lithuania
- 3) viskas — everything
- 4) ir... ir... ir... — both... and; all these things
- 5) kurià — on which, along which
- 6) liñk — in the direction of, to
- 7) kiekvieną rytą — every morning, acc. of definite time
- 8) tuõ — on that, by that
- 9) gýdytoju — inst. of gýdytojas 'physician'. In popular speech: 'daktaras'

- 10) *anglų kalbą* — English, the English language, 'anglistics', see also Note 3, Conversation of Lesson 4.
 11) *Anglija* — England
 12) *visą dieną* — the whole day, the entire day. See Note 7.
 13) *kinas* — movie theater, 'movie'.

CONVERSATION

1.

Valaitis: Lābas rýtas!
Žalys: Lābas rýtas! Kaíp gyvúojate?
Valaitis: Ačiū, geraī. O kaíp jūs? *
Žalys: Geraī, tik óras dabař blógas.
Valaitis: Taíp, perdaūg sniégo.
Žalys: Kuř jūs dabař eĩnate?
Valaitis: Aš einù namō. O jūs?
Žalys: Iřgi namō.

2.

A.: Ař jūsų brólis studeĩtas?
B.: Nė. Jis yrà mókytojas.
A.: Kuř jis gyvėna?
B.: Jis gyvėna Vilniuje.
A.: Taĩ labai sėnas iř gražùs miėstas.
B.: Taíp. Vilniaus universitėtas įkúrtas 1579 (túkstantis penkì šimtaĩ septýniasdešimt devintaĩs) mėtais.

3.

Pėtras: Kuř mamà?
Rūtà: Ji išvažiàvo į miėstą.
Pėtras: O kuř tėtis?
Rūta: Tėtis namiė. Jis skaĩto laikraštį.

4.

Brazys: Ař jūs nè pōnas Kubilius?
Kubilius: Taíp, taíp. Aš esù Jōnas Kubilius.
Brazys: Kuř jūs dabař gyvenate?
Kubilius: Aš dabař gyvenù Amėrikoje, Bòstone.
Brazys: Kuř dabař eĩnate?
Kubilius: Einù į bánką.

* In Lithuanian, àš 'I' is not capitalized. The polite form of 'you' **Jūs**, Tù 'thou, you' **Jūs** 'your' and Tàvo 'your' are capitalized in letters.

5.

Antānas: Sveīkas, Jōnai! Kuŗ taīp skubi?

Jōnas. Turiù greītai vaŗiùoti namō...

Antanas: Kàs gi atsitiko?

Jonas: Māno nāmas dēga...

Antanas: Vistiek jaũ niēko negali padarýti.

Jonas: Nóriu nōrs gaīstro pasiŗiũrēti... Sudiēu!...

COMBINATION PRACTICE

1. *Combine to make sentences:*

1. I like	a. our house
2. we like	b. our city
3. they like	c. the capital
	d. the university
	e. her house

2. *Combine to make sentences:*

1. I live	a. at home
2. they study	b. in a city
3. we cannot live	c. in the city
	d. not at home
	e. at the university
	f. at a university

3. *Combine to make sentences:*

1. I read	a. a newspaper
2. we read	b. the newspaper
3. she reads	c. a letter
4. Mr. Valys reads	d. a book
5. Mr. Valys and Mr. Žukas read	
6. Petras and Jonas read	
7. They are reading	

THE ACCENT CLASSES OF THE LITHUANIAN NOUNS

1st ACCENT CLASS

Features:

1. In two-syllable nouns, the stress is always on the first syllable, i.e. on the root, and it is always an acute.

2. In polysyllabic nouns, one can have either the acute or the circumflex, not necessarily on the first syllable.
3. Finally, the most important feature: the stress always remains on the same syllable in all the cases in the singular and plural.

Basic pattern:

Singular:

N. v́yras (man)	ādata (needle)	bitininkas (beekeeper)
G. v́yro	ādatos	bitininko
D. v́yrai	ādatai	bitininkui
A. v́yrą	ādatą	bitininką
I. v́yru	ādata	bitininku
L. v́yre	ādatoje	bitininke
V. v́yre	ādata	bitininke

Plural:

N. v́yrai	ādatos	bitininkai
G. v́yrų	ādatų	bitininkų
D. v́yrams	ādatoms	bitininkams
A. v́yrus	ādatas	bitininkus
I. v́yrais	ādatomis	bitininkais
L. v́yruose	ādatose	bitininkuose
V. v́yrai	ādatos	bitininkai

Singular

N.	/ —	~ — —	\ — — —
G.	/ —	~ — —	\ — — —
D.	/ —	~ — —	\ — — —
A.	/ —	~ — —	\ — — —
I.	/ —	~ — —	\ — — —
L.	/ —	~ — — —	\ — — —
V.	/ —	~ — — —	\ — — —

Plural

N.	/ —	~ — —	\ — — —
G.	/ —	~ — —	\ — — —
D.	/ —	~ — —	\ — — —
A.	/ —	~ — —	\ — — —
I.	/ —	~ — — —	\ — — —
L.	/ — —	~ — — —	\ — — — —
V.	/ —	~ — —	\ — — —

2nd ACCENT CLASS

1. All nouns of this class have the circumflex or the short intonation, mostly on the second syllable from the end.
2. The circumflex or the short stress remains constant, except:
 - a) instrumental singular;
 - b) accusative plural.
3. If the noun ends in *-as*, then in addition to the two cases above, the locative singular is also stressed on the ending.
4. If the noun has *-a* in nom. sing., then this *-a* is stressed.

Basic pattern:

Singular:

N. lāpē (fox)	rātas (wheel)	rankà (arm)	lietùvis (Lithuanian)
G. lāpēs	rāto	rañkos	lietùvio
D. lāpei	rātui	rañkai	lietùviui
A. lāpē	rātą	rañką	lietùvį
I. lapė	ratù	rankà	lietuviù
L. lāpėje	ratė	rañkoje	lietùvyje
V. lāpe!	rāte!	rañka!	lietùvi

Plural:

N,V. lāpēs	rātai	rañkos	lietùviai
G. lāpių	rātu	rañkų	lietùvių
D. lāpėms	rātams	rañkoms	lietùviams
A. lapės	ratùs	rankàs	lietuviùs
I. lāpėmis	rātais	rañkomis	lietùviais
L. lāpėse	rātuose	rañkose	lietùviuose

Singular

N.	~ —	~ —	— \	— \	—
G.	~ —	~ —	~ —	— \	—
D.	~ —	~ —	~ —	— \	—
A.	~ —	~ —	~ —	— \	—
I.	— \	— \	— \	— —	~
L.	~ — —	— \	~ — —	— \	— —
V.	~ —	~ —	~ —	— \	—

Plural

N.	~ —	~ —	~ —	— ˘ —
G.	~ —	~ —	~ —	— ˘ —
D.	~ —	~ —	~ —	— ˘ —
A.	— ˘	— ˘	— ˘	— ˘ ˘
I.	~ — —	~ —	~ — —	— ˘ —
L.	~ — —	~ — —	~ — —	— ˘ — —

3rd ACCENT CLASS

1. All two-syllable nouns of this class have the acute intonation in most singular cases on the initial syllable.
2. The accusative singular and plural of the two-syllable nouns are always stressed with an acute on the first syllable:
3. In tri-syllabic and quadri-syllabic nouns the play of stress is between the initial syllable and the final syllable ordinarily. If the stress on the initial syllable is the acute these nouns are labeled 3^a for tri-syllabic and 3^{4a} for quadri-syllabic. If the stress on the initial syllable is circumflex they are labeled 3^b and 3^{4b} respectively.

Basic pattern:

Singular:

N. kélmas (stump)	sūnūs (son)	dóbilas (clover)	kātilas (kettle)
G. kélmo	sūnaūs	dóbilo	kātilo
D. kélmui	sūnui	dóbilui	kātilui
A. kélmaꞥ	sūnuꞥ	dóbilꞥ	kātilꞥ
I. kélmu	sūnumì	dóbilu	kātilu
L. kelmè	sūnujè	dobilè	katilè
V. kélme!	sūnaũ!	dóbile!	kātile!

Plural:

N. kelmaĩ	sūnūs	dobilaĩ	katilaĩ
G. kelmũ	sūnũ	dobilũ	katilũ
D. kelmáms	sūnũms	dobiláms	katiláms
A. kélmus	sūnus	dóbilus	kātilus
I. kelmaĩs	sūnumìs	dobilaĩs	katilaĩs
L. kelmuosè	sūnuosè	dobiluosè	katiluosè
V. kelmaĩ!	sūnūs!	dobilaĩ!	katilaĩ!

Singular

N.	˘ —	— ˘	˘ — —	˘ — —
G.	˘ —	— ˘	˘ — —	˘ — —
D.	˘ —	˘ —	˘ — —	˘ — —
A.	˘ —	˘ —	˘ — —	˘ — —
I.	˘ —	— — ˘	˘ — —	˘ — —
L.	— ˘	— — ˘	— — ˘	— — ˘
V.	˘ —	— ˘	˘ — —	˘ — —

Plural

N.	— ˘	˘ —	— — ˘	— — ˘
G.	— ˘	— ˘	— — ˘	— — ˘
D.	— ˘	— ˘	— — ˘	— — ˘
A.	˘ —	˘ —	˘ — —	˘ — —
I.	— ˘	— — ˘	— — ˘	— — ˘
L.	— — ˘	— — ˘	— — — ˘	— — — ˘
V.	— ˘	˘ —	— — ˘	— — ˘

4th ACCENT CLASS

- Nouns of the fourth accent class primarily have the circumflex intonation on the root (first syllable), except:
 - in the instrumental and locative singular;
 - in all cases of the plural, except when nominative plural has -s, then the nom. pl. is stressed on the root, but all other plural cases—on the ending.

Basic pattern:

Singular:

N. vaīkas (child)	šakà (branch)	˘ —	— ˘
G. vaiko	šakōs	˘ —	— ˘
D. vaikui	šākai	˘ —	˘ —
A. vaiką	šāką	˘ —	˘ —
I. vaikù	šakà	— ˘	— ˘
L. vaikè	šakojè	— ˘	— — ˘
V. vaikè!	šāka!	˘ —	˘ —

Plural:

N. vaikaĩ	šākos	—	~		~	—
G. vaikŭ	šakŭ	—	~		—	~
D. vaikāms	šakóms	—	/		—	/
A. vaikùs	šakàs	—	\		—	\
I. vaikaĩs	šakomìs	—	~		—	~
L. vaikuosè	šakosè	—	—	\	—	—
V. vaikai!	šākos!	—	~		~	—

NB. There are no polysyllabic nouns in the 4th accent class. For further details see paragraph 51 of the Appendix.

Šeštoji pamoka

Lesson 6

GRAŽI DIENA

Šiañdien yrà labaĩ graži dienà. Dangùs grýnas — nẽ debesėlio. Profėsorius Vitkus eina pasiváikščioti. Profėsorius yrà jaũ sėnas žmogùs. Jis mėgsta gėrti arbàtà sù cùkrumi iř medumi. Jis eina pàs sàvo sũnų, dàktarà Vitkų. Dr. Vitkus yrà gýdytojas, jáunas iř gabùs žmogùs.

Dr. Vitkus gyvėna priėmiestyje, kuĩ visuomėt gėras óras. Tėvas iř sũnùs sėdi laukė iř gėria arbàtà. Profėsorius Vitkus nemėgsta alaũs, jis gėria tik arbàtà iř midų. Midùs yrà sėnas gėrimas. Senóvėje lietúviai darýdavo iř gėrdavo midų.

— Gražùs dangùs, aĩ nẽ? — sàko profėsorius.

— Puikùs óras, tačiaũ ateĩna lietùs, — atsàko sũnùs.

— Iř kuĩ tũ taĩ žinaĩ? — klàusia tėvas.

— Tik kà prànešė peĩ rãdijà . . .

VOCABULARY

šiañdien — today

gražùs, -i — beautiful, handsome, fine

dienà (4) — day

grýnas, -à — pure, clear

nẽ — [here] not a

debesėlis, -io (2) — cloud (diminutive of debesis)

profėsorius (1) — professor

pasiváikščioti (pasiváikščioju, pasiváikščioja) — to take a walk

jaũ — already

mėgti — to like; irreg.: aš mėgstu, tu mėgsti, jis mėgsta, mes mėgstame, jūs mėgstate, jie mėgsta

arbatà (2) — tea

alùs (4) — beer

midùs (4) — mead (a sweet drink made from honey)

gėrimas (1) — drink, beverage

senóvėje — in ancient times, a long time ago

lietúvis -io (2) — Lithuanian (noun, masc.)

darýdavo — used to make, see 12.4

gėrdavo — used to drink, see 12.4

aĩ nẽ? — is it not?, see 6.3

sakýti (sakaũ, sàko) — to say

puikùs, -i — fine, excellent

tačiaũ — but, in spite of that, nevertheless; see 38.1

sù (prep. with instr.) — with
 cùkrus (2) — sugar
 medūs (4) — honey
 pàs (prep. with acc.) — at, by, to,
 sàvo — his (own) [with
 sūnūs (3) — son
 dāktaras (3b) — Doctor, Ph.D., M.D.
 gýdytojas (1) — physician
 jáunas, -à — young
 gabūs, -l — talented, gifted
 priemiestis, -čio (1) — suburb
 visuomèt — always
 óras (3) — air, weather
 sėdėti — to sit, to be seated; irreg.: aš
 sėdžiu, tu sėdi, jis sėdi, mes sėdime,
 jūs sėdite, jie sėdi
 laukė — outside, outdoors

ateĩti (ateinũ, ateĩna) — to come
 lietūs (3) — rain
 atsakýti (atsakaũ, atsáko) — to an-
 swer
 iš kuĩ — [here] how, (literally: out of
 [where
 žinóti (žinaũ, žino) — to know (a
 fact)
 kláusti (kláusiu, kláusia) — to ask
 (a question)
 rādijs (1) — radio
 peĩ (prep. with acc.) — through
 peĩ rādiją — on the radio
 tik kã — just now, a few moments ago
 (lit. 'only what')
 pranėĩti (prānešu, prāneša) — to an-
 nounce

NB. Starting with this lesson, we will indicate the accent class of the nouns by putting a number in () after each noun. See also Lesson 5.

GRAMMAR

6.1 Nouns. The Fourth Declension.

All nouns ending in -us (also in -ius) belong to the fourth declension. They are all masculine.

Singular

N. sūnūs	-us (3) 'son'	profėorius	-ius (1) 'professor'
G. sūnaūs	-aus	profėoriaus	-iaus
D. sūnui	-ui	profėoriui	-iui
A. sūnų	-ų	profėorių	-ių
I. sūnumì	-umi	profėoriumi	-iumi
L. sūnujė	-uje	profėoriuje	-iuje
V. sūnaũ!	-au	profėoriau!	-iau

6.2 Present tense forms of the verb *būti* (to be) may be omitted; a dash may be written between two nouns:
Màno tėvas — mókkytojas. My father is a teacher.

One may also say, however, *Màno tėvas yrà mókkytojas* 'My father is a teacher.' Both sentence types can be used, but the sentence without the verb is a little less formal and more familiar.

The word *yra* may mean 'there is' or 'there are'. Examples:
Màno namė yra rādijs. — There is a radio in my home.

Aĩt stālo yra stiklaĩ. — There are glasses on the table.

In subordinate clauses *yrà* with the meaning 'there is, there are' may be omitted. Example:

..., *kuř visuomèt gēras óras*. — ..., where there is always nice weather.

This could also be expressed by:

..., *kuř visuomèt yrà gēras óras*. — ..., where there is always nice weather.

6.3 The Tag Question.

The "tag question" is not as frequently used in Lithuanian as it is in English. There are several ways of expressing this 'do you, don't you, have you, haven't you, will you, won't you, aren't you', etc. in Lithuanian:

1) With a negative question *aĩ nè?*, after positive statements. Literally it means: 'is it not, was it not, will it not', etc. This is used most frequently.

Dr. Vitkus yrà jáunas, aĩ nè? — Dr. Vitkus is young, isn't he?
Jis puikius žmogus, aĩ nè? — He is a fine man, isn't he?

2) With a positive word-question *tiesà?* 'true, correct?'. This word can be used both after the positive statements and the negative statements.

Jõ nāmas gēras, tiesà? — His house is nice (good), is it not?
Jis niēko nežino, tiesà? — He knows nothing, does he?

3) With a negative question *aĩ nè tiesà?* 'is that not so?' Primarily, this is used after positive statements, but sometimes it occurs after negative sentences, or clauses.

Jis yrà gēras profėsorius, aĩ nè tiesà? — He is a good professor, isn't he?
Jis yrà nekóks žmogus, aĩ nè tiesà? — He is not a very fine man, is he?

6.4 *Mėgti* versus *patikti*.

In 3.6 we described the usage of *patikti*. *Mėgti* can also be used for the same purpose, expressing a little more 'permanent' liking, a more intimate relationship, but this difference is actually very slim, very idiomatic.

- I like Professor Vitkus: 1) *Mán patiñka profèsorius Vitkus.*
 2) *Aš mėgstu profèsorių Vitkų.*

No. 1 would mean: I like him as a man, his appearance, etc.

No. 2 — I like him as a professor, his way of lecturing, etc.

Sometimes the choice of the word *mėgti* or *patikti* depends upon the object. Thus it is better to say *mán patiñka Amèrika* 'I like America', *mán patiñka šitas nāmas* 'I like this house', *mán patiñka šita mergaitė* 'I like this girl' than *mėgstu Amèriką* 'I like America', *mėgstu šitą nāmą* 'I like this house', *mėgstu šitą mergaitę* 'I like this girl'.

But it is possible to say *mėgstu juodą duoną* 'I like black bread', *mėgstu vaisius* 'I like fruit', *mėgstu skaityti* 'I like to read', *mėgstu keliáuti* 'I like to travel' or *mán patiñka juodà duoną* 'I like black bread', *mán patiñka vaisiai* 'I like fruit', *mán patiñka skaityti* 'I like to read', *mán patiñka keliáuti* 'I like to travel'.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kokià yrà šiañdien dienà? 2. Kòks yrà šiañdien dangùs? 3. Kuř eĩna profèsorius Vitkus? 4. Kā jis mėgsta gèrti? 5. Kàs yrà jò sūnùs? 6. Kuř gyvėna dāktaras Vitkus? 7. Kuř jiė sėdi? 8. Kàs yrà midùs? 9. Kàs darýdavo senóvėje midų? 10. Kā sāko profèsorius sūnui?

B. Add *ař nè?*, *tiesà?*, *ař nè tiesà?*: 1. Dr. Vitkus yrà gýdytojas, 2. Ateĩna lietùs, 3. Midùs yrà sėnas gėrĩmas, 4. Jis eĩna pàs sàvo brólį, 5. Jis mėgsta gèrti ālų,

C. *Decline in singular:* dangùs, midùs, cùkrus, alùs, lietùs, žmogùs.

D. *Fill in:* 1. Ateĩna (rain) 2. Aš geriù (beer)
 3. Māno tėvas gėria tik (tea) 4. Māno brólis nègeria (beer) 5. Mės gyvėname (in a suburb)

E. *Translate into Lithuanian:* 1. I am going for a walk. 2. My brother is also going for a walk. 3. My father never goes for a walk. 4. I like to go for a walk. 5. My brother also likes to go for a walk. 6. We sit outside and drink beer. 7. She never drinks beer, she only drinks tea. 8. The rain is coming. 9. Dr. Vitkus is a young man. 10. His father is a professor.

CONVERSATION

AR JŪS NE PONAS ŠARKIS?

- Valys:* 1. Aŗ jŭs n  p nas Ŗarkis? Aŗ  i  j  l ukiu.
Rimas: 2. N . Aŗ es  Antānas Rimas. O jŭs?
Valys: 3. J nas Valys. Aŗ es  advok tas.
Rimas: 4. Aŗ es  p što valdini kas. Aŗ dirbu paŗt .
Valys: 5. Aŗ jŭs  sate v d ŗ? T rite Ŗ im ?
Rimas: 6. Ta p. Turi  vi n  s n  iŗ vi n  d kter . M no dukt  yr  studente.
Valys: 7. O jŭs  s n s?
Rimas: 8. M no s n s yr  in ini rius.
Valys: 9. B vo laba  malon  s  jum  pasikalb ti. Sudi u.
Rimas: 10. Sudi u.

ARE YOU NOT MR. ŠARKIS?

- Valys:* 1. Are you not Mr. Ŗarkis? I have been waiting for him here.
Rimas: 2. No. I am Antanas Rimas. And you?
Valys: 3. Jonas Valys. I am a lawyer.
Rimas: 4. I am a postal employee. I work at the post office.
Valys: 5. Are you married? Do you have a family?
Rimas: 6. Yes. I have a son and a daughter. My daughter is a student.
Valys: 7. And your son?
Rimas: 8. My son is an engineer.
Valys: 9. It was a pleasure to speak with you. Good-bye.
Rimas: 10. Good-bye.

NOTES:

1. *j  l ukiu*: *jo* is genitive of *jis* 'he'. *L ukti* requires the direct object in the genitive case.
4. *valdini kas* — official, employee, civil officer of the state, municipality.
5. *v d ŗ* — married (of men only).
9. *pasikalb ti* is a compound verb: *pa-si-kalb ti*: *kalb ti* 'to speak, to talk', *-si-* — reflexive particle, *pa-* — prefix which gives the verb the meaning of doing something for a short while, etc. See also 14.2,6 and Appendix: Verbal Prefixes.

Ežeras

A Lake

Septintoji pamoka

Lesson 7

ŠUO IR VANDUO

Aš turiu gražų šunį. Jō vařdas Mārgis. Māno draugas taip pāt mėgsta Mārgį. Mēs susitiņkame priē ūpēs. Mārgis braīdo vandenijē, o mēs juōkiamēs.

Māno sesuō taip pāt tūri māžą šunį. Jis vadinasi Rūdis. Visi mėgsta Rūdį: jis labai gudrūs šuō. Rūdis labai mėgsta žaįsti gāt-vēje, bēt jis labai bijo vandeņs. Jis niekuomēt nebēga priē ūpēs.

Aš sakaū sāvo sēseriai:

— Kuŗ tū eini, Rūta?

— Einū namō.

— Kuŗ tāvo Rūdis?

— Jis yrā namiē, nēs jis bijo vandeņs.

— Geraī. Dabaŗ eīk namō iŗ viŗk pietūs.

— Eīkime kartū! Tū mán turī padēti!

PRIE VANDENS

Norkus: Eīkime māudytis, vanduo šiaņdien yrā labai šiltas.

Jonaitis: Ateīkite čiā! Vandenijē mātosi didelis raudónas akmuō.

Norkus: Jūs mānote, kād mēs gālime tā ākmenį pakēlti?

Jonaitis: Dúokite mán tā lāzdą! Dabaŗ āš pasilenkiū iŗ galiū laz-dą ākmenį pasiekti.

Norkus: Aŗ tikrai jūs jį gālite vandenijē matýti?

Jonaitis: Jėi nōrite, iŗ pāts gālite matýti.

Norkus: Dabaŗ mataū... Vanduo šiltas, eīkime māudytis!

VOCABULARY

šuo (4) irreg. — dog	piētūs (plural only) — dinner
vaīdas (4) — name (first name)	kartū — together
Mārgis -io (1) — Margis (usually: black and white; 'Spotty')	padēti — to help; irreg.: pādedu, pādedi, pādeda; pādedame, pādedate, pādeda
draūgas (4) — friend	māudytis (māudausi, māudosi) — to bathe, swim
susitikti (susitinkū, susitiņka) — to meet	šiltas, -ā — warm
priē (prep. with gen.) — at, by, by the side of, etc.	mātosī — can be seen (lit.: it sees itself)
ūpē (2) — river	raudōnas, -a — red
vanduō (3a) — water	manyti (manaū, māno) — to think, to believe, to mean
braidyti (braidaū, braido) — to wade	galēti (galiū, gāli) — to be able, can
juōktis (juokiūosi, juōkiasi) — to laugh	pakēlti (pākeliu, pākelia) — to lift up
taip pat — also, too	dūoti — to give; irreg.: dūodu, dūodi, dūoda; dūodame, dūodate, dūoda
māžas, -ā — little, small	lazīdā (4) — stick
vadintis (vadinūosi, vadinasi) — to call oneself, to be called	dabaŗ — now
Rūdis -džio (4) — Rudis ('Brownie', a brown dog)	pasileņkti (pasilenkiū, pasileņkia) — to bow, to bend down
gudrūs, -i — clever	pasiekti (pasiekiu, pasiekia) — to reach
žmogūs (4) — man, human being	gālīma — possible
žaisti — to play; irreg.: žaidžiū, žaidi, žaidžia; žaidžiamė, žaidžiate, žaidžia	tikrai — for sure, indeed, surely, certainly
gātvė (2) — street	jėi — if
bijoti (bijaū, blijo) — to be afraid, to fear	Jūs — you
niekuomēt — never	matyti (mataū, māto) — to see
bėgti (bėgu, bėga) — to run	

GRAMMAR

7.1 The Fifth Declension of Nouns.

The number of nouns belonging to this declension is not very large, and some are irregular.

To this declension belong feminine nouns in *-uo*, *-ė*, (gen. *-ers*) and masculine nouns in *-uo* (gen. *-ens*). From now on, this book will always indicate the genitive form of these nouns, so that the student may know their gender and declensional pattern.

Masculine

N. akmuō (3b) -uo
G. akmeņs -ens
D. ākmeniui -eniui
A. ākmeni -eni
I. ākmeniui -eniui
L. akmenyję -enyje
V. akmeniē! -enie

Feminine

sesuō (3b) -uo	duktė (3b) -ė
seseŗs -ers	dukterŗs -ers
sēseriai -eriai	dūkteriai -eriai
sēseri -eri	dūkteri -eri
sēseria -eria	dūkteria -eria
seseryję -eryje	dukteryję -eryje
seseriē! -erie	dukteriē! -erie

N B. *šuō* (4) 'dog' is irregular: *šuō* - *šunš* - *šuniui* - *šunį* - *šuniù* - *šunyjè* - *šuniē*!

Other irregular nouns will be given later on, especially in the Lith.-English Vocabulary.

7.2 Reflexive Verbs.

The reflexive verbs in Lithuanian can be divided into two groups:

- 1) simple reflexive verbs where the reflexive particle *si* or *s* is added at the end;
- 2) compound reflexive verbs where the reflexive particle *si* is inserted between the prefix and the verb proper. To this group also belong all reflexive verbs in their negative forms: the negative particle *ne* is treated in such cases as a prefix: *aš lenkiúosi* 'I bow', *aš nesilenkiù* 'I do not bow'.

In the latter group, the conjugation of the basic verb does not change at all, only the *si* is inserted:

susitìkti — 'to meet each other'; it is derived from
sutìkti — 'to meet [someone]'.
sutìkti, in turn, is a compound of the simple verb
tìkti — 'to fit, to agree, to happen' and the prefix
su- which means 'with':
sutìkti also means 'to agree'...

Present tense

<i>àš sutinkù</i> 'I meet, I agree'	<i>àš susitinkù</i> 'I meet with someone'
<i>tù sutinkì</i>	<i>tù susitinkì</i>
<i>jìs sutiñka</i>	<i>jìs susitiñka</i>
<i>mēs sutiñkame</i>	<i>mēs susitiñkame</i>
<i>jūs sutiñkate</i>	<i>jūs susitiñkate</i>
<i>jiē sutiñka</i>	<i>jiē susitiñka</i>

It is a little more difficult to learn the simple reflexive verbs. Certain changes occur both in the endings of these verbs and the reflexive particle *si*:

1st Conjugation

Negative:

<i>leñkti</i> 'to bend'	<i>leñktis</i> 'to bow' orig.: 'to bend'	
àš lenkiù	àš lenkiúosi	àš nesilenkiù
tù lenkì	tù lenkíesi	tù nesilenkì
jìs leñkia	jìs leñkiasi	jìs nesileñkia
mēs leñkiamē	mēs leñkiamēs	mēs nesileñkiamē
jūs leñkiate	jūs leñkiatēs	jūs nesileñkiate
jiē leñkia	jiē leñkiasi	jiē nesileñkia

2nd Conjugation

<i>tikēti</i> 'to believe'	<i>tikētis</i> 'to expect, to hope for'
àš tikiù	àš tikiúosi
tù tiki	tù tikiési
jìs tiki	jìs tikisi
mēs tikime	mēstikimēs
jūs tikite	jūs tikitēs
jiē tiki	jiē tikisi

3rd Conjugation

<i>matýti</i> 'to see'	<i>matýtis</i> 'to see each other, to meet, to meet socially'
àš mataũ	àš mataũsi
tù mataĩ	tù mataĩsi
jìs mǎto	jìs mǎtosi
mēs mǎtome	mēs mǎtomēs
jūs mǎtote	jūs mǎtotēs
jiē mǎto	jiē mǎtosi

NB. The reflexive particle *si* is a short form of the full reflexive pronoun, acc. sg. and pl. *savè*. In plural forms which end in *e*, i.e. in the first and second plural, instead of *si*, only *s* is added, and the short final *e* of these forms is replaced by *é* (long, very narrow *é*, see Introd. Lesson).

The first person singular endings *-u* and *-iu* are replaced by *-uo* and *-iuo* respectively and the second person singular ending

-i is replaced by -ie. The reflexive particle -si is then added to these expanded forms giving (1st person) -uosi, -iuosi and (2nd person) -iesi. The stress pattern is the same as in the non-reflexive verbs.

7.3 Imperative.

There are three basic forms of imperative in Lithuanian: 2nd person singular, 2nd person plural and 1st person plural. The first is used in addressing close friends, members of the family, children and animals. The second is used to address a group of persons (or animals), or to address one person politely. The third form would render the English: *let us*...

The formation of these forms is not complicated:

2nd person singular: drop the -ti from the infinitive, add *k*:
darýti > darý+k! 'do'; kalbėti > kalbė+k! 'speak'.

2nd person plural: drop the -ti from the infinitive, add -kite:
darýti > darý+kite!; kalbėti > kalbė+kite!

1st person plural: drop the -ti, add -kime: darýti > darý+kime! "let's do"; kalbėti > kalbė+kime! 'let's speak'.

In reflexives, it follows this pattern:

<i>non-reflexive</i> :	<i>reflexive</i> :
matýti 'to see'	matýtis 'to see each other,
matýk!	matýkis! to meet'
matýkite!	matýkitės!
matýkime!	matýkimės!

NB. If the infinitive stem, after dropping of -ti, ends in -g or -k, then these are dropped and a *k* is added:

bėgti 'to run'	baigti 'to end'	šaukti 'to shout'
bėk!	baik!	šauk!
bėkite!	baikite!	šaukite!
bėkime!	baikime!	šaukime!

The stress is the same as in the infinitive.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kàs tùri šùnį? 2. Kóks jō vārdas? 3. Kàs mėgsta Mārgį? 4. Kuř mēs susitiņkame? 5. Kaip vadinasi mào seseřs šuō? 6. Kóks šuō yrà Rùdis? 7. Kō (what) Rùdis bijo? 8. Kuř jis niekuomèt nebėga? 9. Kā āš sakaū Rūtai? 10. Kā jì dāro namiē?

B. *Give the three imperative forms of the following verbs:* eiti, matýti, žaisti, máudyti, susitikti, turėti, pasileñkti.

C. *Complete:* 1. Aš mataū (a stone) 2. Akmuō yrà (in the water) 3. Aš mýliu sàvo (sister)
..... 4. Mēs einame (into the water) 5. Mào brólis bijo (water) 6. Mēs (meet) priē vandeņs. 7. Jis visuomèt (laughs) 8. Aš (am afraid) vandeņs. 9. Jis (bathes, swims) ūpėje. 10. (Go) namō!

D. *Translate into Lithuanian:* 1. My brother has a dog. 2. His dog is called Rudis. 3. He goes to the river. 4. He wants to swim in the river. 5. Mr. Sakaitis sees a stone in the river. 6. The water is very warm. 7. He likes to play in the street. 8. Go home and read! 9. Let us go home! 10. Jonai (voc. of Jonas), read the newspaper!

CONVERSATION

SUSIPAŽINIMAS

Vaitkus: Labà dienà, pōne Podrỹ! Kaip gyvúojate?

Podrỹs: Ačiū, gerai. Léiskite supažindinti jùs sù ponù Jonáičiu.

Vaitkus: Vaitkus (shaking hands with Jonaitis). Labaī malonù.

Jonáitis: Jonáitis. Labaī malonù susipažinti... Ař jūsu brólis negyvėna Kaunė?

Vaitkus: Taīp, jis gyvėna Kaunė. O kuř jūs gyvėnate?

Jonaitis: Aš gyvenù Vilniuje. Aš esù žurnalistas.

Podrys: Taīp, taīp... Pōnas Jonáitis jaū seniaī čià dirba.

Vaitkus: Mán jaū reīkia eiti. Bùvo labaī malonù susipažinti.
(Shakes hands with Jonaitis and Podrys).

Jonaitis: Mán taīp pàt. Iki pasimātymo.

Vaitkus: Iki pasimātymo.

MEETING PEOPLE

Vaitkus: Good day, Mr. Podrys. How are you?

Podrys: Fine, thank you. Allow me to introduce Mr. Jonaitis to you.

Vaitkus: Vaitkus (shaking hands with Jonaitis). Very pleased.

Jonaitis: Jonaitis. It is very nice to meet you. Doesn't your brother live in Kaunas?

Vaitkus: Yes, he lives in Kaunas. And where do you live?

Jonaitis: I live in Vilnius. I am a journalist.

Podrys: Yes, yes . . . Mr. Jonaitis has been working here for a long time.

Vaitkus: I have to go. It was very nice meeting you.

Jonaitis: For me, too . . . So long.

Vaitkus: So long.

NOTES:

2. *supažindinti Jūs su ponu Jonaičiu*: make you acquainted with Mr. J.; 'with' governs the instrumental.
7. *Jaũ seniaĩ čià dirba*: is present tense. An action begun in the past, but continuing into the present is expressed by the present tense in Lithuanian, not by the perfect progressive as in English.
8. *Mán reĩkia*: see 9.5.
10. *iki pasimãtymo*: lit. 'until seeing each other again'.

Vaikai tautiniais drabužiais
Children in National Costumes

Aštuntoji pamoka

Lesson 8

LAIŠKAS

Brangūs Antānai,

Vākar norējau rašyti Táu láišką, bēt neturējau laiko. Turējau daug dārbo. Būvo graži diena, tāi dirbau laukē. Māno brólis dirbo daržē. Jis kāšē žemē, ō āš sodinau mēdī.

Vakarē āš buvaū teatrē, kuŗ mačiau naujā drāmā. Aš niekadōs nemēgau komēdijos, todēl šī naujā dramā mán patiko. Māno brólis mēgsta ōperā, jām iŗgi nepatiņka komēdija.

Mums labaī patiko Tāvo láiškas. Pās mūs ōras dabaŗ šīlta, mēs dažnaī eīname máudytis ī ūpē. Jī yrā gili, iŗ jojē gālīma plaūkti.

Vākar būvo labaī graži naktis. Pō teātro mēs visi ējome pasi-váikšioti. Sū mumis taīp pāt ējo mūsū šuō Mārgis. Mēs jī labaī mýlime, iŗ jis mūs labaī mýli.

Prašaū mán vėl greītai parašyti.

Tāvo

P ē t r a s

VOCABULARY

láiškas (3) — letter, epistle
brangūs, -i — dear, expensive
vākar — yesterday
norėti (nóriu, nóri) — to want, to wish
rašyti (rašau, rašo) — to write
laikas (4) — time
daŗžas (4) — vegetable garden
kāsti (kasu, kasa) — to dig
žemē (2) — earth, soil
sodinti (sodinū, sodina) — to plant
mēdis (gen. mēdžio) (2) — tree
teātras (2) — theater (legitimate)

dramā (2) — drama, serious play
ōpera (1) — opera
iŗgi — also
niekadōs — never
komēdija (1) — comedy
todēl — that's why, for that reason
daŗnaī — often
gili (adj. fem.) — deep
plaūkti (plaukiū, plaūkia) — to swim
naktis (gen. naktiēs) (4) — night
vėl — again
greītai — soon, fast, quickly

GRAMMAR

8.1 Past Tense.

In meaning the simple preterit in Lithuanian corresponds more or less to the simple past tense of English.

The past tense stem is formed by dropping the infinitive ending *-ti*; if a *-y-* precedes the *-ti*, then final *-yti* is dropped also. Thus for *dìrbti* 'to work' the past tense stem is *dìrb-*; for *rašýti* 'to write' the past tense stem is *raš-*.

8.1,1 First Conjugation *dìrbti* 'to work'; *ruõšti* 'to prepare':

'I worked'

	<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
1)	àš dìrbau -au	mēs dìrbome	-ome
2)	tù dìrbai -ai	jūs dìrbote	-ote
3)	jìs, jì dìrbo -o	jiẽ, jõs dìrbo	-o

'I prepared'

1)	àš ruõšiaũ -iau	mēs ruõšẽme	-ẽme
2)	tù ruõšẽi -ei	jūs ruõšẽte	-ẽte
3)	jìs, jì ruõšẽ -ẽ	jiẽ, jõs ruõšẽ	-ẽ

8.1,2 Second Conjugation (*mylėti* 'to love')

'I loved'

	<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
1)	àš mylėjau -jau	mēs mylėjome	-jome
2)	tù mylėjai -jai	jūs mylėjote	-jote
3)	jìs, jì mylėjo -jo	jiẽ, jõs mylėjo	-jo

8.1,3 Third Conjugation (*žinóti* 'to know'; *rašýti* 'to write')

'I knew'

	<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
1)	àš žinójau -jau	mēs žinójome	-jome
2)	tù žinójai -jai	jūs žinójote	-jote
3)	jìs, jì žinójo -jo	jiẽ, jõs žinójo	-jo

'I wrote'

1)	āš rašiaū	-iau	mēs rāšēme	-ēme
2)	tū rašeī	-ei	jūs rāšēte	-ēte
3)	jīs, jī rāšē	-ē	jiē, jōs rāšē	-ē

(*skaityti* 'to read')

'I read'

1)	āš skaičiaū	-iau	mēs skaītēme	-ēme
2)	tū skaiteī	-ei	jūs skaītēte	-ēte
3)	jīs, jī skaītē	-ē	jiē, jōs skaītē	-ē

8.1.4 Remarks on the conjugations:

- A) There are essentially only two types of endings in the past tense (simple preterit):

(1) -au, -ai, -o, -ome, -ote

(2) -iau, -ei, -ė, -ėme, -ėte

If a first conjugation verb has the present stem ending in (1st sing.) -iu, (3rd prs.) -ia, then it usually will have a type (2) past tense. Many verbs with a present stem (1st sing.) -u, (3rd prs.) -a have a type (1) past tense. But this is not always the case; e.g. *nėšti* 'to carry' and *vėsti* 'to lead' etc. have type (2) endings and are conjugated (1st sing.) *neš-iaū*, *vedž-iaū*; (2nd sing.) *neš-eī*, *ved-eī*; (3rd prs.) *nėš-ė*, *vėd-ė*, etc.

First conjugation verbs with an infinitive stem in -uo or -au replace final -uo or -au by -av and type (1) endings are added. Thus *dainuoti* 'to sing' and *dalyvauti* 'to participate' are conjugated (1st sing.) *dainav-aū*, *dalyvav-aū*, (2nd sing.) *dainav-aī*, *dalyvav-aī*, (3rd prs.) *daināv-o*, *dalyvāvo*, etc. There are, however, certain exceptions to the above mentioned rules. For example, *duoti* 'to give' has the past tense *dav-iaū*, *dav-eī*, *dāv-ė*, etc and *griauti* 'to thunder' has the past tense *griov-iau*, *griov-ei*, *griov-ė*, etc.

- B) Second and third conjugation verbs with infinitive stems in -ė or -o drop the -ti, but a -j- is inserted between the stem and the ending, cf. paragraphs 8.1.2 and *žinoti* in 8.1.3. Third conjugation verbs with the infinitive in -yti drop the -yti and type (2) endings are added, cf. 8.1.3 *rašyti* and *skaityti*.

- C) It is impossible to tell from the infinitive what the past tense conjugation will be. Therefore in the vocabulary following the infinitive the following four forms are listed: 1st sing. pres., 3rd prs. pres., 3rd prs. past tense (simple preterit) and 3rd prs. future. If the 3rd prs. past tense is in -o then all endings are of type (1); if the 3rd prs. past tense is in -ė then all endings are of type (2).
- D) There is no distinction in the form of the third person singular and third person plural, the same form being used for both just as in the present tense. As in the present tense the endings *-me* and *-te* can be added directly to the third person in order to get the first and second plural forms respectively.
- E) The stress is either on the end in the first and second singular and the stem elsewhere or constant on the stem syllable throughout the conjugation:
rašiaũ, rašeĩ, rāšė, rāšėme, rāšėte
kāndau, kāndai, kando, kandome, kandote
 (from *kąsti* 'to bite'). It usually follows the stress pattern of the present tense.

NOTE: There are many verbs in Lithuanian which have an irregular past tense. Always check the principal parts of the verbs in the Lith.-English Vocabulary. Some will be given in the vocabulary lists of the individual lessons.

8.2 Past tense of *būti* 'to be' and *eiti* 'to go'.

These are the past tenses of *būti* and *eiti*:

<i>būti</i> 'to be'	<i>eiti</i> 'to go'
àš buvaũ 'I was'	àš ėjaũ 'I went, I was going'
tù buvaĩ	tù ėjaĩ
jìs bùvo	jìs ėjo
mēs bùvome	mēs ėjome
jūs bùvote	jūs ėjote
jiẽ bùvo	jiẽ ėjo

NB. 1) In *būti*, *ũ* is long, but in *buvaũ*, the *u* is short, even under the stress.

2) In *eiti*, *e* is replaced by *ė* and *i* by *j*.

8.3 Past Tense of the Reflexive Verbs.

The past tense of the reflexive verbs is formed like the past tense of the corresponding non-reflexives, and the reflexive particle is then added.*

1st Conjugation		2nd Conjugation		3rd Conjugation	
<i>sùkti</i> 'to turn'		<i>mylēti</i> 'to love'		<i>skaitýti</i> 'to read'	
<i>sùktis</i> 'to rotate'		<i>mylētis</i> 'to love each other'		<i>skaitýtis</i> 'to reckon with'	
<i>sukaū</i>	<i>sukaūsi</i>	<i>mylējau</i>	<i>mylējausi</i>	<i>skaičiaū</i>	<i>skaičiaūsi</i>
<i>sukaī</i>	<i>sukaīsi</i>	<i>mylējai</i>	<i>mylējausi</i>	<i>skaiteī</i>	<i>skaiteīsi</i>
<i>sùko</i>	<i>sùkosi</i>	<i>mylējo</i>	<i>mylējosi</i>	<i>skaītė</i>	<i>skaītėsi</i>
<i>sùkome</i>	<i>sùkomės</i>	<i>mylējome</i>	<i>mylējomės</i>	<i>skaītėme</i>	<i>skaītėmės</i>
<i>sùkote</i>	<i>sùkotės</i>	<i>mylējote</i>	<i>mylējotės</i>	<i>skaītėte</i>	<i>skaītėtės</i>
<i>sùko</i>	<i>sùkosi</i>	<i>mylējo</i>	<i>mylējosi</i>	<i>skaītė</i>	<i>skaītėsi</i>

In compound reflexive verbs, where the reflexive particle is added between the main verb and the prefix, the past tense is just like that of a non-reflexive verb:

<i>sutikti</i> 'to meet, to agree'	<i>susitikti</i> 'to meet each other, (to meet with someone)'
<i>sutikaū</i>	<i>susitikaū</i>
<i>sutikaī</i>	<i>susitikaī</i>
<i>sutiko</i>	<i>susitiko</i>
<i>sutikome</i>	<i>susitikome</i>
<i>sutikote</i>	<i>susitikote</i>
<i>sutiko</i>	<i>susitiko</i>

NB. 1) Whenever the verb is in the negative, the negative particle *ne-* is added to the verb, and if the verb is reflexive, the particle *si* is inserted between the *ne-* and the verb:

<i>sukaūsi</i>	b u t :	<i>nesisukaū</i>
<i>sukaīsi</i>		<i>nesisukaī</i>
<i>sùkosi</i>		<i>nesisùko</i>
<i>sùkomės</i>		<i>nesisùkome</i>
<i>sùkotės</i>		<i>nesisùkote</i>
<i>sùkosi</i>		<i>nesisùko</i>

* See also Lesson 7.

- 2) In the 1st and 2nd person plural, whenever the reflexive -s is added, the *e* is replaced by *ė*: *mylėjome*, but: *mylėjomės*; *sūkote*, but: *sūkotės*, etc.

8.4 The Declension of the Personal Pronouns.

Singular

I	(thou), you	he	she
N. <i>ąš</i>	<i>tù</i>	<i>jìs</i>	<i>jì</i>
G. <i>manės</i>	<i>tavės</i>	<i>jõ</i>	<i>jõs</i>
D. <i>mán</i>	<i>táu</i>	<i>jám</i>	<i>jái</i>
A. <i>manė</i>	<i>tavė</i>	<i>jĩ</i>	<i>jā</i>
I. <i>manimì</i>	<i>tavimì</i>	<i>juõ</i>	<i>jà</i>
L. <i>manyjė</i>	<i>tavyjė</i>	<i>jamė</i>	<i>jojė</i>

Plural

we	you	they (masc.)	they (fem.)
N. <i>mės</i>	<i>jūs</i>	<i>jiẽ</i>	<i>jõs</i>
G. <i>mūsų</i>	<i>jūsų</i>	<i>jũ</i>	<i>jũ</i>
D. <i>mums</i>	<i>jums</i>	<i>jiems</i>	<i>joms</i>
A. <i>mūs</i>	<i>jūs</i>	<i>juõs</i>	<i>jàs</i>
I. <i>mumìs</i>	<i>jumìs</i>	<i>jaĩs</i>	<i>jomìs</i>
L. <i>mumysė</i>	<i>jumysė</i>	<i>juosė</i>	<i>josė</i>

8.5 The Use of the Personal Pronouns.

The use of the personal pronouns is similar to that of English. One must remember, however, that the 3rd person agrees with the word it refers to in number and gender. The case of the pronoun is determined by its use in the clause in which it occurs.

Examples:

1) *Šis stālas yrà naūjas. Jis yrà mào kambaryjė.* 'This table is new. It is in my room.' Note that *jis*, the masc. nom. sing. pronoun is translated by *it*. In Lithuanian the form *jis* agrees in gender and number with *stālas*. It is in the nominative case because it is the subject of the sentence.

2) *Aš nusipirkau naūją lėmpą. Bė jõs negaliu dirbti.* 'I bought [for myself] a new lamp. Without it I cannot work.' The pronoun

jos is feminine singular because it refers to *lempa*. It is in the genitive case because it is the object of the preposition *be* 'without' which requires the genitive case.

8.6 *Tu* and *jūs*.

Tu 'thou', the 2nd singular pronoun is a familiar form which is to be used only with close friends, the closest members of the family, children and animals. *Jūs* has to be used whenever one addresses one or several persons who are not members of the above mentioned groups. *Jūs* is, of course, used when addressing more than one person familiarly. This usage is practically identical with the use of *tu* and *vous* in French or *du* and *Sie*, (*ihr*) in German.

NB. Whenever *tù* or *jūs*, or any possessive pronouns derived from them, i.e., *tavo*, *jūsų* are used in a letter or describing conversation or direct speech referring to the person, or persons, to whom the letter is addressed, then all of these words are capitalized: *Tù*, *Jūs*, *Tavo*, *Jūsų*.

Other forms of address used in Lithuanian: *Támsta* 'you', *Pàts* 'thou' (lit. 'you yourself'), *Sveikas* 'thou' (lit. 'healthy').

EXERCISES

A. Questions. 1. Kada Pėtras norėjo rašyti láišką? 2. Kokià bũvo dienà? 3. Kuĩ Pėtras dirbo? 4. Kã jis dirbo? 5. Kuĩ jis bũvo vakarė? 6. Kàs jam teĩ patiko? 7. Kã mėgsta jũ brólis? 8. Kóks yrà óras dabã? 9. Kokià yrà mūsų ùpė? 10. Kokià bũvo naktis, kã Pėtras ėjo pasiváikšioti?

B. Give the full past tense of the following verbs:

norėti (nóriu, nóri)

plaũkti (plaukiũ, plaũkia)

kàsti (kasũ, kãsa)

parašyti (parašãũ, parãšo)

sodinti (sodinũ, sodina)

C. Replace words in parentheses with personal pronouns: 1. (Màno tėvas) yrà sėnas. 2. (Jũ brólis) dirbo laukė. 3. (Naktis) bũvo labã graži. 4. (Rýtas) bũvo labã šáltas. 5. Aš ėjãũ sũ (bróliu). 6. (Màno bróliui) nepatiko komėdija. 7. Bė (naũjo stãlo) àš negaliũ dirbti.

D. *Turn all the verbs into the past tense:* 1. Aš einu namo. 2. Tū esi studente. 3. Jūs esate mano profesoriai. 4. Mēs dirbame laukė. 5. Jis visuomet turi laiko. 6. Jis gyvena prieš upes. 7. Mēs esame pasivaikšioti. 8. Ponas Žalys skaity laiška. 9. Vilnius yra gražus miestas.

E. *Translate into Lithuanian:* 1. I am reading a letter. 2. I read (past tense) the letter. 3. I read (past tense) it. 4. My brother went home. 5. He was going home. 6. Our river is pretty. 7. It (the river) is pretty. 8. Please (I ask) write me again soon. 9. They were at the theatre last night (lit. yesterday evening). 10. We were going home.

CONVERSATION

ŽUKIENĖ IR RIMIENĖ

Žukienė: 1. Labas rytas!

Rimienė: 2. Labas rytas! Labai malonu, kad užėjote pas mane.

Žukienė: 3. Seniai norėjau užėiti pas jus, bet vis neturėjau laiko.

Rimienė: 4. Kur jūsų vyras?

Žukienė: 5. Jis dirba. Vakar jis buvo namiš.

Rimienė: 6. Išgėrkime puoduką kavos!

Žukienė: 7. Ačiū labai. Miela.

Rimienė: 8. Ar girdėjote ką nors naujo?

Žukienė: 9. Nieko ypatingo. Vakar visą dieną buvau namiš.

Rimienė: 10. Bet aš girdėjau, kad...

MRS. ŽUKAS AND MRS. RIMAS

Mrs. Žukas: 1. Good morning.

Mrs. Rimas: 2. Good morning. It is very nice of you to drop in.

Mrs. Žukas: 3. I have been wanting to drop in for a long time, but I simply did not have time.

Mrs. Rimas: 4. Where is your husband?

Mrs. Žukas: 5. He is working. He was at home yesterday.

Mrs. Rimas: 6. Let's have a cup of coffee.

- Mrs. Žukas:* 7. Thank you. I'll be glad to . . .
Mrs. Rimas: 8. Have you heard anything new?
Mrs. Žukas: 9. Nothing special. I was at home all day yesterday.
Mrs. Rimas: 10. But I have heard that . . .

NOTES:

1. *Žukienė, Rimienė* — Mrs. Žukas, Mrs. Rimas. See 11.3.
2. *užėjote pàs manė* — 'dropped in on me, stopped by, came to see me'
7. *mielaĩ* — lit. 'gladly'.
8. *naũjo* (gen. of *naũjas*) — 'new'; *Kàs nórs naũjo* 'something new', acc. *kà nórs naũjo* — only *kàs* is inflected.
9. *Niẽko ypatingo* — lit. 'of nothing special'. It is used in the genitive form.
10. *visà diėną* — acc. of definite time.

Vilniaus katedra

The Cathedral of Vilnius

Devintoji pamoka

Lesson 9

SEKMADIENIS

Rytój sekmādienis. Mán nereikės eiti į universitetą. Rytój mēs visi eisime į bažnyčią, kuř mēs mešimės ir giedosime. Jėigu būs gražūs óras, tai mēs pō pamaldų važiuosime į káimą. Káime gyvėna mūsų senėlis ir senėlė. Jiė turi gražų ūkį priė Nėmuno. Mēs juos aplankysime ir sū jaīs pasikalbėsime. Jiė mums duos mąžą kačiuką, kurį mēs parsivėsime į miestą.

Rytój vakarė mēs eisime į miėsto parką, kuř būs gražūs koncertas. Mēs sėdėsime parke ir klausysimės mūzikos. Būs graži naktis, dangujė plaūks mėnūlis, mēs būsime labai laimingi.

Nąktį, kaĩ sėnas Vilnius miegōs, mēs eisime namō senà gatvė prō universitetą, prō katedrą, prō Gedimino kálną.

VOCABULARY

rytój — tomorrow
sekmādienis -io (1) — Sunday
mán nereikės — I won't have to
bažnyčia (1) — church
melstis (meldžiūsi, meldžiasi, meldėsi) — to pray
giedóti (giedu, gieda, giedójo) — to sing (hymns)
jėigu — if
taĩ (conjunction) — so then
pō (prep. with gen.) — after
pamaldų (gen. plur.) — (religious) service
káimas (1) — village
senėlis -io (2) — grandfather
senėlė (2) — grandmother

kačiukas (diminutive of katė) — kitten
parsivėžti (parsivežu, parsiveža, parsivežė) — to bring along (in a vehicle)
rytój vakarė — tomorrow evening
párkas (1) — park
koncėrtas (2) — concert
sėdėti (sėdžiu, sėdi, sėdėjo) — to sit (i.e. to be in the sitting position)
klausyti (klausaū, klaūso, klaūsė) — to listen to
klausytis (klausaūsi, klaūsosi, klaūsėsi) — to listen to
dangūs (4) — sky, heaven
mėnūlis -io (2) — moon

Ūkis -io (1) — farm
priē (prep. with gen.) — on, by, at
Nēmūnas (3b) — Nemunas (Niemen, Memel), a river in Lithuania
aplankýti (aplankaũ, aplaũko, aplaũkē) — to visit
pasikalbēti (pasikalbu, pasikalba, pasikalbējo) — to have a talk, chat

laimingi (nom. plur. masc.) — happy
nāktj — at night, during the night
miegótj (miegu, miega, miegójo) — to sleep
prō (prep. with acc.) — past
kātedra (1) — cathedral
Gediminas — Gediminas, grand duke (king) of Lithuania (1311-1341)

GRAMMAR

9.1 The Future Tense.

Examples of the future tense are given below:

dìrbti 'to work' (1st conjugation)

Singular

1)	āš	dìrbsiu	-siu
2)	tù	dìrbsi	-si
3)	jìs, jì	dìrbs	-s

Plural

mēs	dìrbsime	-sime
jūs	dìrbsite	-site
jiē, jōs	dìrbs	-s

mylēti 'to love' (2nd conjugation)

Singular

1)	āš	mylēsiu	-siu
2)	tù	mylēsi	-si
3)	jìs, jì	mylēš	-s

Plural

mēs	mylēšime	-sime
jūs	mylēšite	-site
jiē, jōs	mylēš	-s

skaitýti 'to read' (3rd conjugation)

Singular

1)	āš	skaitýsiu	-siu
2)	tù	skaitýsi	-si
3)	jìs, jì	skaitýš	-s

Plural

mēs	skaitýšime	-sime
jūs	skaitýšite	-site
jiē, jōs	skaitýš	-s

- A) As can be seen from the above examples the future tense is formed by dropping the *-ti* from the infinitive and adding the appropriate future tense endings.
- B) The stress is always on the same syllable as in the infinitive. In the 3rd person an acute (in case of *u* and *i*, it is *ù* and *ì*) is replaced by a circumflex stress.
- C) Some verbs with a monosyllabic stem shorten the root vowel in the 3rd person, e.g. *būti* 'to be' which has the future con-

jugation *búsiu*, *búsi*, *bùs*, etc. or *dýgti* 'to germinate' which has the future conjugation *dýgsiu*, *dýgsi*, *dìgs*, etc.

- D) Certain consonantal contractions are characteristic of the future tense: *s+s=s*; *š+s=š*; *z+s=s*; *ž+s=ž*.

Examples:

<i>mèsti</i> 'to throw'			<i>nèšti</i> 'to carry'		
<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
1	<i>mèsiu</i> < <i>mes+siu</i>	<i>mèsime</i>	1	<i>nèsiu</i> < <i>neš+siu</i>	<i>nèšime</i>
2	<i>mèsi</i> < <i>mes+si</i>	<i>mèsite</i>	2	<i>nèši</i> < <i>neš+si</i>	<i>nèšite</i>
3	<i>mès</i> < <i>mes+s</i>		3	<i>nèš</i> < <i>neš+s</i>	

<i>ziřzti</i> 'to whine'			<i>vèžti</i> 'to transport'		
<i>Singular</i>		<i>Plural</i>	<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
1	<i>ziřsiu</i> < <i>zirz+siu</i>	<i>ziřsime</i>	1	<i>vèšiu</i> < <i>vež+siu</i>	<i>vèšime</i>
2	<i>ziřsi</i> < <i>zirz+si</i>	<i>ziřsite</i>	2	<i>vèši</i> < <i>vež+si</i>	<i>vèšite</i>
3	<i>ziřs</i> < <i>zirz+s</i>		3	<i>vèš</i> < <i>vež+s</i>	

9.2 The Future of the Reflexive Verbs.

An example of the reflexive future conjugation is given below: *skaitýtis* 'to reckon with':

<i>Singular</i>		<i>Plural</i>
1)	<i>àš skaitýsiuos(i)</i> -siuosi	<i>mēs skaitýsimēs</i> -simēs
2)	<i>tù skaitýsies(i)</i> -siesi	<i>jūs skaitýsitēs</i> -sitēs
3)	<i>jìs, jì skaitýsis</i> -sis	<i>jiē, jōs skaitýsis</i>

The reflexive endings of the future are very similar to those of the present tense (see Lesson 7). The 3rd person is different.

- 9.2.1 Just as in the past tense (see 8.3) in compound and negated reflexive verbs the reflexive particle *-si-* is inserted between the prefix (or negative particle) and the verbal stem:

<i>susitikti</i> 'to meet'		
	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
1)	<i>àš su-si-tiksiu</i>	<i>mēs su-si-tiksime</i>
2)	<i>tù su-si-tiksi</i>	<i>jūs su-si-tiksite</i>
3)	<i>jìs, jì su-si-tiks</i>	<i>jiē, jōs su-si-tiks</i>

nesisùkti 'not to turn (around)'

1)	àš ne-si-sùksiu	mēs ne-si-sùksime
2)	tù ne-si-sùksi	jūs ne-si-sùksite
3)	jìs, jì ne-si-sùks	jiẽ, jõs ne-si-sùks

In ordinary orthography the hyphen is not written between the elements of the verb. Here we have put it in so that the student may more clearly see the formation of the reflexive.

9.3 Principal Parts of the Verb.

From now on the vocabulary will list after each verb the so-called principal parts from which all the other verbal forms can be derived.

Examples:

Infinitive		1st present	3rd present	3rd past	3rd future
dirbti	'to work'	dirbu	dirba	dirbo	dirbs
ruõšti	'to prepare'	ruošiù	ruõšia	ruõšẽ	ruõš
mylėti	'to love'	mýliu	mýli	mylėjo	mylės
rašýti	'to write'	rašau	rašo	rašẽ	rašys
skaitýti	'to read'	skaitau	skaĩto	skaĩtẽ	skaitys
bùti	'to be'	esù	yrà	bùvo	bùs
eĩti	'to go'	einù	eĩna	ėjo	eĩs

In Lithuanian grammars intended for Lithuanians, usually only the infinitive, the 3rd present and the 3rd past are listed.

9.4 Word Order.

The common word order in Lithuanian is: subject, verb, direct or indirect object, adverb, infinitive and then the other parts of the sentence. Examples:

Aš rašau láiškę bróliui. — I am writing a letter to my brother.
or

Aš rašau jam láiškę. — I am writing him a letter.

However, such a word order is not by any means necessary, because in Lithuanian the word order is free. Therefore it is possible to say:

- (1) *Aš turiu jam šiandien rašyti laišką.*
or
- (2) *Aš turiu rašyti jam laišką šiandien.*
or
- (3) *Aš turiu jam laišką šiandien rašyti.*
or
- (4) *Aš turiu jam šiandien laišką rašyti.*
— 'I must write him a letter today.'

The word in any position may receive the logical emphasis of the sentence.

9.4,1 In Lithuanian an *interrogative sentence* is indicated by the sentence intonation or else by the particle *aĩ* in sentence initial position:

- 1) *Tu buvai vakar mieste?* — Were you in the city yesterday?
- 2) *Aĩ tu buvai vakar mieste?* — (" ")

An interrogative adverb of some sort may also introduce an interrogative sentence. Examples:

- 1) *Kada tu buvai mieste?* — When were you in the city?
- 2) *Kur gyvena tavo tėvas?* — Where does your father live?
- 3) *Kas gali man pasakyti, kur yra viešbutis "Europa"?* —
Who can tell me where the hotel "Europe" is?

9.4,2 In *dependent clauses* the word order is very similar to that of the main clause. Examples:

- 1) *Aš žinau, kad tu vakar buvai mieste.*
I know that you were in the city yesterday.
- 2) *Aš žinau, kad vakar tu buvai mieste.*
I know that yesterday you were in the city.
- 3) *Aš žinau, kad tu buvai vakar mieste.*
I know that you were in the city yesterday.

9.5 'I need, I have to', etc.

To express obligation one can use the verb *turėti* 'to have, to have to'. Examples:

- 1) *Aš turiu eiti namo.* — I have to (must) go home.
- 2) *Aš turėjau eiti namo.* — I had to go home.
- 3) *Aš turėsiu eiti namo.* — I shall have to go home.

To express need or necessity the verb *reikėti* 'to be necessary' is used. The logical subject is in the dative case. Examples:

- 1) *Mán reikia eiti namō.* — I have to (need to) go home.
- 2) *Mán reikėjo eiti namō.* — I had to (needed to) go home.
- 3) *Mán reikės eiti namō.* — I shall have to (shall need to) go home.
- 4) *Māno bróliui reikės eiti namō.* — My brother shall have to go home.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kada mán reikės eiti į universitetą? 2. Kuñ mės rytój eisime? 3. Kàs gyvėna káime? 4. Ką jiē tūri namiē? 5. Kuñ yrà jū ūkis? 6. Ką jiē mūms duōs rytój? 7. Kuñ mės eisime rytój vakarē? 8. Ką mės darýsime párke? 9. Kokià būs naktis? 10. Kuñ būs mėnūlis?

B. *Give the future conjugation of the following verbs:* norėti, rašyti, kàsti (kas+siu=kàsiu), sodinti, plaūkti, parašyti.

C. *Put all of the italicized forms in the future tense:* 1. Aš turėjau eiti namō. 2. Māno brólis yrà studeñtas. 3. Mės ēsame labai laimingi. 4. Mės einame prō Gedimino kálną. 5. Aš rašau láišką.

D. *Fill in the blanks:* 1. Aš (have to) eiti namō. 2. Mán (have to) skaityti láišką. 3. Mės (have to) važiuoti namō. 4. Mūms (have to) važiuoti namō. 5. Aš (must) kalbėti lietūviškai.

E. *Translate into Lithuanian:* 1. I will go to school tomorrow. 2. We will read the letter. 3. We will live in the city. 4. He will work the whole day (visą dieną). 5. I will read a book. 6. They will visit grandmother and grandfather. 7. There will be a concert in the park. 8. I have to go home. 9. We will have to go home. 10. We must read a book.

CONVERSATION

AR JŪS KALBATE LIETUVIŠKAI?

- Mokytojas:* 1. Ar jūs [ēsate] lietūvis ar amerikietis?
Mokinys: 2. Aš esū amerikietis, bēt nóriu išmókti lietūviškai.
Mokytojas: 3. Ar jūs jau geraĩ kalbate lietūviškai?
Mokinys: 4. Dabař dár geraĩ negaliu kalbėti lietūviškai.

- Mokytojas:* 5. Taip, mēs dabaŗ kalbėsime kl s je tik liet viŗkai. Raŗ sime iŗ skait sime taip p t tik liet viŗkai.
- Mokinys:* 6. Labai gerai. T kiu b d  m s gerai iŗm ksime liet viŗkai.
- Mokytojas:* 7. O kaŗ j s kalbate nami ?
- Mokinys:* 8. Nami  m s kalbame  ngliŗkai, n s m no t vai liet viŗkai nem ka.
- Mokytojas:* 9. Gaŗa. J s negal site nami  kalb ti liet viŗkai . . .
- Mokinys:* 10. B t g l iŗ ji  iŗm ks liet viŗkai kalb ti. Aŗ ju s iŗm ksiu!

DO YOU SPEAK LITHUANIAN?

- Teacher:* 1. Are you a Lithuanian or an American?
- Pupil:* 2. I am an American, but I want to learn Lithuanian.
- Teacher:* 3. Do you already speak Lithuanian well?
- Pupil:* 4. Now I still cannot speak Lithuanian well . . .
- Teacher:* 5. Yes, from now on we shall speak only Lithuanian in class. We will read and write only in Lithuanian, too.
- Pupil:* 6. Very well. In this way we will learn Lithuanian well!
- Teacher:* 7. [And] what language (literally: how) do you speak at home?
- Pupil:* 8. At home we speak English because my parents don't know Lithuanian.
- Teacher:* 9. That's too bad. You will not be able to speak Lithuanian at home.
- Pupil:* 10. But perhaps they will learn Lithuanian too. I will teach them!

NOTES:

2. iŗm kti — to learn (well, thoroughly)
6. t kiu b d  — in such a way, such a manner, thus.
iŗm ksime liet viŗkai — we shall learn (to speak) Lithuanian.
8. t vai — parents (also, fathers).
9. gaŗa — it is too bad, it's a pity.
10. iŗ ji  — iŗ in this phrase means 'also, too'.
m kyti — to teach; iŗm kyti 'to teach thoroughly, fully' cf. the related words: mokin s 'pupil', m kytojas 'teacher'.

Peizažas

Landscape

Dešimtoji pamoka

Lesson 10

REVIEW

I.

LIETUVA

Pažiūrėkime į žemėlapi. Čia yra Amerika, arba Jungtinės Amerikos Valstybės — JAV.* Amerika yra didelė šalis tarp Atlanto vandenyno ir Rāmiojo vandenyno, tarp Kanados ir Meksikos.

Lietuva yra nedidelė šalis. Ji yra prie Baltijos jūros. Senovėje¹ Lietuvą buvo labai didelė valstybė. Jūs pirmasis karalius buvo Mindaugas (ca. 1200-1263). Į šiaurę² nuo Lietuvos yra Latvija, į rytus — Gudija, į pietus — Lenkija. Vakaruose³ yra Baltijos jūra.⁴

Baltijos jūroje yra daug giūtaro.⁵ Lietuvos pajūryje taip pat galima rasti daug giūtaro. Jau labai senais laikais⁶ Lietuvą prekiaavo giūtaru⁷ su kitomis Europos valstybėmis,⁸ net su senovės graikais ir romėnais.⁹ Lietuvaitės mėgsta puošti giūtaro papuošalais.¹⁰

Didžiausias¹¹ Lietuvos miestas yra jos sostinė Vilnius. Toliau eina¹² Kaunas, Klaipėda, Šiauliai. Klaipėda yra Lietuvos uostas prie Baltijos jūros.

NOTES ON 'LIETUVA':

1. Senovėje — in ancient times.
2. Į šiaurę — to the North.
3. Vakaruose — loc. plural of *Vakara* 'West': in the West.
4. Baltijos jūra — Baltic Sea.

* JAV — in Lithuanian, this abbreviation is read in full: 'Jungtinės Amerikos Valstybės'.

5. *daug giŋtaro* — *gintaro* is genitive. After words and expressions of quantity, the genitive case is used. For more details see 16.2.
6. *senais laikas* — *senovėje* (see Note 1 above). Instrumental case is used in certain cases to express time. See Lesson 23.
7. *prekiavo giŋtaru* — 'traded in amber'; *prekiauti* plus instr. case.
8. *sū kitomis Euròpos valstýbėmis* — 'with other states of Europe'.
9. *sū senovės graikais ir romėnais* — 'with ancient Greeks and Romans'.
10. *puòštis giŋtaro papuošalais* — 'to wear jewelry (ornaments) made from amber'.
11. *didžiausias* — 'the largest'.
12. *toliau eina* — 'there follows'.

II.

PEIZAŽAS¹

By Jonas Aistis²

Laūkas, kėlias, píeva, krýžius,
Šilo júosta mėlýna,³
Debesėlių tánkus ižas⁴
Iř gaudi gaudi dainà.

Bėga kėlias, ir beržėliai
Liňksta vėjo pučiamì;⁵
Samanótas stógas žálias
Iř šuňs bálas prietemý.⁶

O toliaū — paskeñdęs káimas,⁷
Tik žirgėliai⁸ tarp klevų —
Šláma líepos tókia láime,⁹
Tókiu liūdesiu savù.

Tik sukrykš, lýg gėrvė, svirtis,¹⁰
Sušlamės dainà klevuós...¹¹
Gėra¹² čià gyvėnt¹³ ir miřti!
Gėra vařgt¹⁴ čià, Lietuvòj!...¹⁵

NOTES ON 'PEIZAŽAS':

1. *Peizāžas* — 'landscape' (here: a landscape, or a view of an old-fashioned Lithuanian village, countryside).
2. *Jonas Aistis* — Born 1904. One of the leading Lithuanian lyric poets.
3. *júosta* — sash, ribbon'; *šilo júosta mėlýna*: a blue ribbon of (pine) forest, a bluish strip of woods.
4. *debesėlių tánkus ižas* — *ižas*: ice-floe on rivers; ice-floe like little clouds.
5. *vėjo pučiamì* — 'blown by the wind'.
6. *prietemý* — 'at dusk'.
7. *paskeñdęs káimas* — lit. 'sunken village', i.e., almost hidden in the foliage of groves, orchards and trees.

8. žirgėliai — lit. 'little horses' (=dim. of žirgas 'steed'). Here žirgėliai refers to ancient Lithuanian roof ornaments, at the high point of the gable, in a stylized shape of horse heads.
9. tókia láime — 'with such happiness', Instrumental case. Same for tókiu liūdesiu savù: 'with such intimate sadness'.
10. svirtis — 'water pully, water lift', a device by which water is raised from a well. Almost each farm in Lithuania used to have a svirtis.
11. klevuòs — 'in the ~~map~~ trees', an abbreviation of klevuòsè (see Lesson 14). In poetry and also in rapid speech, this happens fairly often.
12. gēra — 'It is good', neuter form of the adjective gēras, gerà 'good' (See 12.3).
13. gyvėnt — an abbreviation of the infinitive gyvėnti 'to live'. See also Note 11 above).
14. vařgt — abbr. of vařgti 'to suffer, to eke out a living', (cf. Notes 13 & 11).
15. Lietuvòj — abbr. of Lietuvojè 'in Lithuania' (see 3.3).

CONVERSATIONS

1.

- Valiulis:* Kuř jūs rytój važiuosite?
Gudėlis: Dár nežinaū. Màno sesuò nóri važiuoti į káimà, bėt àš nenóriu.
Valiulis: Gál rytój būs blògas óras, iř mės visi turėsime būti namiė.
Gudelis: Porýt mán reikės važiuoti į Vilnių.
Valiulis: Ką jūs teñ darýsite?
Gudelis: Aš teñ aplankýsiu sàvo senėlį.

2.

- Pėtkus:* Kuř jūs bůvote vakarė?
Karnỹs: Buvaū namiė. Niėkur negalėjau eīti.
Pėtkus: Kodėl?
Karnys: Mán reikėjo daūg dirbti.
Pėtkus: O ką jūs vakarė dirbate?
Karnys: Aš rašaū knỹgà...

COMBINATION PRACTICE

A.

1. I live	a. in the city
2. they live	b. in the suburb
3. Dr. Vitkus lives	c. in Vilnius
4. we live	d. in Kaunas
5. my sister lives	e. in Lithuania
6. the student lives	f. in America*

* America=Amerika, 2nd declension (see 3.3), in popular speech Amerika=U. S. A.

7. she lives
8. Professor Kubilius lives
9. My father and mother live
10. Mr. Vainoras lives

B.

1. I like to drink	a. coffee
2. Professor likes to drink	b. tea
3. They like to drink	c. water
	d. tea with sugar

VARIATION PRACTICE

A.

Màno brólis gyvėna miestė.

1. My brother lives in the city.
2. My sister lives in the city.
3. My father lives in Vilnius.
4. My father and my mother lived in Vilnius.
5. My brother and my sister will live in the city.
6. Dr. Vitkus lived in the village.
7. Professor Valys will live in Kaunas.
8. The student (male) lives in the suburb.
9. The student (female) will live at home.
10. My professor lives in America.

B.

a. *Mán patiňka gyvėnti miestė.*

b. *Aš mėgstu gyvėnti miestė.*

1. They like to live in the city.
2. She likes to live in Lithuania.
3. We like to live in America.
4. He likes to read a newspaper.
5. Dr. Vitkus likes to drink tea with honey.
6. My brother likes to go by bus.
7. He likes to go by bus to the university.
8. We like to read a book.
9. Professor Petraitis likes to work at home.
10. Professor Valys likes to work at the university.*

* at the university=universitetė (regular Locative of universitėtas).

Vienuoliktoji pamoka

Lesson 11

MANO KAMBARYS

Màno kambarỹs yrà mǎžas, bèt mán jis labaĩ patiĩka. Kambarỹjè yrà tik vienas lánegas, priè lánego stóvi mào sėnas stālas. Aĩt stālo gūli raudónas pieštũkas iĩ mėlyna knygà. Mào sesũtė Rũtà įėina į kambarį iĩ sàko:

- Výtai, kuĩ tào naũjas pieštũkas? Mán jō reĩkia.
- Tũ rašýk gerà plũksna, nè pieštũkũ.
- Aš nenóriu rašýti, àš nóriu piešti. Mán reĩkia tào raudóno pieštũko.
- Geraĩ. Gali iĩti. Jis gūli aĩt stālo.
- Aĩiũ. O kuĩ tào geltónas pũpierius?
- Viskas aĩt stālo. Iĩk viskà: raudónà pieštũkà, geltónà pũpieriũ, tik palik manė ramýbėje. Aš skaitaũ naũjà romānà.
- Geraĩ, geraĩ. Tik nebũk jaũ tóks piktas!
- Aš nepiktas. Tik tũ bũk gerà iĩ manės netrukdyk!
- Aš tuojaũ išeĩsiu. Aš eĩsiu pàs mũsũ kaimýnė, pũnià Matulienė.
- Eĩk, kuĩ nóri — pàs Matulienė, Matulýtė ar Matũlį, — mán vistiek!
- Aĩiũ, mào mielas brolėli. Iki pasimātymo.

VOCABULARY

kambarỹs -io (3b) — room
mǎžas, -à (4) — small, little
bèt — but
lánegas (3) — window
priè (prep. with gen.) — by, near, at,
at the side of

piešti (piešiũ, piėšia, piėšė, piėš) —
to draw, to draw pictures
iĩti (imũ, ĩma, ĩmė, iĩns)* — to take,
to pick up
aĩiũ — thanks, thank you
geltónas, -a — yellow

stovėti (stóviu, stóvi, stovėjo, stovės)
 — to stand (i.e. to be in a standing position)
 sėnas, -à (4) — old
 stālas (4) — table
 gulėti (guliù, gùli, gulėjo, gulės) —
 — to lie (i.e. to be in a lying or horizontal position)
 raudonas (1) — red
 pieštukas (2) — pencil
 mėlynas, -a (1) — blue
 įeiti (įeinù, įeina, įėjo, įeis) — to enter, to come in, to step in
 sakyti (sakaù, sāko, sākė, sakys) — to say
 Vytai (voc. sg.) — Vytas (first name, shortened form of Vytautas)
 naujas, -à (4) — new
 reikėti (reikia, reikėjo, reikės) — to need (only used in 3rd person)
 mán jō reikia — I need it
 gėras, -à (4) — good
 plunksna (1) — pen; feather

pėpieriùs (1) — paper
 palikti (paliekù, paliēka, paliko, paliks)* — to leave (behind)
 ramybė (1) — quiet, peace
 romānas (2) — novel
 gerai (adverb) — well, O.K.
 jau — already, just
 toks — such, such a
 piktas, -à (4) — angry
 trukdyti (trukdaù, trùkdo, trùkdė, trùkdys) — to disturb, to pester
 tuojaù — right away, soon
 pàs (prep. with acc.) — by, to, at (the place of)
 kaimynė (1) — neighbor (fem.)
 ponìà (4) — lady, Mrs.
 vistiek — all the same
 broliù (voc. sing.) — dear brother, brother dear
 iki (prep. with the gen.) — until, till, up to
 pasimātymas (1) — meeting, seeing (one another), 'date', rendezvous

Idioms

mán jō reikia — I need it (him)
mán reikia raudono pieštuko — I need a (the) red pencil
netrukdyk manēs — leave me in peace; let me be
iki pasimātymo — so long (literally: until we see each other)

NB. *daug* 'much, many' is used with the genitive case: *daug cukraus* 'much sugar', etc.

GRAMMAR

11.1 First Declension of Adjectives.

All adjectives ending in *-as* in the masculine nominative singular belong to the first declension. The singular is listed below and the plural cases are given in Lesson 21.

Masculine			Feminine	
N.,V.	baltas (3)	-as 'white'	baltà	-a
G.	bálto	-o	baltōs	-os
D.	baltám	-am	baltai	-ai
A.	báltą	-ą	báltą	-ą
I.	báltu	-u	bálta	-a
L.	baltamė	-ame	baltojė	-oje

* Irregular verbs. See Lith.-English Vocabulary.

Masculine			Feminine	
N.,V.	raudónas (1)	-as 'red'	raudóna	-a
G.	raudóno	-o	raudónos	-os
D.	raudónam	-am	raudónai	-ai
A.	raudóną	-ą	raudóną	-ą
I.	raudónu	-u	raudóna	-a
L.	raudóname	-ame	raudónoje	-oje

The numbers in parentheses refer to the accent classes which are almost the same as for the nouns. They were briefly discussed in Lesson 5 and in the Appendix, paragraph 51.

The declension of the adjective of the first declension should be compared with that of the first and second declension noun. The declension of the masculine adjective differs in the dative, locative and vocative cases from that of the first declension noun.

Only the masculine and feminine forms of the adjective are declined. The residual neuter form is limited to the nominative case; it is formed by dropping the -s from the nominative singular masculine.

11.2 The use of *reikėti* 'to be necessary' and *reikalingas* 'necessary':

The logical subject of the verb *reikėti* is in the dative case and the logical object is in the genitive case. Examples:

1. *Mán reikia kambario.* — I need a room (literally: To me is necessary a room.)
2. *Mán reikėjo kambario.* — I needed a room.
3. *Mán reikės kambario.* — I shall need a room.
4. *Tėvui reikia pieštuko.* — Father needs the pencil.
5. *Tėvui reikėjo pieštuko.* — Father needed the pencil.
6. *Tėvui reikės pieštuko.* — Father will need the pencil.
7. *Jō bróliui reikia ramybės.* — His brother needs rest.
8. *Jō bróliui reikėjo ramybės.* — His brother needed rest.
9. *Jō bróliui reikės ramybės.* — His brother will need rest.

11.2,1 As an inflected adjective *reikalingas* agrees in case, number and gender with the noun it modifies. Examples:

1. *Mán [yrà] reikalingas stālas.* — I need a table (literally: To me is necessary a table.)
2. *Jūms [yrà] reikalinga naujà knygà.* — You need a new book (literally: to you is necessary a new book.)

3. *Màno šeimai [yrà] reikalingas didelis nāmas.* — My family needs a large house (lit.: To my family is necessary a large house.)
4. *Mán būvo reikalingas stālas.* — I needed a table (literally: To me was necessary a table.)
5. *Mán būs reikalingas stālas.* — I shall need a table (literally: To me will be necessary a table.)

11.3 Names in Lithuanian.

In Lithuanian the suffixes *-as*, *-is*, *-ys*, *-us*, *-ė*, *-a* can be added to the root to form the family name for a male. The suffix *-ienė* (sometimes *-uvienė*) denotes a married woman; the suffixes *-aitė*, *-ytė*, *-utė* and *-iūtė* denote unmarried women. Examples:

Mr. = <i>põnas</i> :	Mrs. = <i>ponià</i> :	Miss = <i>panėlė</i> :
Šāpalas,	Šāpalienė	Šāpalāitė
Gaīgalas	Gaīgalienė	Gaīgalāitė
Miškinis	Miškinienė	Miškinýtė
Valāitis	Valāitienė	Valaitýtė
Rainỹs	Rainienė	Rainýtė
Ruzgỹs	Ruzgienė	Ruzgýtė
Rĩmkus	Rĩmkuvienė	Rĩmkūtė
Stānkus	Stānkuvienė	Stankūtė
Peldžius	Peldžiuvienė	Peldžiūtė
Katėlė	Kateliėnė	Katelýtė
Razmà	Razmíenė	Razmāitė

The words *põnas*, *ponià* and *panėlė* are of Polish origin. They originally meant 'lord, master', but now are used only with the meaning of 'Mr., Mrs., and Miss' respectively.

The suffix *-ienė* (or *-uvienė*) is added directly to the root after the suffix *-as*, *is*, *-ys*, *-ė* or *-a* is dropped. The suffix *-aitė* is added to the root after the suffix *-as* or *-a* is dropped, the suffix *-utė* (*-iūtė*) after the *-us* is dropped and the suffix *-ytė* after the suffix *-is*, *-ys* or *-ė* is dropped.

The only names having the suffix *-uvienė* are those formed from disyllabic masculine names with the ending *-us* or *-ius*. But even in this case the suffix *-ienė* is used, so that beside *Stařkuvienė* we also find *Starkienė*.

Names with the suffix *-uvienė* have the stress in the same position as the corresponding masculine names, thus *Stānkus* — *Stānkuvienė*.

Names with the suffix *-ienė* have the stress in the same place as the corresponding masculine name, if the latter has the acute intonation (and belongs to the first accent class) or the circumflex intonation (and belongs to the third accent class) on the third syllable from the end, e.g. *Jonaitis - Jonaitienė*, *Gaigalas - Gaigalienė*.

In all the other cases feminine names have the stress on the suffix, e.g. *Kaūnas - Kaunienė*, *Daukša - Daukšienė*.

Names with the suffix *-aitė* have the stress on this suffix except for those which are formed from masculine names with the suffixes *-ūnas*, *-ėnas*, *-ynas* (of the first accent class). Thus we have *Arminaitė*, *Burbaitė*, but *Bradūnaitė*, *Bražėnaitė*, *Tamulynaitė*.

Names with the suffixes, *-ytė*, *-utė* and *-iūtė* always have the stress on the suffix, e.g. *Rainytė*, *Senkūtė*, *Peldžiūtė*.

11.4 The Vocative of Proper Names.

In general the vocative of the proper nouns or names are the same as the vocative forms of the corresponding declension of common nouns. Examples:

Name (nom. sing.)	Vocative	Declension	Lesson
Rainys	Rainy	1	3
Miškinis	Miškini	1	3
Katėlė	Katėle	2	3
Rimkus	Rimkau	4	6
Rimkuvienė	Rimkuvienė	2	3
Rimkūtė	Rimkūtė	2	3

Names ending in *-as* in the nominative singular form an exception to this rule. The vocative of such nouns ends in *-ai*, e.g. *Antanas* has the vocative *Antanai*, *Kostas* has the vocative *Kostai*, *Čepas*, voc. *Čėpai*, *Rimas*, voc. *Rimai*, etc.

EXERCISES

A. Questions. 1. Kòks yrà màno kambarys? 2. Kàs stóvi priė lán-go màno kambaryjė? 3. Kàs gùli ànt stàlo? 4. Kàs įėina į màno kambarį? 5. Kā jì sàko? 6. Kō màno sesùtei reikia? 7. Aĩ jì nóri rašyti? 8. Kā àš skaitau? 9. Kuĩ eĩs Rūtà? 10. Aĩ àš esù gėras brólis?

B. Decline in the singular: báltas nāmas, sėnas pieštùkas, naujà krósnis (-ies, etc. 3rd declension), sėnas arklỹs, gerà plùnksna, mėlynas dangùs, raudónas akmuõ.

C. *Fill in the blanks:* 1. Aš turiu (small) kambarį.
 2. Māno (in [my] small) kambaryjė stovi (a new)
 stālas. 3. Mān patiņka māno (old)
 plūksna. 4. Māno sesuō Rūtā rāšo (with the yellow)
 pieštukū. 5. Aš rašau (with the red) pieštukū.

D. *Fill in the blanks:* 1. Mān reikia nauj..... knyg..... 2. Jām
 reik..... (pres. tense) eiti namō. 3. Māno brōliui reikia mēlyn.....
 pieštuk..... 4. Mūms reik..... (past tense) eiti namō. 5. Jiems
 reik..... (future) eiti namō. 6. Mūms [yrā] reikaling..... naujas
 stālas. 7. Māno sėseriai būvo reikaling..... senā knygā. 8. Mān
 reikaling..... naujas pieštukas. 9. Mān nereikia eiti nam..... 10.
 Aš esu nam.....

E. *Complete:*

1. Pōnas Žilỹs, poniā, panėlė
2. Pōnas Kalādė, poniā, panėlė
3. Pōnas Stūkas, poniā, panėlė
4. Pōnas Gudėlis, poniā, panėlė
5. Pōnas Stóškus, poniā, panėlė
6. Pōnas Švėdas, poniā, panėlė

F. Put all the forms of Exercise E into the *vocative case*: e.g.:
 Pōne Žilỹ, pōnia Žilíene, panėle Žilýte, etc.

G. *Translate into Lithuanian:* 1. I have an old table. 2. My old
 table stands in my small room. 3. I like my little room. 4. I need
 a new pencil. 5. You need a new pen. 6. You had to have (=needed
 to have) a new table. 7. Mrs. Rugys is at home. 8. Miss Klimas
 goes home. 9. I like Miss Žukas. 10. We need a large room.

CONVERSATION

MIESTE: KUR YRA ... ?

- Valaitis: 1. Atsiprašau. Ar gālite mán pasakýti, kuř yrā viēš-
 butis 'Amėrika'?
- Policininkas: 2. Viēšbutis 'Amėrika' yrā netoli. Eikite tiesióg dvi
 minutės, tadā kairėjė gātvės pūsėje pamatýsite
 raudoną nāmą ...
- Valaitis: 3. Labai āčiū. Aš dār tik neseniai esu jūsu miestė.
 Kuř čiā yrā gėras restorānas?
- Policininkas: 4. Restorānas 'Nidā' yrā labai gėras. Jis yrā kitojė
 gātvės pūsėje.

- Valaitis:* 5. O kuř yrà òperos teàtras?
Policininkas: 6. Operos teàtras yrà miēsto centrè. Jūms reikēs važiūoti autobusù. Autobūsas Nr. (= nūmeris) 5 (peñktas).
Valaitis: 7. Mán taip pàt reĩkia nusipiřkti naūją iř gērą miēsto plāną. Kuř aš jĩ galiū ràsti?
Policininkas: 8. Jūs gālite gáuti miēsto plāną knygýne. Knygýnas yrà pirmojè gātvėje dešinējè.
Valaitis: 9. Ačiū labaĩ. Dabař aš jaū susiràsiu, kō mán reĩkia. Sudiēu.
Policininkas: 10. Sudiēu, sudiēu. Laimĩgai.

IN THE CITY: ASKING DIRECTIONS

- Valaitis:* 1. Pardon me please. Can you tell me where the hotel 'America' is?
Policeman: 2. The hotel 'Amerika' is not too far. Go straight ahead for two minutes, then you will see a red house on the left side of the street...
Valaitis: 3. Thank you very much. I have been in your city only a short time. Where is there a good restaurant around here?
Policeman: 4. The 'Nida' restaurant is a good restaurant. It is on the other side of the street.
Valaitis: 5. And where is the opera theater?
Policeman: 6. The opera theater is in the center of the city. You will have to go by bus. Bus No. 5.
Valaitis: 7. I also have to buy a new and a good city map. Where can I find it?
Policeman: 8. You can get a city map in the bookstore. The bookstore is on the first street on the right.
Valaitis: 9. Thank you very much. Now, I will be able to find what I need. Good-by.
Policeman: 10. Good-by, good-by. Good luck!

NOTES:

3. dār tik neseniaĩ esù — lit. 'still only not long am'.
 Note the use of the present tense in Lithuanian to express a condition which has begun in the past and continues into the present. In English we use a perfect tense to express such an action.
 6. Nr. 5 — nūmeris peñktas: lit. 'the fifth number'.
 9. susiràsiu — lit. 'I will find for myself'.
 10. Laimĩgai — lit. 'luckily'.

Lietuvos ūkininko sodyba su kryžiumi
A Lithuanian Farmstead with a Cross

Dvyliktoji pamoka

Lesson 12

MANO GIMTASIS KAIMAS

Vākar āš aplankiaū sàvo gimtąjį káimą. Māno gimtasis káimas sēnas ir gražūs. Jis yrà priē Nēmuno. Nēmunas yrà platì upė. Aš mačiaū taṁsų mišką, kuriamė mēs žaisdavome. Ėjaū plačiū keliū, kuriuō eīdavau į mokýklą, kái dár buvaū vaīkas. Aš aplankiaū sēną kaimýną, kuris pāsakodavo mums gražiū pāsakų, kadà jis tik turėdavo laīko.

Kai mēs dár gyvėnome káime, mēs dirbdavome nuō rýto ligi vākaro, bėt dárbas būdavo mums visuomėt labai malonūs.

Dabař āš miestė dirbu suñkiai ir skubiai, nės reīkia viską greītai padarýti. Káime visuomėt būdavo gražū ir smagū.

VOCABULARY

vākar — yesterday
aplankýti (aplankaū, aplaño, aplań-
kė, aplankýs) — to visit
gimtasis — native
káimas (1) — village
grazūs, -i (4) — beautiful
priē (prep. with gen.) — at, by, near, on
platūs, -i (4) — wide
tamsūs, -i (4) — dark
miškas (4) — forest, woods
kuriamė (loc. sing.) — in which
žaīsti (irreg.: žaidžiū, žaidžia, žaidė,
žaīs) — to play
kėlias (4) — way, road
kuriuō (inst. sing.) — [here] along
which
kaimýnas (1) — neighbor
kuris (nom. sing.) — who, which
pāsakoti (pāsakoju, pāsakoja, pāsa-
kojo, pāsakos) — to tell, to narrate

pāsaka (1) — fairy tale, folk tale
kadà — when
kadà tik — whenever
kai (conjunction) — when
nuō (prep. with gen.) — from, start-
ing from
rýtas (3) — morning
ligi (prep. with gen.) — till, until
dárbas (3) — work
malonūs, -i (4) — pleasant
sunkūs, -i (4) heavy, difficult
suñkiai (adverb) — heavily, hard (in
the adverbial sense)
skubūs, -i (4) — hurried
skubiai (adverb) — hurriedly
greītai — fast, right away, soon
padarýti (padaraū, padāro, padārė,
padarýs) — to do, to accomplish
ō — but, and
smagūs, -i (4) — cheerful

GRAMMAR

12.1 Second Declension of Adjectives.

Adjectives belonging to this declension are characterized by the ending *-us* in the masculine nominative singular and the ending *-i* in the feminine nominative singular. The singular is listed below and the plural cases are given in Lesson 22.

Masculine		Feminine	
N.,V.	sunkùs -us (4) 'heavy'	sunki	-i
G.	sunkaũs -aus	sunkiõs	-ios
D.	sunkiám -iam	suñkiai	-iai
A.	suñku -ų	suñkia	-ia
I.	sunkiù -iu	sunkià	-ia
L.	sunkiamè -iame	sunkiojè	-ioje

Masculine		Feminine	
N.,V.	platùs -us (4) 'wide'	plati	-i
G.	plataũs -aus	plačiõs	-ios
D.	plačiám -iam	plāčiai	-iai
A.	plātu -ų	plāčia	-ia
I.	plačiù -iu	plačia	-ia
L.	plačiamè -iame	plačiojè	-ioje

The endings of the nouns of the fourth declension (Lesson 6) should be carefully compared with the masculine endings above. The endings of feminine nouns in *-i* of the second declension should be carefully compared with the feminine endings above (Lesson 3). Some of the endings are different (e.g. the masculine dat. sing.), but enough of them are similar to aid in memorization.

-ti- (and *-di-*) are replaced by *-či-* (and *-dži-* respectively) in position before the vowels *-a-*, *-o-*, *-u-* in the second declension of adjectives. In this position *-či-* and *-dži-* merely denote a soft or palatalized *-č-* or *-dž-* sound; the letter *-i-* here does not denote a vowel, but merely the softening or palatalization of the preceding consonant. (Cf. also 3.3 and the Introductory Lesson.)

12.2 Formation of Adverbs.

Adverbs can be formed from adjectives of the first declension (*-as*, *-a*) by dropping the *-as* of the nominative singular masculine and adding *-ai*. Adverbs can be formed from second declension

adjectives by dropping the *-us* of the nominative singular masculine and adding *-iai* (with the appropriate changes discussed above if the stem ends in *-t* or *-d*). Examples:

1) <i>gēras</i> 'good'	<i>gerai</i> 'well'
2) <i>báltas</i> 'white'	<i>baltaĩ</i> 'white, whitish'
3) <i>sunkùs</i> 'heavy, hard'	<i>suñkiaĩ</i> 'heavily, hard (of work)'
4) <i>platùs</i> 'wide'	<i>plačiaĩ</i> 'widely'
5) <i>gražùs</i> 'beautiful'	<i>gražiaĩ</i> 'beautifully'

12.3 The Neuter Form of the Adjectives.

From the adjectives of the first and second declension a neuter form can be derived by dropping the *-s* from the masculine nominative singular, cf. Examples:

Masculine	Neuter
1) <i>gēras</i> 'good'	<i>gēra</i> 'the good, that which is good'
2) <i>báltas</i> 'white'	<i>bálta</i> 'that which is white'
3) <i>gražùs</i> 'beautiful'	<i>gražù</i> 'that which is beautiful'
4) <i>sunkùs</i> 'difficult'	<i>sunkù</i> 'difficult, hard, heavy'

These neuter forms occur only in the nominative singular, and mostly as parts of the predicate. They are commonly used with the verb 'to be' in certain impersonal constructions. Examples:

- 1) *Mán čia labai gēra.* — I feel fine (good) here (literally: To me here it is very good).
- 2) *Jám viskas čia buvo gražù.* — He found everything beautiful here (literally: To him everything here was beautiful).
- 3) *Čia [yrà] labai gražù.* — Here it is very beautiful.
- 4) *Čia buvo labai gražù.* — Here it was very beautiful.
- 5) *Čia bus labai gražù.* — Here it will be very beautiful.
- 6) *Mán šálta.* — I am cold (literally: To me it is cold).

Note that this is the correct way to express the idea of feeling heat, cold, etc. The sentence *àš esù šáltas* would mean 'I am cold' in the sense 'my body is cold when you touch it' or 'my body is exuding cold'. The dative case of the noun or pronoun is used with the adjective in the neuter:

- 7) *Táu šálta.* — You (sg.) are cold.
- 8) *Jám šálta.* — He is cold.
- 9) *Jái šálta.* — She is cold.

- 10) *Mùms šálta.* — We are cold.
 11) *Jùms būs šálta.* — You will be cold.
 12) *Jiems bũvo šálta.* — They (masculine) were cold.
 13) *Jòms bũvo šálta.* — They (feminine) were cold.
 NB. It is very important to remember that these neuter adjectives cannot be used as adverbs.

Neuter Adjectives

Čià labaĩ gražũ. —
 'It is very beautiful here'
Táu šilta,
 'You are warm
Mán bũvo labaĩ malonũ. —
 'I was very pleased;
 it was very pleasant for me.'

A d v e r b s

Jis rāšo gražiaĩ. —
 'He writes beautifully'
nēs tũ šiltaĩ apsireņģes.
 because you are dressed warmly'
Jis maloniaĩ kalbējo. —
 'He spoke pleasantly'

12.4 The Frequentative Past Tense. (*būtāsis dažnānis laĩkas*)

In addition to the simple past tense (or preterit) discussed in Lesson 8 there is another past tense, the frequentative past, which denotes an action which took place several times, frequently, at repeated intervals in the past. It can be translated by such English expressions as: *I used to ...*; *I kept ...*; *I would ...*. To obtain the stem for this tense, drop the infinitive ending *-ti* and add the following endings: 1st sing. *-davau*, 2nd sg. *-davaĩ*, 3rd person *-davo*, 1st plur. *-davome*, 2nd plur. *-davote*. Note that this tense consists essentially of *-dav-* plus the preterit endings *-au*, *-ai*, *-o*, etc.

1st Conjugation: *dirbti* 'to work'

Singular

- 1) *dirbdavau* 'I used to work' *-dav-au*
 2) *dirbdavaĩ* *-dav-ai*
 3) *dirbdavo* *-dav-o*

Plural

- dirbdavome* *-dav-ome*
dirbdavote *-dav-ote*
dirbdavo *-dav-o*

2nd Conjugation: *mylėti* 'to love'

Singular

- 1) *mylėdavau* 'I used to love' *-dav-au*
 2) *mylėdavaĩ* *-dav-ai*
 3) *mylėdavo* *-dav-o*

Plural

- mylėdavome* *-dav-ome*
mylėdavote *-dav-ote*
mylėdavo *-dav-o*

3rd Conjugation: *skaitýti* 'to read'

Singular

Plural

1) skaitýdavau 'I used to read' -dav-au	skaitýdavome -dav-ome
2) skaitýdavai -dav-ai	skaitýdavote -dav-ote
3) skaitýdavo -dav-o	skaitýdavo -dav-o

As is evident from the examples above the method of formation is the same for all three conjugations. The stress is *always* on the stem, *never* on the ending.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kā āš vākar aplankiā? 2. Kóks yrà mào gimtāsis káimas? 3. Kuř jīs yrà? 4. Kokiā ùpē yrà Nēmunas? 5. Kuř āš ēīdavau plačiū keliū, kāi āš buvāū vaīkas? 6. Kā mūms pāsakodavo sēnas kaimýnas? 7. Kóks būvo dārbas káime? 8. Kaip reīkia dirbti miestē? 9. Kuř jūsų gimtāsis káimas? 10. Kuř [yrà] geriaū gyvėnti — káime ar miestē?

B. *Decline in the singular:* gražūs, tamsūs, skubūs, malonūs, smagūs.

C. *Form adverbs from the following adjectives:* raudónas, mēlynas, bāltas, jāunas, platūs, smagūs, malonūs, skubūs, tamsūs, gražūs.

D. Using the examples of 12.3 substitute: *šilta* 'warm' and *kāršta* 'hot' for *šalta* 'cold', e.g. *mān yrà šilta* 'I am warm', etc.

E. *Translate into Lithuanian:* 1. In the village I used to work hard. 2. In the city I do not work so hard. 3. He always used to be (*būdavo*) cold. 4. I have a beautiful dog. 6. My father used to live in the village, but now he lives in Vilnius. 7. She writes very beautifully. 8. She used to write very beautifully. 9. I don't want to work hard, I only want to live nicely. 10. When he was a student, he used to read much, but (*=ō*) now he does not read anything.

CONVERSATION

KUR SKANIAU VALGYTI

Kilmónis: 1. Kā jūs vālgote pūsryčią?

Skinkis: 2. Aš vālgau dúoną sù sviestu ir geriū sáldžią kāvą sù pienu.

- Kilmonis:* 3. O kā jūs vālgote pietū?
- Skinkis:* 4. Pietūms āš vālgau lēkšte sriubōs, mēsōs īr kō nōrs saldaūs.
- Kilmonis:* 5. Aš nemēgstu sriubōs. Aš jōs niekuomēt nevālgau.
- Skinkis:* 6. Aš īrģi anksčiaū nevālgdavau sriubōs, bēt dāktaras (gýdytojas) mán pàtarē vālgyti.
- Kilmonis:* 7. O āš anksčiaū vālgdavau daūģ sriubōs, bēt dabař negaliū.
- Skinkis:* 8. Kuř jūs vālgote — namiē ař restoranē?
- Kilmonis:* 9. Aš visuomēt vālgau restoranē, nēs āš gyvenū vīenas īr nemēgstu vīrti.
- Skinkis:* 10. Gaīla. Namiē gālima geraī, skaniaī īr pigiaī pavālgyti, ō restoranē vīskas yrā brangū īr nē taīp skanū.

WHERE IT IS BETTER (TASTIER) TO EAT

- Kilmonis:* 1. What do you eat for breakfast?
- Skinkis:* 2. I eat bread and (with) butter and I drink sweet coffee with milk.
- Kilmonis:* 3. And what do you eat for dinner?
- Skinkis:* 4. For dinner I eat a plate of soup, meat and a dessert (literally: something sweet).
- Kilmonis:* 5. I don't like soup. I never eat it.
- Skinkis:* 6. I, too never used to eat it before, but the doctor (physician) advised me to do it.
- Kilmonis:* 7. I used to eat a lot of soup before, but now I can't.
- Skinkis:* 8. Where do you eat—at home or in a restaurant?
- Kilmonis:* 9. I always eat in a restaurant because I live alone and I don't like to cook.
- Skinkis:* 10. That's too bad. At home one can eat well, have good tasting food, and eat inexpensively, but in a restaurant everything is expensive and not very tasty.

NOTES:

1. pūsryčių — gen. plural: 'for breakfast'.
2. saldī kavā — kavā sū cūkrumi: 'sweet coffee, coffee with sugar, sweetened coffee'.
4. kō nōrs saldaūs — partitive genitive. Lit. 'of something sweet'.
6. Both gýdytojas 'physician' and dāktaras 'doctor' are used when one speaks of an MD. However, it is usual to address an MD only as dāktaras: Dāktare Petrāiti: (vocative) Dr. Petraitis.
9. vīenas — 'one', here: 'alone'.
10. geraī, skaniaī, pigiaī — are adverbs; brangū, skanū — are neuter adjectives.

Tryliktoji pamoka

Lesson 13

MIESTE

- Vytautas:* Labà diena, Antānai. Kuŗ taĩp skubi?
- Antānas:* Lābas, lābas, Výtautai. Einù apžiūrėti naũjo nāmo.
- Vytautas:* Taĩ kā gi, nóri pirkti naũjā nāmaj?
- Antanas:* Taĩp. Mataĩ, mēs turējome tã sēnã medinĩ, bēt dabaŗ nórime pirkti mūrini.
- Vytautas:* Bēt sāko, kãd mediniame namē sveikiaũ gyvėnti.
- Antanas:* Gál iŗ taĩp, bēt mūrinis nāmas vistiek mán dabaŗ daugiaũ patińka.
- Vytautas:* Taĩp, taĩp. Sidabrinis laikrodis geraĩ eĩna, bēt visi nóri auksinio . . .
- Antanas:* Aŗ esù turėjēs iŗ auksini laikrodĩ, bēt paŗdaviau, nēs sugėdo.
- Vytautas:* Aŗ esi jau apžiūrėjēs visã miestã?
- Antanas:* Visuŗ jau bevėik esù bũvęs, bēt tuõ tãrpu dár jókio gėro mūrinio nāmo nesù rãdēs.
- Vytautas:* Taĩ žinaĩ kã padarýk: pĩrk geležini aŗ plienini nāmaj. Arbã dár geriaũ aliuminini — nei supūs nei surūdýs.
- Antanas:* Nà, žinaĩ, bičiuli, tũ jau prãdedi juokãuti. Mán jau laĩkas eĩti. Iki pasimãtymo.
- Vytautas:* Iki. Linkiũ tãu sėkmės!

VOCABULARY

skubėti (skubù, skùba, skubėjo, skubės) — to hurry, to be in a hurry
apžiūrėti (apžiuriũ, apžiuri, apžiūrėjo, apžiūrės) examine carefully

jau — already
bevėik — almost
tuõ tãrpu — so far, in the meantime
jókio (gen. case of jóks) — no, none

tāi kâ gi (idiom) — well, well; well,
now
piŋkti (perkù, peŋka, piŋko, piŋks) —
to buy
medlinis, -è (2) — wooden
mūrinis, -è (2) — brick, stone (house)
sveikiau (comparative adjective neuter)
— healthier, better
gāl iŋ taiŋ (idiom) — perhaps it is so,
it may be so
vistiek — in spite of, nevertheless
sidabrinis, -è (2) — silver, made of
silver
laikrodīs -džio (1) — watch, clock
iŋ — and, too, also
parduoti (parduodu, parduoda, pārda-
vė, parduos) — to sell
nēs — because
sugēsti (sugēnda, sugēdo, sugēs) —
to break down, to go bad
visuŋ — everywhere

rāsti (irreg.: randū, raņda, rādo, rās)
— to find

padarýti (padaraū, padāro, padārē,
padarýs) — to do, to perform, to
make (perfective)

geležinis, -ē — iron, made of iron

plieninis, -ē — steel, made of steel

geriaū (compar. adverb) — better

dār geriaū — even better

aliumininis — aluminum

supūti (supūva, supūvo, supūs) — to
rot, putrefy

surūdýti (surūdija, surūdijo, surūdýs)
— to rust

neī... neī... — neither... nor...

bičiūlis -io — friend

juokāuti (juokāju, juokāju, juokā-
vo, juokaūs) — to joke

linkėti (linkiū, liñki, linkėjo, linkēs)
— to wish (good luck, etc.)

sėkmė (4) — good luck

GRAMMAR

13.1 Third Declension Adjectives.

The nominative singular of all adjectives in this declension is in *-is* for the masculine and *-é* for the feminine. They are usually derived from nouns:

NOUN	ADJECTIVE
<i>āuksas</i> 'gold'	<i>auksinis</i> 'gold, golden'
<i>mēdis</i> 'tree'	<i>medinis</i> 'wood, wooden'
<i>vāsara</i> 'summer'	<i>vasarinis</i> 'summer, summer-like'
<i>nāmas</i> 'house'	<i>naminis</i> 'domestic (animals)'
<i>dārbas</i> 'work'	<i>darbinis</i> 'work (clothes, etc.)'

There are also some adjectives of this declension which are derived from:

- a) other adjectives,
- b) past passive participles.

Examples:

- a) Derived from adjectives:

<i>saldūs</i> 'sweet'	<i>saldinis</i> 'of sweet kind' (<i>saldinis obuolys</i> 'sweet apple')
<i>beñdras</i> 'common'	<i>bendrinis</i> 'belonging to all' (<i>bendrìnė kalbà</i> 'common language, standard language')

b) Derived from past passive participles:*

<i>lenktas</i> 'bent'	<i>lenktinis</i> 'which can be bent, closed'
	(<i>lenktinis peilis</i> 'pocket knife')
<i>sudėtas</i> 'put together'	<i>sudėtinis</i> 'compound'
	(<i>sudėtinis sakinys</i> 'compound sentence')

13.2 Singular of Third Declension Adjectives.

M a s c u l i n e

	'wooden'	'gold'	'artificial'	
N.,V.	<i>medinis</i> (2)	<i>auksinis</i> (2)	<i>dirbtinis</i> (2)	-is
G.	<i>medinio</i>	<i>auksinio</i>	<i>dirbtinio</i>	-io
D.	<i>mediniam</i>	<i>auksiniam</i>	<i>dirbtiniam</i>	-iam
A.	<i>medinį</i>	<i>auksinį</i>	<i>dirbtinį</i>	-į
I.	<i>mediniù</i>	<i>auksiniù</i>	<i>dirbtiniù</i>	-iù
L.	<i>mėdiniamė</i>	<i>auksiniamė</i>	<i>dirbtiniamė</i>	-iamė

F e m i n i n e

	'wooden'	'gold'	'artificial'	
N.,V.	<i>medinė</i> (2)	<i>auksinė</i> (2)	<i>dirbtinė</i> (2)	-ė
G.	<i>medinės</i>	<i>auksinės</i>	<i>dirbtinės</i>	-ės
D.	<i>medinei</i>	<i>auksinei</i>	<i>dirbtinei</i>	-ei
A.	<i>medinę</i>	<i>auksinę</i>	<i>dirbtinę</i>	-ę
I.	<i>medinė</i>	<i>auksinė</i>	<i>dirbtinė</i>	-e
L.	<i>medinėje</i>	<i>auksinėje</i>	<i>dirbtinėje</i>	-ėje

13.3 The Formation of the Past Active Participle.

Of all of the participles in Lithuanian the most important is the past active participle because it is used in the formation of compound tenses. To form the past active participle take the past tense stem and add the ending *-ęs* for the masculine nominative singular and the ending *-usi* for the feminine nominative singular, *-iusi* if the verb belongs to the 3rd conjugation. For plural: add *-ę* for masculine, *-usios* (*-iusios*) for feminine.

Examples:

1st conjugation: <i>dirb-o</i> '(he) worked'			
Masculine singular		Feminine singular	
<i>dirbęs</i> 'having worked'	<i>-ęs</i>	<i>dirbusi</i>	<i>-usi</i>

* For past passive participles, see Lesson 33.

	<i>ruošė</i> ‘(he) prepared’		
<i>ruošęs</i> ‘having prepared’	-ęs	<i>ruošiusi</i>	-iusi
2nd conjugation: <i>mylėj-o</i> ‘(he) loved’			
<i>mylėjęs</i> ‘having loved’	-ęs	<i>mylėjusi</i>	-usi
3rd conjugation: <i>žinój-o</i> ‘(he) knew’			
<i>žinójęs</i> ‘having known’	-ęs	<i>žinójusi</i>	-usi
	<i>rāšė</i> ‘(he) wrote’		
<i>rāšęs</i> ‘having written’	-ęs	<i>rāšiusi</i>	-iusi
	<i>skaītė</i> ‘(he) read’		
<i>skaītęs</i> ‘having read’	-ęs	<i>skaičiusi</i>	-iusi

Note that *-ti-* and *-di-* are replaced by *-či-* and *-dži-* respectively in position before *-usi*.

The full declension of the participle is given in Lesson 26.

13.4 The Present Perfect Tense — (*būtasis kartinis atliktinis laikas*).

Up to this point we have discussed only simple tenses:
the present tense (*esamasis laikas*),
the past tense or simple preterit (*būtasis kartinis laikas*),
the frequentative past (*būtasis dažninis laikas*),
and the future tense (*būsimasis laikas*).

As in English the present perfect tense denotes the present state which is the result of a past action. (It may not, however, denote a past action continuing into the present as does the English perfect tense.) Thus, for example, the sentence: ‘I have been living here three years’ would be translated into Lithuanian by: *Aš čia gyvenù jaũ treji mētai* with a Lithuanian present tense.

The perfect tense is formed with the present conjugation of the verb *bùti* ‘to be’ and that form of the past active participle which agrees in gender and number with the subject. Examples:

M a s c u l i n e

àš esù dirbęs ‘I have worked’; *ruošęs* ‘prepared’; *žinójęs* ‘known’
tù esi dirbęs ‘you (sg.) have worked’, etc.
jis yra dirbęs ‘he has worked’, etc.
mēs esame dirbę ‘we have worked’, etc.
jūs esate dirbę ‘you (pl.) have worked’, etc.
jiẽ yra dirbę ‘they have worked’, etc.

F e m i n i n e

āš esù dirbusi 'I have worked'; *ruošiusi* 'prepared'; *žinójusi* 'known'
tù esì dirbusi 'you (sg.) have worked', etc.
jì yrà dirbusi 'she has worked', etc.
mēs ēsame dirbusios 'we have worked', etc.
jūs ēsate dirbusioš 'you have worked', etc.
jōs yrà dirbusiōs 'they have worked', etc.

The past active participle stem of *būti* 'to be' is *buv-* (cf. *būvo* '(he) was').

- 1) *Aš jau kelis kartus esù būvęs New Yorke.* —
I have already been in New York several times.
- 2) *Aš tik vieną kartą esù būvęs New Yorke.* —
I have been in New York only once.
- 3) *Mēs dar niekad nėsame būvę Kalifornijoje.* —
We haven't been in California yet.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kuŗ taĩp skubėjo Antānas? 2. Kā jìs nóri pĩrkti? 3. Kókį nāmą jìs nóri pĩrkti? 4. Kokiamė (in which kind of) namė sveikiaũ gyvėnti? 5. Kóks nāmas Antānui geriaũ patĩnka? 6. Kodėl Antānas pardavė auksinį laikrodį? 7. Aŗ jūs ēsate apžiūrėję visą miestą? 8. Kóks nāmas niekuomėt nesupūs? 9. Kās pradėjo juokauti? 10. Aŗ mums jau laikas eĩti namō?

B. *Decline in the singular:* mūrinis nāmas, medinis nāmas, auksinis laikrodis, naminis gyvulỹs.

C. *Conjugate in the present perfect tense* (in both genders): turėti, būti, dirbti, rašyti, matyti.

D. *Change from the simple past (preterit) to the present perfect:*
 1. Aš dirbau namiė. 2. Jis turėjo medinį nāmą. 3. Mēs pĩrkome naũją nāmą. 4. Mēs niekuomėt nebūvome Vilniuje. 5. Jōs neskaĩtė tōs naujōs knỹgos. (Use *nėrà* for the negative form*).

E. *Translate into Lithuanian:* 1. I have been in Vilnius. 2. I still haven't found a good house. 3. It is better. (more healthy) to live in a wooden house than in a brick house. 4. He has had a gold watch. 5. We want to buy a brick house, but mama wants a wood house. 6. She wants to buy a silver watch. 7. Have you (sg.) already been in the city? 8. I still haven't been [there] because

* In the negative: *āš nesù, tù nesi, jìs nėrà; mēs nėsame, jūs nėsate, jie nėrà* (ne + *esù* = *nesù*, etc.).

I have too much work. 9. Let's go and buy a new wood house.
10. He lives in a wood house, but we live in a brick (one).

CONVERSATION

NAUJAS FILMAS

- Kazys*: 1. Aŗ jaũ esi bũvęs kadà nòrs tamè naujamè kino teatrè? (or *kinè*, popularly)
Paulius: 2. Dár nesù bũvęs, bèt nòriu šiañdien vakarè pamatýti tã naujà ljetùviškã filmã.
Kazys: 3. Aš jaũ esù tã filmã mãtęs. Labai gėras filmas.
Paulius: 4. Tai tũ nenóri sù manimì eĩti?
Kazys: 5. Šiañdien neturiũ laiko. Mán reĩkia parašýti tėvui láiškã.
Paulius: 6. Rytój parašýsi. Šiañdien eĩsime ĩ kinã!
Kazys: 7. Kã gi aš teĩ darýsiu? Aš gi táu jaũ sakiau: aš jaũ esù mãtęs tã filmã.
Paulius: 8. O aš vienas nenóriu eĩti.
Kazys: 9. Paskaĩbink Stãsei, gál ji galės sù tavimì eĩti.
Paulius: 10. Gėras patarimas! Taip iŗ padarýsiu.

A NEW FILM

- Kazys*: 1. Have you ever been in that new movie theater?
Paulius: 2. I have not been there yet, but I want to see that new Lithuanian movie this evening.
Kazys: 3. I have already seen that movie. It is a good movie.
Paulius: 4. So, you don't want to go with me?
Kazys: 5. I have no time today. I have to write a letter to [my] father.
Paulius: 6. You will (can) write it tomorrow. Today we shall go to the movies.
Kazys: 7. And what shall I do there? I already told you that I had seen that movie.
Paulius: 8. But I don't want to go alone.
Kazys: 9. Call up Stase. Maybe she will be able to go with you.
Paulius: 10. A good bit of advice! I'll do that.

NOTES:

1. *Kazys* — an abbreviated form of Kazimieras 'Casimir'.
kino teãtras — 'movie theatre'. In colloquial Lithuanian: *kinas* 'movies'.
2. *Paulius* — cf. Latin 'Paulus'.
3. *gi* — an emphatic particle. Cf. German 'schon, doch, ja'; Russian 'zhe'.
9. *paskaĩbink* — lit. 'ring, ring up'.
Stãsei — dative singular of *Stãsė*, a feminine name.
10. *taĩp* — lit. 'yes, so'. Translate it here as 'that'.

Keturioliktoji pamoka

Lesson 14

LAIŠKAS

A LETTER

Vytautas Vltkus
Trakų g. 15
Vilnius

Jonas Vilutis
Birutės g. 193
Kaunas

Vilnius, 1961. 10. 27

Miėlas Jėnai,

Táu jau esu parāšęs tris láiškus, ō Tù mán dár vis neatsakaĩ. Kās gi įvỹko? Aĩ Tāvo draugaĩ iĩgi tokiē tinginiaĩ, kaĩp Tù? Aĩ Tù taĩp esi užsiėmęs darbaĩs, kād nėt užmirštĩ sāvo gerūs bičiuliūs?

Pās mūs dabaĩ jau ruduō: mēdžių lāpai geltėni, rudĩ, miškaĩ pasipuōšę kaĩp karāliai. Universitetē studeĩtai nenėri mėkytis, ō

tik eina į priemiesčius, į parkus, į miškus pasivaikšioti. Aš irgi dažnai išeinu iš miesto į laukus, kur dabaŭ yra taip gražu.

Dabaŭ aš jau baigsiu ir lauksiu laiškų iš Tavęs: Tū jau esi mán kelis skolingas. Svėikink Birutę ir tėvelius.

V ý t a u t a s

VOCABULARY

laiškas (3) — letter
įvykti (įvỹksta, įvỹko, įvỹks) — to happen, to take place, to occur (used only in the 3rd person)
tinginỹs (3a) — lazy-bones
užsiimti (užsiimu, užsiima, užslėmė, užsiims) — to be busy, occupied
nėt — even
bičiulis -io (2) — friend, 'buddy'
ruduō — fall, autumn
mėdis (gen. mėdžio) (2) — tree
lāpas (2) — leaf (of a tree), sheet (of paper)
geltóni (nom. pl.) — yellow
rudí (nom. pl.) — brown
miškas (4) — forest, wood
pasipuōšti (pasipuošiũ, pasipuōšia, pasipuošė, pasipuoš) — to be adorned, to 'spruce up'

karālius (4th declension noun, nom. pl. karāliai) (2) — king
priemiestis (gen. priemiesčio) (1) — suburb
laũkas (4) — field
kelis (acc. pl.) — some, a few
skolingas — indebted
tėvelius (acc. pl.) — parents
Birutė — a girl's name

IDIOMS

aš esũ užsiēmęs — I am busy, occupied
pās mūs — at our place, here with us (cf. German 'bei uns')
tũ esi mán skolingas — you owe me
aš esũ tãu skolingas — I owe you

GRAMMAR

14.1 The Plural of the First Declension 'Nouns.'

The plural cases for the first declension nouns are as follows:

'home, houses'		'brothers'		'horses'	
N., V.	namaĩ -ai (4)	bróliai	-iai (1)	arkliaĩ	-iai (3)
G.	namų -ų	brólių	-ių	arklių	-ių
D.	namáms -ams	bróliams	-iams	arkliáms	-iams
A.	namūs -us	brólius	-ius	árklius	-ius
I.	namaĩs -ais	bróliais	-iais	arkliaĩs	-iais
L.	namuosė -uose	bróliuose	-iuose	arkliuosė	-iuose

The final -s of the dative plural ending and the final -e of the locative plural ending (of all declensions of nouns) are frequently dropped in colloquial speech.

The vocative plural is always like the nominative plural.

The numbers in parentheses denote the accentuation class.
Cf. Lesson 5 and Appendix, paragraph 51.

14.2 In Lithuanian there are many prefixes which may change or modify the meaning of the verb. Several examples of common prefixes with a few of the ordinary meanings are given below:

14.2,1 The prefix *at-* (*ata-*, *ati-*, *ato-*) may denote:

- a) motion towards the speaker,
- b) motion to a certain place, or that the action is reversed from its ordinary direction; (the hyphen separates the prefix from the main verb, but it would not be written in standard Lithuanian).
at-nėšti 'to bring'
at-eiti 'to arrive, to come'
ati-duoti 'to give back, to return'
ati-daryti 'to open'

14.2,2 *į-* may denote motion into something:

- į-eiti* 'to enter'
- į-nėšti* 'to bring in'
- į-traukti* 'to drag into'

14.2,3 *nu-* may denote:

- a) motion away from the speaker,
- b) separation from something, or
- c) direction down from somewhere:
nu-eiti 'to go away'
nu-piauti 'to cut off'
nu-lipti 'to climb down'

14.2,4 *iš-* may denote motion out from the inside of something:

- iš-eiti* 'to come out'
- iš-nėšti* 'to carry out'
- iš-lipti* 'to climb out, to get out'

14.2,5 *per-* may mean 'across, over' or contain some general idea of division:

- pér-eiti* 'to cross'
- pér-lipti* 'to climb over'
- pér-laužti* 'to break into pieces'

14.2,6 *pa-* may denote:

- a) the completion of an action,
- b) a short duration of an action, or
- c) lack of intensity of the action (cf. the Appendix, section on aspect):

pa-sakýti 'to say'

pa-skaitýti 'to read for a while'

pa-dírběti 'to work a little bit'

14.2,7 *pra-* may denote motion through or past something, the beginning of an action or the fact that a certain amount of time is spent performing an action:

pra-mùšti 'to beat through'

pra-eīti 'to pass by'

pra-kalběti 'to begin to speak'

pra-būti 'to stay for a certain length of time'

14.2,8 *su-* may denote gathering together or a coming-together:

su-eīti 'to come together, to meet'

su-darýti 'to form, to constitute'

su-děti 'to put together'

14.2,9 *už-* may denote motion behind something or motion going up (like climbing up):

už-eīti 'to go behind'

už-līpti (*añt stógo*) 'to climb up (on the roof)'

14.2,10 The prefixes listed above have other meanings in addition to those given. The student should not try to create words on the basis of his knowledge of the prefixes and the verbal roots. On the other hand he may more easily understand the formation of many of the verbs if he keeps this principle of word formation (prefix plus root) in mind. For more detailed and more complete listing of verbal prefixes see Appendix, paragraph on Verbal Prefixes. Consult the vocabulary every time you are in doubt.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kiek Výtautos yrà jau paràšes laiškų Jõnui? 2. Aĩ Jõno draugai yrà tinginiai? 3. Kàs yrà dabar labai užsiemęs? 4. Kàs užmiřšta sàvo gerus bičiulių? 5. Kòks mėtų laikas (season) yrà dabar? 6. Kokiẽ yrà mėdžių lãpai? 7. Kokiẽ yrà miškai? 8. Kã dãro studentai universitetẽ? 9. Kuĩ jiẽ eĩna? 10. Kuĩ dabar yrà taip labai gražų?

B. *Give the plural declension of the following nouns:* tėvas, studentas, laiřkas, laikraštis (gen. laikraščio), miestas, universitetas, rytas, teatras.

C. *Change all the words in italics into the plural:* 1. Aĩ jam rařau laiřkã. 2. Mãno brólis gyvẽna Vilniuje. 3. Mãno senẽlis gyvẽna prie Nẽmuno. 4. Mėdžio lãpai yrà rudì. 5. Studentas skaĩto laiřkã. 6. Mãno mokytojas gyvẽna Vilniuje. 7. Mãno draugas yrà taip pãt studentas. 8. Mẽs rãšome pieštukù. 9. Mãno namẽ yrà daũg kambariũ. 10. Mūsų miestẽ áuga daũg mėdžių.

D. *Translate into Lithuanian:* 1. The students study at (in) the university. 2. We go (travel) to the university by buses. 3. The university buildings are in the center of the city. 4. My friends live in the suburbs. 5. My brother reads many newspapers. 6. Our gardens are in the suburbs. 7. He already wrote me many letters. 8. In our city there are two theaters. 9. In the summer in our beautiful park there will be many concerts. 10. My parents live in an old house near the university.

CONVERSATION

AUTOBUSŲ STOTYJE

- Putvỹs:* 1. Kadà iřeĩna autobusas į Kaunã?
Tarnautojas: 2. Sėkantis autobusas iřeĩnã už pùsės valandõs.
Putvỹs: 3. Tai rėĩškia, deřimĩtã vãlandã.
Tarnautojas: 4. Taip. Iš Vilniaus į Kaunã eĩna daũg autobusų: dũ autobusai kiekvienã vãlandã.
Putvỹs: 5. Aĩ ař galiũ dár gãuti 5 (penkis) biletus? Mãno tėvai iĩ mãno dũ bróliai taip pãt važiũos sũ manimi.

- Tarnaautojas*: 6. Dār gālīma. Dabaŗ nedaŗg keleŗvŗŗ vŗŗŗŗŗ deŗŗŗŗŗ valandŗŗ autobusŗ.
- Putvys*: 7. Kŗek kainŗŗŗ 5 (penkŗ) bŗletai?
- Tarnaautojas*: 8. Penkŗ bŗletai kainŗŗŗ 10 (dŗŗŗŗ) lŗŗŗ ŗŗ 10 ceŗŗŗ.
- Putvys*: 9. Praŗŗŗ. (Putvys gives the money to the official and takes the tickets and change). Kuŗ yrŗ stoŗŗŗ restorŗnas?
- Tarnaautojas*: 10. Restorŗŗo řŗŗŗe stotyŗŗ nŗŗŗ, bŗŗ yrŗ gŗŗas restorŗŗas kŗŗŗŗ gŗŗvŗŗ pŗŗŗŗe.

AT THE BUS STATION

- Putvys*: 1. When does the bus leave for Kaunas?
- Official*: 2. The next bus leaves in half an hour.
- Putvys*: 3. That means at ten o'clock.
- Official*: 4. Yes. There are many buses running between Vilnius and Kaunas: two buses every hour.
- Putvys*: 5. Can I still get 5 tickets? My parents and my two brothers are also going with me.
- Official*: 6. Yes. It is still possible. Not too many travelers take the 10 o'clock bus now.
- Putvys*: 7. How much do 5 tickets cost?
- Official*: 8. Five tickets cost 10 litas and 10 cents.
- Putvys*: 9. Here you are. Where is the station restaurant?
- Official*: 10. There is no restaurant in this station, but there is a good restaurant on the other side of the street.

NOTES:

1. *iŗeŗna* — 'goes out', here: 'leaves'.
2. *ŗ Kaŗŗna* — 'to Kaunas' (here: leaves for Kaunas).
3. *ŗŗŗŗŗ valandŗ* — (acc.) 'at ten o'clock'. For time expressions see Lesson 32.
4. *ŗŗ Vilŗŗŗus* — 'from Vilnius'.
5. *ŗŗŗ* — (preposition with gen. and acc.) used with time expressions (with gen.) to denote 'in', i.e. 'at the end of a certain period of time'.
6. *ŗŗŗŗŗ valandŗŗ autobusŗ* — (acc. of definite time) 'every hour'.
7. *penkŗ* — (acc. of *penkŗ* 'five'). Numerals are declined in Lithuanian, see Lesson 24.
8. *ŗŗŗ* — The litas was the monetary unit of Lithuania; it was worth about twenty cents. For the use of the genitive case here see 24.4.1.

Penkioliktoji pamoka

Lesson 15

REVIEW

1.

NEMUNAS

Nėmunas yra didžiausia ir ilgiausia¹ Lietuvos upė. Ji tėka beveik per visą Lietuvą ir įteka² į Baltijos jūrą netoli Klaipėdos.³ Priė Nėmuno yra daug senų miestų, miestėlių⁴ ir kaimų. Nėmunas tėka per laukus ir miškus. Kaūnas, kuris yra antrasis⁵ Lietuvos miestas, yra irgi priė Nėmuno. Priė Kaūno į Nėmuną įteka Neris,⁶ antrąji Lietuvos upė, kuri tėka pro Vilnių, Lietuvos sostinę.

Kaunė, tarp Nėmuno ir Neriės, yra senos piliės griuvėsiai. Tą mūrinę pilį pastatė didysis Lietuvos kunigaiškštis⁷ Kęstutis, nors ir anksčiau ten yra jau bėvusi medinė pilis.⁸

Nėmunu plaūkia garlaiviai. Gālima nuplaūkti nuo Klaipėdos ligi Alytaūs.⁹

NOTES:

1. **didžiausia ir ilgiausia** — the largest and longest (see Lesson 27). Nemunas is 650 miles long.
2. **įteka** — flows into
3. **Klaipėda** — Klaipėda, Lithuanian harbor on the Baltic Sea (ca. 80,000 inhabitants).
4. **miestėlių** — miestėlis is diminutive of miestas 'city': town smaller than miestas.
5. **antrasis** — second (see Lesson 28); second largest.
6. **Neris** — River Neris, ca. 450 miles long.
7. **didysis Lietuvos kunigaiškštis** — Grand Duke (king) of Lithuania. Kęstutis ruled 1345-1377.
8. **medinė pilis** — 'wooden castle, castle built of wood'. (The oldest Lithuanian castles were built on hills, primarily of hard oak timber.)
9. **Alytus** — a city in picturesque south-east Lithuania. It is the county seat of Alytus county (ca. 20,000 inhabitants).

Nemunas

The Nemunas River

PASAKA APIE LAIMINGĄ ŪKININKĄ

Vienas neturtingas ūkininkas visą dieną suñkiai dirbo laukè.¹ Kai labai pavařgo, jis atsigulè añt pievos pasilsėti ir užmigo.

Jis sapnàvo, kàd jam pasiròdè ángelas, jì pasvèikino ir tàrè:

— Vargingas žmogau, prašyk, kò² tàvo širdis trókšta — visa gausi.

Ūkininkas išsigañdo, bèt šiaip taip³ pràtarè:

— Dangaūs pasiuntinỹ, jei tàvo tokià valià,⁴ taì padarỹk taip, kàd visa⁵, kà aš rankà palièsiu, paviřstų⁶ ì áuksà.

Ángelas nusišypsòjo ir tàrè:

— Tù galėjai kò nòrs gerèsnio⁷ paprašỹti, bèt būs taip, kaip tù nòri.

Ir ángelas išnỹko.

— Dėkui Diėvui⁸, — tàrè ūkininkas, — dabà aš búsiu turtingas.

Ir tikrai! Vòs tik jis pàlietè šàkà mėdžio, pò kuriuò jis miegòjo, tuojaũ jì paviřto ì auksinè šàkà ir nuliñko žemỹn.

Pò tò ūkininkas parèjo namò ir pirmiausia⁹ norèjo geraì užvályti.¹⁰ Bèt kai tik jis pàlietè dúonos kėpalà, tuojaũ tàs paviřto ì áuksà. Auksinis dúonos kėpalas bũvo tòks sunkùs, kàd vařgšas¹¹ žmogùs vòs galèjo jì pakèlti.

Ūkininkas dabà norèjo nòrs vandeñs atsigèrti, bèt ir vanduo paviřto ì áuksà.

— Kà aš dabà darỹsiu? Kàm¹² mán auksinè dúona, kàm mán auksinis nàmas, kàm mán auksinis vanduo, jėigu aš pàts badù miřsiu!¹³ Tegù dabà mán viėtoj šiò áukso kàs pàdeda¹⁴ juodòs dúonos ir vandeñs¹⁵ — daugiaũ niėko aš nebenorėsiu.¹⁶

Iš tòs báimės¹⁷ vargdiėnis¹⁸ ūkininkas nèt iš miėgo¹⁹ pabùdo. Jis dabà labai džiaugėsi, kàd taì bũvo tik sàpnas. Jis dabà žinòjo, kàd vien²⁰ áuksas nepadàro žmogaus laimingo.

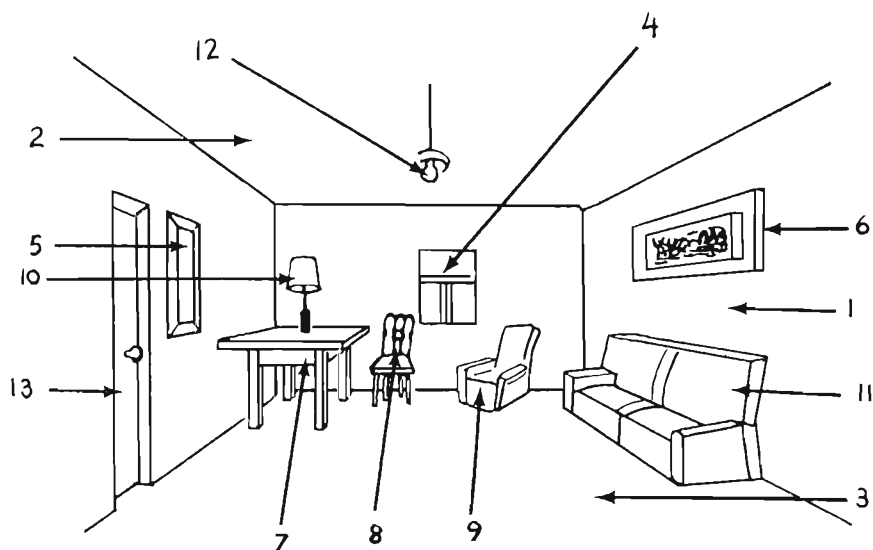
NOTES:

1. laukè — lit. 'in the field'; here: 'in the fields, outside'.
2. kò — genitive case, trókšti 'to desire' takes the genitive.
3. šiaip taip — lit. 'this way - that way'; real meaning: 'with great effort, barely'.
4. jei tàvo tokià valià — lit. 'if your will is such; if you wish'.
5. visa — neuter adj. of visas, visà: 'the whole, all, total, everything'.
6. paviřstų — would turn [into].

7. **kõ nòrs gerèsnio** — 'something better'; (genitive case, because **prašyti**, **paprašyti** requires the genitive case).
8. **dėkui Diėvui** — 'thank God' (**Dėkui** is derived from the verb **dėkoti** 'to thank', **Diėvui** is dative: **dėkoti** requires a dative case).
9. **pirmiáusia** — 'first of all' (See Lesson 27).
10. **užválgyti** — 'to have a bite, a snack'; **gerai užválgyti** — 'to have a good meal'.
11. **vařgšas** — 'poor'. This is a noun, but when it is used with another noun, it precedes that noun and agrees with that noun in gender, number and case.
12. **kám** — lit. 'to what'. **Kám mán**: 'what do I need [something] for'.
13. **badù miřti** — 'to die of hunger'.
14. **tegù ... kàs pàdeda** — 'let someone place [before me]; if someone only placed'.
15. **dūonos iř vandeñs** — partitive genitive (See Lesson 19).
16. **nebenorėsiu** — 'I will (never) want'.
17. **iř ... báimės** — 'from fear'.
18. **vargdiėnis** — **vařgšas**. See Note 11 above.
19. **pabùdo** — 'woke up'; **iř miėgo pabùsti**: 'to wake up (from sleep)'.
20. **vienas** — here: 'alone'.

3.

KAMBARYS

<i>English</i>	<i>Lithuanian</i>	<i>Examples</i>
1. wall	siena	Ši siena yra baltà.
2. ceiling	lùbos*	Màno kambario lùbos yra baltos
3. floor	grindys*	Griindys yra rùdos.
4. window	lángas	Aš turiù tik viená lángà.
5. mirror	véidrodìs	Jì žiùri į véidrodį.
6. picture	pavéikslas	Aš nóriu pírkti pavéikslà.
7. table	stàlas	Knygà gùli ànt stàlo.
8. chair	kėdė	Kėdė stóvi prieš stàlo.
9. easy chair	fòtelis	Fòtelis stóvi kampė.
10. lamp	lėmpa	Uždėk lėmpà!
11. sofa	sofà	Sėskite ànt sòfos!
12. bulb	elėktros lempùtė	Dúok mán naùją lempùtė!
13. door	dùrys*	Prašàù uždarýti durìs!

* All these three nouns are used in plural only, although the meaning is singular: cf. English 'scissors, trousers', etc. See also Lesson 23.

CONVERSATION

1.

- Turistas:* Atsiprašau. Gál gálite mán pasakýti, kuř yrà zoològijos sòdas?
- Policininkas:* Zoològijos sòdas yrà kitojè mièsto pùsèje. Jùms reikès važiúoti autobusù.
- Turistas:* Kuř yrà autobusų sustojimo vietà?
- Policininkas:* Eĩkite šià gatvè lìgi kaĩpo, tadà pasũkrite kairèn. Tenaĩ tuojaũ pamatýsite autobusų sustojimo vietà.
- Turistas:* Kuriuò autobusų mán reĩkia važiúoti?
- Policininkas:* Nùmeriu 5 (penkì). Jis jùs nuvèš priè pàt zoològijos sòdo.
- Turistas:* Labaĩ àciũ.

2.

- Padavėja:* Prašau meniũ.
- Žvigaitis:* Àciũ. Aš norèčiau (I would like) tik puodũkà kavòs.
- Padavėja:* Sù píenu iř cùkrumi?
- Žvigaitis:* Nè, juodòs.
- Padavėja:* Tuojaũ.

3.

- Irenà:* Marýte, táu patiĩka šis filmas?
- Marýtè:* Nelabaĩ. Peř daũg kalba. Iř nèrà mèilès . . .
- Irena:* Taĩ eĩkime į kità kinà. Tenaĩ gál bũs mèilès filmas.
- Marytè:* Geraĩ, eĩname!

4.

- Keleivis:* Prašau dù biletus į Klaĩpèdà.
- Tarnautojas:* 5 (penkì) litai.
- Keleivis:* Prašau. Kadà išeĩna sèkantis autobusas į Klaĩpèdà?
- Tarnautojas:* Àciũ. Sèkantis autobusas išeĩna už dèšimt (10) minùcių.
- Keleivis:* Àciũ.

5.

- Mókytojas:* Kuř yrà Lietuvà?
- Mokinỹs:* Lietuvà yrà Euròpoje.
- Mokytojas:* Kàs yrà Lietuvòs sòstinè?
- Mokinys:* Lietuvòs sòstinè yrà Vilnius.
- Mokytojas:* Kurì yrà didžiausia Lietuvòs ùpè?
- Mokinys:* Didžiausia Lietuvòs ùpè yrà Nėmunas.

COMBINATION PRACTICES

Combine to make sentences:

A.

a. We need	1. a red pencil
b. they need	2. a good room
c. my father needed	3. a good neighbor
d. his brother needed	4. pleasant work
e. I will need	5. a white house
f. you will need	6. a new house
g. we will need	7. a beautiful house
h. they will need	8. an old house
	9. a new book
	10. a new table

B.

a. we are	1. cold (šálta)
b. they are	2. warm (šiľta)
c. my father is	3. hot (káršta)
d. her brother is	
e. our sister is	

C.

a. We will go	1. home
b. Her mother will go	2. to the university
c. She will go	3. to Vilnius
d. Your brother will go	4. to Lithuania
e. My sister will go	5. to America
	6. to Klaipėda
	7. to school
	8. to the station
	9. to the city
	10. to the village

VARIATION PRACTICE

A.

- a) *Mán reĩkia naũjo pieštũko.*
- b) *Mán reikalĩngas naũjas pieštũkas.*

1. I need a new pencil. 2. I needed a new pencil. 3. I will need a new pencil. 4. My teacher needs a new pencil. 5. My teacher needed a new red pencil.

B.

Mán labai šalta (šĩлта, káršta)

1. I am very cold. 2. I was very cold. 3. They are very cold. 4. They were very cold. 5. My new teacher is very cold.

C.

Aš dár niĩkad nesũ bũvęs (bũvusi) Lietuvojė.

- 1. I have never yet been in Lithuania.
- 2. I have never yet been in Europe.
- 3. I have never yet been in Canada.
- 4. My father has never yet been in Europe.
- 5. His sister has never yet been in a university.
- 6. Her young daughter has never yet been in school.
- 7. My new teacher has never yet been in Vilnius.
- 8. Our little sister has never yet been in the church.
- 9. Their young teacher has never yet been in Lithuania.
- 10. Your old father has never yet been in England.

Šešioliktoji pamoka

Lesson 16

PELĖDOS IR VARNOS

Prieš daug metų, kai aš dar tik pradėjau mokytis rašyti, mes gyvenome mano senėlių ūkyje. Aplink namus augo ąglės ir liepos. Liepose buvo pelėdų lizdas. Dienomis mes pelėdų nematydavome: pelėdos išskrisdavo iš liepų tik naktį.

Vieną rudenį rytą mes išgirdome laukė didelį triukšmą. Ašt liepų šakų tupėjo daug varnų. Varnos gausiai kranksėjo ir tokiu būdu kėlė didelį triukšmą.

Kai jau galėjome gerai matyti, pamatėme mūsų pelėdas. Jūs tupėjo ant liepų šakų ir gynėsi nuo varnų. Matyti, varnoms patiko tos liepos, ir jos norėjo pelėdas iš liepų išvaryti. Tai buvo paūkščių kāras.

Praėjo trys vālandos. Varnos pagaliau nugalėjo pelėdas, kuriās iš liepų nuskrido į mišką ir daugiau į mūsų liepas nesugrįžo. Nuō tō laiko pelėdos neturėjo lizdų mūsų liepose, ir liepas ir ąglės užvaldė vānos.

Mēs varnų nemēgome, nēs jās visuomēt kēlē didelį triukšmą, bēt jās mēgo mūsų liepas ir ąglēs ir josē apsigyvēno.

VOCABULARY

kai — when, as

dār — still

tik — only

dār tik — only

pradėti (prādedu, prādeda, pradėjo, pradės) — to begin

mokytis (mókausi, mókosi, mókėsi, mókysis; with gen.) — to learn

rašyti (2) — letter (of the alphabet)

aplink (prep. with acc.) — around

augti (áugu, áuga, áugo, áuġs) — to grow

ąglė (2) — spruce

liepa (1) — linden tree

pelėda (1) — owl

lizdas (4) — nest

dienā (4) — day

dienomis (inst. pl.) — by day , during the day
 išskristi (išskrendu, išskrenda, išskrido, išskris) — to fly out
 naktį — at night
 išgirsti (išgirstu, išgirsta, išgirdo, išgirs) — to hear, to catch the sound of
 triukšmas (4) — noise
 šakà (4) — branch
 tupėti (tupiù, tupi, tupėjo, tupės) — to perch, to sit (of birds, animals)
 vārna (1) — crow
 garsiai — loudly
 kranksėti (kranksiu, kranksi, kranksejo, krankšės) — to cackle, to caw
 tokiu būdu — in this manner, in such a way that
 kėlti (keliù, kėlia, kėlė, kels) — to raise, to lift up
 kėlti triukšmą — to make a lot of noise, to raise a ruckus
 pamatyti (pamataù, pamato, pamatė, pamatys) — to see, to notice
 gintis (ginūosi, ginasi, gynėsi, giñsis) — to defend oneself
 nuo (prep. with gen.) — from, away from

matyti (abbreviation of matyti) — apparently, seemingly
 išvaryti (išvaraù, išvairo, išvare, išvarys) — to chase out, away
 paukštis -čio (2) — bird
 kàras (4) — war
 praeiti (praeinù, praeina, praėjo, praeis, cf. eiti) — to pass
 valandà (3b) — hour
 pagaliaù — finally
 nugalėti (nùgaliu, nùgali, nugalėjo, nugalės, cf. galėti) — to conquer, to vanquish
 nuskristi (nùskrendu, nùskrenda, nuskrido, nuskris) — to fly away to
 daugiau — more
 daugiau ne — no more, no longer
 sugrįžti (sugrįžtù, sugrįžta, sugrįžo, sugrįš) — to return
 laikas (4) — time
 nuo tó laiko — since that time, since then
 nès — because
 užvaldyti (užvaldaù, užvaldo, užvaldė, užvaldys) — to take over, to occupy
 apsigyvėnti (apsigyvenù, apsigyvėna, apsigyvėno, apsigyvėns) — to take up residence, to move in

GRAMMAR

16.1 Plural of the Nouns of the 2nd Declension.

Examples are given below:

	'days'		'streets'		'daughters-in-law'
N.V.	diėnos	-os (4)	gātvės	-ės (2)	marčios -ios (4)
G.	dienų	-ų	gātvių	-ių	marčių -ių
D.	dienoms	-oms	gātvėms	-ėms	marčiųoms -ioms
A.	dienàs	-as	gātvės	-es	marčiųàs -ias
I.	dienomis	-omis	gātvėmis	-ėmis	marčiųomis -iomis
L.	dienosė	-ose	gātvėse	-ėse	marčiųosė -iose

In the plural the vocative is like the nominative most of the time.

16.2 The Use of the Genitive Case.

- a) When the genitive case is used to show possession the noun in the genitive case is usually placed directly before the ob-

ject possessed, e.g. *výro stālas* 'the man's desk' or 'the desk of the man'.

- b) The genitive is used as the direct object of a negated verb, e.g. *jis nedirba stālo* 'he isn't making a desk'.
- c) The object of an infinitive which is in turn the object of a negated verb may be in the genitive case, e.g. *jis nenóri dirbti stālo* 'he doesn't want to make a desk'. Note that the word *stālo* 'desk' is in the genitive case although it is the direct object of *dirbti*, not *nóri*.
- d) The genitive case is used with adverbs of quantity, e.g. *daūg miēstu* 'many cities', *kīek stalų?* 'how many tables?', *mažai brólių* 'few brothers'.
- e) Many prepositions require the genitive case. Those listed below are used only with the genitive case. Cf. also 37.2.
 - 1) *bè* — without
Aš esū bè dárbo. — I am without work (i.e. out of work)
 - 2) *añt* — on
Pieštukas (yrà) añt stālo. — The pencil is on the desk.
 - 3) *iš* — out of, away from
Jis bēga iš kiēmo. — He runs out of the yard.
 - 4) *priē* — by, at, at the side of, in the presence of
Mēs gyvėname priē ūpės. — We live by the river.
Kėdė stóvi priē sienos. — The chair stands by the wall.
 - 5) *nuō* — from, away from
Katė nušóko nuō stālo. — The cat jumped from the table.
Nuō penkių valandų iki šešių (valandų). — From five o'clock to six (o'clock).
 - 6) *iki* — to, up to, until
Iki pasimātymo. — So long. Lit.: until we see each other.
Eik iki mēdžio. — Go as far as that tree.
 - 7) *lìgi* — up to, until
Lìgi vākar. — Until yesterday.
Eik lìgi stālo. — Go up to the table.
 - 8) *taŗp* — between
Kėdė stóvi taŗp sienos ir stālo. — The chair stands between the wall and the table.
- f) Certain verbs require the direct object in the genitive case rather than the accusative. The case required by each verb will be pointed out in the vocabularies from now on.

Examples:

- 1) *norėti* — to wish, to want
Aš noriu duonos. — I want [some] bread.
- 2) *laukti* — to expect, to wait for
Jis laukia manęs. — He is waiting for me.
Mēs laukiame brolio. — We are waiting for (expecting)
[our] brother.
- 3) *mókytis* — to learn
*Jis mókosi lietuvių kalbės.** — He is learning Lithuanian.
- 4) *ieškoti* — to look for, to seek
Jis manęs visuŗ ieškójo. — He looked everywhere for me.

16.3 Numerals 11 - 20.

Differently from the numerals 1 - 9 there is no gender distinction here, but the noun quantified by the numeral is in the genitive plural.

11 — vienúolika	(namų, vārņu)	'11 houses, crows'
12 — dvýlika	"	"
13 — trýlika	"	"
14 — keturiólika	"	"
15 — penkiólika	"	"
16 — šešiólika	"	"
17 — septyniólika	"	"
18 — aštuoniólika	"	"
19 — devyniόlika	"	"
20 — dvidešimt	"	"

The numbers *dvýlika*, *trýlika* and *dvidešimt* are stressed on the initial syllable whereas the others are stressed on the third syllable from the end. The numbers 11-19 are formed by adding *-lika* to the stems of the numbers 1 - 9. Compare the numbers 1 - 9 with the numbers 11 - 19 and note the various changes in the stem of the initial element.

16.4 The 'Progressive' Tenses.

The past or future tense of the verb *būti* 'to be' may be compounded with the appropriate form of the present active parti-

* This has a different meaning from the sentence: *Jis studijuoja lietuvių kalbą.* — 'He is studying Lithuanian'. This latter sentence implies a thorough, methodical study with the aim of learning the language completely.

ciple (prefixed with *be-*) to express an action which is not, or could not be completed. These forms are somewhat similar in meaning to the various progressive tenses of English with the exception that they are not used in the present tense.* The formation of the participle is discussed in Lesson 26. The number and gender of the participle are always the same as the number and gender of the subject. The participle is always in the nominative case to agree with the subject of the verb which, of course, is also in the nominative case. A sample paradigm with the past tense is given below:

Singular

Masculine	Feminine
1) <i>buvaũ beateinãs</i>	(<i>beateĩnanti</i>)
2) <i>buvaĩ beateinãs</i>	(<i>beateĩnanti</i>)
3) <i>bùvo beateinãs</i>	(<i>beateĩnanti</i>)

Plural

Masculine	Feminine
1) <i>bùvome beateinã</i>	(<i>beateĩnančios</i>)
2) <i>bùvote beateinã</i>	(<i>beateĩnančios</i>)
3) <i>bùvo beateinã</i>	(<i>beateĩnančios</i>)

- 1) *Aš buvaũ beeinãs iš namũ, bêt pradėjo smaĩkiaĩ lýti iĩ turėjau likti namiẽ.* — I was just leaving the house, but it began to rain hard and I had to stay home.
- 2) *Bùvome besėjã, bêt lietũs tuõ tãrpu sutrũkdẽ.* — We were sowing, but the rain stopped [us].
- 3) *Jis bùvo besirengiãs eĩti pàs mũs, kaĩ aš pàs jĩ užėjaũ.* — He was getting ready to come to our place when I dropped in on him.

EXERCISES

A. Questions. 1. Kuĩ mĩs gyvẽnome priẽš daũg mĩtũ? 2. Kàs áugo aplĩnk mĩsũ namũs? 3. Kuĩ bùvo pelẽdũ lizdas? 4. Kadà pelẽdos išskrisdavo iš líepũ? 5. Kã mĩs išgĩrdome viẽnã rudeĩs rýta? 6. Kuĩ tupėjo vãrnos? 7. Kã vãrnos dãrẽ? 8. Kóks taĩ bùvo kãras? 9. Kàs nugalėjo? 10. Kàs užvaldẽ mĩsũ líepas iĩ eglẽs?

* In some Lithuanian grammars, some examples are cited for the present tense also. In reality, the 'progressive' present tense is not used in modern Lithuanian.

B. *Decline in the singular and plural*: mergaitė, studentė, mokinė, mokyklà, mótina, knyga, pamokà, sóstinė, ùpė, òpera.

C. *Put the italicized nouns into the plural*: 1. Mūsų miestė yra mokyklà. 2. Jõ mokytoja geraĩ kalba lietuviškai. 3. Gatvė važiuoja daug automobilių. 4. Jõs marti gyvėna káime. 5. Katė miėga põ stalù. 6. Studeñtė skaĩto knygq. 7. Várna tũpi líepoje. 8. Várna kranksėjo visà rytà. 9. Upė tēka (flows) tỹliai (silently). 10. Aš nóriu pamatýti òperq.

D. *Translate into Lithuanian*: 1. Many trees grew around my house. 2. They lived on my parents' farm. 3. The crows in the linden trees raised a great ruckus. 4. Yesterday we saw many crows. 5. We like lindens and spruces. 6. Seven hours passed. 7. Fifteen minutes passed. 8. The owls don't have nests in our linden trees. 9. Only the crows caw in our trees. 10. They don't like crows.

CONVERSATION

KRAUTUVĖJE

- Pardavėja*: 1. Labà dienà. Kuõ galiù patarnáuti?
Jasaitis: 2. Prašau mán dúoti dvì dėžutės cigarėčių "Pirmyn" iř degtukų.
Pardavėja: 3. Prašau. Tai būs 60 (šėšiasdešimt) ceñtų. Gál dar kõ nors?
Jasaitis: 4. Aĩ jũs tũrite laiškáms põpieriaus iř vokų?
Pardavėja: 5. Taip, tũrime. Štai čià dėžutė sù 20 (dvìdešimt) lãpų põpieriaus iř 10 (dėšimt) vokų.
Jasaitis: 6. Kíek tai kainúoja?
Pardavėja: 7. 50 (peñkiasdešimt) ceñtų. Bèt mės tũrime iř gesnių vokų...
Jasaitis: 8. Būs gerì iř šitie. Prašau mán dúoti dvì dėžutės.
Pardavėja: 9. Tai būs vienas litas.
Jasaitis: 10. Prašau. (Giving her the money and taking the packages.) Ačiũ. Sudiėu.

AT THE STORE

- Clerk*.* 1. Hello (good day). What can I do for you?
Jasaitis: 2. Please give me two packs of 'Pirmyn' ('Forward') cigarettes and [some] matches.

* (feminine)

- Clerk:* 3. Here you are. That will be 60 cents. Anything else?
- Jasaitis:* 4. Do you have any stationery (letter-paper and envelopes)?
- Clerk:* 5. Yes, we do. Here is a box with 20 sheets of paper and 10 envelopes.
- Jasaitis:* 6. How much does it cost?
- Clerk:* 7. 50 cents. But we also have better envelopes.
- Jasaitis:* 8. These will be all right. Give me two boxes, please.
- Clerk:* 9. That will be one *litas*.
- Jasaitis:* 10. Here you are. (Giving her the money and taking the packages.) Thanks. Good-by.

NOTES:

1. *Kuõ galiù patarnáuti?* — lit. 'with what can I help (serve) you?'
2. *cigarètė* — 'cigarette'. For local cigarettes, with long mouthpieces, Lithuanians also use: *papiròsas*.
4. *laiškáms pòpieriaus* — lit. '[some of] paper for letters'; *laiškáms* is dative plural, *pòpieriaus* is partitive genitive; *vokù* — partitive genitive plural '(of some) envelopes'.
8. *Bùs gerì iř šitie* — lit. 'these here also will be good', an idiom: 'these here will do, will be OK'.
10. *Prašaù* — this verb is used with several meanings:
 - a) *prašaù tavę pieno* — 'I am asking you for milk';
 - b) *prašaù* — (handing something over): 'here you are';
 - c) *prašaù* — after receiving thanks: 'don't mention it, that's OK, you are welcome'.

Family Members and Relatives

parents — *tėvai; gimdytojai*

father — *tėvas (tėvelis, tėtė, tėtis, tėtukas)*

mother — *motina (mama, mamytė, mamutė)*

son — *sūnus*

daughter — *duktė*

grandfather — *senelis*

grandmother — *senele*

grandparents — *seneliai*

grandson — *vaikaitis*

granddaughter — *vaikaitė*

cousin (male) — *pusbrolis*

cousin (female) — *pusseserė*

uncle — *dėdė*

aunt — *teta*

father-in-law — *uošvis*

mother-in-law — *uošvė*

son-in-law — *žentas*

daughter-in-law — *marti*

brother-in-law — *svainis*

sister-in-law — *svainė*

relative (male) — *giminaitis*

relative (female) — *giminaitė*

relatives — *giminės*

Septynioliktoji pamoka

Lesson 17

KLASĖJE

- Mókytoja:* Kàs mán gáli pasakýti, kiek žmogùs tùri akių?
- Jonùkas:* Kiekvienas žmogùs tùri dvi akis, dvi ausis, bêt tik vieną nòsį.
- Mókytoja:* Labai gerai. O tù, Petriùk, gál gali mums pasakýti, kuò mës giřdime?
- Petriùkas:* Mës giřdime ausimis, bêt nevisi gálime gerai girdėti. Aldonà niekuomèt negiřdi, kai mókytoja áiškina pámoką...
- Aldonà:* Máno aùsys taip pàt gėros, kaip iř Petriùko, bêt jò ákys blògos: jis nemàto, kai mókytoja ràšo lentojè.
- Mókytoja:* Vaikai, vaikai, negražù taip kalbėti! Kai kàs tùri geràs akis, kai kàs — geràs ausis, kai kàs — gėrą nòsį.
- Jonùkas:* Põnia mókytoja, àš žinaù, kiek žmogùs tùri akių, kiek ausų, kiek nòsių, bêt àš nežinaù, kiek žmogaùs burnojè yrà dantų.
- Mókytoja:* Burnojè yrà daùg dantų. Mës dár visų dantų nemókame suskaitýti. Taięi, sakýkime, kàd žmogùs tùri daùg dantų. Ausimis mës giřdime, akimis mátome, nòsimi uostome, ò kà mës dàrome dantimis?
- Aldonà:* Àš žinaù, kà mës dàrome dantimis: mës dantimis krañtome saldiniùs, šokolàdà, krañtomàją gumà...
- Mókytoja:* O dúonà, daržòves?
- Aldonà:* Taip, taip, iř jas; bêt mán geriau patiñka saldañniai, šokolàdas.
- Mókytoja:* Tik neválgykite per daùg saldañnių iř šokolàdo: tai keñkia dantims.

VOCABULARY

kiekvienas, -a — every, each
 akis -iēs (4) — eye
 ausis -iēs (4) — ear
 nosis -ies (1) — nose
 gāl — perhaps
 girdėti (girdžiū, giŗdi, girdėjo, girdės)
 — to hear
 nevisi — not all, not everybody
 Aldonā — Aldona (a girl's name)
 niekuomēt — never
 kai — when
 mokytoja (1) — teacher (fem.)
 aiŗkinti (aiŗkinu, aiŗkina, aiŗkino,
 aiŗkins) — to explain
 taip pat... kaip — just as... as
 Petriukas, dim. of Pētras — Peter,
 Pete
 lentā (4) — blackboard, board
 kai kās — some (people)

burnā (3) — mouth
 suskaiťyti (suskaitau, suskaito, su-
 skaitė, suskaitys) — to count
 ūostyti (ūostau, ūosto, ūostė, ūostys)
 — to smell (transitive)
 kramťyti (kramtau, kraĩto, kraĩtė,
 kramťys) — to chew
 saldainis -io (2) — candy
 šokolādas (2) — chocolate
 gumā (4) — rubber, gum
 kramťomąją gūmą (acc. singular) —
 — chewing gum
 dūona (1) — bread
 mėsā (4) — meat
 daržovė (1) — vegetable
 iŗ — and, too, also
 per daug — too much, too many
 keĩkti (kenkiū, keĩkia, keĩkė, keĩks)
 — to harm (with dat.)

GRAMMAR

17.1 The Plural of Third Declension Nouns:

Feminine

N. ākys -ys (4) 'eyes'
 G. akių -ių
 D. akims -ims
 A. akis -is
 I. akimis -imis
 L. akysė -yse

Masculine

daĩtys -ys (4) 'teeth'
 dantų -ų
 dantims -ims
 dantis -is
 dantimis -imis
 dantysė -yse

There is no general rule allowing the student to determine which third declension nouns have the genitive plural in -ių and which have -ų. A list of the most important nouns in -ių is given below. Unless specified to the contrary the student may assume that the rest of the nouns of this category take the genitive plural in -ų.

Feminine

akis - akių 'eye'
 vilnis - vilnių 'wave'
 pirtis - pirčių 'bath-house'
 āntis - ānčių 'duck'
 ugnis - ugnių 'fire'
 nosis - nosių 'nose'
 krosnis - ių ~ 'oven'
 vėnis - vėnių 'nail'

Masculine

vagis - vagių 'thief'

17.2 The Optative Mood. The optative (or permissive) may be formed by prefixing *-te* to the third person form of the verb, e.g. *te-sāko* 'may he say, let him say', *tè-perka* 'may he buy, let him buy'. Sometimes these forms are created by a synthetic combination of *teguļ* or *tegù* with the third person of the verb, e.g. *teguļ sāko* 'may he say', etc. *teguļ peīka* 'may he buy', etc.

17.3 An alternative formation* is furnished by adding the endings *-ai* (for verbs with the first singular *-au*) or *-ie* for other verbs to the present stem. Thus the forms given above may be replaced by *te-sāakai* and *te-perkiē* respectively. Examples:

- 1) *Tesāakai tiēsą.* — May he tell the truth.
- 2) *Teateiniē tāvo karalỹstė.* — Thy kingdom come.
- 3) *Tebūniē tāvo valià kaip dangujė, taip iř žėmėje.* — Thy will be done on earth as it is in heaven.

17.4 Frequently the first person plural of the present tense is used without a pronoun with hortative meaning. Examples:

- 1) *Eīname (eīnam)!* — Let's go.
- 2) *Rāšome (rāšom)!* — Let's write.

EXERCISES

A. Questions. 1. Kuō mės mātome? 2. Kuō mės giřdime? 3. Kuō mės kraĩtome? 4. Kuō mės rāšome? 5. Kuō mės úostome? 6. Kàs tũri geràs akis? 7. Kuĩ mókytoja rāšo? 8. Kàs mėgsta kramtỹti? 9. Aĩ yrà sveika vālgyti daũg saldaĩnių? 10. Kàs keĩkia dantĩms?

B. Decline in the singular and plural: ausis, nosis, akis, krósnis, dantis.

C. Fill in the blanks: 1. Žmogùs tũri daũg dant..... 2. Mės dant kraĩtome maĩstą. 3. Jis nemāto viena ak..... 4. Šitame namė yrà daũg krósn..... 5. Jõs aus..... yrà labaĩ gėros.

D. Translate into Lithuanian: 1. A man has only one nose, but many teeth. 2. My teacher has very good eyes. 3. My grandfather cannot see well. 4. In a man's mouth there are many teeth. 5. With (our) teeth we chew food. 6. With (our) ears we can hear, but we cannot smell anything with them. 7. With (our) nose we can smell, but we cannot hear anything with it. 8. Peter is writing on the board. 9. I never hear anything if I don't want to. 10. Chocolate and candy (use plural) hurts the teeth.

* The 'alternative formations' are older optative forms. The student will find them in older Lithuanian writings. Today, usually the ones given in 17.2 are used.

CONVERSATION

PAS KIRPĒJĀ

- Rainys*: 1. Lābas rýtas. Aš norēčiau pasikiřpti plāukus. Ař il-
gaĩ reikēs lāukti?
Kirpējas: 2. Prašāũ sēsti. Jũms nereikēs ilgaĩ lāukti.
Rainys: 3. Ař tũrite řiõs dienõs laĩkrařtĩ?
Kirpējas: 4. Taĩp, tenaĩ aņt kēdēs.
Rainys: 5. Ačiũ. Ař palāuksiu.
Kirpējas: 6. Dabař prašāũ. Kaĩp jũms pakiřpti?
Rainys: 7. Trumpaĩ ūžpakalyje, bēt per daũg nesutruņpinkite
apiē ausis!
Kirpējas: 8. Geraĩ, taĩp iř padarýsime. řiaņdien karřtā dienā,
tiesā?
Rainys: 9. Taĩp, řiaņdien jaũ tikrā vāsara.
Kirpējas: 10. Mān patiņka vāsara: tadā žmõnēs dažniaũ keřpasi
plāukus!

AT THE BARBER'S

- Rainys*: 1. Good morning. I would like to have a haircut. Shall
I have to wait long?
Barber: 2. Please take a seat. You won't have to wait long.
Rainys: 3. Do you have today's newspaper?
Barber: 4. Yes, over there on the chair.
Rainys: 5. Thanks. I will wait.
Barber: 6. It's your turn now. How would you like your hair
cut?
Rainys: 7. Short in the back, but not too short around the ears.
Barber: 8. All right, we'll do that. It's a hot day today, isn't it?
Rainys: 9. Yes, it's really summer, today.
Barber: 10. I like summer. Then people get haircuts more often.

NOTES:

1. *norēčiau* — 'I would like to' (See Lesson 31).
pasikiřpti plāukus — 'to get one's hair cut'.
3. *řiõs dienõs* — gen. of *řĩ dienā* lit. 'this day'.
6. *Kaĩp jũms pakiřpti?* — lit. 'how to you to cut?'; to be translated: 'How
shall I cut your hair?'
7. *ũžpakalyje* — loc. of *ũžpakalis* 'the back'.
8. *taĩp iř* — 'so'; the *iř* is for emphasis.
10. *žmõnēs* — irregular nom. plur. of *žmogũs* 'man'. See 18.1.
keřpasi — 'have their hair cut'.
plāukas is one hair; the plural *plaukaĩ* translates English 'hair' in the
collective sense.

Aštuonioliktoji pamoka

Lesson 18

TRYS SŪNŪS

Vieną kartą gyveno ūkininkas ir turėjo devynis sūnus. Trys sūnūs buvo tinginiai, trys buvo vāgys, trys buvo geri sūnūs. Tinginiai nieko nedirbo, tik gulėjo ir žiūrėjo į daŕgų. Vāgys viską vōgdavo iš žmonių, ir žmonės jų labai nemėgo. Trys geri sūnūs dirbo tėvo ūkyje, ir juos visi žmonės mylėjo.

Kai tėvas pasėno, jis pasakė savo sūnūms:

— Māno sūnūs, aš jau esu sėnas, mán laikas mirti. Jūms, māno geri sūnūs, paliksiu visą ūkį, nės jūs jamė dirbote. Jūms, māno tinginiai sūnūs, paliksiu daŕgų, į kurį jūs žiūrėjote. Jūms, vāgys, nepaliksiu nieko, nės jūs nieko nedirbote, o tik vōgėte.

Taip padalino savo turimą tėvas savo sūnūms ir numirė.

VOCABULARY

vieną kartą — once (one time), once upon a time

ūkininkas (1) — farmer

devynis (accus. masc.) — nine

tinginys (3a) — lazy bone

vāgis -iēs (masc.) (4) — thief

geri (masc. nom. pl.) — good

vōgti (vagių, vāgia, vōgė, vōgs)

irreg.: vagių, vagi, vāgia; vāgiame,

vāgiate, vāgia — to steal

žmonės (irreg. pl. of žmogus) — men, people, human beings

ūkis -io (1) — farm

pasėti (pasėstu, pasėsta, pasėno,

paseš) irreg.: pasėstu, pasėsti,

pasėsta; pasėstame, pasėstate,

pasėsta — to get old, to grow old

pasakėti (pasakaū, pasako, pasakė, pasakys) — to say, to tell (perfective)

palikti (paliekū, paliēka, paliko, paliks); irreg.: paliekū, paliēti, paliēka; paliēkame, paliēkate, paliēka — to leave, to leave behind, to bequest

mán laikas mirti — it is time for me to die

kuriē (pl. masc. nom., relat. pronoun) — who, which

padalinti (padalinū, padalina, padallino, padališ) — to divide up

numirti (numirštu, numiršta, numirė, numifs); irreg.: numirštu, numiršti, numiršta; numirštame, numirštate, numiršta — to die (perfective)

GRAMMAR

18.1 The Plural of the Fourth Declension.

The plural cases for the fourth declension are as follows:

	'sons'		'professors'
N.V.	sūnūs -ūs (3)		profèsoriai -iai (1)
G.	sūnū -ū		profèsoriū -iū
D.	sūnūms -ums		profèsoriams -iams
A.	sūnus -us		profèsorius -ius
I.	sūnumis -umis		profèsoriais -iais
L.	sūnuosē -uose		profèsoriuose -iuose

Note that those nouns which have the nominative singular in *-ius* have the plural declension exactly like the first declension.

The noun *žmogūs* 'man, human being' has the following declension:

Singular		Plural	
'man'		'men, people'	
N.	žmogūs -us (4)	žmónės -ės (3)	
G.	žmogaūs -aus	žmonių -ių	
D.	žmōgui -ui	žmonėms -ėms	
A.	žmōgų -ų	žmónės -es	
I.	žmogumi -umi	žmonėmis -ėmis	
L.	žmogujė -uje	žmonėsė -ėse	
V.	žmogaũ -au	žmónės -ės	

18.2 Certain Impersonal Constructions with the Neuter Adjective.

The neuter form of the adjective may be used with an infinitive of a verb occurring as subject of certain constructions. Examples:

- 1) *Mėsą sveika valgyti.* — (It is) good (healthy) to eat meat.
- 2) *Knįgą sunkù skaitýti.* — (It is) difficult to read the book.
- 3) *Taisyklės gālima mokėti atmintinaĩ.* — (One can) know the rules by heart.
- 4) *Šaltą alų malonù gerti.* — (It is) pleasant to drink cold beer.
- 5) *Tuōs dalykùs sunkù supràsti.* — (It is) difficult to understand these things.

Another type of such a construction is also possible with the neuter adjective, although such a construction is to be considered an exception rather than the general rule. In such con-

structions the logical object of the infinitive is in the nominative case. Examples:

- 1) *Mēsà sveīka vālgyti*. — Meat is good (healthy) to eat.
In this example the word *mēsà* 'meat' may be considered the subject and *sveīka vālgyti* 'good to eat' may be considered the predicate.
- 2) *Knygà sunkù skaityti*. — The book is difficult to read.
- 3) *Taisyklės gālīma mokėti atmintinaī*. — The rules can be known by heart.
- 4) *Šáltas alūs malonù gerti*. — Cold beer is pleasant to drink.
- 5) *Tiē dalỹkai sunkù suprasti*. — These things are difficult to understand.

18.3 The nominative case is used with all of the various tenses of the verb *būti* 'to be', cf. 3.1,1, but also 23.3,5 for the possible instrumental case in such constructions. Examples:

- 1) *Jis buvo gýdytojas*. — He was a doctor.
- 2) *Jis mán buvo labai gēras*. — He was very good to me.
- 3) *Aš búsiu mókytojas*. — I shall be a teacher.

EXERCISES

A. Questions. 1. Kiek sūnų turėjo ūkininkas? 2. Kokiē buvo jō sūnūs? 3. Kā dārē tinginiai? 4. Kā dārē vāgys? 5. Kuŗ dirbo gerì sūnūs? 6. Kā visi žmónės mēgo? 7. Kō visi žmónės labai nemēgo? 8. Kā paliko ūkininkas tinginiams? 9. Kā paliko sēnas tėvas vāgims? 10. Kadà sēnas ūkininkas nùmirē?

B. Decline in singular and plural: sūnūs, žmogūs, lietūs, profēsorius, dangūs (pl. only poetically).

C. Change the italicized nouns into plural: 1. Mano sūnūs gyvėna miestē. 2. Žmogūs turi daug dirbti. 3. Aš paliksiu sàvo sūnui ūkį. 4. Tėvas mýli sūnų. 5. Tàs (pl. tiē) tėvas nemýli sàvo sūnaūs. 6. Jis nepaliko sàvo sūnui ūkio. 7. Tinginỹs niēko nedirba. 8. Vāgìs višką vāgia. 9. Mēs nemēgstame tiņginio iŗ vagiēs. 10. Ūkininkui nepatiņka tinginỹs.

D. Translate into Lithuanian: 1. The old farmer has nine sons. 2. All the people like his sons. 3. Three sons do not do anything: they are lazy-bones. 4. Three sons are good sons: they work on their father's farm. 5. Three sons are thieves. 6. My sons are lazy-bones. 7. His sons work on the farm. 8. I have only one son. 9. Other people liked him. 10. I do not like lazy-bones.

CONVERSATION

GATVĖJE

- Grigas:* 1. Kodėl čia tiek daug žmonių?
Spālis: 2. Kažkàs atsitiko. Ródos, automobiliai susidūrė.
Čiurlỹs: 3. Taip, taip. Vienamė automobilyje važiavo tėvas su savo sūnumis. Kitą vairavo senà mótėris...
Grigas: 4. Tai vis tós mótėrys! Geriaū jóms būtų namiē sėdėti.
Spālis: 5. Sāko, kàd mótėrys geriaū vairuoja automobilį...
Grigas: 6. Aš nètikiu: kuř tik automobiliai susiduria, visuř mótėrys...
Čiurlỹs: 7. Visókių yrà žmonių: vienì sāko taip, kitì kitaip.
Spālis: 8. Žiūrėkite, žiūrėkite — dár daugiau žmonių susiriņko.
Čiurlỹs: 9. Žmónės yrà labai smaĩsūs — nóri viską matýti.
Grigas: 10. Aš jau turiu eĩti namō. Sudiėu.

ON THE STREET

- Grigas:* 1. Why are there so many people here?
Spālis: 2. Something has happened. It seems, two cars collided.
Ciurlỹs: 3. Yes, yes. In one car there was a father with his sons. Another one was driven by an old woman.
Grigas: 4. Here we go again: women. It would be better if they stayed at home.
Spālis: 5. Well, they say, women are better drivers...
Grigas: 6. I do not believe it: wherever there is a car collision, there are always women...
Ciurlỹs: 7. There are all kinds of people: some say this, some that.
Spālis: 8. Look, look—more people have gathered.
Ciurlỹs: 9. People are very curious—they want to see everything.
Grigas: 10. I have to go home now. Good bye.

NOTES:

2. *ródos* — abbreviation of *ródosi* 'it seems'.
susidūrė — lit. 'hit each other, struck each other, met with force'.
3. *važiavo* — 'drove, were in the car'.
kitą vairavo senà mótėris — lit. 'an old woman drove (steered) the other one'.
4. *taĩ vis tós mótėrys* — lit. 'this [is] always those women'.
5. *vairuoja* — lit. 'steer', but here: 'drive'.
6. *visókių* — gen. pl. of *visóks*: 'all kinds'. See Lesson 34.
7. *taip... kitaip* — lit. 'so... otherwise'.
8. *susiriņko* — this is a reflexive verb in Lithuanian.

Devynioliktoji pamoka

Lesson 19

ŠEIMA

Mókytojas: Kàs mán gāli pasakýti, kàs yrà šeimà?

Výtautas: Aš žinaū, kàs yrà šeimà: tėvaī īr vaikaī yrà šeimà.

Mokytojas: Labaī geraī.

Kęstutis: Mūsų šeimojė dár yrà īr senėliai: mào tėvėlio tėvas īr mamà gyvėna kartù sù mumis. Jiė yrà mào senėlis īr senėlė.

Mokytojas: Taīp. jėigu senėliai gyvėna kartù, taī jiė īrgi priklaūso šėimai.

Vytautas: Mūsų šeimà yrà labaī dīdelė: aš turiù dù brólius īr penkiàs sėseris.

Antānas: Taī tào šeimà, Výtautai, yrà dár mažà: aš turiù tik trīs sėseris, bėt penkis brólius.

Mokytojas: O tù, Aldòna, kėiek turi sėsersų īr brólių?

Aldonà: Aš neturiù neī sėsersų, neī brólių, aš esù vienà.

Jōnas: Aš īrgi neturiù sėsersų: aš turiù tik trīs brólius.

Mokytojas: Taīgi tėvaī īr vaikaī, senėliai, bróliai īr sėserys sudāro šėimą. Kaī kuriė īš jūsų tùri brólius īr sėseris, kaī kuriė netùri brólių, ō tik sėseris, kaī kuriė tùri tik sėseris, ō netùri brólių. Aldònos šeimà yrà labaī mažà: jì netùri neī brólių neī sėsersų.

VOCABULARY

šeima (4) — family	priklausė, priklausys) — to belong to (with dative)
vaikas (2) — child	penkiąs (fem. acc.) — five
tėvelis (2) (diminutive of tėvas) — father, dad, daddy	penkis (masc. acc.) — five
senėlis (2) — grandfather	nei... nei — neither... nor
senėlė (2) — grandmother	sudaryti (sudaraū, sudaro, sudarė, sudarys) — to compose, to make up
senėliai (2) — grandparents	kaĩ kuriẽ — some
kartũ — together	kaĩ kuriẽ iš jũsũ — some of you
priklausyti (priklausaũ, priklausõ,	

GRAMMAR

19.1 The Fifth Declension of Nouns.

The plural cases for the fifth declension are as follows:

Feminine		Masculine	
N. sėserys	-ys (3 ^b) 'sisters' (sėsers)	ākmenys	-ys (3 ^b) 'stones' (ākmenis)
G. seserũ	-ũ	akmenũ	-ũ
D. seserĩms	-ĩms	akmenĩms	-ĩms
A. sėsėris	-is	ākmenis	-is
I. seserimĩs	-imĩs	akmenimĩs	-imĩs
L. sesėrysė	-ysė	akmenysė	-ysė

N.B. šuo 'dog' has the regular form nom. pl. šũnys, but an older form šunes is sometimes used.

19.1.2 The Dual of Nouns.

The dual is hardly ever used in today's modern literary Lithuanian, however, it is still used in some dialects, and the student will see it frequently in older Lithuanian writings. We are giving here the synopsis of those dual cases which differ from the regular plural cases. For this, we will take all the nouns the plurals of which were given in Lessons 14, 16, 17, 18, and 19.

Nominative:

du: namũ,	bróliu,	árkliu	— 1st declension
dvi: dienĩ,	gatvĩ,	martĩ	— 2nd declension
dvi: akĩ,	du: dančiũ		— 3rd declension
du: sũnu,	profėsoriu		— 4th declension
dvi: sėsėri,	du: ākmeniu		— 5th declension

Dative:

dvīem:	namám,	bróliam,	arkliám
	dienóm,	gātvēm,	marčióm
	akīm,	dantīm,	
	sūnùm,	profèsoriam	
	seserīm,	akmenīm	

Instrumental:

dviēm:	namaīs,	bróliais,	arkliaīs
	dienoīm,	gātvēm,	marčioīm
	akiīm,	dantiīm	
	sūnuīm,	profèsoriais	
	seseriīm,	akmeniīm	

The dual forms can only be used with the preceding numeral *du*, *dvi* (in the appropriate case).

The dative and instrumental dual of the second, third, fourth and fifth declension differ only in that in accent classes 3 and 4 the instrumental case has the circumflex accent (as opposed to the short or acute in the dative). The accusative is like the nominative and the other cases are the same as the corresponding plural forms. The instrumental dual of the first declension is usually the same as that of the plural.

N.B. The student should only note this for the eventual reading of Lithuanian literature. For practical purposes he can always use only the plural forms, even when he uses the numeral *du* before nouns.

19.2 The Use of the Genitive Case.

The genitive case may be used to denote some quality of the object or individual described. Examples:

- 1) *Jis yrà gerōs širdiēs.* — He is good-hearted (lit.: of a good heart).
- 2) *Antānas yrà menkōs sveikātos.* — Anthony has poor health (lit.: of poor health).

19.3 The genitive is used with certain adverbs of quantity. (Cf. also 16.2, section d). Examples:

- 1) *Kiek žmoniū dirba fabrikè?* — How many men work in the factory?
- 2) *Atėjo daūg žmoniū.* — Many people arrived (came).
- 3) *Mūsų bibliotèkoje peĩ māža knygų.* — In our library there are too few books.

19.4 The genitive can be used as the complement of certain verbs meaning 'to fill', 'to stuff', etc. Examples:

- 1) *Jis prikiņšo pypkē tabāko.* — He stuffed tobacco into his pipe.
- 2) *Pripýlē stiklā vandeņs.* — He poured water into the glass. (He filled the glass with water.)

19.5 In order to express an indefinite amount or quantity the genitive may be used where either the nominative or the accusative would otherwise be required. Examples:

- 1) *Aĩ esi mātēs lietuvīu?* — Have you seen any Lithuanians?
- 2) *Svečiņi atvažiņoja.* — Some guests are coming.
- 3) *Talēto ģis tūri.* — He has some talent.
- 4) *Aĩ tū turī prōto?* — Do you have any sense?

19.6 The genitive may be used as a nominal object of an infinitive which follows a verb of motion. Examples:

- 1) *Jis atējo kārvēs piŗkti.* — He came to buy a cow.
- 2) *Aš atējaũ gēliņ suriņkti.* — I came to gather flowers.

The verbs *piŗkti* 'to buy' and *suriņkti* 'to gather' are transitive verbs and must take a direct object in the accusative case in most other occurrences.

- 1) *Jis piŗko kārvē.* — He bought a cow.
- 2) *Jis suriņko gēlēs.* — He gathered flowers.

19.6.1 The Supine.

In the older literature a verbal form called the supine was commonly used as the object of a verb of motion. (The supine is just like the infinitive except that the *-ti* of the infinitive is removed and *-tu*, the ending of the supine is added.) Thus *piŗkti* and *suriņkti* in the examples above could have been replaced by *piŗktu* and *suriņktu* respectively, giving the rather archaic sounding sentences: (1) *Jis atējo kārvēs piŗktu.* — He came to buy a cow; (2) *Aš atējaũ gēliņ suriņktu.* — I came to gather flowers.

19.6.2 The supine could in general be used as the object of a verb of motion in the older literature. Examples:

- 1) *Aš einu gulťu.* — I am going (some place) to sleep.
- 2) *Ķi ēina vālgťu.* — She is going (some place) to eat.

In modern Lithuanian such constructions are not used. The infinitive is used in its place:

- 1) *Aš einù gul̃ti.* — I am going (some place) to sleep.
- 2) *Jì eĩna ṽalgyti.* — She is going (some place) to eat.

19.7 The genitive case is used as the object of certain verbs. Examples:

- 1) *Kõ j̃ūs ieškote?* — What are you hunting (looking) for?
- 2) *Ligónis jaũ kùnigo pr̃ašo.* — The sick man is already asking for a priest.

19.7,1 Sometimes it is used as a kind of goal of the action of certain intransitive verbs. Examples:

- 1) *Likit piet̃ų.* — Stay for lunch.
- 2) *Eĩkit piet̃ų.* — Go to lunch.
- 3) *Važiúojam nam̃o Kal̃ėdų.* — Let's go home for Christmas.

19.8 The genitive is sometimes used with the meaning 'from the point of view of' or 'as far as . . . is concerned'. Examples:

- 1) *Gerũmo j̃is g̃eras, b̃et vis̃ai negudr̃us.* — From the point of view of goodness he is good, but he is not clever.
- 2) *Vaĩsiai, didũmo sul̃g g̃álva, krẽnta iš m̃ėdžio.* — The pieces of fruit, as big as a [human] head, fall from the tree.
- 3) *Skaĩčiaus j̃ų bũvo penk̃i šimtaĩ.* — In number, there were five hundred of them.
- 4) *Aĩ iš t̃olo ėsate kil̃imo?* — Do you come from a distant place? (lit.: Are you from a distance in origin?)

EXERCISES

A. Questions. Kiek j̃ūs tũrite br̃olių ir̃ seser̃ų? 2. Aĩ Aldoña tũri daũg br̃olių? 3. Kàs yr̃a señelis? 4. Kàs yr̃a señėl̃ė? 5. Kàs sud̃aro šeĩm̃a? 6. Kieño (whose) šeĩm̃a yr̃a maž̃a? 7. Aĩ j̃ūs ñor̃ite tur̃ėti didel̃ę šeĩm̃a? 8. Kuĩ gyṽena j̃ūsų šeĩm̃a? 9. Kàs netũri ñė seser̃ų ñė br̃olių? 10. Kiek br̃olių ir̃ seser̃ų tũri Výtautas?

B. Decline in singular and plural: sesũo, akmũo, šũo, vandũo (the plural of vandũo is used only in poetic language).

C. Change all the italicized nouns into the plural forms: 1. Jis netùri seseřs. 2. Mào šuõ yrà namiē. 3. Mēs dabař netùrime šuņs. 4. Jõ sesuõ gývēna káime. 5. Brólis iř sesuõ ějo ĩ mokýklą. 6. Jõs sesuõ skaĭto laĭkraštį. 7. Akmuõ kriņta ĩ vándenį. 8. Jis važiávo sù seserimì. 9. Mán patiņka jõ sesuõ. 10. Mào sēseriai patiņka jõ brólis.

D. Translate into Lithuanian. 1. I like only big dogs. 2. He doesn't like dogs. 3. He has many brothers and sisters. 4. He has neither brothers nor sisters. 5. She is an only child (lit.: she is one [alone] in the family). 6. He is an only child. 7. His grandparents live together with him. 8. The children like the grandparents very much. 9. The grandparents love the children very much. 10. The grandparents, parents and children make up the family.

CONVERSATION

GELEŽINKELIO STOTYJE

- Dabulis: 1. Kadà išeĭna traukiniai ĩ Vilnių?
Tarnáutojas: 2. Vĭenas išeĭna 5-tą (peņktą) vālandą rýto, vĭenas 6:30 (šėšios trisdešimt) vakarė.
Dabulis: 3. Prašau mán dúoti 2 (dù) biķetus ĩ Vilnių.
Tarnaautojas: 4. Prašau. 25 (dvĭdešimt penkì) litai, 60 (šėšias-dešimt) ceņtų.
Dabulis: 5. Ačiũ. (After having noticed his friend Jonas Žýgas). Lābas, Jõnai, kuř tũ nóri važiũoti?
Žýgas: 6. Nóriu važiũoti ĩ Pālangą pailsėti iř sveikātos pataisýti.
Dabulis: 7. Tai kă, per daũg dĭrbai?
Žýgas: 8. Nė, bėt smařkiai sirgaũ, nėt ligóninėje gulėjau.
Dabulis: 9. Taiř, taiř. Dabař mataũ, kàd esi pavařgęs. Tai linkiũ táu greĭto pagijĭmo iř gerų atóstogų!
Žýgas: 10. Ačiũ, āčiũ. Dabař jau turiũ eĭti ĩ tráukinį. Su-diũ.

AT THE RAILROAD STATION

- Dabulis: 1. When do the trains leave for Vilnius?
Official: 2. One leaves at 5 a.m., the other one at 6:30 p.m.
Dabulis: 3. Please give me two tickets for Vilnius.
Official: 4. Here you are. 25 litas and 60 cents.

- Dabulis*: 5. Thank you. (After having noticed his friend Jonas Žygas). Hello, Jonas, where do you want to go?
- Žygas*: 6. I want to go to Palanga to rest and to recuperate.
- Dabulis*: 7. What happened, did you work too much?
- Žygas*: 8. No, but I was very ill and I was even in the hospital.
- Dabulis*: 9. So that's what happened. Now I see that you are tired. Well, I wish you a speedy recovery and a good vacation.
- Žygas*: 10. Thanks. Now I have to get on my train. Good bye.

NOTES:

2. For more details on the expression of time, see Lesson 32.
6. **Palangà** (3b) — Lithuanian resort on the Baltic Sea.
8. **smaĩkiai** — lit. 'powerfully, heavily'.
8. **siĩgti** (sergũ, seĩga, siĩgo, siĩgs) — 'to be sick, ill'.
8. **gulĩti ligonĩnĩje** — lit. 'to lie in a hospital'.
9. **linkĩti** — 'to wish' takes the dative case of the person ('to whom') and the genitive case of the thing wished ('of what').
- atĩstogas** — acc. of **atĩstogos** 'vacation' is used only in plural, (feminine, 2nd declension).

Various Expressions of Time

today — *šiandien*
tomorrow — *rytoj*
yesterday — *vakar*
day before yesterday — *užvakar*
day after tomorrow — *poryt*
in the morning — *rytą (ryte)*
in the evening — *vakare*
at night — *naktį, nakčia*
during the day — *dieną*
tomorrow morning — *rytoj rytą*
tomorrow evening — *rytoj vakare*
yesterday morning — *vakar rytą*
yesterday evening — *vakar vakare*
last night — *vakar naktį* or *vakar vakare* (in the sense of
‘the previous evening’)
in five days — *už penkių dienų*
in five weeks — *už penkių savaitių*
early — *anksti*
late — *vėlai*
too early — *per anksti*
too late — *per vėlai*
long (for a long time) — *ilgai*
too long — *per ilgai*

Dvidešimtoji pamoka

Lesson 20

REVIEW

A.

COUNTRIES, INHABITANTS AND THEIR LANGUAGES

a) Europa — Europe

English	Country	Inhabitant (male, female)	Language	Adjective*
Albania	Albānija	albānas, albānė	albānų kalbā	albāniškas
Austria	Austrija	áustras, áustrė	vókiečių kalbā	áustriškas
Belgium	Belgija	belgas, belgė	prancūzų kalbā valōnų kalbā flāmų kalbā	belgiškas
Bulgaria	Bulgārija	bulgāras, bulgārė	bulgārų kalbā	bulgāriškas
Czechoslovakia	Čekoslovākija	čekoslovākas, -vākė	čėkų kalbā	čekoslovākiškas
	Čėkija	čėkas, čėkė		čėkiškas
	Slovākija	slovākas, slovākė	slovākų kalbā	slovākiškas
Denmark	Dānija	dānas, dānė	dānų kalbā	dāniškas
England	Anglija	ánglas, ánglė	ánglų kalbā	ángliškas
Estonia	Estija	ėstas, ėstė	ėstų kalbā	ėstiškas
Finland	Suomija	súomis, súomė	súomių kalbā	súomiškas
France	Prancūzijā	prancūzas, prancūzė	prancūzų kalbā	prancūziškas
Germany	Vokietijā	vókietis, vókietė	vókiečių kalbā	vókiškas
Greece	Graikijā	graikas, graikė	graikų kalbā	graikiškas
Holland	Olāndija	olāndas, olāndė	olāndų kalbā	olāndiškas
Hungary	Veňgrija	veňgras, veňgrė	veňgrų kalbā	veňgriškas
Ireland	Airija	aíris, aírė	aírių kalbā	aíriškas
Italy	Itālija	itālas, itālė	itālų kalbā	itāliškas
Latvia	Lātvija	lātvis, lātvė	lātvių kalbā	lātviškas
Lithuania	Lietuvā	lietūvis, lietūvė	lietuvių kalbā	lietuviškas

* Only the masc. nom. sg. is given. The student should be able to derive all other forms: masc. **albāniškas**, fem. **albāniška**, adverb **albāniškai**: Jis kalba albāniškai 'He speaks Albanian' etc. etc.

Norway	Norvėgija	norvėgas, norvėgė	norvėgų kalbà	norvėgiškas
Poland	Lėnkija	lėnkas, lėnkė	lėnkų kalbà	lėnkiškas
Rumania	Rumūnija	rumūnas, rumūnė	rumūnų kalbà	rumūniškas
Russia	Rūsija	rūsas, rūšė	rūsų kalbà	rūsiškas
Spain	Ispānija	ispānas, ispānė	ispānų kalbà	ispāniškas
Sweden	Švėdija	švėdas, švėdė	švėdų kalbà	švėdiškas
Switzerland	Šveicārija	šveicāras, šveicārė	kalbos: vokiečių prancūzų itālų rėto-romānų	šveicāriškas
Yugoslavia	Jugoslāvija	jugoslāvas, -slāvė	kalbos: serbo-kroātų slovėnų makedoniėčių	jugoslāviškas

b) Azija — Asia

Afghanistan	Afganistānas	afganistaniėtis, -ė	afgānų kalbà (pušto kalbà)	afgāniškas
Burma	Būrma	burmiėtis, -ė	burmiėčių kalbà	būirmiškas
Cambodia	Kambōdija	kambodiėtis, -ė	kmēr kalbà tāo kalbà	kambodiėtiškas
China	Klinija	klnas, -ė	klinų kalbà	kliniškas
India	Indija	lndas, -ė	lndų kalbà	lndiškas*
Indonesia	Indonėzija	indonėzas, -ė (indoneziėtis, -ė)	indonėzų kalbà	indonėžiškas
Iran	Irānas (Peḡslja)	iraniėtis, -ė (peḡsas, -ė)	peḡsų kalbà	irāniškas (peḡsiškas)
Iraq	Irākas	irakiėtis, -ė	arābų kalbà	irākiškas
Israel	Izraėlis	žyḡdas, -ė (izraelitas, -ė)	hebrājų kalbà	izraėliškas (žyḡdiškas)
Japan	Japōnija	japōnas, -ė	japōnų kalbà	japōniškas
Jordan	Jordānas	jordaniėtis, -ė	arābų kalbà	jordāniškas
Korea	Korėja	korėjiėtis, -ė	korėjiėčių kalbà	korėjiškas
Laos	Lāosas	laosiėtis, -ė	kmēr* kalbà (lāo* kalba)	laosiškas
Lebanon	Libānas	libaniėtis, -ė	arābų kalbà	libāniškas
Mongolia	Mongōlija	mongōlas, -ė	mongōlų kalbà	mongōliškas
Pakistan	Pakistānas	pakistaniėtis, -ė	pakistaniėčių k.	pakistāniškas**
Phillippines	Filipnai	filipiniėtis, -ė	filipiniėčių kalbà	filipniškas**
Saudi Arabia	Arābija	arābas, -ė	arābų kalbà	arābiškas
Syria	Sirija	siras, -ė	arābų kalbà	siriškas
Thailand	Tailāndas (Siāmas)	tailandiėtis, -ė (siamiėtis, -ė)	siamiėčių kalbà	tailāndiškas (siāmiškas)
Tibet	Tibėtas	tibetiėtis, -ė	tibetiėčių kalbà	tibėtiškas
Turkey	Tuḡkija	tuḡkas, -ė	tuḡkų kalbà	tūrkishkas
Vietnam	Vietnāmas	vietnamiėtis, -ė	vietnamiėčių k. (kmēr, lāo kalbos)	vietnāmiškas
Yemen	Jemėnas	jemeniėtis, -ė	arābų kalbà	jemėniškas

* Other languages of Asia such as hindi, gujarati, telugu, kmer, lao — are indeclinable.

** These adjectives are rarely used in practice. Very often, Lithuanian will replace them by the genitive case of name of the country, e.g.: the Yemen(i) deserts — Jemėno dýkumos; the Tibetan mountains — Tibėto kalnái.

c) Šiaurės Amerika — North America

Canada	Kanadà	kanadiėtis, -ė	anglų kalbà prancūzų kalbà	kanadiškas
Costa Rica	Kostarikà	kostarikiėtis, -ė	ispānų kalbà	kostarikiškas
Cuba	Kubà	kubiėtis, -ė	ispānų kalbà	kubiškas
Dominican Republic	Domininkōnų Respublika	domininkiẽtis	ispānų kalbà	Domininkōnų Respublikos*
Guatemala	Gvatemalà	gvatemaliėtis, -ė	ispānų kalbà	gvatemališkas
Haiti	Haitis	haitiėtis, -ė	prancūzų kalbà (kreolų kalbà)	haitiškas
Honduras	Hondūras	honduriėtis, -ė	ispānų kalbà	honduriškas
Mexico	Mėksika	mėksikiėtis, -ė	ispānų kalbà	mėksikiškas
Nicaragua	Nikarāgua	nikaraguiėtis	ispānų kalbà	nikarāgujiškas
Panama	Panamà	panamiėtis, -ė	ispānų kalbà	panamiškas
Salvador	Salvadōras	salvadoriėtis, -ė	ispānų kalbà	salvadōriškas
U.S.A.	Jungtinės Amėrikos Valstýbės (Amėrika)	amerikiėtis, -ė	anglų kalbà	amerikinis (amerikiėtiškas)

d) Pietų Amerika — South America

Argentina	Argentinà	argentiniėtis, -ė	ispānų kalbà	argentiniškas
Bolivia	Bolivija	bolivijiėtis, -ė	ispānų kalbà	boliviškas
Brazil	Brazilija	brazilas, -ė	portugālų kalbà	braziliškas
Chile	Čilė	čiliėtis, -ė	ispānų kalbà	čiliškas
Colombia	Kolūmbija	kolumbiėtis, -ė	ispānų kalbà	kolūmbiškas
Ecuador	Ekvadōras	ekvadoriėtis, -ė	ispānų kalbà	ekvadōriškas
Guiana	Gvijanà	gvijaniėtis, -ė	kalbos: anglų prancūzų olāndų	gvijāniškas
Paraguay	Paragvājus	paragvajiėtis, -ė	ispānų kalbà	paragvājiškas
Peru	Perù*	perujiėtis, -ė	ispānų kalbà	perūjiškas
Uruguay	Urugvājus	urugvajiėtis, -ė	ispānų kalbà	urugvājiškas
Venezuela	Venecuēla	venecualiėtis, -ė	ispānų kalbà	venecuēliškas

e) Afrika — Africa

Algeria	Alžirija	alžiriėtis, -ė	arābų kalbà	alžiriškas
Congo	Kōngas	kongiėtis, -ė	Kōngo kalbos	kōngiškas
Egypt	Egiptas	egiptiėtis, -ė	egiptiėčių kalbà	egiptiškas
Ethiopia	Etijōpija	etijōpas, -ė	etijōpų kalbà	etijōpiškas
Liberia	Libėrija	liber(ij)iẽtis, -ė	anglų kalbà (liberiėčių k.)	libėriškas
Libya	Lībija	libiėtis, -ė	arābų kalbà	lībiškas
Morocco	Marōkas	marokiėtis, -ė	arābų kalbà	marōkiškas
Nigeria	Nigėrija	nigeriėtis, -ė	nigeriėčių kalbà	nigėriškas
Tunisia	Tunisijs	tunisiėtis, -ė	arābų kalbà	tunisiškas
Union of South Africa	Pietų Afrika	Pietų Afrikos gyvėntojas*	kalbos: anglų afrikānų kilčių (tribal)	Pietų Afrikos**

* Kostarikos, Domininkōnų Respublikos, Nikarāguos, Salvadōro: see footnote for pakistāniškas.

* Peru is undeclinable.

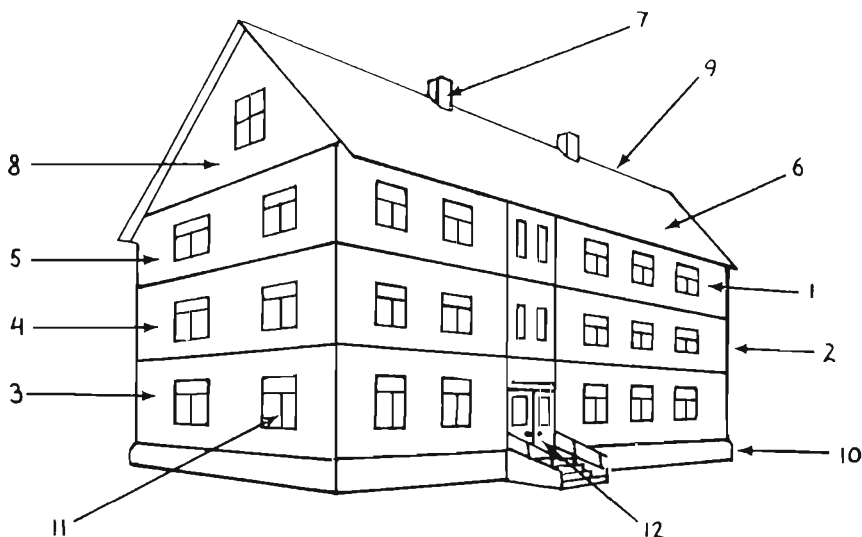
* Pietų Afrikos gyvėntojas — the inhabitant of South Africa'. Afrikiėtis means a native of Africa.

** See the footnote for pakistāniškas.

B.

NAMO DALYS

The Parts of the House

English	Lithuanian	Examples
1. wall	siena (1)	Šią sieną reikia dažyti.
2. corner	kašpas (4)	Stovėk prieš namo kašpą!
3. first floor	pirmas aukštas (2)	Aš gyvenū pirmamè aukštè.
4. second floor	antras aukštas (2)	Jis gyvèna antramè aukštè.
5. third floor	trečias aukštas (2)	Aš gyvenū trečiamè aukštè.
6. roof	stogas (3)	Katè tùpi ànt stogo.
7. chimney	kāminas (3 ^b)	Iš kāmino rūksta dūmai.
8. garret, attic	pastogė (1)	Jis gyvèna pastogėje.
9. roof top	kraigas	Karvėlis tùpi ànt kraigo.
10. foundation	pamatai*	Padėk namui gerus pāma-
11. window	lāngas (3)	Atidaryk lāngą! [tus!
12. door	dūrys* (2)	Jis nudžè duris mèlynai.

* **pamatai** used usually only in plural, although occasionally **pāmatas** (3^b) is used.

dūrys plural only. See Lesson 23.

JUOKAI

"Jokes"

1.

Kūnigas: Pasakýk mán, vaikėli, ar yrà Diėvas kambaryjė?

Juozukas: Taip, yrà.

Kunigas: O laukė?

Juozukas: Teñ jō dabar nērà.

Kunigas: Kodėl?

Juozukas: Laukė šiañdien labai šalta.

2.

A.: Aš atėjaũ pataisyti jųsų pianino.

B.: Bėt jųsų niėkas nėkvietė.

A.: O taip! Jųsų abũ kaimynai.

3.

Petriukas: Māma, kā žmónės turėjo, kai nebūvo nė rādijo, nė televizijos?

Mótina: Ramybė.

4.

Mótina: Kā veikei šiañdien mokýkloje, Vytũk?*

Vytũkas: Láučiau, ligi pasibaigs pāmokos.

5.

Sũnũs: Tėvėli,** šiañdien visoje klāsėje tik aš vienas galėjau atsakýti į kláusimą.

Tėvas: O kōgi tavės kláusė?

Sũnũs: Kàs išmušė klāsės lągą . . .

6.

Mókytojas: Kóks bũs bũsimasis laikas veiksmāžodžio 'vōgti'?

Mokinỹs: Sėdėti kalėjime, pōne mókytojau.***

* *Vytũk* is an abbreviation of *Vytũkai*, a diminutive of *Výtautas*, or *Výtas*, a man's first name, after the Lithuanian Grand Duke Vytautas the Great (1392-1430).

** *tėvėli* — Daddy; *tėvėlis* is a diminutive of *tėvas*.

*** *mókytojau* is an irregular vocative of *mókytojas*. See Appendix.

D.
COMBINATION PRACTICE

I.

1. I have	a. one nose
2. the child has	b. two eyes
3. the teacher has	c. two ears
4. my father has	d. two houses
5. man has	e. two cars

II.*

a.	b.	c.
1. I have	1. here	1. two houses
2. we had	2. in the city	2. two cars
3. she will have	3. in the village	3. two dogs

III.

(125 possible sentences!)

a.	b.	c.
1. I am	1. always	1. a good student
2. you are	2. today	2. a good son (daughter)
3. he is	3. at home	3. a good father (mother)
4. my sister is	4. here	4. a good neighbor
5. my brother is	5. there	5. a good man (woman)

IV.

a.	b.	c.
1. My teacher will teach	the whole day	the Lithuanian language
2. His sister will study	tomorrow	to write Lithuanian

* This is a somewhat more complicated combination practice: combine Nos. a,1 with b,1 and c,1, c,2 and c,3. Then: a,1 with b,2 and c,1; c,2 and c,3, etc. (27 combinations in all here).

E.

VARIATION PRACTICE

I.

*Use two versions:**

- a) Māno bróliams patīnka važiúoti naujū automobiliū.
- b) Māno bróliai mėgsta važiúoti naujū automobiliū.
 - 1. My brothers like to ride in a new car.
 - 2. My sisters like to ride in a new car.
 - 3. My parents like to ride in a new car.
 - 4. My students like to ride in a new car.
 - 5. My teachers like to ride in a new car.
 - 6. My professors like to ride in new cars.
 - 7. My brothers like to drive (vairúoti!) new cars.
 - 8. Your sisters like to go to movies (a movie).
 - 9. His students like to go to Lithuania.
 - 10. Our teachers like to drink coffee.

II.

*Use two versions:***

- a) Māno brólis turi važiúoti į Lietuvą. (—... has to)
- b) Māno bróliui reikia važiúoti į Lietuvą (—... needs to; ...it is necessary)
 - 1. My brother has to (needs to) go to Lithuania.
 - 2. My brothers have to go to Lithuania.
 - 3. My brothers had to go to Lithuania.
 - 4. My brothers will have to go to Lithuania.
 - 5. His sister has to go to the (į) university.
 - 6. His sister had to go home.
 - 7. His sisters will have to go to school.
 - 8. Our students have to go to Canada.
 - 9. Our students had to go down town (į miestą).
 - 10. Our students will have to go home.

* Review 6.4.

** Review 11.2.

Klaipėda

Dvidešimt pirmoji pamoka

Lesson 21

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Klaipėda, 1932. VI. 20

Mielas Algirdai,

Siaūdien mēs atplaukėme į Klaipėdą. Klaipėda yra Lietuvos uostas prie Baltijos jūros. Į uostą atplaūkia dideli laivai iš tolimų kraštų: iš Amerikos, Anglijos, Vokietijos, Ispanijos, Japonijos ir net iš Australijos.

Uoste mūs sutiko Dr. Vitkus ir jō sūnūs. Dr. Vitkus yra mano dėdė. Jō sūnūs Gediminas yra mano pusbrolis. Aš dar niekad nebuvaū mātės Lietuvōs, tai mán viskas būvo labai įdomū. Dr. Vitkus ir Gediminas taip pat nebūvo mātę manēs jau treji mėtai, tai jiē irgi būvo labai patėnkinti.

Tū atsimeni, kaip aš visuomēt norėjau pamatyti Lietuvą. O dabar aš jau tikrai Lietuvojē! Visi lietūviai, kuriuos tik sutikaū, labai draūgiški. Jiē stēbisi, kād aš taip gerai kalbū lietūviškai, nōrs Lietuvōs nebuvaū niekad mātės. Dabar mán dar neleūgva greitai kalbėti, bēt pō porōs dienū aš jau kalbėsiu labai gerai ir greitai.

Netoli Klaipėdos yra Kuŗšių Neringā, kuŗ mēs aplaūkėme baltas kopās. Kuŗšių Neringojē labai gražū: čiā daūg mažū kur-
ortų sū mažaīs vasarnamiais. Mēs čiā pasiliksimė pōrā dienū, ta-
dā plaūksime gārlaiviu Nėmunu į Kaūną. Tai būs labai graži ke-
liōnē: Nėmunas tēka peŗ žaliūs laukūs, didelius miškūs, prō senūs
piliakalniūs, prō senūs miestūs ir káimus. Girdėjau, kād gálima
būs pamatyti ir senū piliū.

Kaip Jūs visi gyvūojate? Prašaū pėrduoti nuō manēs linkėjimus Tāvo tėvėliams ir Rūtai.

Tāvo Pėtras

P. S. Ir neužmiŗšk mán tuojaū parašyti!

Žvejų uostas

The Fishermen's Harbor

VOCABULARY

atplaukti (atplaukiū, atplaukia, atplaukė, atplauks) — to arrive (on board ship)

tālimas, -ā (3a) — far away, distant

Vokietijā (2) — Germany

Ispānija (1) — Spain

Japānija (1) — Japan

Austrālija (1) — Australia

pūsbrolis -io (1) — cousin (male)

viskas — everything

jdomūs, -i (4) — interesting

patēnkintas, -a — satisfied

atsimiņti (atsiminē, atsimiņš) irreg.: atsimenu, atsimeni, atsimena; atsimename, atsimenate, atsimena — to remember

pamatyti (pamataū, pamāto, pamātė, pamatys) — to see, to catch sight; to visit

tikrai — really, for sure

draugiškas, -a (1) — friendly

stebėtis (stebiuosi, stėbisi, stėbėjosi, stėbėsis) — to wonder, to be surprised

pō (prep. with gen.) — in (with time)

NB. pō with instr. — 'under', see

Lesson 37

porā (4) — a few, a couple (Noun!)

pō porōs dienū — in a few days
netoli (adverb and prep. with gen.) — not far (from)

Kuřių Neringā — Couronian Isthmus
(A narrow isthmus on the Baltic Sea)

kopā (2) — dune

kurortas (1) — spa, resort place

vasārnamis -io (1) — summer house, cottage, villa

pasilikti (pasiliko, pasillks) irreg.: pasilieki, pasilieki, pasilėka; pasilėkame, pasilėkate, pasilėka — to remain

gārlaivis -io (1) — steamer

kelionė (2) — trip, voyage

laukas (4) — field

piliakalnis -io (1) — 'castle hill' (hills and mountains in Lithuania where in ancient times stood castles, fortifications or warning towers)

pilis -iės, fem. (4) — castle

pėrduoti (pėrdavė, pėrduos) irreg.: pėrduodu, pėrduodi, pėrduoda; pėrduodame, pėrduodate, pėrduoda —

linkėjimas (1) — wish, regard *to give*

pėrduoti linkėjimus — to give regards

nuō (prep. with gen.) — from

GRAMMAR

21.1 The Plural of the Adjectives — First Declension.

The plural cases for the first declension adjectives are:

	Masculine	Feminine
N.	balti (3) 'white'	bāltos
G.	baltū	baltū
D.	baltiems	baltoms
A.	bāltus	bāltas
I.	baltais	baltomis
L.	baltuosė	baltosė

The final -s of the dative plural (even the -is of the instrumental plural) and the final -e of the locative plural are sometimes dropped in conversational speech. This is true for second and third declension adjectives also.

21.2 The declension of the adjective *didelis* 'big' is given below:

Singular

	Masculine	Feminine
N.	didelis (3 ^b)	dìdelè
G.	didelio	didelēs
D.	dideliám	dìdelei
A.	didelį	dìdele
I.	dideliu	dìdele
L.	dideliamè	didelèjè

Plural

N.	dideli	dìdelès
G.	dideliū	dideliū
D.	dideliéms	didelēms
A.	didelius	dideles
I.	dideliaĩs	didelēmìs
L.	dideliuosè	didelèsè

21.3 The Pluperfect Tense.

The pluperfect tense is a compound tense formed with the preterit of the verb *būti* plus the past active participle. The gender and number of the participle depend upon the gender and number of the subject.

Cf. Lesson 26 for the declension of the participles.

A sample paradigm with *buvaũ atėjės* 'I had come' is given:

	Singular		Plural	
	Masc.	Fem.	Masc.	Fem.
1)	buvaũ atėjės	(atėjusi)	bùvome atėjė	(atėjusios)
2)	buvaĩ atėjės	(atėjusi)	bùvote atėjė	(atėjusios)
3)	bùvo atėjės	(atėjusi)	bùvo atėjė	(atėjusios)

This tense denotes a state which had been attained in the past. It may have been completed either during the time when another action took place or prior to the time another action took place:

- 1) *Ligonis jaũ bùvo mĩręs, kaĩ mės nuėjome.* —
The patient had already died (was dead), when we arrived.

- 2) *Kaĩ jis mums atnešė knygą, mēs jau būvome išėję.* —
When he brought us the book we had already gone out.
- 3) *Kaĩ ji gyveno Lietuvoje, ji niekad nebūvo māčiusi liūtą.* —
When she lived in Lithuania she had never seen a lion.

21.4 The Frequentative Perfect Tense.

The frequentative perfect tense is a compound tense formed with the frequentative past of the verb *būti* plus the past active participle.

Singular		Plural	
Masc.	Fem.	Masc.	Fem.
1) būdavau atėjęs (atėjusi)		būdavome atėję (atėjusios)	
2) būdava atėjęs (atėjusi)		būdavote atėję (atėjusios)	
3) būdavo atėjęs (atėjusi)		būdavo atėję (atėjusios)	

This tense denotes a state which was attained at different times in the past. Example:

- 1) *Mano žmona, kai būdavo pavaėgusi, niekur neidavo.* —
Whenever my wife was tired, she wouldn't go anywhere.
- 2) *Jō tėvai, kai būdavo susiėgę, nieko nedarėdavo.* —
His parents did nothing when(ever) they were sick.

For further information on these tenses see the section on aspect in the appendix.

21.5 The Use of the Dative Case.

a)

The primary function of the dative case (as in all Indo-European languages) is that of the indirect object:

- 1) *Tėvas davė vaikui obuolį.* — Father gave (to) the child an apple.
(To whom did father give an apple? — to the child: *vaikui*).
- 2) *Jis man nieko nedavė.* — He did not give (to) me anything.
(To whom he did not give anything? — to me: *man*).

b)

In many cases, Lithuanian uses the indirect object (i.e. dative case without any prepositions) where in English one uses expressions such as: *for, for the sake of, etc.*:

- 1) *Jis viską aukója savo šeimai.* — He sacrifices everything for (for the sake of) his family.
- 2) *Jis mán viską nùperka.* — He buys everything for me. (Or: He buys me everything).

c)

There are a number of verbs in Lithuanian which require the dative case. Some examples are given below:

atléisti 'to forgive':

- 1) *Iř atléisk mums mūsų kaltės.* — And forgive us our trespasses.
atsakýti 'to answer':
- 2) *Atsakýk mán ė kláusimą.* — Answer me my question.
dovanóti 'to give as a gift':
- 3) *Jis mán dovanójo knygą.* — He gave me a book (as a gift).
dúoti 'to give':
- 4) *Dúok vaikui valgyti.* — Give the child (something) to eat.
léisti 'to allow':
- 5) *Léisk jam namó eiti.* — Allow him to go home.
paděti 'to help':
- 6) *Jis mán niekadós nepàdeda.* — He never helps me.

d)

The dative case is also used as the object of an infinitive to express purpose. In English we would have a direct object in a corresponding construction.

- 1) *Jis samdo manė darbui dirbti.* — He is hiring me to do work.
- 2) *Jis nusipiřko naują plunksną tam svarbiám láiškuĩ rašýti.* — He bought (himself) a new pen to write that important letter.

Note that in the examples given above the words *darbui* and *tam svarbiám láiškuĩ* are in the dative case.

21.6 The relative pronoun *kuris* 'which, who' is declined like *jis*, cf. below:

Singular

	Masculine	Feminine
N.	<i>kuris</i>	<i>kuri</i>
G.	<i>kurió</i>	<i>kuriós</i>
D.	<i>kuriám</i>	<i>kuriái</i>
A.	<i>kurĩ</i>	<i>kurią</i>
I.	<i>kuriuó</i>	<i>kurià</i>
L.	<i>kuriamė</i>	<i>kuriojė</i>

Plural

N.	kuriē	kuriōs
G.	kuriū	kuriū
D.	kuriēms	kuriōms
A.	kuriuōs	kuriās
I.	kuriaīs	kuriomīs
L.	kuriuosē	kuriosē

21.6,1 The relative pronoun agrees in number and gender with the word to which it refers, but its case is determined by its function in its own clause. Examples:

- 1) *Aš mataū stālq, aņt kuriō gūli knyga.* — I see a table on which lies a book.

The relative pronoun *kuriō* is masculine and singular because it refers to *stālq* which is masculine singular; it is in the genitive case as the object of the preposition *aņt* which requires an object in the genitive case.

- 2) *Stālas, kurī jīs dāžo, yrā labaī didelīs.* — The table which he is painting is very big.

Here *kurī* is masculine singular because it refers to *stālas* which is masculine singular; it is in the accusative case as the object of *dāžo*.

- 3) *Mergaitē, kuriāi aš daviau knygq, yrā māno duktē.* — The girl to whom I gave the book is my daughter.

kuriāi is in the dative case as the indirect object of *daviau*. It is feminine singular because it refers to *Mergaitē*. Further information on relative pronouns is found in 36.3.

EXERCISES

A. Questions. 1. Kās yrā Klaīpēda? 2. Iš kokiū kraštū atplaūkia laivaī ī Klaīpēda? 3. Kās dār niekadōs nebūvo mātēs Lietuvōs? 4. Aŗ dāktaras Vitkus būvo mātēs Pētra? 5. Kokiē vasarnamiai yrā Kuŗšiū Neringojē? 6. Kuŗ yrā bāltos kōpos? 7. Peŗ kōkiaus laukūs tēka Nēmunas? 8. Kokiē yrā piliakalniai priē Nēmuno? 9. Aŗ jūs ēsate kadā būvęs Lietuvojē? 10. Aŗ jūs žinote, kās yrā piliakalniai?

B. Decline in the singular and plural: bāltas nāmas, baltà kopà, žālias laūkas, didelis miškas, sēnas ūostas.

C. *Change all the italicized nouns and adjectives into the plural:* 1. Mán patiņka sēnas nāmas. 2. Aš mēgstu sēnā nāmā. 3. Nēmunas tēka peŗ žāliq pievq. 4. Jiē gyvēna dideliamē miškē. 5. Ji piŗko gē-rq knỹgq. 6. Jō automobilis yrā raudónas. 7. Naujū gārļaiviu mēs plaūksime ī Kaūnā. 8. Jis mán būvo parāšęs ilgā láiškq. 9. Jiē gyvēna senamē miestē. 10. Mēs važiúosime ī Vilnių naujū auto-mobiliū.

D. *Conjugate in the pluperfect and in the frequentative perfect tense the following verbs. Form sentences with them:* plaukti, atplaukti, sutikti, matyti, būti, atsimiñti, norėti, kalbėti, aplankyti, pérduoti, parašyti.

E. *Translate into Lithuanian:* 1. He had never been in Lithuania. 2. Big ships come ('arrive swimming') to the harbor. 3. Large forests lie (are) near the Nemunas. 4. They had never studied at the University of Vilnius. 5. We like old houses. 6. Our old parents (tėvai) had never been in America. 7. They like old forests. 8. Our cities are large. 9. Their villages are small. 10. I like new automobiles.

CONVERSATION

UOSTE

- Pētras: 1. Kienō yrā tās bāltas laīvas sū žaliaīs kaminaīs?
 Gediminas: 2. Taī yrā Anglijos laīvas.
 Petras: 3. Aŗ tū jaū esi būvęs šitame úoste?
 Gediminas: 4. Taīp. Aš labaī mēgstu jūra ī ūostus. Čia aš visadōs galiū matyti didelius laivūs.
 Petras: 5. Mán atródo, kàd aniē dū pilkì laivaī yrā iš Kanādos.
 Gediminas: 6. Tō taī aš tikraī nežinaū, nēs aš tokiū pilkū laivū ligšiōl dār nebuvaū mātēs.
 Petras: 7. Kuŗ yrā žvejū úostas? Aš manaū, kàd teñ yrā daūg mažū, senū žvejū laivū.
 Gediminas: 8. Žvejū úostas yrā ūž tō iškyšulio.
 Petras: 9. Mēs turēsime tenaī nueiti īr pažiūrėti tū senū žvejū laivū.
 Gediminas: 10. Važiúokime dviračiais! Aš īrgi norėčiau dār kaŗtą pamatyti žvejū úostą.

AT THE HARBOR

- Petras*: 1. Whose is that white ship with green smokestacks?
Gediminas: 2. That is an English (England's) ship.
Petras: 3. Have you (already) been at this harbor (before)?
Gediminas: 4. Yes. I like the sea and the harbors very much.
Here I can always see big ships.
Petras: 5. It seems to me that those two gray ships are from
Canada.
Gediminas: 6. That I don't know for sure because I had never
seen such gray ships.
Petras: 7. Where is the fishermen's harbor? I suppose there
are many small old fishermen's ships.
Gediminas: 8. The fishermen's harbor is behind that point of
land.
Petras: 9. We'll have to go there and take a look at those
old fishermen's ships.
Gediminas: 10. Let's ride on the bicycles! I would also like to
see the fishermen's harbor once more.

NOTES:

2. *Anglijos laivas* — lit. 'England's ship'.
5. *iš Kanādos* — lit. 'out of Canada, from Canada'.
6. *tō* — Genitive of *tās* 'that', after negative.
ligšiōl — lit. 'until now'.
9. *pažiūrėti* — 'to look at' takes the genitive case.
10. *norėčiau* — 'I would like to', a subjunctive form. See Lesson 31.

Raudonės pilis
The Castle of Raudonė

Dvidešimt antroji pamoka

Lesson 22.

GARLAIVIU IŠ KLAIPĖDOS Į KAUNĄ

Dù pùsbroliai, Gediminas Vitkus ir Pėtras Žùkas, plaùkė gárlaiviu iš Klaipėdos į Kauną. Jiė plaùkė Nėmunu. Jiė stovėjo aňt gárlaivio dėnio. Pėtrui Žùkui, kuris Lietuvojė bũvo pĩrmą kařtą, viskas bũvo labai įdomũ. Jis nuolat klausinėjo sàvo pùsbrolį Gedimĩną. Gediminas jam stėngėsi į visũs klàusimus áiškiai atsakýti.

— Gedimĩnai, žiūrėk, kokiė grážũs miškaĩ: áukštos, grážios ėglės, puĩkios pùšys.

— Teň taĩ tikrai grážios ėglės, bėt tiė ('those') puĩkũs mėdžiai taĩ nė pùšys: taĩ senĩ ážuolai.

— Taię, taię, mán tiė žodžiai dár vis maišosi.

— Tũ ir taię gerai kalbi lietũviškai — ir bevėik bė ángliško akceňto! . . . Aš niekadũs taię gerai ángliškai nekalbėsiu . . .

— Tũ, Gedimĩnai, atvažiũosi pàs mũs į Amėriką ir tenai išmóksi gerai ángliškai kalbėti . . . Žiūrėk, žiūrėk, kokiė čià grážũs Nėmuno krantaĩ! Aš juũs labai mýliu!

— Pėtrai, geriaũ sakýk: "Mán tiė grážũs krantaĩ patiňka, labai patiňka." Lietũviškai "mýlėti" rėiškia maždaug "to love, to be in love" . . .

— Ačiũ, prašau manė visuomėt pataisýti, kaĩ aš ką nórs ne-taisyklingai pasakaũ. Aš nóriu taię gerai kalbėti lietũviškai, kaĩę ir jũs visi, kuriė ėsate gimėę ir užaugę Lietuvojė.

— Nesirũpink: Vilniuje aš tavė supažindinsiu sũ jaunomis, gražiomis studentėmis, ir jũs tavė tuojaũ išmókys.

— Tai bũs puikũ!

Piliakalnis

A Castle-Hill

VOCABULARY

gárlaivis -io (1) — steamer
pūsbrolis -io (1) — cousin (male)
dēnis -io (2) — deck (of a ship)
nuolat — all the time, continually
klausinėti (klausinėju, klausinėja, klausinėjo, klausinės) — to ask questions, to question
stėngtis (stėngiuosi, stėngiasi, stėngėsi, stėngsis) — to try, to make an effort
áiškiai — clearly
áiškus, -i (3) — clear
ėglė (2) — spruce
pušis -iės (fem.) (4) — pine
puikūs, -i (4) — fine, excellent
ąžuolas (3a) — oak
maišyti (maišaūsi, maišosi, maišėsi, maišysis) — to get mixed up (with dative)
iř taip — (here) as it is
bevéik — almost
akcentas (2) — accent
krařtas (4) — bank, shore

maždaug — approximately
pataisyti (pataisaū, pataiso, pataisė, pataisys) — to correct (perfective)
kaĩ — when
ką nors — something
netaisyklingai — incorrectly
gimti (gimė, giřs) irreg.: gimstū, gimsti, gimsta; gimstame, glmsta-te, gimsta — to be born
užaugti (užaugu, užauga, užaugo, užaugs) — to grow up
rūpintis (rūpinuosi, rūpinasi, rūpino-si, rūpinsis) — to worry, care, be worried
nesirūpink — do not worry (familiar)
supažindinti (with the prep. *sū* and instrumental) (supažindinu, supažindina, supažindino, supažindins) — to introduce to
iřmokyti (iřmókau, iřmóko, iřmókė, iřmókys) — to teach (perfective: 'to teach with some results')

GRAMMAR

22.1 The Plural of the Second Declension Adjectives.

The plural cases of the second declension adjectives are as follows:

Masculine	Feminine
N. suřkūs (4) 'heavy, difficult'	suřkios
G. sunkiū	sunkiū
D. sunkiems	sunkiořs
A. sunkiūs	sunkiās
I. sunkiaĩs	sunkiomis
L. sunkiuosė	sunkiosė

22.2 The Future Perfect Tense.

The future perfect tense is formed with the future tense of the verb *būti* plus the appropriate form of the past active participle. The gender and number of the participle depend upon the gender and the number of the subject. Cf. Lesson 26 for the full declension of the active participles.

A sample *conjugation* of the future perfect is given below:

'I shall have come'

Singular		Plural	
Masc.	Fem.	Masc.	Fem.
1) būsiu atėjęs	(atėjusi)	būsime atėję	(atėjusios)
2) būsi atėjęs	(atėjusi)	būsime atėję	(atėjusios)
3) būs atėjęs	(atėjusi)	būs atėję	(atėjusios)

The future perfect tense may express an action which will have taken place before another future action takes place. It may also express a condition or state which will last some time in the future as the result of a future action. Sometimes it expresses the probability that an event has taken place. Examples:

- 1) *Kai jis ateis, aš būsiu baigęs darbą.* — When he arrives, I shall have finished the work. (Note that in English we must use the present tense after when, even if a future time is implied. Since this rule does not apply to Lithuanian the future tense must be used when a future time is specified.)
- 2) *Kai jis sugrįš, jūs būsite rādę knygą.* — When he returns, you will have found the book.
- 3) *Neateik tuomet, kada aš būsiu atsigulęs.* — Don't come when I (shall) have gone to bed.
- 4) *Netrukus ji būs važiavusi traukiniu.* — Soon she will have traveled by train.
- 5) *Jūs nėra. Ji būs nuėjusi namo.* — She isn't here. She must have gone home.

22.3 The Use of the Accusative Case.

a)

The accusative case is primarily the case of the direct object: all regular transitive verbs require the accusative case.

Aš mėgstu operą. — I like opera.

Mano brolis pirko naują namą. — My brother bought a new house.

NB. The student is reminded again that, with the verb in the negative, the direct object is expressed in Lithuanian in the genitive case:

Aš nemėgstu operos. — I do not like opera.

Mano brólis nepiřko naujo nāmo. — My brother did not buy a new house.

See also 2.2 and 4.3.

b)

The accusative is also used to express definite time, limited time, duration of time, and certain periods of time, such as the day of the week, the week, the month, the season, etc.*

Jis dirbo visą dieną. — He worked all day.

Autobusas išėina pirmą vālandą. — The bus leaves at one o'clock.

Aš važiuosiu namō kitą savaitę. — I will go home next week.
Sausio mėnesį yrā labai šalta. — In the month of January it is very cold.

Pavāsariį žydi gėlės. — In spring, the flowers bloom.

c)

Many prepositions govern the accusative case. Here we shall list the most frequent ones. (For a full list of prepositions, see Lesson 37).

apiē — around, close by, about, concerning, of . . .

apliņk — around, in a circle

į — in, into, to

per — through (over the top), over

prō — through (straight through)

už — for, for the sake of*

Examples:

Jiē kalbėjo apiē naują knygą.

Apliņk namą āuga daug mēdzių.

Jis važiuoja į miestą.

Mergaitė žiūrėjo prō langą.

Jiē mērė už tėvynę.

(Translate these sentences. Make other sentences with the prepositions given.)

* More about the expressions of time: Lesson 32.

* *už* with the meaning *behind* is used with the genitive case. See Lesson 37

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kàs plaūkè gárlaiviu iš Klaipėdos į Kaūną? 2. Kám viskas būvo labai įdomū? 3. Kàs nuolat klausinėjo Gedimīnā? 4. Kokiē yrà miškaī priē Nēmuno? 5. Kaip vadinasi tiē puikūs žali mēdžiai? 6. Kàs geraī kalba lietūviškai? 7. Kadà Gedimīnas išmóks geraī ángliškai kalbėti? 8. Sù kuō Gedimīnas supažindins Pētrą Vilniuje? 9. Aī jūs geraī kalbate lietūviškai? 10. Kā réiškia 'mylėti'?

B. *Decline in the singular and plural:* gražūs nāmas, puikūs mēdis, platì ūpė, skanūs obuolys, ramì naktis.

C. *Change all the italicized adjectives and nouns into plural:* 1. Māno brólis gyvėna priē *grāžaūs miško*. 2. Mán patiñka *platì gāt-vė*. 3. *Autobūsas* važiuoja *plačià gatvė*. 4. *Studeñtė* mātė *grāžų filmą*. 5. *Upė* yrà *platì*.

D. *Translate into Lithuanian:* 1. I like wide rivers. 2. We will have arrived, when he wakes up (will wake up). 3. He will have written the letter, when his cousin arrives (will arrive). 4. The steamers travel ('swim') in the wide rivers. 5. The old books are very heavy. 6. The Nemunas flows through beautiful forests and wide fields. 7. Our cities are beautiful. 8. Yesterday we saw an excellent film. 9. Not all (*nė visi*) films are excellent. 10. My uncles and my cousins live by the beautiful forests.

CONVERSATION

KNYGYNE

- Nórkus: 1. Labà dienà. Aī jaū ėsate gāvę naujų knygų iš Amèrikos?
- Pardavėja: 2. Taip. Tik vākar gāvome kelis knygų siuñtinius iš Niujórko.*
- Nórkus: 3. Prašau mán paródyti naują amerikiėčių novėlių riñkinį.
- Pardavėja: 4. Prašau. Štai čià yrà visos naujos knygos, kuriās gāvome vākar.
- Nórkus: 5. Ačiū. Aš paiñsiu šį moderniū amerikiėčių novėlių riñkinį.

* Concerning the spelling and pronunciation of foreign proper names, see Lesson 30.

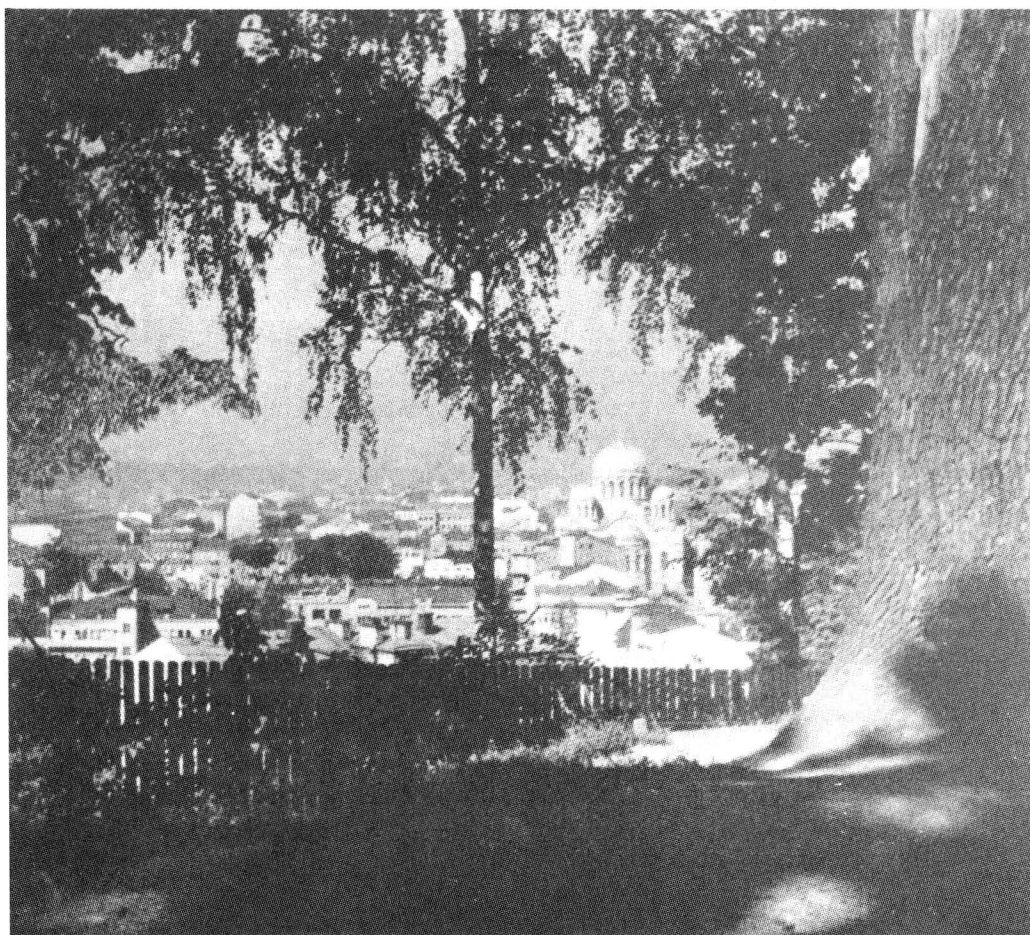
- Pardavėja:* 6. Mēs tāp pāt tūrime ir kāi kuriū amerikiečių rašytojų vertimūs ī lietuvių, vokiečių ir prancūzų kalbās.
- Norkus:* 7. Aš skaitau tik originalūs. Mātote, aš esu gyvėnęs Amerikoje. Aš gerai moku anglų kalbą.
- Pardavėja:* 8. Aš dabar taip pāt mokausi anglų kalbės, bēt skaityti angliškai dār negaliu.
- Norkus:* 9. Kiēk kainuoja šis anglų - lietuvių kalbų žodynas? Aš jį noriu nupirkti savo bróliui.
- Pardavėja:* 10. Tai yrà labai gēras žodynas. Jis kainuoja dēšimt litų.

AT THE BOOKSTORE

- Norkus:* 1. Hello. (Good day). Did you get the new books from America?
- Salesgirl:* 2. Yes. Only yesterday we received several book shipments from New York.
- Norkus:* 3. Please show me the new collection of the American short stories.
- Salesgirl:* 4. Here you are. Here are all the books we received yesterday.
- Norkus:* 5. Thanks. I'll take this collection of modern American short stories.
- Salesgirl:* 6. We also have (some) translations of some American writers into Lithuanian, German and French.
- Norkus:* 7. I read only the originals. You see, I have lived in America. I know the English language well.
- Salesgirl:* 8. I also study English now. But I cannot read English yet.
- Norkus:* 9. How much is this English-Lithuanian dictionary? I want to buy it for my brother.
- Salesgirl:* 10. It is a very good dictionary. It costs ten *litas*.

NOTES:

1. naujų knygų — gen. pl.: partitive genitive: 'some of the new books'.
2. Niujorko — N. Y. See Lesson 30.
3. novėlių — NB: novėlė 'short story' (from German 'Novelle'); romānas 'novel' (from German 'Roman').
4. kāi kuriū — only kuriū is inflected. See Lesson 36.
5. savo bróliui — dative of interest: 'for my brother', see also 21.5.
10. litų — gen. plural: after dēšimt 'ten'; see 24.4,1 also 4.2.

Kaunas

Dvidešimt trečioji pamoka

Lesson 23

KAUNE

Pėtras ir Gediminas pasiekė Kauną vakarė. Kadangi jiė būvo labai pavařę, tai tuojaũ nuvỹko į vieřbutį, paválgė vakariėnę ir nuėjo miegóti.

Anksti rýtą jiė pradėjo apžiūrinėti Kauną. Kaūnas yrà sėnas miėstas, jō namaĩ bevėik visi mūriniai, jamė daũg senų mūrinių bažnųčių. Žmónės eina pėsti cementiniais řaligatviais arba va-žiúoja autobūsais. Mūsų pusbroliai pirmiáusia apžiūrėjo istòrinis pàstatus: Kaūno piliės griuvėsius Nėmuno ir Neriės sántakoje, paskui vadinamuosius Perkūno namūs, kuriė būvo pastatýti priėř daũg řimtų mėtų.

Netoli nuō piliės griuvėsių jiė aplańkė didžiojo Lietuvōs po-ėto Mairónio namūs, kuriuosė jis gyvėno. Dabař tuosė dideliuose mūriniuose namuose yrà Mairónio muziėjus.

Pietūs Pėtras ir Gediminas paválgė studeńtų valgỹkloje priė universitėto. Iš teĩ jiė autobusų nuvažiávo į Výtauto Didžiojo Kultūros Muziėjų, kuriamė kábo Láisvės Vařpas. Jį padovanójo Lietuvai Amėrikos lietúviai. Varpė yrà įrašas:

*O skaĩbink peř ámžius
Vaikáms Lietuvōs,
Kád láisvės neveřtas,
Kàs nėgina jōs.*

Is teĩ jiė autobusų nuvažiávo į Čiurliónio Dailės Muziėjų, kuriamė Pėtras pirmą kartą památė Čiurliónio pavėikslus. Jám jiė padārė gílų įspūdį.

Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejus

The Vytautas The Great Museum of Culture

Vakarė Pėtras iř Gediminas bũvo teatrė. Teatrė jiė mėtė lietũviřką ȳperą. Nȳrs Pėtras iř Ćikągoje bũvo mątes keliąs ȳperas, bėt ři lietũviřką ȳpera jām labāi patiko.

VOCABULARY

pasiekti (pasiekiu, pasiekia, pasiekė, pasiėks) — to reach
vakarė — in the evening
kadāngi — because
pavarėgė — tired (see Lesson 26; infinitive *pavarėgti* 'to get tired')
taĩ — (here) so
tuojaũ — right away
nuvėkti (nuvėko, nuvėks) irreg.: nuvėkstũ, nuvėkstĩ, nuvėksta; nuvėkstame, nuvėkstate, nuvėksta — to get (somewhere)
viėřbutis -ĉio (1) — hotel
nuėjo miegȳti — went to sleep
anksti — early
rėtą — in the morning
pradėti (prądedu, prądeda, pradėjo, pradės) irreg.: (see dėti, Lith.-English Vocab.) — to begin
pėščias, -ĉia (plural: pėřti, pėřcios) (3) — on foot
jis eina pėščias — he goes on foot, etc.
cementinis, -ė (2) — concrete, made of cement
řaligatvis -io (1) — sidewalk
pirmiāusia — in the first place, first
istȳrinis, -ė (1) — historic
pąstatas (3b) — building
griuvėřiai (2) (plural only) — ruins
sąntaka (1) — confluence
vadinamȳsius — so called
Perkũno namaĩ — the Perkũnas house (Perkũnas 'Thunder' was one of the chief gods of the pagan Lithuanians. *Perkũno namaĩ* is considered to be one of the oldest buildings preserved in Kaunas)
bũvo pastatėti — were built (see Lesson 33)
priėř (prep. with accusative) — before, in front of; with time expressions: ...ago (Cf. German: 'vor zwei Wochen')
priėř daũq řimtũ mėtũ — many hundreds of years ago
didžiojo — (of the) great (see Lesson 28)

poėtas (2) — poet
Mairȳnis -io — Mairȳnis (Rt. Rev. Jȳnas Maĉiũlis, pseudonym Mairȳnis, 1862-1932, the national poet laureate of Lithuania)
rũmai (1) (usually plural only) — big house; palace, chamber
muziėjus (2) — museum
valgyklā (2) — restaurant, 'diner'
nuvažiũoti (nuvažiũoju, nuvažiũoja, nuvažiũavo, nuvažiũods) — to go, to get, to betake oneself (somewhere, in a vehicle)
Vėytauto Didžiojo Kultȳros Muziėjus — The Vytautas the Great Museum of Culture
kuriāmė — in which (see Lesson 21 and 36)
kabȳti (kabaũ, kābo, kabȳjo, kabȳs) — to hang (intransitive)
Lāisvės Vařpas — Liberty Bell
įrašas (1) — inscription
řkaĩbinti (řkaĩbinu, řkaĩbina, řkaĩbino, řkaĩbins) — to ring, toll
peř āmžius — for ever (lit.: through ages)
neverťas (with gen.) — not worth
lāisvė (1) — freedom, liberty
kās — (here) he who, whoever (see Lesson 36)
ginti (ginũ, gina, gėnė*, giĩs) — to defend
Ćiurlĩnio Dailės Muziėjus — Ćiurlĩnis Art Museum (Ćiurlĩnis: Mikalojus Konstantinas Ćiurlĩnis, 1887-1911, the foremost Lithuanian painter. He started symbolism and abstractionism in painting even before Kandinsky. Also a noted composer.)
pirmą kařtą — (for) the first time
pavėkslas (1) — picture, painting
gilũs, -i (4) — deep
įspũdis -džio (1) — impression
nȳrs — although

* For the change of i=y see the Lith.-English Vocabulary.

GRAMMAR

23.1 The Plural of the Third Declension Adjectives.

Masculine

	'golden'	'wooden'	'artificial'	
N.	auksiniai	mediniai	dirbtiniai	-iai
G.	auksinių	medinių	dirbtinių	-ių
D.	auksiniams	mediniams	dirbtiniams	-iams
A.	auksinius	medinius	dirbtinius	-ius
I.	auksiniais	mediniais	dirbtiniais	-iais
L.	auksiniuose	mediniuose	dirbtiniuose	-iuose

Feminine

N.	auksinės	medinės	dirbtinės	-ės
G.	auksinių	medinių	dirbtinių	-ių
D.	auksinėms	medinėms	dirbtinėms	-ėms
A.	auksines	medines	dirbtines	-ės
I.	auksinėmis	medinėmis	dirbtinėmis	-ėmis
L.	auksinėse	medinėse	dirbtinėse	-ėse

23.2 The adjectives belong to any one of four different stress patterns just as the nouns. All of the adjectives listed above belong to stress pattern No. 2. Illustrations of adjectival stress patterns are given in the appendix. The short sketch of nominal stress classes is in Lesson 5.

23.3 Use of the Instrumental Case.

23.3,1 The instrumental case may denote the means with which something is done. Examples:

- 1) *Aš važiuoju į universitetą autobusū.* — I ride to the university by bus.
- 2) *Jis rāšo pieštukū.* — He writes with a pencil.
- 3) *Jis pakėlė ākmenį lazda.* — He lifted up the stone with a stick.
In place of the instrumental case by itself, one may also use the preposition *su* with the instrumental.
- 4) *Jis pakėlė ākmenį su lazda.* — He lifted up the stone with a stick.

23.3,2 The instrumental may be used to indicate the place along which or through which something (or somebody) is moving.

Examples:

- 1) *Autobūsas važiuoja gatvė.* — The bus goes along the street.
- 2) *Jis eina keliu.* — He walks along the road.
- 3) *Ji palydėjo brólį laukū.* — She accompanied (her) brother through the field.

23.3,3 It may also be used in certain expressions of time, cf. 32.7.

Examples:

- 1) *Jaū senaīs laikaīs Lietuvà prekiāvo giñtaru.* — Already in ancient times Lithuania traded in amber.
- 2) *Vakaraīs jiē visuomèt dainuoja.* — In the evenings they always sing.

Many fossilized expressions of time are actually old instrumental case forms:

- 1) *šiuō metū* — this time, at this time, nowadays (from *šis mētas* — this time)
- 2) *tuō tárpū* — at this moment (from *tàs tárpas* — that span of time)

Frequently these expressions were shortened into adverbs of time:

- 1) *kaĩtais* — sometimes (from *kaĩtas* — time, occurrence)
- 2) *kuomèt* — when (from *kuō metū* — at what time)
- 3) *tuomèt* — then, at that time (from *tuō metū* — at that time)
- 4) *anuomèt* — once, formerly (from *anu/ō/ metū* — at that time)
- 5) *visuomèt* — always (from *visu/ō/ metū* — at all times)

23.3,4 Certain verbs require a direct object or an indirect complement in the instrumental case. Examples:

- 1) *Lietuvà prekiāvo giñtaru.* — Lithuania traded in amber.
- 2) *Jis būvo išrinktas prezidentū.* — He was elected president.
- 3) *Aš jį paskýriau kúopos vadū.* — I appointed him company commander.
- 4) *Jis būvo paskirtas kúopos vadū.* — He was appointed company commander.
- 5) *Jiē jį apšauké kvailiū.* — They called him a fool.
- 6) *Studeñtai jį vadina tiñginiu.* — The students call him a lazybones.

- 7) *Jis manè išvadino kvailiū.* — He called me a fool.
- 8) *Jiẽ išsiriņko Jōną prezidentū.* — They chose John as their president.

23.3,5 The instrumental case may denote the condition or profession of an individual. Such constructions might be found with the verbs *viřsti* 'to turn into, to become', *dėtis* 'to pretend to be', *laikyti* 'to consider . . . as', *skirti* 'to name, to appoint', *gimti* 'to be born', *augti* 'to grow (into)', *tarnauti* 'to serve (as)', *mokytis* 'to study (to be)', *tapti* 'to become'. Examples:

- 1) *Ūkininkas tãpo karãliumi.* — The farmer became a king.
- 2) *Bróliai pavirto júodvarniais.* — The brothers turned into ravens.
- 3) *Mẽs jĩ laikome vadū.* — We consider him as (our) leader.
- 4) *Jōną paskýrė mokytoju.* — They appointed John (Jonas) a teacher.

As a predicate the instrumental may be used with the verb *bũti* 'to be', especially when it is close in meaning to *tapti* 'to become'. Generally the nominative denotes a constant, (sometimes immutable) characteristic of the subject, whereas the instrumental denotes an accidental or temporary condition. The nominative is used to denote something which is always true of the noun, whereas the instrumental is used for an accidental attribute. In the sentence: *Vãrna yrã paũkštis* — 'The crow is a bird', the nominative is used because the crow is always a bird and will never be anything else. But in the sentence: *Bróliai diẽnã lãkstė júodvarniais* — 'During the day the brothers flew about as ravens', the instrumental *júodvarniais* 'like ravens' is used because the brothers were ravens for only a certain length of time.

Therefore, as predicate of the verb *bũti* 'to be' the nominative is most common, whereas with the other verbs mentioned above the predicate is in the instrumental. But the instrumental may be used as the predicate of *bũti* when it means approximately the same as *tapti* 'to become'. Examples:

- 1) *Jis bũvo prezidentū* or *Jis bũvo prezideņtas.* — He was president.
- 2) *Jis bũs viřšininku* or *Jis bũs viřšininkas.* — He will be the boss.
- 3) *Jis norėjo bũti gýdytoju* or *Jis norėjo bũti gýdytojas.* — He wanted to be a physician.

23.3,6 The instrumental case may be used as the object of certain prepositions, e.g. *sù* 'with', *sulig* 'up to, as far as', *tiēs* 'opposite'. Examples:

- 1) *Tévas sù sūnumi išvažiāvo.* — The father departed with (his) son.
- 2) *Válgo dúoną sù sviestu.* — (He) eats bread and (with) butter.
- 3) *Mēdis būvo sulig namù aukštumo.* — The tree was as high as a house (literally: up to a house in height).
- 4) *Jis stovėjo tiēs langų.* — He stood opposite the window.

23.4 Nouns Used Only in Plural.

Certain nouns used in the plural denote objects which speakers of English generally consider to be singular. Examples:

<i>kėlnės</i> (1) '(pair of) trousers'	<i>akėčios</i> (1) 'harrow'
<i>lašiniai</i> (3 ^b) 'bacon'	<i>pāmaldos</i> (3 ^b) '(religious) service'
<i>akiniai</i> (3 ^b) 'glasses, spectacles'	<i>pabaigtuvės</i> (1) 'feast (celebrating the completion of some task)'
<i>mėtai</i> (2) 'year'	<i>piētūs</i> (4) 'dinner'
<i>varčiai</i> (2) 'gate'	<i>vestuvės</i> (2) 'wedding'
<i>žirkklės</i> (1) 'pair of scissors'	<i>sukaktuvės</i> (2) 'anniversary'
<i>marškiniai</i> (3 ^a) 'shirt'	
<i>baltiniai</i> (3 ^a) 'underwear'	
<i>pūsryčiai</i> (1) 'breakfast' (although the singular <i>pūsrytis</i> is also used sometimes)	

Special numerals which are used with these nouns are listed in 24.5.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kada Pėtras iř Gediminas pasiekė Kaūną? 2. Kodėl jiė tuojaū nuėjo miegoti? 3. Kokiė namai yrà Kaunė? 4. Kuō važiuoja žmónės Kaunė? 5. Kuř yrà Kaūno pilis? 6. Kàs yrà Mairónis? 7. Kàs padovanójo Lietuvai Láisvės Varpą? 8. Kuō abù (both) pùsbroliai nuvažiāvo į Čiurliónio Dailės Muziėjų? 9. Kókį įspūdį padarė Čiurliónio pavėikslai Pėtrui? 10. Kókią òperą jiė mātė teatrė?

B. *Decline in the singular and in plural:* medinis nāmas, mūrinis nāmas, auksinis laikrodis, istòrinis pāstatas.

C. *Use the instrumental case:* 1. Aš rašau láišką (with a pencil). 2. Studeñtai važiuoja į universitetą (by bus). 3. Jiẽ plaũkẽ (by a steamer). 4. Jis atẽjo sũ sàvo (cousin). 5. Miestẽ mẽs eĩ-name (on the side-walks). 6. Autobùsai važiuoja (on the wide streets). 7. Jis nóri bũti (a teacher). 8. Aš nenóriu bũti (a teacher). 9. Aš buvau teatrẽ (with students). 10. Aš jũs supažindinsiu sũ (Dr. Vitkus).

D. *Translate into Lithuanian:* 1. The new buses run along the new streets. 2. I like only old brick houses. 3. My brother has many (*daũg* plus genitive) golden watches. 4. Wooden houses are not as (*nẽ tókies*) good as brick houses. 5. The historical buildings in Kaunas are very old. 6. Petras and Gediminas will see many (see No. 3 above) historical buildings in Vilnius. 7. In Kaunas, there are many brick churches. 8. She lives in a large brick palace. 9. She went to the theatre with her (own—*sàvo*) parents. 10. Our teacher likes to talk about the old historical buildings.

CONVERSATION

DU PUSBROLIAI

Gediminas: 1. Kaip tũ žinaĩ, aš esũ bũvęs Amèrikoje, bẽt labai trum̃pą laiką. Sakýk, ar visi namaĩ teĩ mũriniai?

Pẽtras: 2. Nẽ visi. Dideliuose miẽstuose visi namaĩ yrà mũriniai miẽsto centrẽ, bẽt priemiesčiuose yrà daũg medinių namũ.

Gediminas: 3. O kaip Čikãgoje?

Pẽtras: 4. Čikãgoje, ýpač priemiesčiuose, yrà daũg medinių namũ.

Gediminas: 5. O kóks jũsų nãmas Čikãgoje?

Pẽtras: 6. Mũsų nãmas yrà mũrinis. Mẽs gyvẽname, kaip tũ jau žinaĩ, priemiestyje.

Gediminas: 7. Tai tãu reĩkia toli važiuoti į universitetą.

Pẽtras: 8. Aš turiũ važiuoti tráukiniu, paskuĩ autobusũ arba tramvãjumi.

Gediminas: 9. Ar tũ gali nuvažiuoti automobiliũ?

Pẽtras: 10. Taip, galiũ. Tẽtis manẽ kartais nuvẽža automobiliũ, bẽt mán dár nedũoda automobilio į universitetą važinẽti, nórs aš iĩ geraĩ móku vairuoti.

THE TWO COUSINS

- Gediminas*: 1. As you know, I have been in America, but only for a very short time. Tell me, are all houses there brick homes?
- Petras*: 2. Not all. In the big cities, all the houses are brick houses in the center of the city, but there are many wooden houses in the suburbs.
- Gediminas*: 3. And how is it in Chicago?
- Petras*: 4. In Chicago, especially in the suburbs, there are many wooden houses.
- Gediminas*: 5. And what kind of a house is your house in Chicago?
- Petras*: 6. Our house is of brick. We live, as you already know, in a suburb.
- Gediminas*: 7. Thus, you have a long way to travel to the university.
- Petras*: 8. I have to go by train, then by bus, or streetcar.
- Gediminas*: 9. Can you go by car to the university?
- Petras*: 10. Yes, I can. My father sometimes takes me by car, but he does not give me the car to commute to the university, although I am a good driver.

NOTES:

1. *aĩ* — untranslatable particle which begins a question without an interrogative word. If it begins an indirect question, then it can be rendered into English as 'if' or 'whether'.
5. *nāmas* — means both 'house' and 'home'. For the latter meaning, however, *namaĩ*, plural of *nāmas* is normally used with the meaning 'home': *Jis netūri namū* — 'He has no home (He is homeless)'.
7. *taĩ* — here it means 'thus, so, and so'.
8. *tramvājus* — a borrowing from English 'tramway'.
9. *āš geraĩ mōku vairuoti (automobilį)* — literal meaning: 'I know well (how) to drive (a car)'.

Pažaislio vienuolynas

The Monastery of Pažaislis (near Kaunas)

Dvidešimt ketvirtoji pamoka

Lesson 24

KELIONĖ IŠ KAUNO Į VILNIŲ

Iš Kauno į Vilnių Pėtras ir Gediminas važiavo traukiniu. Traukinys buvo ilgas: penkiolika keleivinių vagonų. Kiekvienamė vagonė buvo dvėjos durys ir daug langų. Kiekvienamė vagonė taip pat buvo šeši skyrėliai, arba kupė. Tamė skyrėlyje, kuriamė sėdėjo Pėtras ir Gediminas, buvo dar penki keleiviai: du seni vyrai ir trys jaunos mergaitės.

Traukinys sustojo Petrošiūnuose, tik dėsimt kilometrų nuo Kauno. Į traukinį čià įlipo penkiolika keleivių: šeši vyrai, penkios mótėrys ir keturi vaikai.

Traukinys greitai važiavo per žalius laukus, prō tamsius miškus, prō senus, gražius kaimus. Vienà iš mergaičių užkalbino Pėtrą:

— Atsiprašau, jūs, tur būt, iš Amėrikos?

— Kaip jūs tai gālite žinóti? — paklausė Pėtras.

— Aš mačiau aūt jūsų lagaminō priklijuotą kortėlę "Chicago, Illinois". Be tō, tai gālima matyti ir iš jūsų drabužių . . .

— Taip, taip . . . Aš esu iš Čikāgos. Aš dar tik penkios diēnos esu Lietuvojė. Bėt aš būsiu Vilniuje kėtuŗias savāites . . .

— Mės visos trys esame studeñtės ir taip pat važiuojame į Vilnių. Mės studijūojame Vilniaus universitetė. Bėt sakýkite, kuŗ jūs taip geraĩ išmókote kalbėti lietūviškai?

— Amėrikoje, Čikāgoje. Mės namiė kalbame tik lietūviškai, tókiu būdu mės geraĩ išmókome ir āngliškai ir lietūviškai. Aŗ jūs nėsate būvusios Amėrikoje?

— Nė, dár nėsame teñ bûvusios... Aš nóriu nuvažiuoti į Amėriką, kaĩ baĩgsiu universitėtą. Čikągoje gývėna mąno dėdė...

— Kaĩp jō pavardė?

— Jō pavardė yrà Šimkus, Jōnas Šimkus.

— Aš jō nepažĩstu, bėt gál mąno tėvaĩ jĩ pažĩsta.

— Jis gývėna Cicero priemiestyje.

— Mės gývėname priė žėro, gál dvidešimt mĩlių nuō Cicero.

Traukinỹs sustójo Trąkų stotyjė. Visi norėjo pamatýti šĩ sėną miėstą. Pėtras iĩ Gedimĩnas susipažĩno sũ šiomis trimis studentėmis iĩ susitarė susitikti kitą diėną Vilniuje.

— Nórs Vilniaus àš dár nesũ mātės, bėt jis mán jaũ labaĩ patĩnka, — pasákė Pėtras Gedimĩnui.

— Aĩ àš táu nesakiau? — atsákė jam Gedimĩnas. — Vilnius yrà labaĩ sėnas iĩ gražũs miėstas. Pamatýsi!

— Aš tuō tikiũ... Mergáitės Vilniuje, atródo, taĩp pat grąžios...

VOCABULARY

penkiólíka — fifteen

keleivis -io (2) — passenger (noun)

keleivinis, -ė (1) — passenger (adj.)

vağonas (2) — wagon, (railway) car
kiekvienamė — in each (see Lesson 11)

dvėjos — two (see Lesson 24.5)

skyrėlis -io — a little chapter; (here) compartment

kupė — coupé; train compartment

tamė — in that (see Lesson 36)

dár — (here) more

sustóti (sustóju, sustója, sustójo, sustós) — to stop, to halt

Petrošiūnai (pl. 1st decl.) — Petrošiūnai, a town near Kaunas

kilomėtras (2) — kilometer

nuō (prep. with genitive) — from, away from, down, etc.

įlĩpti (įlĩpu, įlĩpa, įlĩpo, įlĩps) — to get in, to climb in, to climb up

užkálbinti (užkálbinu, užkálbina, užkálbino, užkálbins) — to start talking to

atsiprašýti (atsiprašau, atsiprašo, atsiprašė, atsiprašỹs) — to excuse oneself, to ask for forgiveness

atsiprašau — pardon me, excuse me

tur bũt — perhaps

pakláusiti (pakláusiu, pakláusia, pakláusė, pakláuĩs) — to ask (one a question)

lagaminas (2) — suitcase

priklĩjuota (fem. acc. sg. past passive participle; see Lesson 26) — attached, (stuck to)

kortėlė (2) — a little card, sticker
be tō — besides

taĩ gálima matýti — one can see that
iĩ — (here) also

drabūžis -io (2) — (a piece of) clothing, clothes

drabūžiai (in plural) — clothes

baĩgti (baigĩu, baigia, baigó, baĩgs) — to finish

baĩgti universitėtą — to finish studies at a university; to be graduated from a university

pavardė (3b) — last name, family name

pažĩnti (pažĩno, pažĩĩs) irreg.: pažĩstu, pažĩsti, pažĩsta; pažĩstame, pažĩstate, pažĩsta — to know (to be acquainted)

ėžėras (3b) — lake

mylià (2) — mile

Cicėras (or Cicero) — Cicero (a suburb of Chicago)

stotis -iės (fem.) (4) — station

susipažĩnti (susipažĩstu, susipažĩsta, susipažĩno, susipažĩĩs, see pažĩnti, above) — to get acquainted

šiomis (fem. instr. pl.; see Lesson 36) — these

susitafti (susitariu, susitaria, susitaré, susitafts) to agree
susitikti (susitlko, susitlks) irreg.: susitinkù, susitinkl, susitiñka; susitiñkame, susitiñkate, susitiñka — to meet (one another)

kitą dieną (here) the next day; some other day
pamatýsi! — you will see!
tikėti (tikiù, tiki, tikėjo, tikės) — to believe, to trust (with instr.)
atródo — it seems

GRAMMAR

24.1 The Cardinal Numbers.

The cardinal numerals are listed below (in the nominative case if the numeral is declined). If there is no difference between the masculine and feminine forms, only one form is listed:

0	nùlis (2)	<i>feminine</i>
1	vienas	vienà (3)
2	dù	dvi
3	trỹs (4)	
4	keturi	kėturios (3 ^b)
5	penki	peñkios (4)
6	šeši	šėšios (4)
7	septyni	septýnios (3)
8	aštuoni	aštúonios (3)
9	devyni	devýnios (3)
10	dėšimt (dešimtis) (3 ^b)	
11	vienólika (1)	
12	dvýlika (1)	
13	trýlika (1)	
14	keturiólika (1)	
15	penkiólika (1)	
16	šešiólika (1)	
17	septyniólika (1)	
18	aštuoniólika (1)	
19	devyniólika (1)	
20	dvidešimt, (dvi dėšimtys)	
21	dvidešimt vienas	
22	dvidešimt dù, etc.	
30	trisdešimt, (trỹs dėšimtys)	
40	kėturiasdešimt (kėturios dėšimtys)	
50	peñkiasdešimt, (peñkios dėšimtys)	
60	šėšiasdešimt, (šėšios dėšimtys)	
70	septýniasdešimt, (septýnios dėšimtys)	
80	aštúoniasdešimt, (aštúonios dėšimtys)	

90	devýniasdešimt, (devýnios dėšimtys)
100	šimtas (4)
200	dù šimtaĩ
300	trýs šimtaĩ
400	keturi šimtaĩ
500	penki šimtaĩ, etc.
1,000	tūkstantis, -čio (1)
2,000	dù tūkstančiai
3,000	trýs tūkstančiai
1,000,000	milijonas (2), tūkstantis tūkstančių
1,000,000,000	milijardas (1)

Other examples:

484	keturi šimtaĩ aštuoniasdešimt keturi
5,673	penki tūkstančiai šeši šimtaĩ septýniasdešimt trýs

24.2 The number *vienas* (3) is declined like a regular first declension adjective and agrees in case, number and gender with the noun which it modifies, e.g. *àš turiu vieną sūnų* — 'I have one son'.

24.3 The declensions of the numbers 2, 3, 4, 5, and 7 below:
(— means that the form is the same in both genders)

	Masc.	Fem.	Masc.	Fem.
N.	dù 'two'	dvi	trýs (4) 'three'	—
G.	dviejų	—	trijų	—
D.	dviem	—	trimis	—
A.	dù	dvi	tris	—
I.	dviem	—	trimis	—
L.	dviejuosè	dviejosè	trijuosè	trijosè

	Masc.	Fem.	Masc.	Fem.
N.	keturi (3 ^b) 'four'	kėturios	penki (4) 'five'	penkios
G.	keturių	—	penkių	—
D.	keturiems	keturioms	penkiems	penkioms
A.	kėturis	kėturias	penkis	penkiàs
I.	keturiais	keturiomis	penkiais	penkiomis
L.	keturiuosè	keturiosè	penkiuosè	penkiosè

	Masc.	Fem.
N.	septyni (3) 'seven'	septýnios
G.	septynių	—
D.	septyniems	septynióms
A.	septýnis	septýnias
I.	septyniais	septyniomis
L.	septyniuose	septyniosė

In colloquial Lithuanian and sometimes even in its written form, the dative and instrumental cases are abbreviated by skipping -s in the dative and -is, in the instrumental, if it is preceded by -m. Thus: *trims*—*trim*; *trimis*—*trim*; *keturiems*—*keturiem*; *keturiomis*—*keturiom*, etc.

Note that the declension of *penki* and *septyni* differ from *keturi* only by virtue of the fact that they belong to different accent classes. *Šeši* is declined and accented like *penki*, and *aštuoni* and *devyni* like *septyni*.

24.3,1 The numerals from 2 - 9 agree with the word they modify in case and gender, e.g. *Jis davė pinigų trimis studentams*. — He gave (some) money to three students.

24.4 *dešimtis** 'ten' is declined like a regular third declension noun (cf. Lesson 4) of accent class 3^b; *vieniolika* 'eleven' (and the following numbers up to and including *devyniolika* 'nineteen') is declined like a regular second declension noun of the first accent class, except that the accusative is like the nominative: *vieniolika* (not: *vienioliką*!); *šimtas* 'hundred' is declined like a regular first declension noun of the fourth accent class; *tūkstantis* 'thousand' is declined like a regular first declension noun of the first accent class; *milijonas* 'million' is declined like a regular first declension noun of the second class.

24.4,1 Those numbers the last digit of which is zero, i.e. 10, 20, 30, etc.; 100, 200, 300, etc.; 1,000, 2,000, 3,000, etc.; 1,000,000, etc.; 1,000,000,000, etc. and those ending in -lika (11-19) require that the noun quantified be in the genitive plural. These forms are treated as nouns and are known as nominal numbers: Examples:

* *dešimtis*, etc. is rather rarely used; instead, use the indeclinable form — *dėšimt*, etc.

- 1) *dēšimt stalų* — ten tables
- 2) *šimtas dienų* — one hundred days
- 3) *Jiė turi vienuolika vaikų.* — They have eleven children.
- 4) *Milijonui knygų reikia didelės bibliotėkos.* — For a million books a big library is necessary.
- 5) *Milijardą sudaro tūkstantis milijonų.* — In a billion there are a thousand millions. (Lit.: A thousand million makes a billion)

Note that in example (3) *vienuolika* is in the accusative case —because it is the direct object of the verb *turi*; *vaikų* is in the genitive plural because it is governed in turn by *vienuolika*. In example (4) *milijonui* is in the dative singular with the meaning 'for a million', but the word *knygų* is in the genitive plural since it is governed by *milijonui*.

24.4.2 If the numeral is not one of those mentioned in 24.4.1 then the entire number will agree in case and gender with the word modified. Examples:

- 1) *Mėtai turi tris šimtus šėšiasdešimt penkiąs arba šešiąs dienas.* — A year has three hundred sixty-five or six days.
- 2) *Visuose tuose penkiuose tūkstančiuose dviejuose šimtuose trisdešimt šešiuose miestuose gyvėna daugiau negu dėšimt tūkstančių gyvėntojų.* — In all those five thousand two hundred thirty six cities live more than ten thousand inhabitants.
- 3) *Tō maisto keturiems tūkstančiams trims šimtams šėšiasdešimt dviem vaikams neužtėks.* — That food will not be sufficient for the four thousand three hundred and sixty-two children.

24.5 Those numerals which are reserved for use with nouns which have a plural form but a singular meaning are as follows: (the masculine nom. plur. is listed first, then the feminine nom. plur.)

1. vieneri	(3 ^a)	vienerios
2. dveji	(3 ^a)	dvėjos
3. treji	(3 ^a)	trėjos
4. ketveri	(3 ^a)	kėtverios
5. penkeri	(4)	peñkerios
6. šešeri	(4)	šėšėrios
7. septyneri	(3 ^b)	septýnerios
8. aštuoneri	(3 ^b)	aštúonerios
9. devyneri	(3 ^b)	devýnerios

N.B. (There are no special forms for 10-20, 30, 40, etc.; 100, etc.)

- But: 21. dvidešimt vieneri, vienerios
 22. dvidešimt dveji, dvėjos, etc.
 31. trisdešimt vieneri, vienerios
 32. trisdešimt dveji, dvėjos, etc., etc.

	Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
N.	vieneri (3 ^a)	vienerios	dveji (4)	dvėjos
G.	vienerių	——	dvejų	——
D.	vieneriems	vienerioms	dvejims	dvejoms
A.	vienerius	vienerias	dvejus	dvejàs
I.	vieneriais	vieneriomis	dvejaĩs	dvejomis
L.	vieneriuosė	vieneriosė	dvejuosė	dvejosė

All the rest of these numerals are declined like *vieneri* except that in those of accent class 3^b the root is stressed with the circumflex instead of the acute. Examples of the use:

- 1) *Aš turiu tik vienerius mārškinius.* — I have only one shirt.
- 2) *Jaũ penkeri mėtai, kai jis mirė.* — It is already five years since he died.
- 3) *Jis pirko dvejas žirkles.* — He bought two pairs of scissors.

24.6 The collective numbers (all belonging to accent class one and declined like regular first declension nouns) are as follows:

2. dvėjetas	6. šėšetas
3. trėjetas	7. septýnetas
4. kėtvertas	8. aštuonetas
5. peñketas	9. devýnetas

These show that the objects in consideration are to be taken as a group. Examples:

- 1) *Jis važiuoja trėjetu arklių.* — He is driving (a team of) three horses.
- 2) *Jis turi šėšetą vištų.* — He has (a flock of) six hens.

Note that the noun quantified by these collective numbers is always in the genitive plural.

24.7 The fractions are as follows:

pùsé	half
trēčdalis	one third
ketviřtis, ketvirtādalīs	one fourth
penktādalīs	one fifth
šēštādalīs	one sixth
septintādalīs	one seventh
aštuntādalīs	one eighth
devintādalīs	one ninth
dešimtādalīs	one tenth

N.B. All these words (one third—one tenth) are masculine nouns, declined like *peīlis*.

In mathematical terminology we find such forms as *vienā antrōji* 'one-half', *vienā trečīoji* 'one-third', *dvi penktosios* 'two-fifths', etc. The numerator is the cardinal number and the denominator is the feminine form of the ordinal number (originally to agree with *dalīs* 'part', although the word *dalīs* does not appear in any fraction). The cases are determined according to the syntactic rules of 24.4.1 and 24.4.2. For forms such as *antrōji*, etc., see Lessons 28 and 29. Examples:

- 1) iš vienōs trečiōsios — from one-third
- 2) su dviēm penktōsiomis — with two-fifths
- 3) šešiōlikoje dvidešimt penktūjū — in sixteen twenty-fifths
- 4) Duok jam pusę dolerio. — Give him half a dollar.
- 5) Tai atsitiko prieš ketvirtį valandōs. — That happened a quarter of an hour ago.

In example (1) the entire expression is in the feminine genitive singular because it is the object of the preposition *iš* 'from' which requires the genitive case, cf. Lesson 37. In example (2) both *dviēm* and *penktōsiomis* are in the instrumental case as the object of the preposition *su* 'with'. In example (3) the word *šešiōlikoje* is in the locative case, *dvidešimt* is indeclinable, but *penktūjū* is in the genitive plural since it is quantified by *šešiōlikoje* (one of the numbers which requires the quantified noun and, of course, the modifying adjective, be in the genitive plural). In examples (4) and (5) the genitive case is used with the words *pusē* 'half' and *ketvirtis* 'a quarter'.

24.7,1 A group of whole numbers plus the fraction one-half which are found only in the genitive case are listed below, masculine first, feminine second and plural last:

- 1½ pusañtro, pusantrōs, pusantrū
- 2½ pustrēčio, pustrečiōs, pustrečiū
- 3½ pusketviřto, pusketvirtōs, pusketvirtū
- 4½ puspeñkto, puspenktōs, puspenktū
- 5½ pusšēšto, pusšēštōs, pusšēštū
- 6½ pusseptiñto, pusseptintōs, pusseptintū
- 7½ pusařtuñto, pusařtuntōs, pusařtuntū
- 8½ pusdeviñto, pusdevintōs, pusdevintū, etc.

Examples:

- 1) *Māno draūgas mán dāvē pusañtro dōlerio.* — My friend gave me a dollar and a half.
- 2) *Jis teñ gyvėno pustrēčiū mėty.* — He lived there two and a half years.
- 3) *Ař būsiu čia pusantrōs dienōs.* — I will be here a day and a half.

Note that the genitive case of the noun is used with the fractions listed in this paragraph.

The concept 1½ etc. may be rendered also by Lith.:

- a) *vienas iř pusė* — lit. 'one and one half'
- b) *vienas su pusė* — lit. 'one with a half'
- 2½:
- a) *dù (dvi) iř pusė* — lit. 'two and a half'
- b) *dù (dvi) su pusė* — lit. 'two with a half', etc.

24.8 Expressing One's Age.

In expressing age the name of the individual is put in the dative case and the age is put in the nominative case. Examples:

- 1) *Mán yřa penkiólika mėty.* — I am fifteen years old. (Lit.: To me are fifteen years)
- 2) *Pėrnai mán buvo keturiólika mėty.* — Last year I was fourteen years old.
- 3) *Uř trejų mėty mán bus ařtuoniólika mėty.* — In three years I will be 18 years old.

- 4) *Màno bróliui jaũ peñkiasdešimt vieneri mėtai.** — My brother is already 51 years old.
- 5) *Profėsoriui Jėnui Vėliui jaũ peñkiasdešimt aštuoneri mėtai.** — Professor Jonas Valys is already 58 years old.

NB. There is another way of expressing age: with the nominative case of the person, with the genitive of the age:

- 1) *Aš esũ penkiólikos mėtũ (ámžiaus).* — Lit.: I am of fifteen years (of age).
- 2) *Pėrnai aš buvau keturiólikos mėtũ.*
- 3) *Už trejų mėtũ aš búsiu aštuoniólikos mėtũ.*
- 4) *Màno brólis jaũ peñkiasdešimt vieneriũ mėtũ.*
- 5) *Profėsorius Jėnas Valỹs jaũ peñkiasdešimt aštuoneriũ mėtũ.*

The first way is used more frequently, however the second way can also be used.

24.9 Addition, Subtraction, Multiplication, Division.

(*sudėtis, atimtis, daugýba, dalýba*)

In everyday use

In mathematics, statistics, etc.

2+2=4 Dũ iĩ dũ yrà keturi

Dũ plius dũ yrà keturi

5+7=12 Penkì iĩ septyni yrà
dvýlika

Penkì plius septyni yrà dvýlika

7-3=4 Septyni bè trijų yrà
keturi

Septyni minus trỹs yrà keturi

18-9=9 Aštuoniólíka bè de-
vyniũ yrà devyni.

Aštuoniólíka minus devyni yrà
devyni

9×3=27 Devyni padáuginti iš trijų yrà dvidešimt septyni

5×7=35 Penkì padáuginti iš septyniũ yrà trisdešimt penkì

33:3=11 Trisdešimt trỹs padalinti iš trijų yrà vienuólíka

35:7=5 Trisdešimt penkì padalinti iš septyniũ yrà penkì

24.10 Writing Differences.

a) In Lithuanian numbers are written as in other countries of continental Europe: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, etc.

* *mėtai* is used with the meaning year, (years) only in plural. Thus special numerals must be used with it. Cf. 23.4 and 24.5.

NB. Lithuanians living in the English-speaking countries tend to use the local system: 1, 7, etc.

b) Wherever we use a comma, Lithuanians use a period and vice-versa:

English	Lithuanian
1.5	1,5 — 1½
15.75	15,75 — 15 ⁷⁵ / ₁₀₀
5,000,000	5.000.000 — 5 million
	or:
	5 000 000, etc.

NB. However, in Lithuanian newspapers and books published in the U.S.A., England, and the other English-speaking countries, the local (i.e. the English) way is used.

24.11 The Use of the Locative Case.

a) The locative case is used primarily to indicate location, and answers the question *kuŗ, kamė* 'where'. Examples:

Jis gyvėna dideliamė miestė. — He lives in a large city.

Lietuvà yrà Euròpoje. — Lithuania is in Europe.

b) It is also used in certain expressions of time:

vakarė — in the evening*

senovėje — in ancient times

darbųmety(je) — during harvest (time); during busy season

vidūdieny(je) — in the middle of the day; at noon

viduŗnakty(je) — at midnight

viduŗvasary(je) — in the middle of the summer

pavakarỹ(je) — in the early evening; toward evening

dabartyjė — in the present (time)

praeityjė — in the past

ateityjė — in the future

jaunỹstėje — in (one's) youth

senātvėje — in old age

sausio mėnesyje — in (the month of) January

or: *sausyje* — in January

For the usage with *rytaĩs, vakaraĩs* (instrumental plural) 'in the mornings, in the evenings', see 23.3,3 and Lesson 32.

* But accusative of definite time: *šį vakarą* 'this evening, tonight'; *aną vakarą* 'that evening', etc. Also *vāsarą, pavāsarį* 'in the summer, in the spring', etc. Cf. 22.3b and Lesson 32.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kuō važiāvo Pētras iš Gediminas į Vilnių? 2. Kiek buvo skyrėlių (kupė) kiekvienamė vagonė? 3. Kiek buvo keleivių tamė traukinio skyrėlyje, kuriamė sėdėjo Pētras iš Gediminas? 4. Kiek keleivių įlipo į traukinį Petrošiūnuose? 5. Kuř gyvėna Gediminas? 6. Kuř gyvėna Pētras? 7. Ar jūs esate būvęs Vilniuje? 8. Kàs yrà būvęs Lietuvojė? 9. Kuř yrà Lietuvà? 10. Kuř yrà Vilnius?

B. *Combine:* a) From one to 101 with: gražūs nāmas, jaunà studentė, sēnas profėsorius, gerà knyga.

b) *He is one year old:* Two ways: Jām vieneri mėtai
Jis yrà vienerių mėtų (ámžiaus)

From one (vieneri) to 100 (šimtas).

C. *Read aloud and write out in full:* 11, 13, 27, 35, 67, 131, 476, 800, 1116, 1222, 1492, 1776, 1914, 1918, 1964, 1984;
 $3\frac{1}{2}$ (trys iš pusė; or pusketvirto, or trys su pusė);
 $4\frac{3}{4}$, $7\frac{2}{5}$, $8\frac{3}{8}$, $10\frac{5}{7}$, $11\frac{2}{3}$.

D. *Use the locative case.* 1. Mēs gyvėname (in a large city). 2. At the University of Vilnius) studijuoja daug studentų. 3. (In Lithuania) yrà daug pilių griuvėsių. 4. Māno dėdė gyvėna (in Chicago). 5. (In a new house) malonų gyventi. 6. (In America) yrà daug didelių miestų. 7. (In the big cities) yrà daug mūrinių namų. 8. (In our school) mēs mokomės anglų kalbės. 9. (In America) gyvėna apie* vienas milijonas lietuvių.

E. *Translate into Lithuanian:* 1. My father is fifty five years old. 2. I have three sisters and five brothers. 3. In three years, my brother will be eighteen years old. 4. His grandfather was seventy years old three years ago (prieš trejus metus). 5. I live fifteen kilometers (or: miles) from (nuo with gen.) Vilnius. 6. Two hundred twenty five students study the Lithuanian language at our university. 7. Five hundred seventy three students study English (the English language) at the University of Vilnius. 8. Thirteen and five is eighteen. 9. Twenty minus eleven is nine. 10. Fifty divided by five is ten.

* apie here means 'approximately'.

CONVERSATION

DRABUŽIŲ KRAUTUVĖJE

- Pētras:* 1. Aš norėčiau nusipirkti dvi vasarinės eilutės: vieną pilką ir vieną rudą. Kiek kainuoja ši rudą eilutė?
- Pardavėjas:* 2. Ši eilutė kainuoja trisdešimt devynis dolerius ir devyniasdešimt aštuonis centus.
- Pētras:* 3. Kitaip sakanč, keturiasdešimt dolerių... O kiek kainuoja ši pilką eilutė su baltais taškėliais? O štai čia yra kaina: keturiasdešimt devyni doleriai ir devyniasdešimt aštuoni centai.
- Pardavėjas:* 4. Dėl neužmirškite pridėti miesto mokesčio: trys procentai...
- Pētras:* 5. Gera. Aš paėmsiu abi šias eilutes. Kiek tai bus viso laibo?
- Pardavėjas:* 6. Tuojaū... Keturiasdešimt devyni ir devyniasdešimt aštuoni plius pusančtro dolerio miesto mokesčio yra penkiasdešimt vienas doleris ir keturiasdešimt aštuoni centai. O čia trisdešimt devyni ir devyniasdešimt aštuoni plius doleris dvidešimt yra keturiasdešimt vienas ir aštuoniolika. Viso: devyniasdešimt du doleriai ir šešiasdešimt šeši centai.
- Pētras:* 7. Gera. Aš duosiu jums čekį...
- Pardavėjas:* 8. Labai atsiprašau, bė mės čekių nepriimame. Visos kainos — grynais pinigais.
- Pētras:* 9. Jūs čekių nepriimate? Aš turiu tik dvidešimt penkis dolerius kišėnėje... Tai pė mąža. Aš eisiu teė, kuė priima čekius. Ačiū.
- Pardavėjas:* 10. Prašau, prašau. Mātote, mės pardūodame tik už grėnus pinigus.

IN A CLOTHES STORE

- Pētras:* 1. I would like to buy two summer suits for myself: one gray one and one brown. How much is this brown suit?
- Clerk:* 2. This suit costs \$39.98.
- Pētras:* 3. In other words, forty dollars... And how much is this gray suit with (little) white dots. Oh, here is the price: \$49.98.

- Clerk:* 4. Do not forget to add the city tax: three percent.
Petras: 5. All right. I will take both these suits. How much will that be all together?
Clerk: 6. Right away . . . 49.98 plus one dollar and fifty cents tax makes 51.48. And here — 39.98 plus one dollar and twenty makes 41.18. All told: 92.66.
Petras: 7. All right. I will give you a check . . .
Clerk: 8. I am very sorry, but we do not accept checks. All prices—cash . . .
Petras: 9. You do not accept checks? I have only 25 dollars in my pocket . . . That is not enough. I will go somewhere where they accept checks. Thanks.
Clerk: 10. You are welcome, I am sure. You see, we sell only for cash.

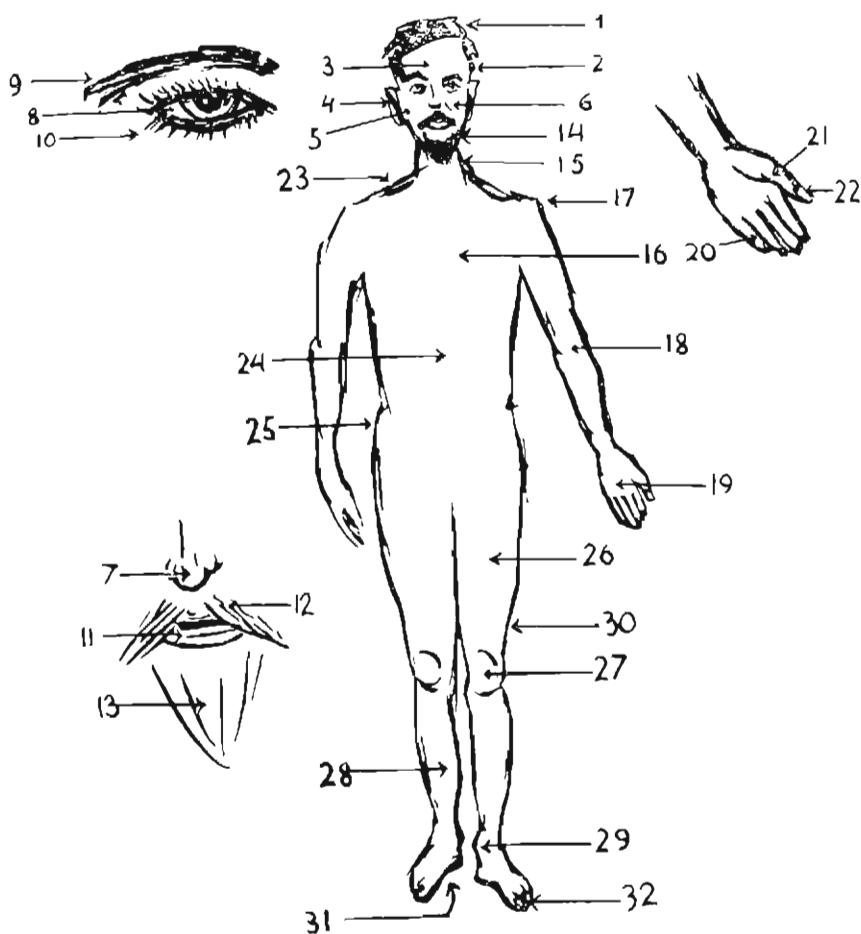
NOTES:

1. *nusipiŗkti* — reflexive: 'to buy for oneself'.
3. *kitaŗp sŗkant* — lit.: 'saying it differetntly'.
5. *abi* — 'both' (feminine).
6. *viso* — genitive of *visas* 'all, total, whole'.
7. *viso lŗbo* — Render into English 'altogether, all-told'.
8. *grynŗis pinŗŗis* — Instrumental plural of *grŗnas pinŗgas* 'pure money, cash'. Instr. is used because it actually depends on the verb *mokŗti* 'to pay' which requires the Instr.: *Mokŗti grynŗis pinŗŗis* 'to pay cash'.

Dvidešimt penktoji pamoka

Lesson 25

A. THE HUMAN BODY — ŽMOGAUS KŪNAS

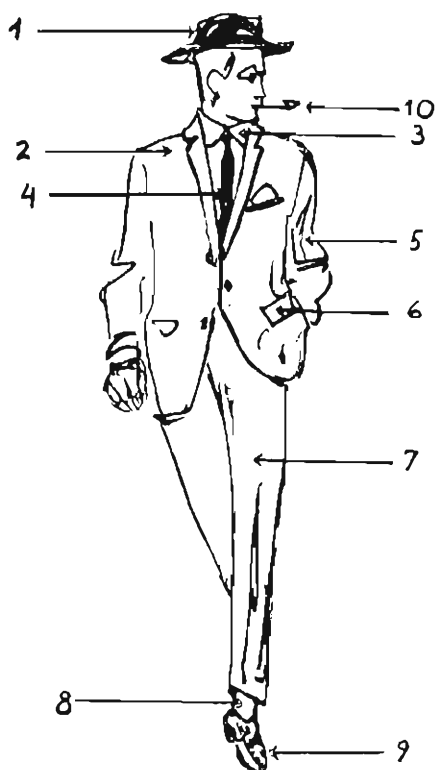

English	Lithuanian	Pattern Sentences
1. hair(s)	plaukas, plaukai — Jūs plaukai yra labai gražūs.	
2. head	galvą — Jis turi gerą galvą.	
3. forehead	kaktą — Jis kaktojė yra daug raukšlių.	
4. ear	ausis (-iės, fem.) — Jis ausys yra labai didelės. (gen. pl. ausių)	
5. face	veidas — Aš nematau jo veido.	
6. cheek	skruostas — Jis skruostai paraudo nuo šalčio.	
7. nose	nosis (-ies, fem.) — Jis nušalo nosį. (gen. pl. nosių)	
8. eye	akis (-iės, fem.) — Ji viena akimi nemato. (gen. pl. akių)	
9. eyebrow	antakis (-io) — Jis žmona išsipešiojo antakius.	
10. eyelashes	blakstienos — Jám nuo miego net blakstienos	
11. mouth	burną — Ji turi gražią burną. [sulipo.	
12. moustache	ūšai (pl.) — Senėlis rašė savo žilus ūšus.	
13. beard	barzdą — Jis glóstė savo barzdą.	
14. chin	smakras — Barzdą auga ant smakro.	
15. neck	kąklas — Ji negraži: jos kąklas per ilgas.	
16. chest	krūtinė — Ji glaudė vaiką prieš krūtinės.	
17. shoulder	petys (-iės, masc. 1st decl. — Jis dešinysis petys (gen. pl. pečių)* [yra aukštesnis.	
18. arm	ranką — Jis labai ilgus rankos.	
19. hand	ranką (plėštaka) — Aš rankoje laiku pieštuką.	
20. finger	pirštą — Jis man pirštą parodė, kur eiti.	
21. thumb	nykštys** — Jám reikėjo nuplėsti nykštį.	
22. nail	nągas — Jis naga labai ilgi ir raudonai nudažyti.	
23. back	nugarą — Jis nęša didelį maišą ant nugaros.	
24. belly	pilvas — Jis toks didelis pilvas, kad jis vos gali	
25. hip	klūbas — Jis klūbai atsikisę. [eiti.	
26. thigh	šlaunis (-iės, fem.) — Mano brolis susižeidė šlaunį. (gen. pl. šlaunų) [nį.	
27. knee	kėlis (-io) — Iš baimės man net keliai drebo.	
28. shin	blauzdą — Vanduo jam siekė ligi pūsės blauzdų.	
29. ankle	kulkšnį (kulnėlis) — Vaikas apsidaužė kulkšnį	
30. leg	kója — Jónas nusilaužė kóją. [(kulnelius).	
31. foot	pėdą — Aš susižeidžiau pėdą.	
32. toe	(kójos) pirštą — Naujas bėtas man (kójos) pirštą [tų spaudžia.	

* *petys* is a noun of the 1st declension, i.e. it is declined like *gaidys* 'rooster', except for the genitive singular which is *peties* (3rd decl.).

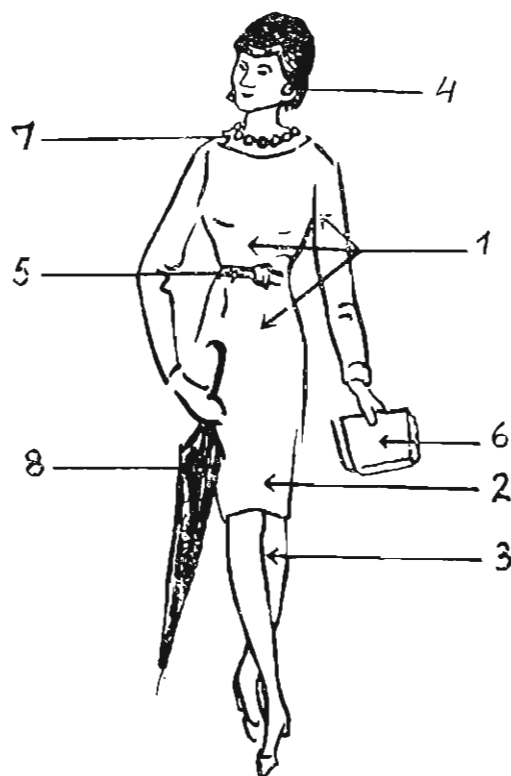
** Other fingers in consecutive order: *smallžius, didžiulis, bevaždis, mažėlis*.

B. MEN'S CLOTHES — VYRISKI DRABUŽIAI

1. hat	skrybelė — Aš noriu pirkti naują skrybėlę.
2. jacket	švařkas — Tai jŏ naujas švařkas.
3. shirt	marškiniai (pl. only) — Jŏ marškiniai švārūs.
4. tie	kaklāraištis (-čio) — Mān nepatiņka šis raudŏnas
[kaklāraištis.
5. sleeve	rankŏvė — Jŏ švařko rankŏvės yřà per ilgŏs.
6. pocket	kišėnė — Aš turiũ tik vieną dŏlerį kišėnėje.
7. trousers	kėlnės (pl. only) — Jŏ kėlnės per trumŏs.
8. sock	kŏjinė — Jis mėgsta baltas kŏjines.
9. shoe	bātas — Rytŏj àš pirksiu naujũs batus.
10. pipe	pýpkė — Jis rūko pýpkę.

C. WOMEN'S CLOTHES — MOTERIŠKI DRABUŽIAI

1. dress	suknėlė — Jì kasdiėn peřka naųjį suknėlę.
2. skirt	sijėnas — Kiek kainuoja šis rėdas sijėnas?
3. stocking	kėjinė — Nupiřk mán dvì poràs kėjinių.
4. earring	aųskaras — Jis žmėnai nupiřko gintariniųs aųs-
[karus.
5. belt	diřžas — Vėkar aų pamečiau žaliėds suknėlės diřžą.
6. handbag	rankinėkas — Mán reikia naųjo rankinėko.
7. necklace	karėliai — Jì turi puikiųs gintariniųs karėliųs.
8. umbrella	skėtis — Mán reikia skėčio, nės laukė lųja.
9. wallet(purse)	piniginė — Nusipiřkau naųjį pinigėnę.

NB. Some of these items are the same for men and women: hat, belt, umbrella, just like in English. Also note that in Lithuanian for both 'sock' and 'stocking' kėjinė is used. If one wants to be specific, one can always add vųriřkas, -a 'man's, masculine' or mėteriřkas, -a 'woman's, feminine' — vųriřkos kėjinės 'socks', mėteriřkos kėjinės 'stockings', etc.

D. ŽYNĖ IR MERGAITĖ

Viduryje miško áugo sėnas ážuolas. Põ tuõ ážuolu bũvo di-delis akmuõ. Añt tõ akmeñs dažnaĩ ilsėdavos žynė,¹ kuri gylvėno tamė miškė.

Kařtą žynė sėdėjo añt akmeñs põ ážuolu iř památė mergáitė, kuri riñko² žolės.

— Priėĩk priė manęs, mergáite, — tārė³ žynė. Mergáite priėjo.

— Kám renki⁴ tás žolės? — pakláusė žynė.

— Iš šitų žolių aš vĩrsiu māmai váistų.⁵ Māno māmą jaũ se-niaĩ seřga.

— Kókia ligà seřga tàvo māmą? — vėl pakláusė žynė.

— Aš nežinaũ, — atsākė mergáitė.

— Bėt aš žinaũ, — tārė žynė. Aš taĩp pát galiũ táu duoti váistų, kuriė pagýdys tàvo māmą. Bėt už taĩ tũ mán turėsi pada-rýti tris dárbus.

— Aš vĩaką padarýsiu, — sušũko mergáitė.

— Tũ turėsi mán atiduoti sàvo báltą karvėlį, kurį tũ labai mýli. Paskuĩ atiduosi mán sàvo kárvę, kuri táu kasdiėn duoda píeno. O kaĩ tàvo māmą pasveĩks, tũ turėsi ateĩti pàs manė iř čia turėsi vienerius metũs dirbti...

— Aš vĩaką padarýsiu, — atsākė mergáitė. — Aš iř dvejųs metũs galėsiu táu dirbti, tik pagýdyk māno māmą.

— Mataũ, kàd tũ esi gerà mergáitė iř labai mýli sàvo māmą. Aš tik norėjau tavė išbandýti. Štaĩ táu trys raudónos kruopėlės.⁶ Kàs rýtas⁷ māmą teguĩ suválgo⁸ viėną kruopėlę. Jĩ tuojaũ pasveĩks. Dabař skubėk namõ iř gýdyk sàvo māmą.

Praėjo kėturios díenos. Ligónė pasveĩko. Mergáitė nuėjo pa-dėkóti žýnei už váistus. Bėt žynės nesuràdo.

NOTES:

1. žynė — a fairy, a (good) sorceress.
2. & 4. riñko, renki — see under rĩĩkti 'to gather' in the Lithuanian-English Vocabulary.
3. tārė — said.
5. váistų — partitive gen. pl. of váistai (sg. váistas) 'medicine'. (Váistai is usually used only in plural.)
6. kruopėlė — 'little flake, little pill'.
7. kàs rýtas — this is a nominative of time, used here instead of accus., (of definite time) kiekviėną rýtą 'every morning'.
8. teguĩ suválgo — 'let her eat'.

E. ŠIMTAS VILKŲ

Vieną kartą vaikas parėjo iš miško ir sako tėvui:

— Žinaī, tėvėli, miškė mačiau šimtą vilkų.

— Negāli būti, — atsakė tėvas. — Čia tišk daug vilkų nerà.

— Nà, taī vis dēltō¹ buvo apie penkiasdešimt.

— Negāli būti.

— Trisdešimt taī jau² tikrai buvo.

— Negāli būti.

— Dēšimt taī jau tikrai buvo.

— Negāli būti.

— Nà, taī kàs teñ lāpuose čėžėjo?

NOTES:

1. vis dēltō — 'nevertheless, in spite of that'.

2. taī jau — (here) 'at least'.

F. COMBINATION PRACTICE

Combine to make sentences:

I.

1. I am	a. 15 years old
2. Two years ago I was	b. 20 years old
3. His son is	c. 18 years old
4. My sister is	d. 23 years old
5. My daughter will be	e. 35 years old

Use either: *Màn penkeri mētai*

or: *Aš esu penkerių metų* 'I am 5 years old' (See Lesson 24.)

II.

1. I am writing a letter	a. to him
2. I will write a letter	b. to her
3. His sister writes a letter	c. to my brother
	d. to my mother
	e. to them

III.

1. Every day	a. I work in the city
2. Every week	b. I read a book
3. Every month	c. He goes to New York
4. Every year	
5. Every winter	
6. Every summer	

IV.

1. He wanted to be	a. a student
2. I wanted to be	b. a teacher
	c. the president
	d. a professor
	e. a farmer

V.

1. My brother wants to live	a. in a new house
2. I don't want to live	b. in new houses
3. I will live	c. in large new houses
	d. in the village
	e. in large cities

G. VARIATION PRACTICE

- a) *Màno brólis yrà penkiólikos mētų.*
b) *Màno bróliui yrà penkiólika mētų.*
1. My brother is 15 years old.
 2. My sister is 5 years old.
 3. My father is 51 years old.
 4. My grandmother is 74 years old.
 5. Tomorrow, she will be 16 years old.
 6. Yesterday, he was 29 years old.
 7. This university is 200 years old.
 8. Our university is only 150 years old.
 9. This castle is 800 years old.
 10. Vilnius is 1000 years old.

Vilniaus bokštai

The Spires of Vilnius

Dvidešimt šeštoji pamoka

Lesson 26

VILNIUJE

Tik ką atvėkę į Vilnių, abū pusbroliai tuojaū skūbinosi išlipti iš traukinio. Priė stovinčio traukinio jiė pamātė daūg lāukiančių žmonių. Tai būvo Gedimino šeima, pažįstami ir draugai, kuriė būvo atėję sutikti sāvo giminaičio iš Amėrikos. Pasisvėikinę ir susipažinę sū visaīs lāukiančiais giminėmis ir pažįstamais, Gediminas ir Pėtras sudėjo sāvo lagaminūs į automobilį ir važiāvo į Gedimino namūs.

Važiūdami jiė kalbėjosi sū Gedimino mótina, kuri taip pāt niekuomėt nebūvo māčiusi Pėtro. Ji stebėjosi, kād Pėtras, nōrs ir gīmęs Amėrikoje ir niekuomėt nebūvęs Lietuvojė, taip geraī kalba lietūviškai. Važiūdami prō Gedimino kālā, jiė mātė sēną Vilniaus kātedrą, taip pāt Gedimino piliės bókštą.

Pavālgę pietūs, abū pusbroliai tuojaū išėjo pasivāikščioti miēsto gātvėmis. Jiė pirmiausia įlipo į Gedimino kālā, iš kuī būvo gālīma matyti bevėik visā sēną miēstą. Stovėdami Gedimino bókšto viršujė, jiė mātė pō jų kójomis gūlintį Vilnių. Senāmiesčio gātvės atródė labaī siaūros, iš susiglaūdusių namų visuī kýšojo senų bažnyčių bókštai.

Jiems taip bežiūrint ir besikalbant, atėjo vākaras. Jiė sugrįžo namō ir, susėdę Gedimino namų sodėlyje, ilgaī kalbėjosi apiē sēnūs Vilniaus pāstatus ir apiē tai, ką jiė darīs rytój. Pėtras turėjo Gedimino tėvāms papāsakoti apiē sāvo tėvus, pasilikusius Čikāgoje, apiē Čikāgą, apiē Amėriką, apiē sāvo ateitiēs planūs...

VOCABULARY

atvỹkti (atvykstù, atvỹksta, atvỹko, atvỹks) — to arrive
tuojaũ — right away
skũbintis (skũbinuosi, skũbinasi, skũbinosi, skũbinsis) — to hurry
išlipi (išlipu, išlipa, išlipo, išlips) — to get off, to climb out
stovėti (stóviu, stóvi, stovėjo, stovės) — to stand
pažįstamas, -a (1) — acquaintance
sutikti (sutinkũ, sutiĩka, sutiko, sutiks) — (here) to meet
pasisvėikinti (pasisvėikinu, pasisvėikina, pasisvėikino, pasisvėikins) — to greet
sudėti (sũdedu, sũdeda, sudėjo, sudės) — to put in, to load in
katedra (1) — cathedral
bókštas (1) — tower
paválgyti (paválgau, paválgó, paválgė, paválgys) — to eat (perfective)
pirmiáusia — first of all; in the first place

bevéik — almost
viršũs (4) — the top
senāmiestis -čio (1) — old city; the old part of the city
susiglaũsti* (susiglaudžiũ, susiglaudžia, susiglaudė, susiglaũs) — to press together; to be very close to another
visuĩ — everywhere
kỹšoti (kỹšoja, kýšojó, kýšos) — to stick out
susėsti (susėdu, susėda, susėdo, susės) — to sit down, to sit together
sodėlis -io (2) — dim. of **sódas** 'orchard'; (here) garden, back yard
papāsakoti (papāsakojũ, papāsakoja, papāsakojó, papāsakos) — to tell, to narrate
pasilikti (pasiliekiũ, pasilieka, pasilikó, pasiliks) — to remain, to stay (behind)
sugrĩžti (sugrĩžtũ, sugrĩžta, sugrĩžó, sugrĩš) — to return

GRAMMAR

26.1 The Participles.

Participles in Lithuanian are similar to participles in English and other languages. They are a variety of adjectives derived from verbs. In Lithuanian they are inflected (declined) just like adjectives and they can denote, like adjectives, the characteristic of an object. But, since they are formed from verbs, they also have verbal characteristics, i.e. they can denote action and are inflected for tense and can be active and passive. In general, participles and special gerunds can be used in the following four cases: (1) as modifiers [adjectival use], (2) in compound tenses, (3) in separate participial phrases and (4) in indirect discourse in place of a verb.

The passive participles will be discussed in Lesson 33.

First we shall discuss the formation and then the meaning. Discussion of compound tenses is omitted from this lesson, except for the reflexives cf. 26.9,1.

* Several of the verbs in this lesson are irregular. The student should be able to spot these now and look them up in the Lith.-English Vocabulary.

26.2 The Present Active Participle

The present active participle is formed by replacing the 3rd person endings *-a*, *-i*, *-o* with the (masculine nominative singular) endings *-qs*, *-īs*, *-qs* or the (feminine nominative singular) endings *-anti*, *-inti*, *-anti*. Thus *nēša* 'he carries' furnishes *nēš-qs*, *nēš-anti* 'carrying'; *dirba* 'he works' furnishes *dirb-qs*, *dirb-anti* 'working'; *stóvi* 'he stands' furnishes *stov-īs*, *stov-inti* 'standing'; *rāšo* 'he writes' furnishes *raš-qs*, *raš-anti* 'writing'. For the plural endings, see 26.2,1.

26.2,1 An example of the declension of the present active participle (*dirbti* 'to work'):

Singular

	Masculine	Feminine
N.	<i>dirbās</i> (or <i>dirbantis</i>)	<i>dirbanti</i>
G.	<i>dirbančio</i>	<i>dirbančios</i>
D.	<i>dirbančiam</i>	<i>dirbančiai</i>
A.	<i>dirbanti</i>	<i>dirbančią</i>
I.	<i>dirbančiu</i>	<i>dirbančia</i>
L.	<i>dirbančiame</i>	<i>dirbančioje</i>

Plural

	Masculine	Feminine
N.	<i>dirbā</i> (or <i>dirbantys</i>)	<i>dirbančios</i>
G.	<i>dirbančių</i>	<i>dirbančių</i>
D.	<i>dirbantiems</i>	<i>dirbančioms</i>
A.	<i>dirbančius</i>	<i>dirbančias</i>
I.	<i>dirbančiais</i>	<i>dirbančiomis</i>
L.	<i>dirbančiuose</i>	<i>dirbančiose</i>

The forms in parentheses are used only when the participle is used in its simple adjectival function: *dirbantis žmogus* 'working man', *dirbantys žmonės* 'working people', etc.

26.2,2 The present active participle may be used with a simple adjectival function. Examples:

- 1) *bėgantis (bėgās) vanduo* — running water
- 2) *skambantis (skambās) varpas* — ringing bell

26.2,3 The present active participle may be used in separate participial phrases. Examples:

- 1) *Profèsorius, skaitāš knīgu, tuojaū eīs ī bibliotēkā.* — The professor reading the book will go to the library immediately.
- 2) *Aš mačīaū žmōgu, nēšantī didelī maīšq būlviu.* — I saw a man carrying a big sack of potatoes.

Note that in example 1 the word *knīgu* 'book' is in the accusative case because it is the direct object of the participle *skaitāš*. Likewise in example 2 *maīšq* 'sack' is in the accusative case as the direct object of *nēšantī*. The case, number and gender of the participle are determined by the case of the word modified. In the first sentence the word modified (*profèsorius*) by the participle is nominative singular masculine, but in the second sentence the word modified (*žmōgu*) is accusative singular masculine.

26.3 The Past Active Participle

The past active participle is formed by replacing the 3rd person simple preterit endings *-o* and *-ē* with the (masculine nominative singular) *-ęs* and the (feminine nominative singular) ending *-usi* (*-iusi* for all 3rd conjugation verbs). Thus, *dirbo* 'he worked' furnishes *dirbęs, dirbusi* '(the one who has) worked'; *stovėjo* 'he stood' furnishes *stovėjęs, stovėjusi* '(the one who has) stood'; *rāšė* 'he wrote' furnishes *rāšęs, rāšiusi* '(the one who has) written'. For the plural endings, see 26.3,1.

26.3,1 An example of the declension of the past active participle (*dirbti* 'to work'):

Singular		
	Masculine	Feminine
N.	<i>dirbęs</i>	<i>dirbusi</i>
G.	<i>dirbusio</i>	<i>dirbusios</i>
D.	<i>dirbusiam</i>	<i>dirbusiai</i>
A.	<i>dirbusį</i>	<i>dirbusią</i>
I.	<i>dirbusiu</i>	<i>dirbusia</i>
L.	<i>dirbusiame</i>	<i>dirbusioje</i>

Plural

	Masculine	Feminine
N.	dirbē	dirbusios
G.	dirbusių	dirbusių
D.	dirbusiems	dirbusioms
A.	dirbusius	dirbusias
I.	dirbusiais	dirbusiomis
L.	dirbusiuose	dirbusiose

26.3,2 The past active participle may be used with simple adjectival function. Example:

Mirusio žmogaūs kūnas negali keltis. — 'The body of a dead (literally: having died) man cannot arise.' This could have been expressed with a relative pronoun and a subordinate clause as follows: *Kūnas žmogaūs, kuris mirė, negali keltis.* 'The body of a man who died cannot arise'.

26.3,3 The past active participle may be used in separate participial phrases. Examples:

- 1) *Aš mačiau žmogų, atnešusį* (i.e. *kuris atnešė*) *jám tą naują knygą.* — I saw the man who brought him that new book.
- 2) *Kaimynas atėjo su draugu, jau seniai skačiusiu tą knygą.* — The neighbor arrived with a friend who had already read that book a long time ago.

26.3.4 The Frequentative Past Active Participle.

The frequentative past active participle is formed by removing the third person ending and adding the same endings as those used for the past active participle (see the preceding paragraph), e.g. *dirbdavo* '(he) used to work' gives us the stem *dirbdav-* to which the (masculine nominative singular) ending *-ęs*, (feminine nominative singular) ending *-usi* can be added. Thus we find *dirbdavęs*, *dirbdavusi* etc. It is declined like the past active participle. It can be used in the same ways as the past active participle. An example of its use in place of a subordinate clause is given below:

Aš pažįstu žmogų, dirbdavusį (i.e. *kuris dirbdavo*) *stovykloje vasarą.* — I know a man who used to work in a camp during the summer.

26.3.5 The Future Active Participle

The future active participle is formed by adding the same endings as those used for the present active participle to the future stem (2nd person singular) *-si*. (Since all of the present active participle endings begin with a vowel, the orthographic *-si-* stands merely for palatalized *-s-*.) The endings (masc. nom. sing.) *-qs*, (fem. nom. sing.) *-anti* etc. added to the stem *dirbsi*—furnish the forms (masc. nom. sing.) *dirbsiqs*, (fem. nom. sing.) *dirbsianti*, etc. It is declined like the present active participle.

26.4 The Special Adverbial Active Participle.

There is a special adverbial active participle which is formed by dropping the infinitive ending *-ti* and adding the (masculine nominative singular) ending *-damas*, (feminine nominative singular) *-dama*. Since this only modifies the subject of the sentence it can only occur in the nominative case. The plural endings are (masculine) *-dami*, (feminine) *-damos*. From *rašýti* 'to write', *něš-ti* 'to carry' we have the adverbial participles *rašýdamas*, *něšdamas*, etc.

26.5 The adverbial participle always denotes an action which is performed by the subject and occurs simultaneously with the action of the main verb of the sentence. If the concomitant action is not performed by the subject of the main verb, then the special gerund (26.7) is used. Examples:

- 1) *Žmogùs miegódamas niėko negiřdi*. — The man hears nothing while sleeping.
- 2) *Žmogùs miegódamas niėko negirdėjo*. — The man heard nothing while sleeping.
- 3) *Mergaitės dainúodamos grėbė šiėną*. — The girls raked hay as they sang.

This differs from the present active participle in that it cannot occur in any case but the nominative and in that the present active participle is adjectival in meaning, whereas the adverbial active participle has an adverbial meaning. Thus the sentence *miegąs žmogùs niėko negiřdi* means 'a sleeping man hears nothing', i.e. 'a man who is sleeping'. The adverbial active participle, on the other hand, merely denotes an action simultaneous with that of the main verb. It does not identify the man as does the participle.

26.6 The Neuter Forms of the Participles.

The neuter form of the active participle is the same as the nominative plural masculine. It may be used in impersonal sentences: *Aĩ jaũ nustójo liķē?* 'Did it stop raining?'

26.7 The Special Gerunds.

A special gerund is formed from the active participles by dropping the final *-i* of the feminine nominative singular form, e.g. from *dirbanti* we have the form *dirbant*; from *dirbusi* we have *dirbus*; from *dirbdavusi* we have *dirbdavus*; from *dirbsianti* we have *dirbsiant*. This gerund denotes an action or situation which is accessory or incidental to the action of the main verb; such forms are used rather than the adverbial participle or the past active participle to show that the subject of the concomitant action is not the same as that of the main verb. Examples:

- 1) *Lĩjant mēs ģjome namō.* — (While it was) raining we went home.
- 2) *Baĩģus dārbaķ, reikēs pasilsēti.* — When the work is finished, it will be necessary to rest. (Lit.: Having finished the work, it will be necessary to rest.)
- 3) *Parāģius lāiģķaķ, reĩķia nunēģti ģ pāģģaķ.* — Having written the letter, one must (lit.: it is necessary to) take it to the post-office.
- 4) *Tiģģaķ sāķant, ģis ķvailģģs.* — To tell the truth, he is a fool.

The gerund can have not only an object, but a subject too. Such a subject is put in the dative case and then we have what is known as a dative absolute construction. Examples:

- 5) *Ķám ķaķbant, vģsi ķlaũģģ.* — When he is talking, everyone listens (lit.: him talking...)
- 6) *Sāulei tēķant, ģis atsikēģģ.* — When the sun rose, he got up. (lit.: the sun rising...)
- 7) *Ķis iģģvaģģģvo ľģģģi ľģģģant.* — While it was raining (lit.: the rain raining), he drove away.

Sometimes the gerund is used in such constructions as the following:

- 8) *Láukiu sūnaūs grīžtant.* — I am waiting for (my) son's return. One could have said also: *Láukiu sūnaūs grīžtančio.* — I am waiting for (my) son's return. There is no difference in meaning between the two sentences.
- 9) *Aš jį palikaū begūlint* (or) *Aš jį palikaū begūlintį.* — I left him lying down.

Since the participial phrase occupies a position between that of a part of a sentence and a complete sentence it can frequently be reduced to a simple adverb of circumstance, e.g. *tiēsą sākant* 'strictly speaking, to tell the truth'; *bendrai kalbant* 'generally speaking'; *imant dėmesį* 'taking into consideration'; *išskyrus šį dalyką* 'except for this', etc.

26.8 The Active Participles and Gerunds of *būti* and *eiti*:

Infinitive	<i>būti</i>	<i>eiti</i>
Pres. Act. Partcpl.:	esąs, ėsanti	einąs, einanti
Past Act. Partcpl.:	būvęs, būvusi	ėjęs, ėjusi
Freq. Past Act. Partcpl.:	būdavęs, būdavusi	eidavęs, eidavusi
Future Act. Partcpl.:	būsiąs, būsianti	eisiąs, eisianti
Adverbial Participle:	būdamas, būdamà	eidamas, eidamà

Gerunds:

Present:	ėsant	einant
Past:	būvus	ėjus
Future:	būsiant	eisiant

26.9 The Reflexive Participle.

The participles can also be reflexive. The reflexive particle *-s* is added to the end of the simple participle in the singular and *-si* to the plural. In the masculine singular there is an *-i-* inserted between the particle and the final *-s* of the participial ending, so that two *s*'s will not come together.

Present Active Participle

girtis 'to brag'

Nominative Singular		Nominative Plural
Masculine	Feminine	Masculine
giriąs-is	girianti-s	girią-si

Past Active Participle

sùktis 'to revolve'

<i>Nominative Singular</i>		<i>Nominative Plural</i>
Masculine	Feminine	Masculine
sùkēs-is	sùkusi-s	sùkē-si

These participles are used only in the masculine and feminine singular and the masculine plural.

26.9.1 If the verb is prefixed, then the reflexive particle *-si-* is inserted after the prefix, but before the root of the verb. Then all of the cases of the participle may be used, e.g. masc. nom. sing. *be-si-sukāṣ*, masc. gen. sing. *be-si-sùkančio*, masc. dat. sing. *be-si-sùkančiam* 'turning', etc.

Past active participle, masc. nom. sing. *pa-si-sùkēs*, masc. gen. sing. *pa-si-sùkusio*, masc. dat. sing. *pa-si-sùkusiam* 'having turned', etc.

26.9.2 A table illustrating the usage of the participles and gerunds is given below:

	The actions take place at the same time	The action of the participle or gerund precedes that of the main verb
Subject of main verb same as subject of participle	Adverbial participle <i>-damas</i> <i>Eīdamas namō, sutikaū draūgą.</i> — Going home I met a friend.	Past active participle <i>-ęs, usi</i> <i>Parėjęs [parėjusi] namō, radaū svečiū.</i> — Having arrived home, I found some guests.
	Present gerund <i>-ant</i> <i>Mán eīnant namō, draūgui neláimė atsitiko.</i> — While I was going home (my) friend had an accident.	Past gerund <i>-us</i> <i>Mótinai parėjus, vaikai apsidžiaugė.</i> — (Their) mother having arrived, the children rejoiced.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Ką darė abū pusbroliai, atvykę į Vilnių? 2. Ką jie pamatė prie stovinčio traukinio? 3. Ką buvo atėję sutikti Gedimino giminės iš pažįstami? 4. Su kuo jie kalbėjosi, važiuodami pas Gediminą? 5. Ką jie matė, važiuodami pro Gedimino kálną? 6. Ką jie matė, stovėdami ant Gedimino bokšto? 7. Apie ką jie kalbėjo, susėdę sodelyje? 8. Ar galima išlipti iš einančio traukinio? 9. Ar sveika skaityti gulint lovoje? 10. Ar sveikiau valgyti sėdint ar stovint?

B. *Form all four active participles, also the special adverbial active participle and the three special gerunds from the following verbs:* matyti, girdėti, skaityti, pirkti, važiuoti,* valgyti, duoti,* imti,* kelti,* suprasti.*

Examples :

Infinitives and principal parts:

dirbti (dirba, dirbo, dirbs — 1st conjugation)
mylėti (mýli, mylėjo, mylės — 2nd conjugation)
rašyti (rašo, rāšė, rašys — 3rd conjugation)

Present active participles:

dirbąs, dirbanti
mylįs, mýlinti
rašąs, rāšanti

Past active participles:

dirbęs, dirbusi
mylėjęs, mylėjusi
rāšęs, rāšiusi

Frequentative past active participles:

dirbdavęs, dirbdavusi
mylėdavęs, mylėdavusi
rašydavęs, rašydavusi

* Irregular verbs; look up their principal parts in the Lithuanian-English Vocabulary.

Future active participles:

dirbsiąs, dirbsianti
mylėsiąs, mylėsianti
rašysiąs, rašysianti

Special adverbial active participles:

dirbdamas, dirbdama
mylėdamas, mylėdama
rašydamas, rašydama

Special present tense gerund:

dirbant
mýlint
rāšant

Special past tense gerund:

dirbus
mylėjus
rāšius

Special future tense gerund:

dirbsiant
mylėsiant
rašysiant

C. *Decline in the singular and plural:* dirbās žmogūs, būvęs studentas (a former student), bėgās vaikas, skaĩtanti studentė, rāšanti mergaitė.

D. *Translate into Lithuanian:* 1. I saw a man standing on the street. 2. While driving we saw the old church. 3. Standing on the top of the tower. 4. I like my former (būvęs) teacher. 5. (While) lying in bed, he was reading a book.

E. *Re-write the reading passage of this lesson replacing all participles and gerunds by relative clauses. Examples:* 1) Tik ką atvėję į Vilnių, ... Kai jiė tik atvėjo į Vilnių, ... 2) Priė stovinio traukinio jiė pamatė daug žmonių. Priė traukinio, kuris stovėjo, jiė pamatė daug žmonių, kuriė laukė. 3) Važiūdami prō Gedimino kálną, ... Kai (kadà) jiė važiavo prō Gedimino kálną, ... 4) Stovėdami ant Gedimino bókšto ... Kai (kadà) jiė stovėjo ant Gedimino bókšto, ... etc. ..., etc. ...

CONVERSATION

ORAS

Paũlius: 1. Lābas rýtas, Tādai, kaip išmiegójai?

Tādas: 2. Lābas, lābas. Sušalaũ bemiegódamas: kaip žinaĩ, buvo labai šaltà naktis, ō aš palikaũ lągą atvirą ...

- Paulius:* 3. Aš nežinau, kàs čia pasidàrè, kàd šièmet tóks šáltas pavāsaris.
- Tadas:* 4. Turbút, Kanadà supỹko ànt Amèrikos, tai pùčia sàvo šáltą órą į pietùs . . .
- Paulius:* 5. Mēs jau norėjome gèlių pasodiñti, bèt bijome, nès dár gáli búi šalnà
- Tadas:* 6. Aš vākar skaičiaũ laikraštyje, kàd dár tókio šálto pavāsario čia niekuomèt nérà bũvę.
- Paulius:* 7. Važiukime į Flòridą: teñ vākar bũvo 85 láipsniai, ò pàs mūs — 34. Brrrr . . .
- Tadas:* 8. Aš pèrnai buvaũ nuvažiāvęs į Flòridą, bèt teñ mán bũvo peĩ káršta.
- Paulius:* 9. Nuvažiāvęs į Flòridą, àš nòrs sušilti galėčiau . . .
- Tadas:* 10. Nesiskubink: peĩ rādiją prānèsė, kàd rytøj iĩ pàs mūs bũs 75 láipsniai . . .

THE WEATHER

- Paul:* 1. Good morning, Tadas. Did you sleep well?
- Tadas:* 2. Hello, hello! I got frozen while sleeping: as you know the night was very cold, and I left the window open.
- Paul:* 3. I don't know what happened here that we are having such cold weather.
- Tadas:* 4. Perhaps Canada got mad at America, and so they blow their cold weather down to the south . . .
- Paul:* 5. We already wanted to plant some flowers, but we are afraid because there still may be frost.
- Tadas:* 6. I read in the paper yesterday that there had never been such a cold spring hereabouts.
- Paul:* 7. Let us go to Florida: they had 85 down there yesterday, and here we had 34. Brrrr . . .
- Tadas:* 8. I went down to Florida last year, but it was too hot for me down there.
- Paul:* 9. Getting to Florida at least would make me warm . . .
- Tadas:* 10. Do not hurry: it was announced on the radio that we will have 75 degrees here tomorrow . . .

NOTES:

9. Nuvažiāvęs į Flòridą, àš nòrs sušilti galėčiau: Lit.: 'After having gone to Florida, I at least could get warm'.

Dvidešimt septintoji pamoka

Lesson 27

TRAKAI

Pavasaris yra gražiausias metų laikas: dienos dabar yra ilgesnės, o naktys trumpesnės. Aukščiau ir aukščiau kyla saulė, ir visi žmonės dąrosi linksmesni. Vis daugiau ir daugiau paūkščių čiulba mėdžiuose ir sėduose. Mūsų mamai labiau patinka ruduo negu pavasaris, Rūta sako, kad jai linksmiausia yra žiemą, mūsų tėvui labiausiai patinka vasara, bet man ir broliui gražiausia ir linksmiausia yra pavasaris.

Vieną sekmadienio rytą mes su broliu atsikėlėme anksčiau negu paprastai, greičiau nusiprausėme ir pavalgėme pusryčius. Mes norėjome tą rytą nuvažiuoti dviračiais į Trakus, kur ketinome aplankyti senus piliės griuvėsius. Trakų apylinkės pavasariį dar gražesnės ir įdomesnės negu žiemą: ežero vanduo atrodo gilesnis ir skaidresnis, žmonės judresni ir draugiškesni.

Mūsų brolis Vytautas yra stipresnis už mane, todėl jis gali greičiau važiuoti dviračiu negu aš. Tačiau aš jam nenoriu pasiūlyti, nors aš jaunesnis ir silpnėsnis. Taip belenktyniaudami mes greitai pasiekiamo Trakus, kur žmonės dar tik kėliasi.

Trakų ežero saloje stovi vienos iš seniausių ir garsiausių Lietuvos pilių griuvėsiai. Čia jau seniausiais laikais buvo viena iš svarbiausių Lietuvos tvirtovių. Čia gyveno didysis Lietuvos kunigaikštis Gediminas, kuris vėliau pastatė dar didesnę pilį Vilniuje, į kurį jis perkėlė Lietuvės sostinę. Vilnius nuo to laiko tapo didžiausiu ir gražiausiu Lietuvos miestu.

Trakai

VOCABULARY

pavāsaris -io (1) — spring
mētų laikas — season
kilti (kylù, kyla, kilo, kilis) — to rise
darytis (darašis, dārosi, dārėsi, darýsis) — to become
liūksmas (4) — gay, happy, cheerful
vis + comparative adj. or adverb — more and more ...
paūkštis -čio (2) — bird
čiulbėti (čiulbu, čiulba, čiulbėjo, čiulbės) — to sing (of a bird)
ruduō (3b) — fall, autumn
žiemà (4) — winter
vāsara (1) — summer
sekmādienis -io (1) — Sunday
atsikėlti (atsikeliu, atsikelia, atsikėlė, atsikels) — to get up
anksti — early
negù — than
paprastai — usually
nusipraūsti (nusiprausiù, nusipraūsia, nusibrausė, nusipraūs) — to wash up
pavālgyti (pavālgau, pavālgò, pavālgė, pavālgys) — to eat, to have a meal
nuvažiuoti (nuvažiuoju, nuvažiuoja, nuvažiavo, nuvažiuos) — to go, to drive, to get somewhere (with a vehicle)
Trākai (2) — Trakai (city)
ketinti (ketinù, ketina, ketino, ketins) — to intend
aplankyti (aplankaù, aplaňko, aplaňkė, aplankys) — to visit
pilis -iės (fem.) (4) — castle

griuvėsiai (usually only pl.) (2) — ruins
apýlinkė (1) — surroundings, area, district
įdomūs, -l (4) — interesting
dār — (here) even
ėžeras (3b) — lake
gilūs, -l (4) — deep
skaidrūs, -l (3) — clear, transparent, clean
judrūs, -l (4) — agile, active
draūgiškas, -a (1) — friendly
ùž — (here) than
pasiduoti (pasiduoðu, pasiduoða, pasidavė, pasiduos) — to give in, to give up
silpnas, -à (4) — weak
tačiaù — but, nevertheless
belenktyniāudami — racing, trying to outdo each other
pasiekti (pasiekiu, pasiekia, pasiekė, pasieks) — to reach
kėltis (keliuosi, kėliasi, kėlėsi, kelsis) — to get up, to be getting up
salà (4) — island
garsūs, -l (4) — famous
svarbūs, -l (4) — important
tvirtovė (1) — fortified castle
didýsis kunigáikštis — Grand Duke
pastatýti (pastataù, pastàto, pastātė, pastatys) — to build
pėrkelti (pėrkeliu, pėrkelia, pėrkėlė, pėrkels) — to move to, to transfer
tàpti (tampù, taňpa, tãpo, tàps) — to become (with instrumental)

GRAMMAR

27.1 Comparison of Adjectives.

There are three basic degrees of comparison in Lithuanian just as in English: the positive, the comparative and the superlative.

27.2 The Positive Degree.

This degree has already been discussed in Lesson 11 - 14; it merely denotes a characteristic or quality, e.g. *báltas* 'white', *saũsas* 'dry'.

27.3 The Comparative Degree.

The comparative degree is formed by dropping the *-us*, *-ias*, *-us* or *-is** of the masculine nominative singular of the adjective and adding *-esnis* (*-esné* for feminine) which is then declined like an adjective of the first declension:

Masculine

Singular	Plural
N. gerèsnis (2) 'better'	geresni
G. gerèsnio	gerèsnių (geresnių)
D. gerèsniam (geresniám)	gerèsniems (geresniéms)
A. gerèsnį	geresniūs
I. geresniù	gerèsniais (geresniaĩs)
L. gerèsniamė (geresniamė)	gerèsniuose (geresniuosė)

Feminine

N. gerèsnė	gerèsnės
G. gerèsnės (geresnės)	gerèsnių (geresnių)
D. gerèsnei	gerèsnėms (geresnėms)
A. gerèsnę	geresnės
I. geresnė	gerèsnėmis (geresnėmis)
L. gerèsnėje (geresnėje)	gerèsnėse (geresnėsė)

(The forms in parentheses show the alternate class 4 accentuation which is characteristic of conversational style.)

The comparative degree denotes that there is a greater degree of the quality in question in one object than in another. The concept "than" is expressed by *nekaip* or more often by *negù* with the following noun in the nominative case or *ùž* with the accusative case. Examples:

- 1) *Tàvo rankà baltèsné negù màno rankà.* — Your hand is whiter than my hand.
- 2) *Jō knygå yrà gerèsné negù tàvo knygå.* — His book is better than your book.
- 3) *Màno žmonà gražèsné negù tàvo.* — My wife is more beautiful than yours.

* With the adjectives of the third declension in *-is* and *-ė*, there is practically no comparison. Cf. English: wooden, iron, etc.

- 4) *Šis obuolys minkštėsnis nekaip tas.* — This apple is softer than that one.
 5) *Bėrzas aukštėsnis už klėvą.* — A birch is taller than a maple.

27.4 The Superlative Degree.

The superlative degree is formed by dropping the *-as*, *-ias*, *-us* (*-is**) of the masculine nominative singular of the adjective and adding *-iausias* (*-iausia* for fem.); if the stem ends in *-d* or *-t* these are replaced by *-dž* and *-č* respectively.

The superlative degree denotes the highest or greatest existing degree of the quality expressed by the adjective. Examples:

- 1) *Tai yra minkščiausias obuolys.* — That is the softest apple.
 2) *Aš matau gražiausią mergaitę.* — I see the most beautiful girl.
 3) *Mūsų armija yra galingiausia iš visų armijų.* — Our army is the strongest of all the armies.

27.5 In the adjective *didelis* 'big' the ending *-elis* is dropped before the addition of the comparative or superlative endings. Thus we find *didėsnis* 'bigger', *didžiausias* 'biggest'. The declension of *didžiausias* 'biggest' is given below:

Masculine

	Singular	Plural
N.	didžiausias (1)	didžiausi
G.	didžiausio	didžiausių
D.	didžiausiam	didžiausiems
A.	didžiausią	didžiausius
I.	didžiausiu	didžiausiais
L.	didžiausiame	didžiausiuose

Feminine

N.	didžiausia	didžiausios
G.	didžiausios	didžiausių
D.	didžiausiai	didžiausioms
A.	didžiausią	didžiausias
I.	didžiausia	didžiausiomis
L.	didžiausioje	didžiausiose

* See footnote for 27.3.

27.6 There is a degree which is somewhat stronger than the positive and weaker than the comparative which is formed with the suffix (masculine) *-ėlėsnis*, (feminine *-ėlėsnė*), thus from *gėras* 'good' we have *gerėlėsnis* -ė 'a little better', 'somewhat better.' Some other transitional stages are expressed by the prefixes *apy-* and *po-* or the suffix *-okas*, (feminine *-oka*), e. g. *apygeris* 'pretty good', *pójuodis* 'pretty black', *mažókas* 'rather small'.

27.7 The Comparison of Neuter Adjectives.

The neuter adjective* also has a comparative *-iau*, superlative *-iausia*. Examples:

- 1) *Šiañdien gražiaũ nekaĩp vākar.* — Today it is more beautiful than yesterday.
- 2) *Mán lengviausia mókytis lietùvių kalbōs.* — It is easiest for me to study Lithuanian.

One should be careful not to confuse the superlative of the neuter adjective such as the form *lengviausia* with the superlative of the corresponding adverb such as *lengviausiai*, discussed in paragraph 27.8.

27.8 The Comparison of Adverbs*

The comparative degree of the adverbs ends in *-iau*. Thus the comparatives of *gerai* 'well', *lengvai* 'easily', *gražiai* 'beautifully' are respectively *geriau*, *lengviau*, *gražiau*. The superlative degree of the adverb ends in *-iausiai* if the positive degree ends in *-ai*. The superlative degree of the preceding three adverbs is *geriausiai*, *lengviausiai*, *gražiausiai*. For the adverbs which do not end in *-ai* in the positive degree, the superlative ending is *-iausia*, e. g. positive *daug* 'much, many', comparative *daugiaũ* 'more', superlative *daugiausia* 'most'; positive *arti* 'near', comparative *arčiau*, superlative *arčiausia*. (Note that in the adverb as in the adjective *-d* and *-t* are replaced by *-dž* and *-č* before the ending *-iau*.) Examples:

- 1) *Jis turi daugiau knygų negu aš.* — He has more books than I.
- 2) *Aš lengviausiai mókau si lietùvių kalbōs.* — I study Lithuanian most easily.
- 3) *Jis gyvėna arčiausia.* — He lives the closest.

* For the positive of the neuter adjective, see 12.3.

* For the formation of adverbs, see 12.2.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kuris yrà gražiausias mëtų laikas? 2. Kám labiaũ patiňka ruduõ negù paváсарis? 3. Kadà mës atsikëlème anksčiaũ negù paprastai? 4. Kuř yrà Trákai? 5. Kuris miestas yrà didesnis: Vilnius aĩ Trákai? 6. Kaip mës ketiname važiuoti į Trakùs? 7. Kuř stóvi Trákų pilis? 8. Kàs gyvëno Trákuose? 9. Kàs pastatë didesnę pilį Vilniuje? 10. Kuris yrà didžiausias iř gražiausias Lietuvós miestas?

B. *Give comparatives and superlatives of the following adjectives. Then decline them in the singular and plural, combining with nouns given below:*

didelis, mázas, gëras, blôgas, áukštas, žëmas, puikùs, baisùs, báltas, jáunas, sënas, tólimas, platùs, siaûras, sunkùs, leňgvas.
nāmas, miestas, mergaitë, brólis, knyga, gātvë, lietùs, ùpë, akmuõ, nosis, arklýs, studentas.

C. *Using examples given before, make 30 sentences, following the patterns:*

- a) Māno nāmas yrà senësnis negù jûsų nāmas.
- b) Māno nāmas yrà senësnis už jûsų nāmą.
- c) Māno nāmas yrà seniāusias.

D. *Translate into Lithuanian:* 1. I want to buy a larger house. 2. My father is much older than her father. 3. They live in a much larger, older and more beautiful city than we (do). 4. My sister is the most beautiful girl in our whole city. (In Lithuanian reverse the position of *our* and *whole*). 5. My brother can run much faster than yours. 6. Our house is the most beautiful in the whole area. 7. His automobile is much more expensive than mine. 8. He wants to move to a smaller and quieter town. 9. This lesson is more difficult than that one. But the following (sëkanti) lesson is the most difficult in the whole book. 10. My younger brother speaks Lithuanian much better than I (do).

CONVERSATION

PERSIKELIMAS

Pëtras: 1. Kodël tũ nóri pardúoti sàvo nāmą?

Jōnas: 2. Mataĩ, aš nóriu përsikelti į didesnį iř švarësnį miestą.

- Petras:* 3. Bèt jùk Filadèlfija* yrà vienas iš didžiausių miestų Amèrikoje!
- Jonas:* 4. Taĩp. Teisýbè, bèt Los Angeles yrà ir didèsnis ir gražèsnis.
- Petras:* 5. Bèt lietùvių teĩ yrà daũg mažiaũ negù Filadèlfijoje.
- Jonas:* 6. Aš tō tikrai nežinaũ. Girdėjau, kàd vis daugiau ir daugiau lietùvių pèrsikelia į Los Angeles.
- Petras:* 7. O kaip tavo žmonà ir vaikai: ar jiè irgi nóri išvažiuoti iš Pensilvānijos*?
- Jonas:* 8. Taĩp. Jiems čià jaũ nusibódo.
- Petras:* 9. Ką gi padarýsi. Laimingos keliõnès!
- Jonas:* 10. Ačiũ. Jéigu mums teĩ nepatiks, tai vèl sugrįšime.

MOVING

- Peter:* 1. Why do you want to sell your house?
- John:* 2. Well, you see, I want to move to a larger and cleaner city.
- Peter:* 3. But Philadelphia is one of the largest cities in America, is it not?
- John:* 4. Yes. That's right, but Los Angeles is larger and more beautiful.
- Peter:* 5. But there are far fewer Lithuanians there than in Philadelphia.
- John:* 6. I do not know that for sure. I heard that more and more Lithuanians are moving to Los Angeles.
- Peter:* 7. What about your wife and the children? Do they also want to leave Pennsylvania?
- John:* 8. Yes. They are getting bored (tired of it) here.
- Peter:* 9. Well, what can you do. Bon voyage!
- John:* 10. Thanks. If we do not like it there, then we will come back.

NOTES:

2. pèrsikelti — 'to move'; per-si-kelti: per- — through, over; -si- — reflexive particle; kèlti — lift, lift up. (Literal translation: 'to lift oneself up to another place')

4. Teisýbè — lit. 'the truth', here: 'that's right'.

* For the forms and usage of proper names, see Lesson 30.

5. **lietūvių** — gen. pl. because of **mažiau** — 'less, fewer'; **daug mažiau lietūvių** — 'far fewer (of the) Lithuanians', **lietūvių** is used right after **bėt** for emphasis. Same applies for **lietūvių** in 6: **Vis daugiau iř daugiau lietūvių** — 'more and more (of the) Lithuanians'.
8. **nusibósti** (**nusibósta**, **nusibódo**, **nusibóds**) — irreg., primarily used only impersonally, with dative:
 - mán nusibósta**, **nusibódo** — I am tired of, was tired of . . .
 - táu nusibósta**, **nusibódo** — (thou) are tired of, were tired of . . .
 - jám nusibósta**, **nusibódo** — he is tired, was tired, etc.
9. **Ką gi padarysi.** — lit. 'What will you do' (future).
Laimingos kelióñės. — Genitive because it implies the verb **linkėti** which governs that case: (I wish you) a good trip: (**Aš linkiù táu**) **laimingos kelióñės**.

Gamtovaizdis

A Landscape

Dvidešimt aštuntoji pamoka

Lesson 28

GRAŽIOJI VASARA

Visi metų laikai yra gražūs: šaltoji žiema, žaliasis pavasaris, spalvingasis rudenis, tačiau vasara yra gražiausias metų laikas. Vasarą dienos yra ilgos, naktys — trumpos. Vasarą didieji miškai yra pilni raudonųjų uogų ir skaniųjų grybų. Plačiuosiuose laukuose žaliuoja java ir daržai.

Žinoma, kai kas mėgsta taip pat ilgąsias žiemos naktis, lietingąsias rudenį dienas, bet man labiausiai patinka gražiosios vasaros dienos, kai ūkininkai visą dieną dirba savo žaliuosiuose laukuose.

Pirmoji vasaros diena yra 22 (dvidešimt antroji) birželio. Tą dieną prasideda vasara. Ne tik pradžioje mokyklose, bet taip pat ir aukštesiose mokyklose prasideda vasaros ilgosios atostogos.

Tik labai gaila, kad tos ilgosios atostogos taip greitai praėina . . .

VOCABULARY

mėtų laikas — season (of the year)
spalvingas, -a (1) — colorful
didysis, didžioji — great, the big one
pilnas, -a (3) — full
uoga (1) — berry
grybas (2) — mushroom
žaliuoti (žaliuoju, žaliuoja, žaliavo, žaliuos) — to be green
javas (4) — crop
daržas (4) — vegetable garden
žinoma — to be sure, of course
kai kas — some (people)
lietingas, -a (1) — rainy (cf. lietus 'rain')
pirmasis, pirmoji — the first

birželis -io (2) — June
prasidėti (prasideda, prasidėjo, prasidės) — to begin (intransitively, primarily in 3rd person only)
pradžios mokykla — elementary school
aukštoji mokykla — university; college; institution of higher learning
ilgosios atostogos — the long vacation (summer vacation)
gaila — (here) it is too bad
greitai — fast
praėti (praeinū, praeina, praėjo, praeis) — to pass, to go by, to go past. Cf. eiti

GRAMMAR

28.1 The Definitive Adjective.

In general the forms of the definite adjective are obtained by adding the appropriate case of the 3rd person pronoun to the indefinite adjective:

báltas - *jìs* ('white - he') — *baltàsis*
baltà - *jì* ('white - she') — *baltóji*

But there are certain changes in the vowels in their declension which the student should note.

Masculine

Singular	Plural
N. <i>baltàsis</i> (3) 'white'	<i>baltíejì</i>
G. <i>báltojo</i>	<i>baltŭjŭ</i>
D. <i>báltájam</i>	<i>baltíesiems</i>
A. <i>báltąjì</i>	<i>baltúosius</i>
I. <i>baltúoju</i>	<i>baltaĩsiais</i>
L. <i>báltájame</i> (-jam)*	<i>baltuõsiuose</i> (-iuos)

Feminine

Singular	Plural
N. <i>baltóji</i>	<i>báltosios</i>
G. <i>baltõsios</i>	<i>baltŭjŭ</i>
D. <i>báltajai</i>	<i>baltósioms</i>
A. <i>báltąją</i>	<i>baltąsias</i>
I. <i>báltąja</i>	<i>baltõsiomis</i>
L. <i>baltõjoje</i> (-oj)	<i>baltõsiose</i> (-ios)

Masculine

Singular	Plural
N. <i>sausàsis</i> (4) 'dry'	<i>sausíejì</i>
G. <i>saũsojo</i>	<i>sausŭjŭ</i>
D. <i>sausájam</i>	<i>sausíesiems</i>
A. <i>saũsąjì</i>	<i>sausúosius</i>
I. <i>sausúoju</i>	<i>sausaĩsiais</i>
L. <i>sausájame</i> (-jam)	<i>sausuõsiuose</i> (-iuos)

* The alternate endings given in parentheses are shorter endings used mainly in spoken language, also in poetry whenever handy and needed.

Feminine

Singular	Plural
N. sausóji	saūsosios
G. sausósios	sausūjų
D. saūsajai	sausósioms
A. saūsąją	sausąsias
I. sausąją	sausósiomis
L. sausójoje (-oj)	sausósiose (-ios)

28.2 Although it is not necessary to have an active knowledge of the dual declension, for recognition knowledge a sample is given below:

N. & A. <i>dù baltúoju lángu</i>	<i>dvi baltíejį rankì</i>
‘the two white windows’	‘the two white hands’
D. <i>dviem baltie(m)jiem langám</i>	<i>dviem baltójom rañkom</i>
I. <i>dviem baltie(m)jiem langaĩ</i>	<i>dviem baltójom rañkom</i>

The stress pattern of the dual of *sausąsis* ‘dry’ is the same as that of *baltąsis*. The rest of the forms of the dual are the same as those of the corresponding plural form. One may use plural forms in all cases instead of dual forms, e.g. nom. *dù baltíejį langą*, acc. *dù baltúosius langus*, etc.

The definite form of the adjective *didis* ‘great’

Masculine

Singular	Plural
N. didýsis (4)	didíejį
G. didžiojo	didžiūjų
D. didžiajam	didiesiems
A. didįį	didžiuosius
I. didžiūoju	didžiaisiais
L. didžiājame	didžiūosiuose

Feminine

Singular	Plural
N. didžioji	didžiosios
G. didžiosios	didžiūjų
D. didžiajai	didžiósioms
A. didžiąją	didžiąsias
I. didžiąją	didžiósiomis
L. didžiōjoje	didžiósiose

28.3 If we wish to point out some particular object in a group of similar objects we can use the definite form of the adjective. Example: *Krautùvėje yrà daũg lėmpų — geltónų, raudónų, baltų. Mán daugiaũ patiňka tà baltóji.* 'In the store are many lamps, yellow, red, white. I prefer the (that) white one.'

NB. In most cases the English *Adjective+one* construction could be best rendered by the definite adjective in Lithuanian.

28.4 An adjective can be definite also in its comparative and superlative degree. Examples:

gėras 'good' *gerėsnis* 'better', def. form: *geresnįsis, geresnióji*
geriausias 'best', def. form: *geriausiasis, geriausioji*

More about this, especially declension, see *Appendix: Adjectives*.

Many participles (both active and passive) also have definite forms. See *Appendix: Participles* (under: *Verbs*).

28.5 The definite form of the adjective may also impart a generic meaning to the noun, because of the fact it denotes a permanent characteristic. Thus *júodas gaňdras* merely means 'a black stork', i.e. a stork which happens to be black, whereas *juodàsis gaňdras* is the variety 'black stork' (Latin *Ciconia nigra*). Likewise *pirmà pamokà* means 'a first lesson' or the first lesson in a series of lessons without implying anything about the content of the lessons. On the other hand, *pirmóji pamokà* means 'the first lesson' and implies that there is something in the lesson itself which makes it the first one, i.e. that there is some inherent firstness in the lesson. This is the reason why the definite adjectives are used in proper names: *Baltieji Rúmai* 'The White House', *Výtautas Didýsis* 'Vytautas the Great', *Naujóji Zelándija* 'New Zealand', etc.

In many cases the definite adjectives differ very little from the simple adjectives. The definite adjectives merely emphasize more the attributive characteristics of the noun. Thus, their use is often subjective.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kuris yrà gražiausias mėtų laikas? 2. Kadà diėieji miškaĩ yrà pilnì uogų? 3. Kàs žaliuoja vāsaraį plačiuōsiuose laukuosė? 4. Kókios diėnos yrà žiėmaį? 5. Kókios diėnos yrà rùdenį? 6. Kuĩ dirba ūkininkai vāsaraį? 7. Kadà prasideda vāsara?

8. Kuriuõ mētų laikų yrà ilgosios atostogos? 9. Kàs greitai praeĩna? 10. Kuris mētų laikas jums labiausiai patiĩka?

B. *Decline in the singular and plural:* žaliąsis miškas, gerąsis studentas, gražioji vąsara.

C. *Form sentences with the following expressions:* aukštą mokyklą, aukštóji mokyklą; pirmą pamoką, pirmóji pamoką; gėras tėvas, gerąsis tėvas; brangi knygą, brangióji knygą.

D. *Translate into Lithuanian:* 1. The forests of Lithuania are beautiful. 2. In the beautiful forests of Lithuania there are many old trees. 3. It was my first lesson in the new school. 4. The new school is in the center of the city. 5. I always like new teachers. 6. Our teacher is a Lithuanian. 7. New cars are very expensive. 8. All the new cars are very beautiful. 9. He bought a new house. 10. He already lives in his new house.

CONVERSATION

ATOSTOGOS

- Tądas:* 1. Klausýkite, mės tųrime nutaĩti, kuĩ šią vąsarą praleisime atostogas.
- Rųta:* 2. Aš taĩ nóriu važiuoti kuĩ nórs į káimą, nės aš labai mėgstu árklus . . .
- Paũlius:* 3. O aš nóriu važiuoti tiktaĩ priė Atląnto. Teĩ taĩ gąlima tikraĩ pasimáudyti!
- Tądas:* 4. Aš nóriu važiuoti į Kanądą, į tólimąją šiáurę — teĩ taĩ tikraĩ nekáršta.
- Rųta:* 5. Geraĩ: tų, Tądai, važiuok į Kanądą, tų, Paũliau, važiuok priė Atląnto, o aš važiuosiu pàs kókį úkininką.
- Paulius:* 6. Kaĩpgi mės gąlime taĩp važiuoti: mės tųrime tik viėną automobilį.
- Tądas:* 7. Aš jaũ galiũ viėnas nuvažiuoti autobusų arbą tráukiniu į Kanądą.
- Paulius:* 8. Aš taĩ skrisiu lėktuvų: taĩp daũg greičiaũ . . .
- Rųta:* 9. Jūs tik viėną dalýką užmiĩštate: tókioĩs ilgóms ke-liónėms reĩkia daũg pinigų, ó pinigų jūs nė viėnas netųrite.
- Tądas:* 10. Teisýbė . . . Reikės, turbút, kartų sų tėvėliais važiuoti atostogų . . .

VACATIONS

- Tadas:* 1. Listen, we have to decide where we are going to spend our vacation this summer.
- Ruta:* 2. I want to go to the village (countryside) somewhere because I like horses so much . . .
- Paul:* 3. And I, I want to go only to the Atlantic. There one can really swim!
- Tadas:* 4. I want to go to Canada, to the far North: there certainly it will not be hot.
- Ruta:* 5. All right: you, Tadas, you go to Canada; you Paul, you go to the Atlantic, and I am going to go to some farmer's.
- Paul:* 6. How can we really go this way: we have only one car.
- Tadas:* 7. I can go alone by bus or by train to Canada.
- Paul:* 8. I will fly by plane: it is faster this way . . .
- Ruta:* 9. You are forgetting one thing: for such long trips one has to have much money, and you have no money.
- Tadas:* 10. That is true . . . Most probably, we will have to go together with our parents on vacation.

NB: These are three children of the same family planning their vacation . . .

Dvidešimt devintoji pamoka

Lesson 29

KLASĖJE

Mokytojas: Kàs nóri šiañdien pìrmas skaitýti pāmoką?

Jõnas: Kurią pāmoką mēs šiañdien skaitýsime?

Mokytojas: Šiañdien mēs skaitýsime peñktąją pāmoką.

Jõnas: O aš maniaũ, kàd mēs skaitýsime ketviñtąją pāmoką, nèš aš penktõsios pamokõs dār geraĩ neišmõkau . . .

Mokytojas: Peñktąją pāmoką mēs pabaigẽme vākar. Daugiaũ jõs jau klāsẽje nekartõsime. Jūs tũrite jā išmõkti namiẽ, nèš jĩ nẽrà sunki.

Antānas: Aš vākar namiẽ buvaũ pradẽjẽs skaitýti šẽštąją pāmoką, bẽt aš jõs nesuprantũ. Pìrmą pùslapĩ pẽrskaičiau tris kartũs iř, tĩk trẽčią kartą skaitýdamas, kai ką pradẽjau supràsti.

Mokytojas: Geraĩ. Pirmiāusia mēs pẽrskaitysime peñktąją pāmoką, o põ tõ aš jums paaiškinsiu šẽštąją pāmoką.

VOCABULARY

kuris, kurl — which

manýti (manaũ, māno, mānẽ, manýs)
— to think

išmõkti (išmõkstu, išmõksta, išmõko,
išmõks) — to learn (well)

pabaigti (pabaigiũ, pabaigia, pabai-
gẽ, pabaigs) — to finish (perfective)
daugiaũ — more

daugiaũ nè . . . — no more, no longer
kartõti (kartõju, kartõja, kartõjo,
kartõs) — to repeat, to review

pùslapis -io (1) — page

pradėti (pràdedu, pràdeda pradẽjo,
pradẽs) — to begin

suprasti (suprantũ, supraĩta, supra-
to, supràs) — to understand

pirmiāusia — in the first place

pẽrskaityti (pẽrskaitau, pẽrskaito, pẽr-
skaitẽ, pẽrskaitys) — to read
(through)

paaiškinti (paaiškinu, paaiškina, pa-
aiškino, paaiškins) — to explain
(perfective)

29.1 The Ordinal Numerals.

The ordinal numbers denote place in a series. They are declined like regular adjectives and agree with the word they modify in case, number and gender. Some are listed below:

Masculine Nom. Sing.	Feminine Nom. Sing.	
pirmas (3)	pirmà	first
añtras (4)	antrà	second
trėčias (4)	trečià	third
ketvirtas (4)	ketvirtà	fourth
penktas (4)	penktà	fifth
šeštas (4)	šeštà	sixth
septiñtas (4)	septintà	seventh
aštuñtas (4)	aštuntà	eighth
deviñtas (4)	devintà	ninth
dešiñtas (4)	dešimtà	tenth
vienúoliktas (1)	vienúoliktà	eleventh
dvýliktas (1)	dvýliktà	twelfth
tryliktas (1)	tryliktà	thirteenth
keturióliktas (1)	keturióliktà	fourteenth
penkióliktas (1)	penkióliktà	fifteenth
šešióliktas (1)	šešióliktà	sixteenth
septynióliktas (1)	septynióliktà	seventeenth
aštuonióliktas (1)	aštuonióliktà	eighteenth
devyniόliktas (1)	devyniόliktà	nineteenth
dvidešiñtas (4)	dvidešimtà	twentieth
trisdešiñtas (4)	trisdešimtà	thirtieth
keturiasdešiñtas (4)	keturiasdešimtà	fortieth
penkiasdešiñtas (4)	penkiasdešimtà	fiftieth
šešiasdešiñtas (4)	šešiasdešimtà	sixtieth
septyniasdešiñtas (4)	septyniasdešimtà	seventieth
aštuoniasdešiñtas (4)	aštuoniasdešimtà	eightieth
devyniasdešiñtas (4)	devyniasdešimtà	ninetieth
šiñtas (4)	šimtà	hundredth
dušiñtas	dušimtà	two hundredth
tūkstantas (1)	tūkstantà	thousandth

Examples:

- 1) *Aš esu pirmą kartą Amėrikoje.* — This is my first time in America.
- 2) *Trėčią dieną jis jau išvỹko namō.* — (On) the third day he left for home.

29.2 The Definite Ordinal Numerals.

Every ordinal numeral can also be used, like any other adjective, in its definite form. The definite forms are made like the adjectives of the 1st declension (-as, -a). Examples:

- 1) *Žvīlgterēk ī trēčīqā klāse.* — Look into the third class (room).
- 2) *Jū pirmāsis vaīkas mažēsnis ūž aņtraļi.* — Their first child is smaller than (their) second.

29.3 In a compound ordinal number only the final element has the form of an ordinal and is declined. The other elements remain in the nominative case.

- N. Keturi šimtai penkiasdešimt aštuņtas vaīkas —
the four hundred fifty eighth child'
G. Keturi šimtai penkiasdešimt aštuņto vaīko
D. Keturi šimtai penkiasdešimt aštuntām vaīkui
A. Keturi šimtai penkiasdešimt aštuņtā vaīkā
etc.

29.4 The Reflexive Pronoun *savēš*

Reflexive (all numbers)
(No nominative)

- G. *savēš* (sàvo)
D. *sáu*
A. *savè*
I. *savimì, saviñ*
L. *savyjè, -ýj, -ý*

The reflexive pronoun *savēš*, etc. generally refers to the subject of the sentence, whatever person the subject may be. Therefore in English it may be translated as 'myself, yourself, himself, ourselves, yourselves, themselves' depending upon whether the subject is 1st, 2nd or 3rd person and whether it is singular or plural. Examples:

- 1) *Aš negailiù savēš.* — I am not sorry for myself.
- 2) *Dìrbame sáu, nè sàvo žmonóms.* — We are working for ourselves, not (our) wives.
- 3) *Tù statai savè ī pavóju.* — You are putting yourself in danger.
- 4) *Jis pasiĩms knýgā sù savimì.* — He will take the book with him.

29.5 The Emphatic Pronoun *pàts* 'oneself'

The emphatic pronoun *pàts* 'oneself' is declined as follows:

Masculine

Singular	Plural
N. <i>pàts</i> (4)	<i>pātys</i>
G. <i>patiēs</i>	<i>pačiū</i>
D. <i>pačiám</i>	<i>patiems</i>
A. <i>pāti</i>	<i>pačiūs</i>
I. <i>pačiù</i>	<i>pačiais</i>
L. <i>pačiamè</i>	<i>pačiuosè</i>

Feminine

N. <i>patì</i> (4)	<i>pāčios</i>
G. <i>pačiōs</i>	<i>pačiū</i>
D. <i>pāčiai</i>	<i>pačióms</i>
A. <i>pāčia</i>	<i>pačiaš</i>
I. <i>pačia</i>	<i>pačiomis</i>
L. <i>pačiojè</i>	<i>pačiosè</i>

The emphatic pronoun emphasizes or sets off the noun or the pronoun to which it refers. Examples:

- 1) *Jis pàts tai žino.* — He himself knows that.
- 2) *Vaikai jau pātys paválgo.* — The children already (know how to) eat by themselves.
- 3) *Ji patì vienà atėjo.* — She came all by herself.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kàs nóri pirmas skaitýti pāmoką? 2. Kuri yrà pirmóji alfabèto raidė? 3. Kàs pirmàsis atràdo (discovered) Amėriką? 4. Kaip vadinasi penktóji saváitės dienà? 5. Kurią pāmoką mokytojas nóri skaitýti? 6. Kuri yrà lengviàusia pamokà šiojè (in this) gramátikoje? 7. Kuri yrà sunkiàusia pamokà? 8. Kurią pāmoką mės pabaigėme vākar? 9. Kuriōs pamokōs mės daugiaū nekartōsime? 10. Kurią pāmoką mokytojas paaiškins?

B. *Decline in the singular and plural:* pirmas pūslapis, pirmàsis pūslapis; pirmà pamokà, pirmóji pamokà; pirmà gātvė, pirmóji gātvė; trečià knyga, trečióji knyga.

C. *Translate into Lithuanian:* 1. I am the second son. 2. He is already reading the fifth book. 3. Only the first five days are difficult. 4. We are going to read the twenty-fifth lesson. 5. They are repeating the eighteenth lesson.

CONVERSATION

VASARA

- Vyras:* 1. Lābas vākaras, Onūte. Kodēl šiaņdien atrōdai tokia pavaŗgusi?
Žmonā: 2. Aŗ tū uŗmirŗai, kād šiaņdien pirmā vāsaros dienā?
Vyras: 3. Tikraiŗ buvaŗ uŗmirŗŗes. Bē . . .
Žmona: 4. Matai, pavāsaris būvo šāltas, o šiaņdien būvo kārŗta: vāsara pagaliaŗ atējo.
Vyras: 5. Tai kŗ tū šiaņdien dīrbai? Gēlēs lāistei?
Žmona: 6. Nē, niēko ypatingo nedariaŗ, tik sū kaimŗnēmis laukē kalbējaisi . . .
Vyras: 7. Štai kaiŗ . . . Tai todēl taiŗ pavargaŗ iŗ pietūms niēko negalējai paruoŗti . . .
Žmona: 8. Galī pāts pasiŗmti kŗ nōrs iŗ šaldytūvo. Mān galvā skaūda.
Vyras: 9. Geraŗ, geraŗ, tik nepradēk pŗkti.
Žmona: 10. Aŗ nepykstū. Aŗ nekaltā, kād taiŗ kārŗta. O, ŗinaŗ, ŗukiēnē mān pāsakojo, kād . . .

SUMMER

- Husband:* 1. Good evening, Anne dear. Why do you look so tired today?
Wife: 2. Did you forget that today is the first day of summer?
Husband: 3. I had really forgotten (all about it). But . . .
Wife: 4. You see, spring was cold, and today was very warm: summer finally arrived.
Husband: 5. Well, what did you do today? Did you water the flowers?
Wife: 6. No, I did not do anything special, only chatted with the neighbors outside . . .
Husband: 7. That's what it is . . . That's why you got tired and did not prepare anything for dinner . . .
Wife: 8. You yourself can get something from the refrigerator. I have a headache.
Husband: 9. All-right, all-right, don't get angry.
Wife: 10. I am not angry: I cannot help it, that it is so hot. You know, Mrs. Ŗukas told me that . . .

NOTES:

7. *Pietūms* — 'for dinner', (dative plural).
9. *tik nepradēk pŗkti* — lit. 'only do not start to get angry'.
10. *āŗ nekaltā, kād taiŗ kārŗta* — lit. 'I am not guilty (responsible) that it is so hot'.

Animals and Their Young-Ones

DOMESTIC ANIMALS:

horse, mare, stallion, colt — *arklys, kumelė, eržilas, kumeliu-*
cow, bull, calf — *karvė, bulius, veršis* [kas
ewe, ram, lamb — *avis, avinas, ėriukas*
sow, boar, piglet — *kiaulė, kuilys, paršas*
hen, rooster, chicken — *višta, gaidys, viščiukas*

WILD ANIMALS:

Wolf, she-wolf, wolf-cub — *vilkas, vilkė, vilkiukas*
lion, lioness, lion-cub — *liūtas, liūtė, liūtukas*
elephant, elephant (cow), elephant-cub — *dramblis, “dramb-
lienė”, drambliukas*

Trisdešimtoji pamoka

Lesson 30

A. NON-LITHUANIAN PROPER NAMES IN LITHUANIAN

Just like other nouns, most of the proper names in Lithuanian are also inflected, i.e. supplied with endings. These endings can be attached to the name which is otherwise unchanged, e.g. *Bòstonas*, or the name may be adapted somewhat to Lithuanian spelling, e.g. *Berlínas* 'Berlin', *Stòkholmas* 'Stockholm'. Some proper names are used without Lithuanian endings. Thus we have three basic ways of rendering foreign names in Lithuanian.

a) Names ending in *-a* are not changed at all, whereas other names require the ending *-as* or *-is*. Ending *-a*: *Romà*, *Manilà*, *Barcelonà*, *Lisabonà*, *Pizà*; ending *-as*: *Bòstonas*, *Detròitas*, *Bèrnas*, *Hártfordas*, *Leningrādas*, *Lòndonas*, *Madridas*, *Hámburgas*, *Tehe-rānas*; ending *-is* *Bristolis*, *Dènveris*, *Hèlsinkis*.

b) A rather large number of proper names have Lithuanian endings, but the spelling is somewhat changed. Ending *-as*: *Niu-jòrkas*, *Vāšingtonas*, *Berlínas*, *Miùnchenas*, *Toròntas*, *Kairas*, *Pè-kinas*, *Budapèštas*, *Bukarèštas*, *Kìjevas*, *Strásburgas*, *Stòkholmas*; ending *-is* (gen. *-io*): *Montreālis*, *Versālis*, *Bāzelis*, *Liverpulis*, *Mar-sèlis*; ending *-us*: *Parýžius*, *Šanchājus*, *Altājus*; ending *-a*: *Čikagà*, *Kalkutà*, *Maskvà*, *Váršuva*, *Viena*, *Filadèlfija*, *Hirošimà*, *Venèci-ja*, *Floreñcija*, *Ženevà*; ending *-ė*: *Báltimorė*, *Adeláidė*.

The proper names of groups a) and b) are usually names which have been used in Lithuanian for a long time, i.e. they are familiar to most Lithuanians. However in Lithuanian newspapers in foreign countries, proper names are also used in their original

spelling with Lithuanian endings, e.g. New Yorkas, Washingtonas, Chicaga, etc.

c) Certain names are usually used without any attempt to adapt them to Lithuanian patterns: Atlantic City, Salt Lake City, Los Angeles, Milwaukee, Bordeaux, Rio de Janeiro, etc. Such names are usually not inflected, but if one has to use, let us say, the locative case, one usually says 'in the city of Rio de Janeiro' — *Rio de Janeiro miestè, Salt Lake City miestè*, etc.

Above we have given only names of cities, but what we have said for cities holds true, of course, for all proper names. Examples:

- a) States: Oregonas, Mārylandas, but New Jersey, Ohio, etc.
- b) Family names: Adamsas, Mādisonas, Garibāldis, Eisenhoweris, Websteris, but Kennedy, McKinley, Lodge, etc.

A few names have been adapted:

Vāšingtonas, Liñkolnas, Šekspýras ('Shakespeare'), Moljėras, Voltėras, Dantė, Heinė, Goethė, even Gėtė, etc.

It is suggested that the student should note the usage of proper names as he reads Lithuanian texts. Some Lithuanian newspapers use an apostrophe after the foreign name, inflecting it as may be required. Examples:

Dean Rusk — (1) Dean Rusk or (2) Dean'as Rusk'as
(Dean'o Rusk'o, etc.)

De Gaulle — (1) De Gaulle or (2) De Gaulle'is
(gen. De Gaulle'io, etc.)

Some Lithuanian dictionaries also give usage in regard to proper names.

In Soviet occupied Lithuania, following the practice of Russian, all foreign names are spelled and pronounced in a more or less Lithuanian form: *Churchill* becomes *Čiorčilis*, *Massachusetts* becomes *Masačiusetsas*, etc.

B. COMBINATION PRACTICE

I.

a. we live	1. in large houses
b. we lived	2. in big cities
c. we will live	3. by the large rivers
	4. near the dark forests
	5. near the beautiful harbors

II.

a. I am	1. 30 years old *
b. I was	2. 42 years old
c. I will be	3. 55 years old
d. My father is	4. 33 years old
e. My sister is	5. 91 years old

III.

a. dúok mán	1. a new book
b. dúokite mán	2. a new pencil
c. kodėl mán nedúodate	3. her interesting letter

C. VARIATION PRACTICE

I.

- a) *Màno brólis yrà trisdešimt penkerių metų (ámžiaus).*
b) *Màno bróliui (yrà) trisdešimt penkeri metai.*

1. My brother is 35 years old.
2. My sister is 15 years old.
3. Professor Žukas is 62 years old.
4. His wife is 35 years old.
5. My son is 7 years old.

II.

Aš rašau profètoriui Jonýnui láišką.

1. I am writing a letter to professor Jonynas.
2. She is writing a letter to the president.
3. He wrote a long letter to his parents.
4. I will write a letter to my mother tomorrow.
5. Why didn't you write* me a letter yet?

* Give two versions: a) *Mán trisdešimt metų.*

b) *Aš esù trisdešimtiès metų (ámžiaus).*

* did...not write — *neparašėi* (perfective).

Foods

A. MEATS:

beef — *jautiena* (from *jautis* 'ox')
pork — *kiauliena* (from *kiaulė* 'pig')
veal — *veršiena* (from *veršis* 'calf')
mutton (lamb) — *aviena* (from *avis* 'sheep')
ham — *kumpis*
bacon — *lašiniai* (plural only)
sausage — *dešra*

B. OTHER FOODS:

potato — *bulvė*
flour — *miltai* (plural only)
sugar — *cukrus*
salt — *druska*
milk — *pienas*
butter — *sviestas*
cheese — *sūris*
cream — *grietinė*
cottage cheese — *varškė*
coffee — *kava*
tea — *arbata*
honey — *medus*

Trisdešimt pirmoji pamoka

Lesson 31

LAIŠKAS IŠ VILNIAUS

Vilnius, 1940. II. 17.

Brangūs tėveliai,

Aš tik vakar vakarė atvažiavau į Vilnių. Jėigu būčiau žinojęs, kàd Vilnius tóks gražus miėstas, taĩ būčiau daũg anksčiaũ atvažiavęs. Bė tó, vakar Vilniuje irĩ visoje Lietuvoje bũvo švenčiamà Nepriklausomybės Švenėtė — Vasario 16-ji (šešióliktoji), taĩ viskas bũvo labaĩ įdomũ. Vasario šešióliktoji yra Lietuvoje maždaũg kaĩp Lėėpos 4-ji (ketvirtóji) Amėrikoje. Vilniuje bũvo daũg paradũ, koncėrtũ, visuĩr plevėsavo vėliavos: geltóna, žalià, raudóna . . .

Kàd àš žinóčiau, kàs Jũms įdomũ, taĩ daũg parašýčiau. Bėt kadangi àš esũ labaĩ pavaĩgęs, o visókiũ įspũdžių turiũ daugybė, taĩ tik norėčiau Jũms pranėšti, kàd esũ kelionė labaĩ patėnkintas. Norėčiau Vilniuje ilgiaũ pabũti, jėigu Jũs mán galėtute atsiũsti daugiaũ pinigũ . . .

Prašau mán parašyti, kàs Jũms įdomũ, taĩ tadà daugiaũ parašýsiu. Irĩ gál mán rytój pasiũstute kókius penkis šimtũs dóleriũ . . .

Jũs mylĩs sũnũs

Jũrgis.

VOCABULARY

jéigu — if	kadángi — because
tóks, tokia (3) — such	visóks, visókia (1) — of all kinds, various
anksčiaũ — earlier	daugybė (1) — multitude, mass
bė tō — in addition to that, moreover	pranėsti (pranešu, praneša, pranėš) — to inform, to let know, to announce
švėsti (šveñčia, šveñtė, švės) Irreg.: švenčiũ, šventi, šveñčia; šveñčiamė, šveñčiate, šveñčia — to celebrate	atsiũsti (atsiunčiũ, atsiuñčia, atsiuntė, atsiũs) Irreg.: atsiunčiũ, atsiuntĩ, atsiuñčia; atsiuñčiamė, atsiuñčiate, atsiuñčia — to send
taĩ — (here) so, thus, then	kóks, kokià (3) — what kind, how
maždaũg — approximately	kókius penkis šimtũs — about 500 dollars (or so)
parãdas (2) — parade	
plevėsuoti (plevėsuoja, plevėsaũvo, plevėsuos) — to flutter (in the wind), to sway	
vėliava (1) — flag	

GRAMMAR

31.1 The Subjunctive Mood.

The subjunctive is formed by removing the infinitive ending *-ti* and adding the endings listed below:

Singular	Plural
1. rašý-čiaũ	rašý-tumė*
2. rašý-tum	rašý-tute
3. rašý-tũ	rašý-tũ

31.2 The subjunctive mood may be used in both the main clause and the if-clause of a sentence which contains a contrary-to-fact condition. Examples:

- 1) *Jėigu àš búčiaũ turtĩngas, àš nusipirkčiaũ batũs.* — If I were rich, I would buy (some) shoes.
- 2) *Jėigu jis bútu protĩngas, taĩp nedarytu.* — If he were wise, he would not do (it).
- 3) *Jėigu jis parašytu jums láiška, jūs apsidžiaũgtute.* — If he would write you a letter, you would rejoice.
- 4) *Jėi tu padėtum, àš tuoj baĩgčiaũ.* — If you would help, I would finish immediately.
- 5) *Jėi prašytum, gáutum.* — If you would ask, you would receive.
- 6) *Jėi paieškótum, rástum.* — If you would seek, you would find.

* Next to *mės rašýtume* and *jūs rašýtute*, longer forms are used in various writings: *mės rašýtumėm(e)*, *jūs rašýtumėt(e)*.

Note, however, that if there is no contrary-to-fact condition, then the subjunctive mood is not required, e.g. *Jėi galėsiu, ateisiu.* — If I can, I shall come. (The future tense—not the present, as in English—is used with *jėi* ‘if’, when a future time is implied.) An example with the present tense: *Jėi nežinaĩ, nekalbėk.* — If you don’t know, don’t say (anything).

31.3 The subjunctive mood is also used to express purpose, generally with the subordinating conjunction *kàd* ‘that’, in order that’. Examples:

- 1) *Jis nóri, kàd àš dirbėiau.* — He wants me to work. (Lit.: He wants that I should work.)
Note that in Lithuanian you cannot use the object of a verb of wishing or saying as the subject of an infinitive as you can in English.
- 2) *Màno draũgas pràšo, kàd àš tai padaryėčiau.* — My friend asks me to do it.
- 3) *Kàd tù prasmėgtum!* — May you fall through. (Expression equivalent to English ‘May the deuce take you.’)
- 4) *Kàd iĩ kaip prašýtum, negáusi.* — No matter how much you may (would) beg, you’ll not get (it).

31.4 The Subjunctive Progressive Tense.

The subjunctive progressive is a compound of the subjunctive of the verb *bũti* plus the present active participle of the verb in question (with the prefix *be-*).

rašýti ‘to write’

Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
1. búčiau berašąs,	berašanti	bútume berašą,	berašančios
2. būtum berašąs,	berašanti	bútute berašą,	berašančios
3. būtų berašąs,	berašanti	bútų berašą,	berašančios

Examples:

- 1) *Dabaĩ àš jaũ búčiau bemiegąs, jėigu nè tàs triukšmas.* — I would be asleep (sleeping) now, if it weren’t for that noise.
- 2) *Ji būtų jaũ bedirbanti, jėigu nè lietũs.* — She would be working already, if it weren’t for the rain.

31.5 The Subjunctive Preterit.

The subjunctive preterit is a compound of the subjunctive of the verb *būti* plus the past active participle of the verb in question.

rašyti 'to write'			
Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
1. būčiau rāšęs,	rāšiusi	būtume rāšę,	rāšiusios
2. būtų rāšęs,	rāšiusi	būtute rāšę,	rāšiusios
3. būtų rāšęs,	rāšiusi	būtų rāšę,	rāšiusios

31.6 Examples of the use of the subjunctive progressive and the subjunctive preterit:

- 1) *Būtum berašs lāišką, jėigu nebūčiau sutrūkdęs.* — You would (still) be writing the letter, if I had not disturbed (you).
- 2) *Kàd būtume tiesiōg važiāvę, dabar̃ jau būtume bŭvę miestē.* — If we had come directly, then we would already have been in the city.
- 3) *Jėigu būtų strōpiai mōkęsis, tai būtų geriaū baigęs pradinę mokỹklą.* — If you had studied diligently, then you would have finished primary school better.
- 4) *Kaip gardžiaĩ jis būtų iš savęs júokęsis, jėigu būtų pats savē iš šaliēs mātęs.* — How heartily he would have laughed at himself, if he could have seen himself from outside.

EXERCISES

A. Questions. 1. Kám Jùrgis rāšo lāišką? 2. Kā jis būtų dāres, jėigu jis būtų zinōjęs, kàd Vilnius yrà tóks gražūs miēstas? 3. Kokià švenťē bŭvo švenčiamà Lietuvojē? 4. Kuĩ bŭvo daũg koncertų, parādų? 5. Kokià yrà Lietuvōs vėliava? 6. Aĩ Jùrgis yrà paténkintas kelionē? 7. Kuĩ jis norėtų ilgiaū pabŭti. 8. Kodėl jis prāšo savo tėvų atsiŭsti jam daugiau pinigų? 9. Kadà jis daugiau parašys savo tėvams? 10. Kiek jam reikia pinigų?

B. Give the subjunctive present and subjunctive preterit tenses of the following verbs: *bŭti, eiti, važiuoti, matyti, rašyti, skaityti.*

C. Change the following real if-clauses into the contrary-to-fact statements, referring to the present time and to the past: Example: (Real if-clause): *Jėigu aš turėsiu laĩko, tai aš ateĩsiu.* (Contrary-to-fact if-clause referring to the present time): *Jėigu aš turėčiau*

laiko, tai aš atečiau. (Contrary-to-fact if-clause referring to the past time): Jėigu aš būčiau turėjęs laiko, tai aš būčiau atėjęs.

1. Jėigu aš važiuosiu į Lietuvą, tai aš gyvensiu Vilniuje. 2. Jėigu jūs norite gerai išmókti lietuviškai, tai turite važiuoti į Lietuvą. 3. Jėigu aš turėsiu automobilį, tai aš važiuosiu į Kanadą. 4. Jėigu laukė lýja, tai mės negálime eiti į mokýklą. 5. Jėigu jis bús gėras studentas, tai jis išmóks gerai lietuviškai kalbėti, skaitýti ir rašýti.

D. *Translate into Lithuanian*: 1. If I were rich, I would give you a thousand dollars. 2. If I had been rich, I would have given you a hundred dollars. 3. If I lived in Lithuania, I would know Lithuanian very well. 4. If I had lived in Lithuania, I would have known Lithuanian very well. 5. I would go to Canada if I had a new car. 6. I would have gone (važiuoti) to Canada, if I had had a new car. 7. If I had more time, I would help you. 8. I would have helped you, if I had had more time. 9. Our teacher would buy this expensive book, if he had money. 10. Her teacher would have bought this fine book, if she had had the money. (For *money* use *pinigų*, a partitive genitive plural.)

CONVERSATION

JEIGU AŠ TURĖČIAU MILIJONĄ DOLERIŲ...

Aldona: 1. Jėigu aš turėčiau milijoną dólerių, tai aš tuojaū važiuočiau į Itáliją...

Jōnas: 2. Į Itáliją?! O ká gí tú teñ darýtum?

Aldona: 3. Aš visíškai niėko nedarýčiau, ó tik gyvenčiau gražiausioje viloje kuř nōrs Rōmos príemiestyje, kasdiēn eičiau į La Scala òperą...

Jonas: 4. Pirmiaū táu reikėtų geriaū susipažinti sū geográfija: La Scala yrà nē Rōmoje, ó Milanē!

Aldona: 5. Tai kàs? Tú tai jaū labaī gudrūs! O ká gí tú darýtum, jėigu tú turėtum milijoną dólerių?

Jonas: 6. Aš... hm... Pirmiausia padėčiau pinigús į bánką, ó paskuī jaū sugalvočiau, ká darýti... Bèt tai tik tavo túščios svajōnės. Geriaū pagalvótum, ká mēs šiañdien darýsime.

Aldona: 7. Eikime į kiną!

Jonas: 8. Ir aš norėčiau eiti, bēt neturiū pinigų...

- Aldona:* 9. Jėigu būtum vāsara įlgiaū dirbęs fabrikė, tai dabar turėtum pinigų. Aš tau paskolinčiau, jėigu žinóčiau, kàd mán greĩtai gražĩnsi.
- Jonas:* 10. Taiĩgi, būtų geraĩ, kàd àš turėčiau nórs penkis dólerius . . .

IF I HAD A MILLION DOLLARS . . .

- Aldona:* 1. If I had a million dollars, I would go to Italy right away . . .
- Jonas:* 2. To Italy?! And what would you do there?
- Aldona:* 3. I would not do anything at all. I would just live in the most beautiful villa somewhere in a suburb of Rome. I would go to La Scala every day . . .
- Jonas:* 4. First, you should get better acquainted with geography: La Scala is not in Rome, but in Milan!
- Aldona:* 5. So what? You are really a clever one! And what would you do, if you had a million dollars?
- Jonas:* 6. I . . . hm . . . First of all, I would deposit the money in a bank, and then I would figure out what to do (with it) all right . . . But these are only your empty dreams. You had better think over what we are going to do today.
- Aldona:* 7. Let's go to the movies!
- Jonas:* 8. I would like to go, too, but I have no money . . .
- Aldona:* 9. If you had worked longer at the factory in the summer, you would now have (some) money. I would lend it to you, if I knew that you would return (it) soon (to me).
- Jonas:* 10. Gee, it would be nice, if I had at least five dolars . . .

NOTES:

3. *visiškai nieko* — lit. 'completely nothing'.
4. *taĩ jaũ* — lit. 'so already'; idiomatically: 'really, indeed'.
5. *svajónės* — lit. 'day-dreams, reveries, imaginings'.
8. *iĩ* — here it means 'too, also'.
9. *pinigũ* — gen. plural of *pinigai* 'money'. Sing. *pinigas* is used only to indicate a single individual coin.
10. *nórs* — it means 'although' as a conjunction, but here as an adverb it means 'only, at least'.

Trisdešimt antroji pamoka

Lesson 32

RYTA

Jōnas: Algirdai, kėlkis! Jaũ aštuonios, ō mės deviņtą vālandą jaũ tūrime būti universitetė. Profėsorius Valāitis labaĩ nemėgsta, kaĩ studeņtai vėluoja ĩ jŃ pāskaitas.

Algirdas: Geraĩ, geraĩ. Pagaĩ māno laikrodį dār tik pūsė aštuonių. Matýt, māno laikrodis vėluoja.

Jonas: Praėjusią savaitę tũ pramiegėjai dvi pāskaitas. Iŗ vīs tāvo laikrodis būvo kaĩtas. Nėšk sāvo laikrodį pās laikrodininką pataisýti, nės kitaĩp tũ visą semėstrą vėluosi ĩ profėsorius Valāičio pāskaitas.

Algirdas: Šĩ mėnesį aš dār negaliũ . . . Neturiũ pinigų. Ateĩnantį mėnesį aš gāl turėsiu daugiau pinigų. Sakýk, kadà prasideda Kalėdų atŃstogos?

Jonas: Palāuk, aš pažiūrėsiu ĩ kalendŃrių. Kalėdų atŃstogos prasidės devyniŃliktą grúodžio, trečiādienį. Vadinas, už trijų savāičių. Bėt aš nŃriu važiũoti namŃ anksčiaũ, gāl pirmādienį, septyniŃliktą grúodžio, ō gāl dār anksčiaũ.

Algirdas: Kiek dabar laĩko? Jaũ mán tikrai reĩkia kėltis!

Jonas: Dabar jaũ dėšimt (minũčių) pŃ aštuonių. Tũ pasiskũbink apsireĩgti, ō aš jaũ baigiũ ruŃšti pūsryčius. Pūsė devynių mės jaũ tūrime išeiti iš namų.

Algirdas: Geraĩ, geraĩ. Peŗ dėšimt minũčių aš bũsiu pasiruŃšęs.

VOCABULARY

kéltis (keliúosi, kėliasi, kėlési, kėlsis) — to get up, to rise
vėluóti (vėluóju, vėluója, vėlavo, vėluós) — to be late
paskaità (3b) — lecture
pagal (prep. with acc.) — according to; along
laikrodís -džio (1) — watch, clock
praėjės, praėjusi (past active participle of *praėiti* 'to pass') — last, the last (referring to time); past
savaitė (1) — week
pramiegóti (pramiegù, pramiėga, pramiėgójo, pramiėgós) — to oversleep
iř vis — (here) and for all this, all the time
kařtas, -à (4) — guilty, responsible
nėšti (nešù, nėša, nėšė, nėš) — to carry, to take to
pàs (prep. with acc.) — by, near, at the house of; (here) to
laikrodininkas (1) — watchmaker
pataisýti (pataisau, pataiso, pataisė, pataisýs) — to repair
nėš — because
kitaip — otherwise
semėstras (2) — semester
pasivėluóti (pasivėluóju, pasivėluója, pasivėlavo, pasivėluós) — to be late; to get (somewhat late) somewhere
mėnuo (gen. mėnesio, see Appendix) — month

Kalėdos (plural only) — Christmas
atóstogos (plural only, fem., 2nd decl.) — vacation
kalėdėrius (2) — calendar
grúodis -džio (1) — December
trečiadienis -io (1) — Wednesday
vadintis (vadinuosi, vadinasì, vadinosi, vadinsis) — to call oneself; to mean; to express
vadinas — it means; thus
ùž (preposition with gen. and acc.) — (here) in
anksčiau — earlier (from *anksti* 'early')
gál — perhaps
pirmadienis -io (1) — Monday
tikrai — indeed, for sure
pasiskubinti (pasiskubinu, pasiskubina, pasiskubino, pasiskubins) — to hurry up
apsirengti (apsirengiù, apsirengia, apsirengė, apsirengs) — to get dressed
baigti (baigiù, baigia, baigė, baigs) — to finish, to be finishing
ruđšti (ruđšiù, ruđšia, ruđšė, ruđš) — to prepare
išeiti (išeinù, išeina, išėjo, išeis) — to go out, to leave
per (prep. with acc.) — through, across; (here) in, in the course of
pasiruđšti (pasiruošiù, pasiruošia, pasiruošė, pasiruoš) — to get prepared, to get ready, to get finished

GRAMMAR

32.1 The Hour of the Day.

32.1.1 'What time is it?' may be expressed by:

- 1) *Kiek laiko?* (lit.: 'How much time?')
- 2) *Kurì dabař valandà?* (lit.: 'Which hour is it now?')
- 3) *Kelintà dabař valandà?* (lit.: 'Which hour is it now?')

The student may use any one of these expressions, but (1) is preferred because of its brevity.

32.1.2 To answer the question 'What time is it?' one generally uses the cardinal number with the hours: Examples:

- 1) *Dabař septýnios.* — It is now seven o'clock.

- 2) *Dabaŗ trȳs vālandos (rȳto)*. — It is now three o'clock (A.M.; in the morning)
- 3) *Dabaŗ dvȳlika (valandȳ) naktiēs*. — It is now twelve midnight.
- 4) *Dabaŗ (lȳgiai) dvȳlika*. — It is now (exactly) twelve noon.
- 5) *Dabaŗ vienā*. — It is now one o'clock.
- 6) *Dabaŗ dēšimt*. — It is now ten o'clock.

In examples (5) and (6) the cardinals may be replaced by ordinals in popular speech: (5a) *Dabaŗ pirmā*. — It is now one PM; (6a) *Dabaŗ dešimtā*. — It is now ten PM.

- 7) *Dabaŗ peņkios (minūtēs) pō dvȳlikos*. — It is now five after twelve.
- 7a) *Dabaŗ peņkios (minūtēs) pō dvȳliktos*. — It is now five minutes after twelve.

32.1.2 (cont.) The half hours are as follows:

- 8) *Dabaŗ pūšē pirmōs*. — It is now half past twelve. (Note that the ordinal is used here.)
- 9) *Dabaŗ pūšē dviejȳ*. — It is now half past one.
Contrary to example (8) above the cardinal is commonly used rather than the ordinal here. But it should be pointed out that the construction: *Dabaŗ pūšē antrōs*. — 'It is now half past one', is also possible.
- 10) *Dabaŗ pūšē trijȳ*. — It is now half past two.
- 11) *Dabaŗ pūšē keturiȳ*. — It is now half past three.
- 12) *Dabaŗ pūšē penkiȳ*. — It is now half past four. Etc.

Note that in this usage (with *pūšē*) the ordinal number refers to the preceding hour; in other words the first hour is that between twelve and one o'clock, the second hour is that between one and two, etc.

32.1.3 *The Hour plus Minutes*. There are two ways of expressing the hour plus the minutes: one is an 'official' way, e.g. for radio programs, time-tables, etc. and the other way is the popular way. Examples:

- a) official time
- b) popular expression

- 1:05 . a) *vienā (valandā) (iŗ) peņkios (minūtēs)*
b) *peņkios (minūtēs) pō vienōs (valandōs)*

- 1:10 a) vienà (valandà) (iř) dēšimt (minūčių)
 b) dēšimt (minūčių) pō vienōs (valandōs)
- 1:15 a) vienà (valandà) (iř) penkiólíka (minūčių)
 b) penkiólíka (minūčių) pō vienōs (valandōs)
- 1:25 a) vienà (valandà) (iř) dvidešimt peñkios
 b) dvidešimt peñkios (minūtės) pō vienōs
- 1:30 a) vienà (valandà) (iř) trīsdešimt (or, of course, *pūsė dviejų*, see 32.1,2)
 b) trīsdešimt pō vienōs
- 1:35 a) vienà (valandà) trīsdešimt peñkios (minūtės)
 b) peñkios (minūtės) pō pūsės dviejų
- 1:40 a) vienà (valandà) kėturiasdešimt (minūčių)
 b) bė dvidešimt (minūčių) dvi (vālandos)
- 1:45 a) vienà (valandà) kėturiasdešimt peñkios (minūtės)
 b) bė penkiólikos (minūčių) dvi (vālandos)
- 1:55 a) vienà (valandà) peñkiasdešimt peñkios (minūtės)
 b) bė penkių (minūčių) dvi (vālandos)

Thus one may say either (1) *Dabar vienà peñkios* or (2) *Dabar peñkios pō vienōs* (or *pō pirmōs*) for 'Now it is five minutes past one.'

32.1,4 P. M. and A. M. are expressed as follows:

A.M. — *rýto* (lit.: of the morning)

P.M. — *vākaro* (lit.: of the evening)

However, a third expression is used in Lithuanian for the afternoon hours, somewhere between 1:00 P. M. and 6:00 P. M.: *pō pietų* 'after dinner, after the mid-day meal'. A fourth expression: *naktiės* 'of the night' refers to the early morning hours.

2:00 A. M. — *antrà valandà rýto* (lit.: the second hour of the morning), or:

2:00 A. M. — *antrà valandà naktiės* (lit.: the second hour of night)

4:00 A. M. — *ketvirtà valandà rýto* (or: *naktiės*)

6:00 A. M. — *šeštà valandà rýto* (or: *naktiės*)

1:00 P. M. — *pirmà valandà pō pietų* (lit.: the first hour after the mid-day meal)

10:00 A. M. — *dešimtà valandà rýto*

5:00 P. M. — *penktà valandà pō pietų*

7:00 P. M. — *septintà valandà vākaro*

11:00 P. M. — *vienúolikta valandā vākaro*

To express the difference between 12 noon and midnight the following expressions are used:

12:00 P. M. — *dvýlikta valandā naktiēs* (lit.: the twelfth hour of the night)

viduŕnaktis (or *vidūnaktis*) means 'midnight' and *vidūrdienis* (or *vidūdienis*) means 'noon'.

32.1.5 'At what time?' may be expressed by: (1) *kadā* 'when', (2) *kuriā vālandā* 'what hour' or (3) *keliņtā vālandā* 'what hour.' Note that the second and third expressions above are in the accusative case.

To answer this question, i.e. to express the concept 'at a certain hour', generally the ordinal with the accusative case is used for even hours.

- 1) *Mēs ateisime dvýliktā vālandā.* — We shall come at twelve o'clock.
- 2) *trēčiā vālandā (rýto)* — at three o'clock in the morning.
- 3) *pirmā vālandā (pō pietī)* — at one o'clock in the afternoon.
- 4) *dešiņtā vālandā (vākaro or vakarē)* — at ten o'clock in the evening.

To express the concept 'at a certain half-hour' *pùsē* is used with the cardinal or ordinal. But note carefully that the word *pùsē* 'half' remains in the nominative case. Note that the accusative case to denote 'at a certain time' is limited to the ordinal number. With the cardinal numbers the nominative case is used.

- 5) *Mēs ateisime pùsē pirmōs.* — We shall arrive at twelve thirty.
- 6) *pùsē dviejū (or) pùsē antrōs* — at 1:30
- 7) *pùsē trijū (or) pùsē trečiōs* — at 2:30
- 8) *pùsē keturiū* — at 3:30 (never use the ordinal here)
- 9) *pùsē penkiū* — at 4:30 (never use the ordinal here)
- 10) *pùsē septiņiū* — at 6:30 (never use the ordinal here)

To express the concept 'at a certain time' when minutes occur in the expression all cardinal numerals not governed by prepositions are in the nominative case.

- 11) *Mēs ateisime peñkios pō vienōs.* — We shall arrive at five after one.
- 12) *Mēs ateisime penkiólīka pō vienōs.* — We shall arrive at 1:15.
- 13) *Mēs ateisime bē penkiólikos aštuonios.* — We shall arrive at a quarter to eight.

- 14) *Mēs ateisime bė penkiólikos kėturios.* — We shall arrive at a quarter to four.
- 15) *Koncėrtas prasideda bė penkių šėšios.* — The concert begins at five minutes to six.
- 16) *peñkios pō dvýlikos* — at five after twelve
- 17) *dvėdėšimt peñkios pō dvýlikos* — at twenty-five after twelve.

32.1,6 *The twenty-four hour system* is used in official Lithuanian.

It was used in independent Lithuania to announce radio programs, theater performances, etc. Example:

- 12:55 — *Žinios* (News)
- 13:00 — *Simfoninis koncėrtas* (Symphony concert)
- 14:00 — *Pranešimas ūkininkams* (Report to the farmers)
- 14:30 — *Profėsorius X: Įvadas į kalbótyrą* (or: *kalbótyros įvadas*) (Introduction to linguistics)

32.2 The Days of the Week.

pirmádienis — Monday	penktádienis — Friday
antrádienis — Tuesday	šeštádienis — Saturday
trečiádienis — Wednesday	sekmádienis — Sunday
ketvirtádienis — Thursday	

Note the use of the accusative with the names of the days:

- 1) *Aš ateisiu pàs tavė (šį) pirmádienį.* — I shall come to your place (this) Monday. Forms in parentheses may be omitted.
- 2) *Jis bũvo namiė praėjusį antrádienį.* — He was at home last Tuesday.
- 3) *Mės eĩsime teñ kitą trečiádienį.* — We shall go there next Wednesday.

The student should note that the days of the week are merely compounds: *pirmà* 'first' plus *dienà* 'day' gives *pirmà-dienis* 'Monday'; *antrà* 'second' plus *dienà* 'day' gives *antrà-dienis* 'Tuesday', etc. etc.

32.3 Other Uses of the Accusative in Time Expressions.

- 1) *šiā saváitę* — this week
- 2) *kitą saváitę* — next week
- 3) *šį mėnesį* — this month
- 4) *šį rytą* — this morning

- 5) *vākar rýta* — yesterday morning
- 6) *ši vākarą* — this evening
- 7) *Vieną kartą teñ buvau.* — I was there once.
- 8) *Jis manè mūšè tris kartūs.* — He hit me three times.
See also 22.3 part b.

32.4 The accusative case is also used with *kàs* to denote 'each, every':

- 1) *Kàs diėną rašau láišką.* — Every day I write a letter.
- 2) *Kàs saváitę važinėju namō.* — Every week I drive home.

32.5 The Nominative Case in Time Expressions.

The nominative case is used in certain time expressions.

Examples:

- 1) *Jaũ kėlios diėnos, kai smaĩkiaĩ lýja.* — It has been raining hard several days already. (lit.: Already several days since it has been raining hard.) Note also the use of the present tense to denote an action which began in the past, but continues into the present.
- 2) *Jaũ septyneri mėtai, kai jis studijuoja lietuvių kalbą.* — It is already seven years that he has been studying Lithuanian.
- 3) *Jonas: Sakýk, Kazimierai, kuĩ tavo draũgas Pėtras? Jaũ penkĩ mėnesiaĩ nesũ jō mãtęs.* — John: Say, Casimir, where is your friend Peter? I haven't seen him for five months.
Kazimieras: Jis sėdi kalėjime. Iĩ nė penkĩ mėnesiaĩ, ō jau aštuoni mėnesiaĩ, kai jis sėdi . . . — Casimir: He is (sitting) in prison. And it isn't five months, it is already eight months that he has been (there) . . .
- 4) *Jaũ penkĩ mėnesiaĩ, kai jis mán nerášo.* — It is already five months that he hasn't written to me.
- 5) *Jaũ penkios diėnos nuo prezidenĩto Kenedžio nužũdymo.* — It is already five days since President Kennedy's assassination.

32.6 The Accusative: Extent of Time.

The accusative case may denote extent of time:

- 1) *Aš tĩ knýgą rašau jau kėturias saváites* (or: *kėturios saváitės*). — I have been writing this book for four weeks already.
- 2) *Teĩ gyvénsiu kitą žiėmą.* — I shall live there next winter.

- 3) *Praėjusią vasarą tikrai suėkiai dirbau.* — Last summer I really worked hard.
- 4) *Atvažiuok rudenį.* — Come in the fall. (See also 22.3)

32.7 The Instrumental in Expressions of Time.

The instrumental case is used in certain expressions of time:

- 1) *šiaūs metais* — this year
- 2) *praėjusiais metais* — last year
- 3) *kitaūs metais* — next year
- 4) *savaitėmis* — for weeks
- 5) *birželio, liepos ir rugpiūčio mėnesiai* — during the months of June, July and August
- 6) *šiomis dienomis* — these days

The instrumental plural may imply that something happens repeatedly or regularly at a certain time:

- 7) *Jis atsikelia rytais.* — He gets up in the morning(s).
- 8) *vakaraūs* — in the evening(s), evenings
- 9) *Dienomis žmonės dirba, o naktimis miega.* — People work (during the) days, but sleep (during the) nights. See also 23.3.

32.8 The Locative in Expressions of Time.

The locative case is used in certain expressions of time:

- 1) *vākar vakarė* — last night (lit.: 'yesterday evening')
 - 2) *rytoj vakarė* — tomorrow night (lit.: 'tomorrow evening')
- See also 24.11b.

32.9 Year, etc.

In Lithuanian the word *mėtai* 'year' is declined like a masculine plural noun, although it is to be translated by the singular 'year' in English.* The instrumental case of the ordinal (cf. Lesson 29) may be used to denote the date. Examples:

- 1) *Jō sūnūs gimė tūkstantis devyni šimtai šėšiasdešimt pirmaūs metais.* — His son was born in 1961.
- 2) *Jō tėvas mirė tūkstantis devyni šimtai keturiasdešimtais metais.* — His father died in 1940. (See also paragraph 32.7)

* *mėtas* — (sing.)=time (for something); it is time (to do something).

32.10 The Months.

The months in Lithuanian are as follows:

saūsis (2) — January	liepa (1) — July
vasāris (2) — February	rugpiūtis* (1) — August
kóvas (1) — March	rugsėjis (1) — September
balañdis (2) — April	spālis (2) — October
gegužė (3b) — May	lāpkritis (1) — November
biržėlis (2) — June	grúodis (1) — December**

Generally these are used in the expressions *saūsis mėnuo* 'the month of January', *vasārio mėnuo* 'the month of February', etc. To express 'In January', etc.: *saūsis mėnesį* (genitive of the name of the month, accusative of *mėnuo*).

32.11 The Dates.

The date is expressed with the ordinal number referring to the year (in the genitive plural), the genitive singular of the month and the ordinal number denoting the day (in whatever case the construction requires). Examples:

- 1) *tūkstantis devyni šimtai šešiasdešimt pirmų mėtų kovo (mėnesio) septyniolika (dienà) — the 17th of March, 1961. (Abbr. 1961 m. kovo 17, or 1961.3.17, or 1961.III.17)*
- 2) *tūkstantis devyni šimtai trisdešimtų mėtų spalio (mėnesio) dvidešimt trečià (dienà) — the 23rd of October, 1930. (Abbr. 1930 m. spalio 23, or 1930.10.23, or 1930.X.23).*

The accusative case of the ordinal referring to the day is used to denote 'on a certain date', e.g. *Jō duktė gimė tūkstantis devyni šimtai penkiasdešimt ketvirtų mėtų* (or *ketvirtais mėtais*) *vasārio (mėnesio) trylikta (dienà)* (or 1954 m. *vasārio 13*, or 1954.2.13, or 1954.II.13). — His daughter was born on the 13th of February, 1954. Forms in parentheses may be omitted.

* Also spelled *rugpjūtis* (pronounced *rugpjūtis* = *rugiai* 'rye' + *pjauti* (piauti) 'to cut' — to reap, harvest).

** *saūsis* = *saūsas* 'dry'; *vasāris* = *vāsara* 'summer'; *kóvas* = *kóvas* 'a raven'; *balañdis* = *balañdis* 'pigeon'; *gegužė* = *gegūtė* 'cuckoo'; *biržėlis* = *béržas* 'birch'; *liepa* = *liepa* 'linden tree'; *rugpiūtis* — see footnote (*); *rugsėjis* = *rugiai* 'rye' + *sėti* 'sow'; *spālis* = *spālis* 'chaff'; *lāpkritis* = *lāpas* 'leaf' + *kristi* 'to fall'; *grúodis* = *grúodas* 'frost'.

32.12 Prepositions with Expressions of Time.

- 1) *ĩ* — in (with acc.):
*Jì važiúoja tráukiniu tris kartùs ĩ saváitę.** — She travels by train three times a week.
- 2) *peř* — during (with acc.):
a. *Peř visą naktį dirbau.* — I worked (during) the whole night.
b. *Peř visus metus jis nieko nedáre.* — During the entire year he did nothing.
- 3) *põ* — after (with gen.):
a. *Põ valandõs jis ateis.* — In (after) an hour he will come.
b. *Põ dviejų saváičių baigsiu darbą.* — In (after) two weeks I will finish the work.
- 4) *ùž* — after (with gen.):
Už kelių dienų baigsiu darbą. — In (after) a few days I will finish the work.
- 5) *priěš* — ago (with acc.):
Priěš mēnesį buvau ligóninėje. — A month ago I was in the hospital.**

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kurią vālandą jūs vālgote pūsryčius? 2. Kadà jis eina miegóti? 3. Kuriais mētais jūs atvỹkote į Amėriką? 4. Kadà yrà jūsų gimimo dienà (birthday)? 5. Kadà jūs einate namõ iš darbo? 6. Kurią vālandą prasideda koncertas? 7. Kiek mētų jūs gyvėnote Anglijoje? 8. Kaip ilgai jūs studijúojate lietuvių kalbą? 9. Kadà Kolūmbas atrádo (discovered) Amėriką? 10. Kiek dabà laiko?

B. *Express the following in writing in full:* 7:05 AM; 10:29 PM; 11:14 AM; 3:30 AM; 3:30 PM; at noon; at midnight; in the afternoon.

C. *Practice giving dates (in full):* 1776.VII.4; 1942; 1914; 1918; 1939; 1945; 1918.II.16.

D. *Translate into Lithuanian:* 1. She travels to Boston three times a week. 2. In a few days he will be here. 3. A month ago he was in the hospital. 4. We have been studying Lithuanian for four months. 5. On Monday he will go home. 6. After ten hours he will be in Europe. 7. We worked the whole night. 8. The whole day he did nothing. 9. In a few months we will speak Lithuanian very well. 10. I could not sleep all night.

* Also: *peř saváitę, saváitéje.*

** See also Lesson 37.

CONVERSATION

PRIEŠ KONCERTĄ

- Výras:* 1. Klausýk, brangióji, pasiskùbink! Mēs pavélúosime į koncèrtą. Dabař jaũ pùsè septyniũ!
- Žmonà:* 2. Nesinèrvink, suspésime. Pagaĩ mào laĩkrodį dár tik penkiólíka pō šešiũ.
- Výras:* 3. Tàvo laĩkrodís amžinaĩ vélúoja. Neužmiřšk, kàd koncèrtas prasideda septiñtą vālandą.
- Žmona:* 4. Geraĩ, geraĩ, àš jaũ baigiũ. Aš maniaũ, kàd koncèrtas prasideda penkiólíka pō septyniũ.
- Výras:* 5. Nè, koncèrtas prasideda lýgiai septiñtą. Kaĩp nòrs jaũ paskubèk, nès autobusas mūsų tikraĩ nelaũks.
- Žmona:* 6. Taĩ važiúokime automobiliũ! Aš nemėgstu autobusų važiúoti.
- Výras:* 7. Jùk tù žinaĩ, kàd mūsų automobilis sugėdęs. Jaũ trýs diėnos, kaĩ nùvežiaũ pataisýti, iř vis dár nepataisė.
- Žmona:* 8. Galėjai iř anksčiaũ nuvėžti, taĩ dabař nereikėtų autobusų trankýtis.
- Výras:* 9. Dabař jaũ bė dvidešimt (minúčių) septýnios. Autobusas išeina už trijų minúčių.
- Žmona:* 10. Geraĩ, geraĩ, tik nešaũk! Aš jaũ pasiruóšusi. Gālime eĩti.

BEFORE A CONCERT

- Husband:* 1. Listen, dear, hurry up. We will be late to the concert. It is already half past six.
- Wife:* 2. Don't get nervous, we will get there in time. According to my watch, it is only a quarter past six.
- Husband:* 3. Your watch is always (eternally) late. Don't forget the concert starts at seven.
- Wife:* 4. All right, all right, I am almost ready. I thought the concert starts at a quarter after seven...
- Husband:* 5. No, the concert starts at seven sharp. Hurry it up somehow because the bus certainly is not going to wait for us.
- Wife:* 6. Then let's go by car. I don't like to go by bus.
- Husband:* 7. You know, don't you, that our car is broken down. Three days ago I took it to be repaired, and they have not repaired it yet.

- Wife:* 8. You could have taken it there earlier, so now we would not have to go (on a rough ride) by bus.
- Husband:* 9. It is already twenty to seven. The bus is leaving in three minutes.
- Wife:* 10. All right, all right. Don't shout. I am ready. We can go.

NOTES:

8. *Trankýtis autobusù* — *trankýtis* 'to shake, to jolt'; *trankýtis autobusù* 'to have a bumpy, uncomfortable ride'.

Trisdešimt trečioji pamoka

Lesson 33

KLASĖJE

Mokytoja: Kàs mán gáli pasakýti, kadà bũvo įkũrtas Vilnius?

Mokinỹs: Vilnius bũvo įkũrtas Gedimĩno trỹliktame šiĩtmetyje.

Mokytoja: Taip, nĩrs tojė viėtoje, kuĩ dabaĩ stĩvi Vilnius, jau seniaĩ bũvo gyvėnama lietũviũ. Tĩk pirmĩji didėsnė pilĩs bũvo pastatỹta teĩ Gedimĩno.

Mokinys: Kaip bũvo stĩtamos sėnosios lietũviũ pilys?

Mokytoja: Pĩcios seniaĩsios pilys Lietuvojė bũvo stĩtamos iš mė-džio. Vėliaũ pradėta statỹti mĩrinės pilys, tĩkios, ku-riũ griuvėsiũs visi mės jau ėsame mĩtė Trĩkuose, Vil-niuje, Kaunė iĩ kitũ.

Mokinys: Aĩ pilys tuomėt bũvo taip stĩtamos, kaip dabaĩ yrà stĩtomi dideli mĩriniai namaĩ, pĩvyzdžiui mĩsũ mo-kyklà?

Mokytoja: Nevisái taip. Senĩvėje pilys bũvo stĩtamos pirmiaĩsia apsiginti nuĩ priešũ. Jũ sėnos bũvo dĩromos stĩros, jĩs bũvo apjũostos vandeĩs grioviũ. Dabaĩ nauji na-maĩ (yrà) stĩtomi kitĩems reikalĩms; jũ sėnos (yrà) daũg plonėsnės, langaĩ (yrà) dĩromi daũg didesnĩ.

Mokinys: O kaip bũs stĩtomi namaĩ ateityjė?

Mokytoja: Niėkas tikraĩ negĩli pasakýti, kokiė iĩ kaip bũs stĩ-tomi namaĩ ateityjė. Tĩk tĩek gĩlima tikraĩ nurĩdyti: ateityjė namaĩ bũs dĩr geresnĩ iĩ modernesnĩ negũ šiaĩdien.

VOCABULARY

įkūrti (įkuriu, įkuria, įkūrė, įkuřs) — to found, to establish	apsiginti (apsiginu, apsigina, apsigynė, apsigiņs) — to defend oneself
šiimtmetis -čio (1) — century	prieřas (1) — enemy
vietà (2) — place, location, space	apjuosti (apjuosiu, apjuosia, apjuosė, apjuos) — to surround, to encircle
pastatýti (pastataũ, pastàto, pastàtė, pastatýs) — to build (perfective)	griovýs (4) — ditch, moat
statýti (stataũ, stàto, stàtė, statýs) — to build	iř taip toliaũ — etc., and so on, and so forth (Abbr.: ir t.t.)
kituř — elsewhere	reikalas (3b) — purpose, matter, 'business'
tuomet — at that time, then	ateitis -tiēs (fem.) (3b) — future
pavyzdýs -džio (3b) — sample, example	ateityjė — in the future
pàvyzdžiui — for example	nuródyti (nuródu, nuródo, nuródė, nuródys) — indicate, to point out
nevisái — not wholly, not exactly	modernũs, -l (4) — modern

GRAMMAR

33.1 The Passive Participles.

In Lithuanian the present passive participle and the past passive participle are more common than the other passive participles. The future passive participle is relatively rare. Mention should also be made of the so-called 'participle of necessity' which is also passive. The present and past passive participles may be used either to form the passive voice of various tenses or they may be used attributively like adjectives.

33.2 The Present Passive Participle.

The present passive participle is formed by adding the endings (nom. sg. masc.) *-mas*, (nom. sg. fem.) *-ma* to the 3rd person present of the finite verb, e.g. from *dirba* '(he) works' we have the forms *dirbamas*, *dirbamà*, etc., cf. the declension below:

Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
N. <i>dirbamas</i>	<i>dirbamà</i>	N. <i>dirbamì</i>	<i>dirbamos</i>
G. <i>dirbamo</i>	<i>dirbamōs</i>	G. <i>dirbamũ</i>	<i>dirbamũ</i>
D. <i>dirbamám</i>	<i>dirbamai</i>	D. <i>dirbamíems</i>	<i>dirbamóms</i>
A. <i>dirbamaį</i>	<i>dirbamaį</i>	A. <i>dirbamus</i>	<i>dirbamas</i>
I. <i>dirbamu</i>	<i>dirbama</i>	I. <i>dirbamaĩs</i>	<i>dirbamomìs</i>
L. <i>dirbamamė</i>	<i>dirbamojė</i>	L. <i>dirbamuosė</i>	<i>dirbamosė</i>

33.3 The Passive Voice with Present Passive Participles.

Various tenses of the passive voice can be formed* with the verb *būti* 'to be' plus the present passive participle. The tense of the verbal form of *būti* is the same as the tense of the whole compound. Examples:

- 1) *Ji yrà giriamà.* — She is being praised. (Note that the form *yrà* 'is' denotes that the entire compound *yrà giriamà* 'is being praised' is in the present tense.)
- 2) *Jis bùvo visų žmonių mylimas.* — He was (being) loved by all the people. (Note that the tense of the compound *bùvo ... mylimas* 'was (being) loved' is the same as that of *bùvo*.)

The logical subject, i.e. the performer of the action of a Lithuanian passive construction is in the genitive case. Thus in example (2) above *visų žmonių* '(by) all men' is in the genitive case.

Frequently the participle is used as a simple adjective without regard to tense. Examples:

- 3) *Ji netėko mylimos mótinos.* — She lost her beloved mother.
- 4) *Jis nusipirko siuvamą mašiną.* — He bought himself a sewing machine.
- 5) *miegamasis kambarys* — bedroom (lit.: room for sleeping)
- 6) *valgomasis šaukštas* — spoon for eating
- 7) *rašomasis stālas* — writing table**

When formed from a prefixed verb this participle may denote possibility (or with a negative, impossibility), e.g. *nepagýdoma ligà* 'incurable illness', *nepakeliamà naštà* 'a burden which cannot be lifted', etc. In this case the meaning of possibility derives from the fact that both verbs are perfective, cf. the Appendix.

33.4 The Past Passive Participle.

The past passive participle is formed by removing the infinitive ending *-ti* and adding the (masc. nom. sg.) ending *-tas* or (fem. nom. sg.) *-ta*.

* See also Lesson 34.

** Sometimes there are passive forms which are almost synonymous with active forms, e.g. *tiñkamas* or *tiñkantis* (*tinkās*) 'suitable' from *tikti* 'to suit', *priklaūšomas* or *priklaūšantis* (*priklausās*) 'dependent' (from *priklausyti* 'to depend').

Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
N. dirbtas (3)	dirbtà	N. dirbtì	dirbtos
G. dirbto	dirbtōs	G. dirbtū	dirbtū
D. dirbtám	dirbtai	D. dirbtiéms	dirbtóms
A. dirbtą	dirbtą	A. dirbtus	dirbtas
I. dirbtu	dirbta	I. dirbtaīs	dirbtomīs
L. dirbtamè	dirbtojè	L. dirbtuosè	dirbtosè

33.5 The Passive Voice with Past Passive Participles.

Various tenses of the passive voice are formed* with the appropriate tense of the verb *būti* 'to be' plus the past passive participle. The present tense of *būti* plus the past passive participle forms the present perfect tense; the simple past (or preterite) tense of *būti* plus the past passive participle forms the pluperfect (or past perfect) tense; the future tense of *būti* plus the past passive participle forms the future perfect tense. (One can compare this with the corresponding Latin forms *laudatus sum* 'I have been praised', *laudatus eram* 'I had been praised', *laudatus ero* 'I shall have been praised'). Examples:

- 1) *Tà knygà jaũ būvo brólio pėrskaitytà, kã tũ atėjaĩ.* — That book had already been read through by brother when you arrived.

(Note that *būvo* . . . *pėrskaitytà* 'had been read through' is in the pluperfect tense; *brólio* '(by) brother' is in the genitive case as the logical subject of the participle.)

- 2) *Tàs dárbas jaũ yrà mào atliktas.* — That work has already been completed by me. (Note that *yrà* . . . *atliktas* 'has been completed' is in the present perfect tense.)

The past passive participle can be used as a simple adjective too. Examples:

- 1) *Tõ raudónu rášalu parašyto láiško niėkas nemātė.* — Nobody saw the letter which had been written with red ink. (Note that *parašyto* 'written' is in the genitive case modifying *láiško* which is in the genitive case as the direct object of a negated verb.)
- 2) *Pėrskaitytą knygą padėjau ĩ lentýną.* — I put the book, which had been read, on the shelf (*pėrskaitytą* 'read' is in the accusative case because it modifies *knýgą* the direct object of *padėjau*.)

* See also Lesson 34.

33.6 The Neuter Passive Participle.

The passive voice can be formed also with the neuter form of the passive participle by dropping the -s from the masculine nominative singular form. The subject of the neuter passive participle is in the genitive case. Such participles may be created from intransitive as well as transitive verbs. Examples:

- 1) *Čià žmonių dirbama ir norima dirbti.* — Here people work and want to work. (Note that the logical subject *žmonių* 'people' is in the genitive plural and the present passive participles *dirbama* and *norima* do not modify any word.) A literal translation of the preceding sentence would be: Here by people (it is) worked and (it is) wanted to work.
- 2) *Kienō čià būta?* — Who was here? The Lithuanian expression: *Kàs čià buvo?* can also be translated by "Who was here?", but this has a more general meaning while the former expression implies the surprise caused by the facts which only now were perceived.
- 3) *Kienō čià gyvėnta?* — Who lived here?
- 4) *Čià jų būta ir išeita.* — They were here (but) they went out. The pronoun *jū* in the genitive plural functions as the logical subject of the construction.
- 5) *Žiūrėk — jō teñ ėsama.* — Look, there he is. *ėsama* is the neuter present passive participle of *būti* 'to be'.

33.7 The Future Passive Participle.

The future passive participle is formed by adding the endings (mas. nom. sg.) *-mas* or the (fem. nom. sg.) *-ma* to the 2nd person sg. of the future tense, e.g. from *dirbsi* 'you (sg.) will work' we have *dirbsimas*, *dirbsimà*, etc. This form is only used in certain special cases.

Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
N. dirbsimas	dirbsimà	N. dirbsimì	dirbsimos
G. dirbsimo	dirbsimōs	G. dirbsimū	dirbsimū
D. dirbsimám	dirbsimai	D. dirbsimiems	dirbsimóms
A. dirbsimą	dirbsimą	A. dirbsimus	dirbsimas
I. dirbsimu	dirbsima	I. dirbsimaĩs	dirbsimomĩs
L. dirbsimamè	dirbsimojè	L. dirbsimuosè	dirbsimosè

The future passive participle denotes future action or condition. It may even be formed from intransitive verbs, e.g. *būsimas* 'future' (from *būti* 'to be'). Example:

Jis mātė savo būsimą mokytoją. — He saw his future teacher (teacher to be).

33.8 The Participle of Necessity.

The participle of necessity is formed by adding the endings (masc. nom. sg.) *-nas* or (fem. nom. sg.) *-na* to the verbal infinitive, e.g. from *dirbti* we have *dirbtinas*, *dirbtinà*, etc. The declension is adjectival like that of the future participle. The participle of necessity denotes an action which should be performed or is worthy of being performed. Examples:

- 1) *Jis yra girtinas.* — He is to be praised (worthy of being praised, should be praised).
- 2) *Čia yra vienas minėtinas dalykas.* — Here is an affair that should be mentioned.
- 3) *Joks darbas nėra atidėtinas.* — No work should be postponed.

An example of the neuter form of the participle of necessity:

- 4) *Jei važiuotina — važiuok.* — If (one should) go, then go.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kada buvo įkurtas Vilnius? 2. Kienõ buvo įkurtas Vilnius. 3. Iš kò (out of what) buvo státomos pãcios seniãusios pilys Lietuvojè? 4. Iš kò yra dabãr státomi modeřnũs namaĩ? 5. Kãs parãšè šią knygą? 6. Kienõ yra parãšýta ši knyga? 7. Iš kò yra státomi mûriniai namaĩ? 8. Iš kò bũs státomi mediniai namaĩ? 9. Aĩ ši knyga yra visũ studentũ skaĩtoma? 10. Iš kò yra padařýta ši lentà?

B. *Change the following sentences to the passive voice:* Example: *Mãno brólis stãto šį namą. Šis namas yra státomas mãno brólio.*

1. Visi studentai skaĩto šią knygą.
2. Visi studentai skaĩtè šią knygą.
3. Visi studentai skaitýs šią knygą.
4. Tėvas bãra savo sũnų.
5. Vãkar jis parãšè ilgą láišką.

C. *Translate into Lithuanian:* 1. Yesterday this letter was written by the president. 2. These new books are (being) read by all my

students. 3. This book was written by my old friend. 4. These cars are made in Detroit. 5. Many new houses are (being) built in the suburbs.

CONVERSATION

BIBLIOTEKOJE

- Valys:* 1. Kodēl aš negaliū gāuti šiū naujū knygų?
Tarnautojas: 2. Mātote, šiōs knygos yrà tik kà išlėistos...
Valys: 3. Aš žinaū, kàd jōs tik kà išlėistos, bēt aš nōriu jàs tuojaū gāuti.
Tarnautojas: 4. Jōs yrà labaī visū skaītomos. Ypač jàs skaīto jaunimas.
Valys: 5. Geraī, aš suprantū. Bēt, sakýkite, kodēl jūs nūperkate kiekvienōs knygos beñt pō penkis egzemplioriūs?
Tarnautojas: 6. Šiū naujū knygų būvo nūpirkta pō trīs, bēt, kaip pātys mātote, jōs visos yrà pàimtos skaitýtojų.
Valys: 7. Kadà gi aš galėsiu jàs gāuti?
Tarnautojas: 8. Kaī tik knygos būs sugrąžintos, mēs jūms tuojaū pranėšime.
Valys: 9. Geraī, aš turėsiu paláukti. Ačiū.
Tarnautojas: 10. Prašaū. Aš tikiúosi, kàd pō porōs dienū knygos būs jaū sugrąžintos.

AT THE LIBRARY

- Valys:* 1. Why can't I get these new books?
Employee: 2. You see, these books have just been published...
Valys: 3. I know that they have been published just recently, but I would like to get them right away.
Employee: 4. They are being read by everybody. Especially the young people read them.
Valys: 5. All right, I understand. But tell me, please, why don't you buy at least (about) five copies of each book?
Employee: 6. Three copies were bought of each of these new books, but, as you yourself can see, they have all been taken out (by the readers).

- Valys:* 7. When will I be able to get them?
Employee: 8. As soon as these books are returned (will have been returned), we shall let you know.
Valys: 9. All right, I will have to wait. Thanks.
Employee: 10. You are welcome. I hope the books will be returned in a couple of days.

NOTES:

2. tik kã išleistas — lit. 'only that (just) released, published'.
4. jaunimas — 'youth, young people'.
5. pã penkis egzemplioriũs — 'five copies each, of each'.
8. Kaĩ tik — lit. 'when only', here: 'as soon as'.

Trisdešimt ketvirtoji pamoka

Lesson 34

GINTARAS

Giñtaras — tai lyg koks Lietuvos auksas. Iš jø yra dãromi karõliai, apýrankës ir kitõkie daiktai. Jaũ giliojè senõvèje lietuvių bũvo prekiaujama giñtaru sũ graikais ir romënais. Gintarinius karoliũs labai mægsta nešiõti lietuvaitës.

Giñtaras yra kieti sakaĩ spygliuõcių mẽdžių, kuriẽ priẽš ledų gadýnẽ áugo Pabaltijý(je). Tiẽ mẽdžiai bũvo labai sakúoti. Kaĩtais suvarvẽdavo dideli gabalai sakų, kuriẽ greĩt sukietẽdavo.

Suvarvẽjẽ sakaĩ úpių vandeĩs bũvo nunešami į jũrą ir teĩ suklõstomi. Teĩ jiẽ maišesi sũ kitomis nuõsẽdomis, bũvo suslẽgti ir virto giñtaru.

Kad giñtaras yra nè akmuõ, nè stiklas, õ sakaĩ, rõdo ir tai, jóg jis dẽga ir malõniai kvẽpia.

Kaĩtais į giñtaro gãbalus patẽkdavo ir sustingdavo įvairių vabzdžių, mùsių, skruzdžių, skorpionų. Yrà gintarè ir mẽdžių lãpų, žiedų, šakelių. Iš visa tõ mõkslininkų bũvo išaiškinta, kokiẽ tadà mẽdžiai áugo ir kokiẽ vabzdžiai veĩsesi.

Daũg giñtaro yra raĩdama Lietuvos pajũryje, kuĩ jis yra vandeĩs išplãunamas į kraĩtą.

VOCABULARY

giñtaras (3b) — amber
tai lyg koks — that is something
like, it is like
auksas (1) — gold
karõliai (plural only) (2) — necklace,
beads
apýrankẽ (1) — bracelet

dãiktas (3) — thing, object
gilũs, -l (4) — deep
giliojè senõvèje — in ancient times
prekiauti (prekiauju, prekiauja, pre-
kiavo, prekiaũs) — to trade
graĩkas (4) — Greek (noun)
romënas (1) — Roman (noun)

gintarinis, -ė (2) — amber (adjective)
 nešioti (nešiōju, nešiōja, nešiōjo, ne-
 šiōs) — to wear
 lietuvaitė (1) — Lithuanian (a girl;
 especially a young girl)
 sakaī (plural only) (4) — resin
 spygliuōtas mēdis, spygliuōtis mēdis
 — coniferous tree
 gadynė (1) — era, epoch, age
 ledū gadynė — ice age
 Pabaltijys (3b) — Baltic area, Baltic
 shores
 sakūotas, -a (1) — resinous
 kaītais — sometimes
 suvarvėti (sūvarva, suvarvējo, suvar-
 vės) to gather by dripping
 gābalas (3b) — piece, hunk, chunk
 sukietėti (sukietėja, sukietėjo, sukie-
 tės) — to get hard, harden
 suklōstyti (suklōstau, suklōsto, su-
 klōstė, suklōstys) — to fold, to lay
 in layers
 maišyti (maišosi, maišėsi, maišysis)
 — to get mixed together with
 nuosėdos (plural only, 2nd decl. fem.)
 (1) — residue
 suslėgti (sūslegiu, sūslegia, sūslegė,
 suslėgs) — to press together
 virsti (virstū, virsta, virsto, virsts) —
 to become, to turn into

stiklas (4) — glass
 kvėpėti (kvėpiū, kvėpia, kvėpėjo, kvė-
 pės) — to smell (good); to give
 out fragrance
 patėkti (patenkū, pateñka, patėko,
 patėks) — to get to, to get into
 sustingti (sustingstu, sustingsta, su-
 stingo, sustingšs) — to get hard;
 to harden
 įvairūs, -i (4) — various, different
 vabzdys -džio (4) — insect
 mūsė (2) — fly
 skruzdė (4) — ant
 skorpionas (2) — scorpion
 lāpas (2) — leaf
 žiedas (3) — blossom
 šakėlė (2) — twig, little branch
 mōkslininkas (1) — scientist
 išaiškinti (išaiškinu, išaiškina, išaiš-
 kino, išaiškina) — to explain (per-
 fective)
 augti (āugu, āuga, āugo, āugs) — to
 grow
 veistis (veisiasi, veisėsi, veisis) — to
 multiply, to proliferate, to live
 pajūris -io (1) — sea shore
 išplāuti (išplāunu, išplāuna, išplōvė,
 išplāūs) — to wash out, to deposit
 on shore (of seas, lakes, rivers)
 kraīntas (4) — shore

GRAMMAR

34.1 The Tenses of the Passive Voice.

As was mentioned in Lesson 33, the passive voice is formed in Lithuanian with the auxiliary verb 'to be' *būti*. This means that there are as many tenses in the passive voice as there are tenses in the conjugation of the verb *būti*.

But, since both the present passive participle and the past passive participle can be used to form the passive voice, there are actually always two tenses possible: one with the present passive participle, the other with the past passive participle. The difference in meaning is that, in the tenses where the present passive participle is used, one can render these tenses into English as a regular passive, but with the word *being* because the action is still being done (present tense), was being done (past tense), used to be being done (frequentative past), or will be being done (future). On the other hand, the passive tenses with the past passive par-

ticiples will express the action as already complete, or completed, in any tense. The former is sometimes called the *actional passive*, and the latter the *statal passive*.

34.2 The Paradigms of the Passive Voice. Their Meaning.

Present Tense

(ACTIONAL PASSIVE)		(STATAL PASSIVE)	
àš esù mùšamas, -à	'I am being beaten', etc.	àš esù mùštas, -à	'I am beaten' (I have been beaten)
tù esì mùšamas, -à		tù esì mùštas, -à	
jìs yrà mùšamas		jìs yrà mùštas	
jì yrà mušamà		jì yrà muštà	
mēs ēsame mušamì, -os		mēs ēsame muštì, -os	
jūs ēsate mušamì, -os		jūs ēsate muštì, -os	
jiē yrà mušamì		jiē yrà muštì	
jōs yrà mùšamos		jōs yrà mùštos	

Past Tense

àš buvaũ mùšamas, -à	àš buvaũ mùštas, -à	'I was being beaten'	'I was beater' (I had been beaten')
tù buvaĩ mùšamas, -à	tù buvaĩ mùštas, -à		
jìs bùvo mùšamas	jìs bùvo mùštas		
jì bùvo mušamà	jì bùvo muštà		
mēs bùvome mušamì	mēs bùvome muštì, -os		
jūs bùvote mušamì, -os	jūs bùvote muštì, -os		
jiē bùvo mušamì	jiē bùvo muštì		
jōs bùvo mùšamos	jōs bùvo mùštos		

Frequentative Past

àš búdavau mùšamas, -à	'I used to be (being) beaten'
etc.	
àš búdavau mùštas, -à	'I used to be beaten, I would be beaten'
etc.	

Future

àš búsiu mùšamas, -à	'I will be (being) beaten'
etc.	
àš búsiu mùštas, -à	'I will be beaten' ('I will have been beaten')
etc.	

There is a possibility, and some individual writers have used it, to even form the passive forms with the compound tenses of *būti*: *ąš esu būves mušamas* 'I have been beaten', but this occurs infrequently and the student should be able to figure this out in case he runs into such usage in reading Lithuanian. For full treatment of this, see Appendix: Verbs.

34.3 The Subjunctive of the Passive Voice.

To form the subjunctive of the passive voice, one has to combine the two subjunctive tenses of the verb to be (*būti*) and the appropriate passive participle.

Present Tense Subjunctive, Passive Voice: (Actional Passive)

ąš būčiau mušamas, -à 'I would be (being)
beaten', etc.

tù būtų mušamas, -à
jis būtų mušamas
ji būtų mušamà

mēs būtųme mušamì, -os
jūs būtųte mušamì, -os
jiẽ būtų mušamì
jõs būtų mušamos

Present Tense Subjunctive, Passive Voice (Statal Passive)

ąš būčiau muštas, -à 'I would be beaten', etc.
etc. ('I would have been beaten')

Present Perfect Subjunctive, Passive Voice (Actional Passive)

ąš būčiau būves mušamas, -à 'I would have been (being) beaten'
etc. etc.

Present Perfect Subjunctive, Passive Voice (Statal Passive):

ąš būčiau būves muštas, -à 'I would have been beaten (up)'

Examples for passive subjunctive:

- 1) *Nąmas jaũ būtų dabař stątomas, jėigu jis būtų sumokėjęs vįsą káiną.* — The house would be (being) built now, if he had paid (in full) the entire price.
- 2) *Viskas jaũ būtų padarýta, jėigu ąš taĩ būčiau žinójęs.** — Everything would be done (already), if I had known that.

* *padarýta* is a neuter adjective. In the passive it can be used only with the third person singular, primarily in impersonal expressions, with such words as *viskas* 'everything', all things', *taĩ* 'that, this', etc.

- 3) Ši gramātika jau seniai būty būvusi parašyta, jėigu jės autorius nebūty susiřges. — This grammar would have been written a long time ago, if its author had not fallen ill.

34.4 The Passive Imperative.

The passive imperative is formed with the imperative forms of the verb *būti* and the appropriate passive participle:

būk giriamas	be praised (referring to <i>tù</i> 'thou', masculine)
būk giriamà	be praised (referring to <i>tù</i> 'thou', feminine)
būkite giriamì	be praised (referring to <i>jūs</i> 'ye', masculine)
būkite giriamos	be praised (referring to <i>jūs</i> 'ye', feminine)
būkime giriamì	be praised (referring to <i>mēs</i> 'we', masculine)
būkime giriamos	be praised (referring to <i>mēs</i> 'we', feminine)

The imperative with the past passive participle is as follows:

būk pasvėikintas, -a	'be greeted; welcome!'
būkite pasvėikinti	
būk pagərbintas	'be adored, be praised' (primarily of God).
būk patėnkintas	'be satisfied'

34.5 The Passive Infinitive.

The passive infinitive is formed by putting together the infinitive of the verb *būti* and the appropriate passive participle in the dative case:

(Actional Passive Infinitive)

būti mušamám	to be (being) beaten (masculine, singular)
būti mūšamai	to be beaten (feminine, singular)
būti mušamiėms	to be (being) beaten (masculine, plural)
būti mušamóms	to be (being) beaten (feminine, plural)

(Statal Passive Infinitive)

suiĩti — 'to arrest'

būti suimtám	to be arrested (masculine, singular)
būti sùimtai	to be arrested (feminine, singular)
būti suimtiėms	to be arrested (masculine, plural)
būti suimtóms	to be arrested (feminine, plural)

Examples for the use of the passive infinitives:

- 1) *Būti policijos suimtám už vagystę yra didelė gėda.* — To be arrested (by the police) for theft is a great shame.
- 2) *Mokytojai labai patinka būti visų mokinių mylimám.* — The teacher likes very much to be loved by all the pupils.

NB. This usage, with the passive participle in the dative case is restricted to cases where the passive infinitive is also the subject of the (impersonal) sentence. Where the passive infinitive is not the subject of the sentence, the passive participle has to be used in the nominative case*:

Jis nori būti (visų) mėgstamas. — He wants to be liked by everybody.

Ji nori būti (visų) mėgstamà. — She wants to be liked...

Jie nori būti (visų) mėgstamì. — They want to be liked...

Jūs nori būti (visų) mėgstamos. — They want to be liked...

EXERCISES

A. Questions. 1. Kuŗ yra raŗdamas giŗtaras? 2. Kàs yra dàroma iŗ giŗtaro? 3. Kuŗ buvo lietuvių prekiàujama sù graikais iŗ romėnais? 4. Kuŗ buvo nuneŗami mēdžių sakaĩ? 5. Kaip sakaĩ viŗto giŗtaru? 6. Kàs ródo, kàd giŗtaras nerà stiklas? 7. Kaip buvo mókslininkų iŗaiŗkinta, kokiē mēdžiai senóveje áugo Pabaltijý(je)? 8. Kodēl daugiàusia giŗtaro yra raŗdama pajúryje? 9. Aŗ yra raŗdama giŗtaro Amērikoje? 10. Aŗ jūs ēsate kadà norís rãdē giŗtaro?

B. Give all the tenses of the passive voice of the following verbs: girti, gàrbinti, peĩkti

C. Change the following sentences into the passive voice: Example: *Màno brólis skaĩto šià įdómia knygà.* — Ši įdomi knyga yra mào brólio skaĩtoma.

1. *Màno tėvas stàto šį didelį namà.* 2. *Màno tėvas stàtē šį didelį namà.* 3. *Màno tėvas statýs šį didelį namà.* 4. *Mótina bàra sàvo vaikùs.* 5. *Mótina bàrē sàvo dukrēlę.* 6. *Mótina baŗs mùs visùs...*

D. Translate into Lithuanian: 1. This book is (being) written by five professors. 2. This house was built by my uncle 30 years ago. 3. Only modern houses are being built now. 4. He is liked by everyone. 5. This letter was written many years ago.

* In other words, the participle is used here as an adjective, i.e. *Jis nori būti gēras* 'He wants to be good'.

CONVERSATION

PRIEMIESTYJE

- Šaulys:* 1. Šis priemiestis yra labai išaugęs. Kai aš čia buvau prieš trejus metus, tai čia namai buvo dar tik statomi.
- Genys:* 2. Taip, per paskutinius trejus metus čia buvo pastatyta keliasdešimt naujų namų.
- Šaulys:* 3. Kokių namų čia yra daugiausia statomi?
- Genys:* 4. Daugiausia yra statomi mediniai vieno aukšto namai.
- Šaulys:* 5. Kąs juos čia stato: privatus statybininkai ar miestas?
- Genys:* 6. Miestas niekur naujų namų nestato: viskas yra statoma privačių statybininkų.
- Šaulys:* 7. O kąs daugiausia perka tokius namus?
- Genys:* 8. Šie namai nėra perdaug brangūs, tai juos daugiausia perka mokytojai, profesoriai ir fabrikų darbininkai.
- Šaulys:* 9. O kur yra statomi mūriniai, brangūs namai?
- Genys:* 10. Už dviejų mylių nuo čia yra statomi labai brangūs namai: mūriniai, akmeniniai, ... bet juos gali pirkti tikta labai turtingi žmonės ...

IN A SUBURB

- Saulys:* 1. This suburb has grown very much. When I was here three years ago, houses were only being built here.
- Genys:* 2. That's right. In the course of the last (few) years, there were quite a few houses built here.
- Saulys:* 3. What kind of houses are (being) built here mostly.
- Genys:* 4. Mostly one-story wooden houses are built here.
- Saulys:* 5. Who builds them here: (private) builders, or the city?
- Genys:* 6. The city does not build new houses anywhere. Everything is done (built) by (private) builders.
- Saulys:* 7. And who buys such houses mostly?
- Genys:* 8. These houses are not too (overly) expensive; thus mostly teachers and professors, and factory workers buy them.
- Saulys:* 9. And where are there expensive brick homes (being) built?
- Genys:* 10. Two miles from here there are built very expensive houses: stone and brick houses, ... but only very rich people can (afford to) buy them ...

NOTES:

2. *keliasdešimt* — lit. 'several tens'. The real value of this phrase: somewhere between 20 and 100.
8. *perdaug* — lit. 'too much'.

Fruits and Vegetables

A. FRUITS:

apple — *obuolys*
pear — *kriaušė*
cherry — *vyšnia*
plum — *slyva*
peach — *persikas*
orange — *apelsinas*
banana — *bananas*
apricot — *aprikosas*

B. VEGETABLES:

cabbage — *kopūstas*
cucumber — *agurkas*
tomato — *pamidoras*
radish — *ridikėlis*
spinach — *špinatas*
onion — *svogūnas*
carrot — *morka*
pea — *žirnis*

Trisdešimt penktoji pamoka

Lesson 35

BALTŲ TAUTOS

Baltų tautos tai indoeuropiečiams priklaūsanti tautų grupė Báltijos jūros pietų rytų atkraštyje, kuriái priskiriami dabartiniai lietuviai, latviai, XVIII a.¹ pradžioje suvókietinti prūsai, XVI a.² sulatvėję bei sulietuvėję kuščiai ir žiemgáliai, taip pat séliai, išnỹkę jau XIV a.³ Šis kúopinis baltų tautų vardas kalbótyroje vartojamas siauresnė prasmė néi geográfijoje, kuř juó vadínamos visos Pá Baltijo tautos, taigi ir lietúviams - látviams kraujú beĩ kalbà visái svetimì èstai ir súomiai. Vardas pasidarýtas iš Báltijos jūros, kuriós etimològinė reikšmė bėtgi niėko beñdra neturi sù mūsų būdvardžiu báltas. Iš istòrijos šaltinių áiškų baltų tautų susiskirstymo ir jų gyvėnamųjų plótų váizdą gáuname vós XIII a.⁴ pradžioje.

Vakaruosė nuó Nėmuno iki Výslos gyvėna prūsai, susiskirstė nèt dėšimčia atskirų kilčių. Prúsams Dúsburgas⁶ priskiria ir Kùlmo⁶ ir Liubávo⁷ sritis, kuriós dár prieš Ordino atsikráustymą bėvusios (lėnkų) išteriótos. Čià, matýti, lėnkų ir pò tó įsikúrta. Šiaip Ordino laikais prūsų-lėnkų síena láikoma Osos⁸ úpė. Toliau į rýtus galindų kiltiės (išnaikintos taip pat prieš Ordino laikus) pietinės sodýbos síekė iki Nàrevo,⁹ nórs Vízno¹⁰ pilis jau XII a.¹¹ pradžioje priklausó lėnkams. Ši úpė atribója nuó mozūrų ir rúšų taip pat ir sūduvių, arbà jótvingius, kuriė, sprėndžiant ir iš trūkutinų kalbós liėkanų, laikýtini prúsais. Panemunėje pleištù tarp sūduvių ir lietúvių įsikerta rúsai: jų (baltų žėmėje) įkúrto Gařdino (Gorodeń) kunigáikščiai pažįstami jau XII a.¹¹ pirmójoje púsėje. Tautų trijųlė: kuščiai, žiemgáliai ir séliai yrà gyvėnusi dabar látvių ir lietúvių gyvėnamoje teritòrijoje. Kuščiams XIII a.¹²

šaltinių liudijimu teŋka vakarinė Kuŗžemė tarp Báltijos jūros ir Rygės įlankos, išskýrus tik šiaurinę jos dālį, gyvenamą lýbių, ir bė tó didókas Žemaičių šiaurės vakarų kaŋpas — Cėklio¹³ sritis — sù Klaipėdos apýlinke. Sù kalbiniŋkų téigiamu Cėklio kuršiškumù nesutiŋka dalis istorikų ir šią sritį priskiria lietúviams. Nuó Rygės įlankos pietų liŋk mažnė visamė Lielupės-Mūšos¹⁴ upýne būvo ištisęs žiemgálių krāštas, kuris ribójasi sù lietúviškomis Šiaulių ir Upýtės sritimis. Į rýtus nuó žiemgálių kairiuóju Dauguvos pákrašciu gyvėno sėliai; Lietuvojė jų sodýbos siekė iki Tau-rāgnų ir Svedasų. Tikrųjų lātvių tadà gyvėnta tik dabartinėje Lātgalojė¹⁵ ir rytinėje Vidžemės¹⁶ dalyjė, maždaug iki Aĩzkrauklės (priė Dauguvos) - Būrtniekų¹⁷ ėžero linijos. Visas rytinis Ry-gės įlankos pákraštýs sù artimāja Rygės apýlinke priklaúsė lý-biams.*

NOTES:

- 1) aštuonióliktojo amžiaus.
- 2) šešióliktajame amžiuje.
- 3) keturióliktajame amžiuje.
- 4) trýliktojo amžiaus.
- 5) Petri de Dusburg Chronicon terrae Prussiae, ed. by M. Toeppen in *Scriptores Rerum Prussicarum*, Vol. 2.
- 6) terra Culmensis, Culmerland; today the city of Kulm (Polish Chełmno) on the right bank of the Vistula river.
- 7) Lōbau (Polish Lubów, Lubowo).
- 8) Ossa, the right tributary of the Vistula.
- 9) Narew, a tributary of the Bug river in Poland.
- 10) Wizna, a little town in Poland.
- 11) dvýliktojo amžiaus.
- 12) trýliktojo amžiaus.
- 13) Ceclis
- 14) In the Lithuanian area, this river is called Mūša, in the Latvian area, however: Lielupe.
- 15) Lātgala: area inhabited by Latgalians: Latgallian area, Latgallia.
- 16) Vidžemė: Livland, western part of Latvia.
- 17) The nominative (in Latvian): Burtnieki, in Lithuanian: Būrtniekai.

* Taken from: Antanas Salys, *Lietuviškoji Enciklopedija* Vol. II (Kaunas 1934), p. 999-1004.

REVIEW AND SUMMARY OF THE PARTICIPLES AND GERUNDS

A. The Active Participles (*dīrbti* 'to work'; *mylēti* 'to love'; *skaityti* 'to read')*

Tense	Formed from	(dropped)	added	E x a m p l e s		English	Lesson
Present	3rd person present tense	(-a)+- <i>qs</i> (-i)+- <i>is</i> (-o)+- <i>qs</i>	- <i>anti</i> - <i>inti</i> - <i>anti</i>	<i>dīrb</i> (-a)+- <i>qs</i> , - <i>anti</i> <i>mýl</i> (-i)+- <i>is</i> , - <i>inti</i> <i>skait</i> (-o)+- <i>qs</i> , - <i>anti</i>	: <i>dirbāš</i> , <i>dīrbanti</i> : <i>mylīs</i> , <i>mýlinti</i> : <i>skaitāš</i> , <i>skaitanti</i>	'(the one who is) working', etc.	26.2 Appendix
Past	3rd person past tense	(-o, -ė)+- <i>es</i> , - <i>usi</i>		<i>dīrb</i> (-o)+- <i>es</i> , - <i>usi</i> <i>mylėj</i> (-o)+- <i>es</i> , - <i>usi</i> <i>skait</i> (ė)+- <i>es</i> , -(i) <i>usi</i>	: <i>dirbęs</i> , <i>dīrbusi</i> : <i>mylėjęs</i> , <i>mylėjusi</i> : <i>skaitęs</i> , <i>skaitęsi</i>	'(the one who has) worked', etc.	26.3 Appendix
Frequent. Past	3rd person freq. past	(-o)+- <i>es</i> , - <i>usi</i>		<i>dīrbdav</i> (-o)+- <i>es</i> , - <i>usi</i> <i>mylėdav</i> (-o)+- <i>es</i> , - <i>usi</i> <i>skaitýdav</i> (-o)+- <i>es</i> , - <i>usi</i>	: <i>dirbdavęs</i> , <i>dīrbdavusi</i> : <i>mylėdavęs</i> , <i>mylėdavusi</i> : <i>skaitýdavęs</i> , <i>skaitýdavusi</i>	'the one who used to have worked'	26.3,4 Appendix
Future	2nd person sg. future	+ <i>qs</i> , - <i>anti</i>		<i>dīrbsi</i> + <i>qs</i> , - <i>anti</i> <i>mylėsi</i> + <i>qs</i> , - <i>anti</i> <i>skaitýsi</i> + <i>qs</i> , - <i>anti</i>	: <i>dirbsiaš</i> , <i>dirbsianti</i> : <i>mylėsiaš</i> , <i>mylėsianti</i> : <i>skaitýsiaš</i> , <i>skaitýsianti</i>	'the one who is going to be working', etc.	26.3,5 Appendix

* *dīrbti* (*dirba*) — 1st conjugation; *mylēti* (*mýli*) — 2nd conj.; *skaityti* (*skaīto*) 3rd conj. For the participles of *būti* 'to be' and *eiti* 'to go', see 26.8.

B. The Passive Participles (*mùšti* 'to beat', *mylēti* 'to love', *skaitýti* 'to read')

Tense	Formed from (dropped) added	Ex a m p l e s	English	Lesson
Present	3rd person Present T. +-mas, -ma	mùša+-mas, -ma : mùšamas, mušamà mýli+-mas, -ma : mýlimas, mylimà skaīto+-mas, -ma : skaītomas, skaītoma	'the one (or thing) which is being beaten', etc.	33.2 Appendix
Past	Infinitive (-i)+-tas, -ta	mùšt(-i)+-tas, -ta : mùštas, muštà mylēt(-i)+-tas, -ta : mylētas, mylēta skaitýt(-i)+-tas, -ta : skaitýtas, skaitýta	'the one (or thing) which was beaten, which has been beaten', etc.	33.4 Appendix
Future	2nd person sg. future +-mas, -ma	mùši+-mas, -ma : mùšimas, mušimà mylēsi+-mas, -ma : mylēsimas, mylēsima skaitýsi+-mas, -ma : skaitýsimas, skaitýsima	'the one (or thing) which is to be beaten, which ought to be beaten', etc.	33.7 Appendix

N.B. There is no passive participle of the frequentative past. The student of course should keep in mind that only transitive verbs can have a passive voice.

C. The Gerunds (the Adverbial Participles or the Participial Adverbs) (*mùšti* 'to beat', *mylėti* 'to love', *skaitýti* 'to read')

Tense	Formed from (dropped)	Ex a m p l e s	English	Lesson
Present	Present Active Participle, Feminine Nom. Sg. (-i)	mùšant (-i) : mùšant mýlint (-i) : mýlint skaĩtant (-i) : skaĩtant	'while beating, beating', etc.	26.7 Appendix
Past	Past Active Participle, Fem. Nom. Sg. (-i)	mùšus (-i) : mùšus mylėjus (-i) : mylėjus skaĩčius (-i) : skaĩčius	'after having beaten', etc.	26.7 Appendix
Frequent. Past	Freq. past Active Part. Fem. Nom. Sg. (-i)	mùšdavus (-i) : mùšdavus mylėdavus (-i) : mylėdavus skaitýdavus (-i) : skaitýdavus	'after having beaten several times', etc.	26.7 Appendix
Future	Future Active Participle, Fem. Nom. Sg. (-i)	mùšiant (-i) : mùšiant mylėsiant (-i) : mylėsiant skaitýsiant (-i) : skaitýsiant	(Used in special phrases to express future action) *	26.7 Appendix

* As in: Jis mănė juōs važiuosiant į Niujòrką 'He thought they were going (to go) to New York'.

D. The Special Adverbial Active Participle.

Formed from (dropped) added	Examples	English	Lesson
Infinitive (-ti) + <i>-damas, -dama</i>	<i>mùš(-ti) + -damas, -dama</i> : mùšdamas, mušdamà <i>mylě(-ti) + -damas, -dama</i> : mylědamas, mylědama <i>skaitý(-ti) + -damas, -dama</i> : skaitýdamas, skaitýdama	'while beating', etc.	26.4 Appendix

E. The Special Participle of Necessity.

Formed from (dropped) added	Examples	English	Lesson
Infinitive + <i>-nas, -na</i>	<i>mùšti + nas, -na</i> : mùštinas, muštinà <i>mylěti + -nas, -na</i> : mylětinas, mylětina <i>skaitýti + -nas, -na</i> : skaitýtinas, skaitýtina	'the one (or: thing) which is to be beaten', etc.	33.8 Appendix

Trisdešimt šeštoji pamoka

Lesson 36

MINDAUGAS

(1200? - 1263)

Mindaugas yra pirmasis suvienytos Lietuvos karalius. Prieš jį laikus Lietuvą buvo valdoma daugelio atskirų kunigaikščių.

Iš istorijos šaltinių nežinome, kuriais metais Mindaugas baigė vienyti Lietuvą. Tačiau mes jau tikrai žinome, kad 1236 metais Lietuvą buvo valdoma vieno valdovo — Mindaugo. Mat, tais metais lietuviai, vadovaujami Mindaugo, sumušė kalavijuočius didelės ir labai svarbios kautynės prieš Šiaulius. Nuo to smūgio vokiečių kalavijuočių ordinas niekuomet daugiau neatsigavo ir kiek vėliau susijungė su kryžiuočių ordinu, kuris tuo metu atsikėlė į Prūsus.

1251 metais popiežius Inocentas IV (ketvirtasis) atsiuntė Mindaugui karališką vainiką. Mindaugas su savo šeima ir dideliu Lietuvos didikų būriu priėmė krikštą ir buvo popiežiaus atstovo vainikuotas Lietuvos karaliumi. Tókiu būdu Lietuvą tapo krikščioniška valstybe, pasiriņkusi Vakarų kultūros kelią.

Nórs Mindaugui ir buvo pasisėkę tvirtai suvienyti Lietuvą, tačiau daugelis bŭvusių kunigaikščių jam pavydėjo. 1263 metais Mindaugas buvo nužudytas, kartų ir jŭ dŭ sŭnŭs.

Žuvus Mindaugui, Lietuvą atsidūrė pavŭjuje: kaimŭnai rŭsai, lŭnkai, kryžiuočiai galėjo pŭlti bė valdovo likusią valstybę. Galėjo taip pat sukilti bŭvę sritiniai kunigaikščiai ir išsidalinti Mindaugo sukurtą Lietuvos valstybę.

Kad taip neatsitiko, yra karaliaus Mindaugo nuopelnas. Nórs jis pats ir jŭ dŭ jaunesnieji sŭnŭs žuvo, bėt suvienytoji Lietuvos valstybė išliko. Lietuviai jau buvo supratę, kad vieną stiprą valstybę yra reikalinga. Tai suprato ir pátys Mindaugo žudikai.

Taigi Mindaugas savo darbaĩs įvedė Lietuvą į krikščioniškų Europos valstybių tarpą, užmezgė ryšius su Vakarų Europos tautomis ir padarė savo tautą ir valstybę žinomą tolimuosė pasaulio kraštuosė.

Narsūs, apdairūs ir ryžtingas Mindaugas prieš 700 metų sukūrė Lietuvos karalystę ir tuō žygių davė pradžią naujam politiniam Lietuvos gyvenimui.

VOCABULARY

suvienyti (suviėniju, suviėnija, suviėnijo, suviėnys) — to unify, to unite
karalius (2) — king
valdyti (valdaũ, valdo, valdė, valdys) — to rule
daũgelis -io (noun with gen. pl.) — many, several (quite a few)
kuriais metais — which year, which years, in which year
baĩgti (baigiu, baigia, baigė, baĩgs) — to finish; to complete
tikrai — for sure, surely; factually, really
valdovas (2) — ruler
māt (matyti) — to be sure; indeed; because; since
vadovauti (vadovauju, vadovauja, vadovavo, vadovaus) — to lead
vadovaujami — under the leadership; under...
sumušti (sūmušu, sūmuša, sūmušė, sumuš) — to beat (and win); to crush (in war); to win (a battle); to smash
kalavijuotis -čio (2) — the knight of the Order of "Sword Bearers" (1201-1236 in Livonia)
šiauliai — a city in Northern Lithuania
niekuomėt — never
daugiaũ — more
niekuomėt daugiau — no more; never more
atsigauti (atsigāunu, atsigāuna, atsigāvo, atsigāus) — to recover (oneself), to recuperate, to rise again
kiek vėliaũ — a little later
susijũngti (susijũngiu, susijũngia, susijũngė, susijũngs) — to get oneself united with (sũ plus instrumental)
didelis, -ė (3) — large, big
kautynės (fem., plural only) (2) — battle, engagement (mil.)
smũgis -io (2) — hit, blow

atsikėlti (atsikeliu, atsikelia, atsikėlė, atsikeĩs) — to rise, to get up; to move into, to arrive (after moving)
pópiežius (1) — pope
atsiũsti (atsiunčiu, atsiunčia, atsiuntė, atsiũs) — to send (to)
karališkas, -a (1) — royal
vainikas (2) — wreath; crown
didikas (2) — nobleman, noble
bũrys -io (4) — group, gang; platoon
priĩmti (priĩmu, priĩma, priĩmė, priĩms) — to accept, to receive
krikštas (4) — baptism
atstovas (2) — representative; legate
vainikuoti (vainikuoju, vainikuoja, vainikāvo, vainikuos) — to crown
tokia būdu — in such a way; so, this way
tāpti (tāpu, tāpa, tāpo, tāps) — to become
krikščioniškas, -a (1) — Christian (Adjective)
valstybė (1) — state
pasiriĩkti (pasirenku, pasirenka, pasiriĩko, pasiriĩks) — to choose, to elect (for oneself)
kėlias (4) — way, road
pasisėkti (only 3rd person used: pasiseka, pasisekė, pasiseks, with dative) — to succeed (in)
pavydėti (pavýdžiu, pavýdi, pavýdėjo, pavýdės) — to envy, to be jealous
nužudyti (nužudaũ, nužudo, nužudė, nužudys) — to assassinate
kartũ — together
kartũ su — together with
žũti (žũstu, žũsta, žũvo, žũs) — to perish; to die; to be killed
atsidũrti (atsiduriu, atsiduria, atsidũrė, atsidũrs) — to be exposed to, to get (into), to run (into)
pavõjus (2) — danger

atsidūrėti pavėjuje — to be exposed to danger, to be endangered
 kaimynas (1) — neighbor
 kryžiuotis -čio (2) — a knight of the Teutonic Order
 sukilti (sukylti, sukyla, sukilo, sukils) — to rise (against)
 sritis, -ė (2) — regional, area, divisional
 išsidalinti (išsidalinū, išsidalina, išsidalino, išsidaliūs) — to divide up
 sukurti (sukuriu, sukuria, sukūrė, sukurš) — to create, to found
 atsitikti (3rd person only: atsitinka, atsitiko, atsitiks) — to happen, to occur, to take place
 nuopelnas (1) — merit; achievement; deed

išlikti (išliekū, išliėka, išliko, išilks) — to remain, to be saved (with instrumental)
 būtinai — absolutely, indeed
 žudikas (2) assassin
 įvesti (įvedu, įveda, įvedė, įvės) — to lead into
 užmegzti (užmezgu, užmezga, užmezgė, užmegs) — to tie
 užmegzti ryšius — to get connected with
 ryšys -io (4) — connection, contact
 narsūs, -l (4) — brave, courageous, bold
 apdairūs, -l (4) — cautious, clever
 ryžtingas, -a (1) — determined
 žygis -io (2) — campaign, deed
 duoti pradžią — to start, to begin

GRAMMAR

36.1 The Demonstrative Pronouns *šis, šitas, toks, anoks*

The declension of the demonstrative pronouns *šis* 'this', *tàs* 'that' and *anàs* 'that (one over yonder)' is given below:

Masculine		Feminine	
Singular	Plural	Singular	Plural
N. šis 'this'	šiė	ši	šiōs
G. šiō	šiū	šiōs	šiū
D. šiám	šiems	šiái	šiōms
A. ši	šiuōs	šiā	šiās
I. šiuō	šiaīs	šià	šiomīs
L. šiamė	šiuosė	šiojė	šiosė
N. tàs 'that'	tiė	tà	tōs
G. tō	tū	tōs	tū
D. tám	tiems	tái	tōms
A. tā	tuōs	tā	tàs
I. tuō	taīs	tà	tomīs
L. tamė	tuosė	tojė	tosė
N. anàs 'that'	aniė	anà	anōs
G. anō	anū	anōs	anū
D. anám	aniems	anái	anōms
A. anā	anuōs	anā	anàs
I. anuō	anaīs	anà	anomīs
L. anamė	anuosė	anojė	anosė

36.1 The Demonstrative Pronouns

One can compare the declension of *šis* with that of *jis* in paragraph 8.4. The declension of *tàs* and *anàs* is just like that of a first declension adjective, except for the instrumental singular and the nominative and accusative plural (*tuō*; *tiē*, *tuōs*; *anuō*; *aniē*, *anuōs*). The declension of *šitas* 'this, that' is exactly like that of *tàs*, except that the stress remains constant on the initial syllable.

The demonstrative *šis* 'this' contrasts with *tàs* 'that'. Both *šis* and *tàs* contrast with *anàs* 'that' which denotes a third object which is farther away than *tàs*. Examples:

- 1) *Ši lémpa yrà mào, tà lémpa yrà tàvo, ō anà lémpa yrà jō.* — This lamp is mine, that lamp is yours, but the one over there is his.
- 2) *Ši knyga yrà gerèsnè už tã.* — This book is better than that.
- 3) *Mán patĩnka šis stālas, bèt nè tās.* — I like this table, but not that one.

The form *šitas* is perhaps more emphatic than *šis* e.g. *šitas žmogùs užmušė mào tėvą* 'that man killed my father'.

36.1.2 The declension of *tóks* 'such (a)' is given below:

Masculine		Feminine	
Singular	Plural	Singular	Plural
N. <i>tóks</i> (3)	<i>tokiē</i>	<i>tokià</i>	<i>tókios</i>
G. <i>tókio</i>	<i>tokiū</i>	<i>tokiōs</i>	<i>tokiū</i>
D. <i>tokiám</i>	<i>tokiems</i>	<i>tókiiai</i>	<i>tokióms</i>
A. <i>tókį</i>	<i>tókius</i>	<i>tókią</i>	<i>tókias</i>
I. <i>tókiu</i>	<i>tokiaĩs</i>	<i>tókia</i>	<i>tokiomĩs</i>
L. <i>tokiamè</i>	<i>tokiuosè</i>	<i>tokiojè</i>	<i>tokiosè</i>

anóks (1) 'that kind of', *šitoks* (1) 'this kind of' have the same endings, but the stress pattern is different. (Always on the same syllable). Examples:

- 1) *Tóks žmogùs niēko nepadarỹs.* — Such a man will do nothing.
- 2) *Aš jau gavaũ šitokį láišką, bèt anókio niekadà negavaũ.* — I already received this kind of letter, but I never got that kind.

36.2 The Interrogative *kàs*.

The interrogative pronoun-adjective *kàs* 'who, what' is declined as follows: N. *kàs*, G. *kõ*, *kienõ*, D. *kám*, A. *kā*, I. *kuõ*, L. *kamè*. It has no plural declension and it may refer to either masculine or feminine nouns or pronouns.

36.2,1 *Kelì* 'how many' is used only in the plural.

	Masculine	Feminine
N.	<i>kelì</i> (4)	<i>kēlios</i>
G.	<i>kelĩũ</i>	<i>kelĩũ</i>
D.	<i>kelĩems</i>	<i>kelióms</i>
A.	<i>kelis</i>	<i>kelìas</i>
I.	<i>keliaĩs</i>	<i>keliomis</i>
L.	<i>keliuosè</i>	<i>keliosè</i>

36.2,2 *Kóks*, *tóks*, *kuris*, *katràs*, *kelerì*, *keliñtas*, *keleriópas*, *kienõ*.

kóks (3) 'which' is declined like *tóks*; *kuris* (4) 'which' is declined like *jis*; *katràs* (4) 'which' (only said of two objects in standard Lithuanian) is declined like *tàs*; *kelerì* (3b) 'how many' is declined like *kelì* (cf. 36.2,1); *keliñtas* (4) 'which' and *keleriópas* (1) 'of how many kinds' are declined like regular adjectives.

Examples:

- 1) *Kàs atsitiko?* — What happened?
- 2) *Kõ jis nori?* — What does he want?
- 3) *Kienõ tà knygà?* — Whose is that book?
kienõ 'whose, of whom, by whom' is used to denote possession or as the subject of a passive verbal construction (cf. Lesson 34), whereas *kõ* is reserved for other genitive uses.
- 4) *Kám tù daveĩ knygà?* — To whom did you give the book?
- 5) *Kā jis mato?* — What does he see?
- 6) *Sù kuõ tù eini?* — With whom are you going?
kóks may mean 'which' in the sense of 'which kind of' or 'to what extent'.
- 7) *Kóks dabar óras?* — What is the weather like now?
- 8) *Kelì žmónės atėjo?* — How many men came?
- 9) *Keliàs dienàs jis čia buvo?* — How many days was he here?
- 10) *Kuris mėnuo šilčiausias Lietuvoje?* — What month is the warmest in Lithuania?
- 11) *Kuri knyga tau patinka?* — Which book do you like?

12) *Kuris iš jūsu tai padarė?* — Which of you did it?

13) *Katràs sūnūs ateis?* — Which son (of two) will come?

kelerì is used with nouns which in the plural form may have a singular meaning, e.g. *marškiniai* 'shirt', etc.

14) *Kėleris marškinius tu turi?* — How many shirts do you have?

15) *Keleriopas prekės jįs turi?* — How many kinds of wares does he have?

36.3 Relative Pronouns *kuris*, *kàs*, *kóks*.

kàs, *kuris* and *kóks* can also be used as relative pronouns. The number and the gender of the relative pronoun are determined by the word to which it refers, but the case of the relative pronoun is determined by its use in the clause of which it is a part. Examples:

1) *Mán patinėka tą knygą, kurią tu man davėi.* — I like the book which you gave me.

Notice that *kurią* is feminine and singular because it refers to *knygą* which is feminine and singular; it is in the accusative case because it is the object of the verb *davėi*.

2) *Aš pažįstu tą žmogų, su kuriuo jūs kalbate.* — I know that man with whom you are speaking.

Note that *kuriuo* is masculine singular because *žmogų* is masculine singular; it is the instrumental case because it is the object of the preposition *su* which requires the instrumental case.

3) *Kàs gerai dirba, tàs daug pinigų gauna.* — Whoever works well (that one=*tàs*) gets much money.

4) *Kokià sėjà, tokià ir piūtis.* — You reap what you sow. (lit.: whatever the sowing is, such also is the harvest.)

5) *Kóks klausimas, toks ir atsakymas.* — Whatever the question is (like), thus also is the answer.

N.B. To render the English relative pronouns 'who', 'that', 'which' (and their various forms), use *kuris*. See also 21.6.

36.4 *Kažkàs*, *bet kàs*, *kas-ne-kàs*.

kàs may be used as an indefinite pronoun by itself; it may be used in conjunction with *nórs*, thus *kàs nórs* 'anybody, somebody or other; anything, something or other'. The form *kažkàs* (*kažin kas*) 'somebody, something' differs in meaning from the preceding in that it refers to somebody or something definite,

but either the speaker doesn't know exactly what this thing is, who the person is, or else the speaker does not consider it necessary to reveal it.

The forms *bet kàs*, (*by kàs*, *bile kàs*) '(just) anybody, somebody'; *kai kàs* 'many a', some; *kas-ne-kàs* 'a few, not many' are also used. In these forms the element *kàs* is declined. Examples:

- 1) *Aĩ kàs (kas nòrs) atějo?* — Did anyone come?
- 2) *Kažkàs atějo.* — Someone came.
- 3) *Bet kàs tai gāli padarýti.* — Anyone can do that.
- 4) *Ně bet kàs jĩ supraĩta.* — Not everyone understands him.
- 5) *Kai kám ta knyga nepatiĩka.* — Some people don't like this book.
- 6) *Turiũ dár ka-ne-kā nusipiĩkti.* — I still have to buy a few (things).

36.5 Special Uses of *kóks* and *kuris* (as Pronoun-Adjectives).

The pronoun-adjectives *kóks* and *kuris* are used in many constructions similar to those given above.

- 1) *Gál ateĩs kóks nòrs svėčias.* — Perhaps some guest (or other) will come.
- 2) *Skaitýk kókią nòrs knýgą.* — Read any book (some book or other).
- 3) *Kažkóks svėčias atějo.* — Some guest came.
- 4) *Sũ bet kókiu žmogumi nekalbėk.* — Don't talk with any man.
- 5) *Kai kuriė mokiniai tojė klāsėje yra labai gābūs.* — Some pupils in that class are very talented (gifted).

The expression *šióks tóks* denotes poor or mediocre quality of the word modified; *ne-kóks* means 'rather poor, bad' (colloquially 'lousy').

- 7) *Nusipirkaũ šiókį tókį apsiaũstą.* — I bought an ordinary (a coat of rather poor quality) coat.
- 8) *Jis gāvo nekókį dárba.* — He got a 'lousy' job.
- 9) *Jis mán duos kurį nòrs apsiaũstą.* — He will give me some coat.
- 10) *Ateĩk kurią diėną.* — Come some day.
- 11) *Kažkuriė iš jų tai padārė.* — Some of them did that.
- 12) *Teateĩna bėt kuris iš jūsų.* — Come, any of you.
- 13) *Kai kuriė žmonės tai dāro.* — Some people do that.
- 14) *Kuriė-ne-kuriė tai sāko.* — Certain ones say that.

36.6 *Keli, keleri* 'several' are also used as indefinite pronoun-adjectives. Examples:

- 1) *Aš nusipirkaū šiā knygą prieš kėlerius metus.* — I bought this book a few years ago.
- 2) *Aš norėčiau pasakyti kelis žodžius.* — I would like to say a few words.

36.7 *Vienas kitas* means 'a few', e.g. *vienas kitas atėjo* — a few came.

36.8 To express the idea 'each other' *vienas* (not declined) is used plus some case of *kitas* (not the nom. or the voc.) depending upon the syntactic construction involved. Examples:

- 1) *Šiė žmonės vienas kito nepažįsta.* — These men don't know each other.
- 2) *Šiė žmonės vienas kitam padeda.* — These men help each other.
- 2) *Šiė žmonės vienas kitą gėria.* — These men praise each other.
- 4) *Šiė žmonės vienas kitū pasitiki.* — These men have confidence in each other.
- 5) *Šiė žmonės vienas kitamė mato gėnijų.* — These men see a genius in each other.

36.8.1 'Each other' with prepositions:

- 6) *Eina vienas pō kito.* — They go one after another.
- 7) *Stovi vienas prieš kitą.* — They stand in front of each other.

36.9 *Niėkas* and *jōks*. The declension of the negative pronoun *niėkas* 'no-one, nothing' is as follows: N. *niėkas*, G. *niėko* (*niėkieno*), D. *niėkam*, A. *niėką*, I. *niekū*, L. *niekamė*. There is no distinction for gender or number.

The negative pronoun-adjective *jōks* (3) 'none, not any' is declined like *tōks*. Examples:

- 1) *Jis niėko nežino.* — He knows nothing.
- 2) *Niėkas nemėgsta tōs knygos.* — No one likes that book.
- 3) *Jis neturi jokiū knygų.* — He has no books.
- 4) *Jōks žmogus negali tai padaryti.* — No man can do that.

Note that *ne* must be used with the verb in a negated sentence with *jóks* or *niėkas*. The resulting meaning is not that of a double negative as it would be in standard English. The correct usage in Lithuanian (as in many other languages) is translatable by the substandard English usage. Compare the substandard English 'he don't know nothin'' with Lith. *jis niėko nežino*.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kàs suviėnijo Lėtuva? 2. Kienė buvo valdoma Lietuvà priėš Mindaugà? 3. Kuriaė mėtais Mindaugas sėmuė kalavijuoėiūs priė Šiaulių? 4. Kėkį kėlià pasiriėko Lietuvà? 5. Kàs Mindaugui pavydėjo? 6. Kuriaė mėtais Mindaugas buvo nužudytas? 7. Aė jėms patiėka ši knygà? 8. Aė jėus jau skaėtėte anà knygà, kurì guli anė stàlo? 9. Aė kàs nėrs jė mātė? 10. Kuė àš galiu pirkti viėnà kità knygà?

B. *Decline in the singular and plural:* šis gėras studentas, jóks turtėngas žmogūs, tóks gražūs rýtas, tà graži mergaitė, tokià tam-si naktis.

C. *Fill in with the relative pronoun kuris in appropriate forms:*
 1. Žmogūs, (whom) àš vākar mačiaū teatrė, yrà jė sėnas draugas. 2. Tiė studentai, su (whom) profesorius Valāitis kalba, studijuoja lietėvių kalbà. 3. Nāmas, (in which) jiė gyvėna, yrà labai sėnas. 4. Knėgos, (which) àš vākar pirkaū knygyne, yrà labai brāngios. 5. Mėdžiai, (which) āuga miėsko viduryjė, yrà gražiāusi. 6. Žmėnės, (who) mėgsta dainuoti, yrà laimėngi.

CONVERSATION

PABAUDA UŽ PER GREITĄ VAŽIAVIMĄ

Policininkas: 1. Prašau parodyti vairuotojo liudijimą.

Naujokas: 2. Tuojaū surasiu. (Paduoda policininkui savo vairuotojo liudijimą). Kodėl manė sustābdėte?

P. 3. Jūs per greitai važiāvote.

N. 4. Kaip tai per greitai? Aš važiavaū tik 35 (trisdešimt penkiās) myliās į vālandą (or: pėr vālandą).*

P. 5. Aė jėus nemātėte eismo ženkle:* šià gatvė gālima važiuoti tik 25 (dvėdešimt penkiās) myliās* į vālandą.

N. 6. Aš labai atsiprašau. Tikrai tō ženkle nepastebėjau.

- P. 7. Jūs nèkreipéte dēmesio į eismo ženklus. Tēks sumokēti pābaudą: 25 (dvīdēšimt penkīs) dólerius.
- N. 8. Bēt... bēt aš jūk pamažū važiavaū...
- P. 9. Jūs iš tikrūjų važiāvote 40 (kēturiasdēšimt) mýlių į vālandą. Anksčiaū iř jūs pāts sākēte, kād važiāvote 35 myliās į vālandą. Taīgi...
- N. 10. Geraī, geraī... Turēsiu sumokēti pābaudą. Ką gi pada-rýsi... Ateityjē turēsiu atidžiaū sēkti eismo ženklus.

TICKET FOR SPEEDING

Policeman: 1. Please show me (your) driver's license.

Naujokas: 2. Right away (I will find it). [Hands over his driver's license to the policeman] Why did you stop me?

P. 3. You were driving too fast.

N. 4. What do you mean (how come) too fast? I was driving only 35 miles per hour.

P. 5. Didn't you see the traffic (speed) sign? On this street you are allowed to drive only 25 miles an hour. (The speed limit is...)

N. 6. I am very sorry. I really did not notice that sign.

P. 7. You were not paying attention to the traffic signs. You will have to pay the fine: 25 dollars.

N. 8. But... but I was actually driving slowly...

P. 9. Really, you were driving 40 miles per hour. You yourself just said you were driving 35 miles per hour. Thus,...

N. 10. All right, all right. I will have to pay the fine. What can one do about it? In the future, I will have to watch the road signs more carefully.

NOTES:

4. į vālandą — also: *per vālandą* 'per hour'.

5. eismo ženklas — traffic (road, speed) sign.

dvīdēšimt penkiās myliās — this expression of speed measurement has to be in the accusative case.

Trisdešimt septintoji pamoka

Lesson 37

VYTAUTAS DIDYSIS

Põ Mindaugo nužudymo Lietuvà kiek susilpnėjo, nèš dažnai keitësi valdõvai. Bèt nuõ Vytënio (1295-1316) ir ýpaç nuõ Gedimino (1316-1341) laikų Lietuvõs valstýbè nuõlat stiprėjo ir áugo užimdamà vis didesnius plõtus í rýtus ir í pietų rýtus. Gedimino pãlikuonys, istõrijoje vadinami Gedimináiciais (Gedimináičių dinástija), Lietuvà išugdè í pirmaeilę valstýbę.

Gedimino súnus, Aĩgirdas (1345-1377) ir Kęstùtis (1345-1382), kuriè bendrai valdè Lietuvà, išplètè Lietuvõs ribàs ligi Maskvõs apýlinkių, õ pietuosè jaũ pasiekè Júodàjà jûrà.

Bèt labiáusiai Lietuvà sustiprėjo Kęstùčio sùnaus Výtauto Didžiojo viešpatávimo metu (1392-1430). Jis sutvaškè valstýbès administrácià, galutinaĩ pràplètè Lietuvõs ribàs ligi Juodõsios jûros. Jis stàtè pilis, tièsè keliùs, laikè geraĩ apmókýtà nuolatinę kariúomenę. Výtauto viešpatávimo metu Lietuvà šalià Anglijos, Vokietijos ir Prancūzijos buvo vienà iš keturių didžiáusių Euròpos valstýbių. Tuõ metu bevèik visà Rùsija buvo pavergtà totõrių, õ pati Maskvà buvo tik nedidelès kunigaikštijos sóstinè.

1410 mëtais Lietuvõs kariúomenè išsirengè dideliám žýgiui í Prúsià, í Kryžiuõčių òrdino žemès. Jaũ bevèik pusañtro šimto mëtų Lietuvà nuõlat kariàvo sù kryžiuõçiais. Bùvo įvýkè daũg kãro žýgių ir mûšių iš abiejų pusių, taçiaũ nè vienà pusè nebùvo galutinaĩ laimėjusi.

Výtautas, susitãręs sù Lénkijos karãliumi Jogáila, kuris bùvo

jõ pùsbrolis, nùtarè galutinaĩ sunaikinti kryžiuočiùs. Lemiamàsis mùšis įvỹko 1410 mëtų líepos 10 dièną priè Tànnenbergo káimo. Jungtinès lietùvių ir lénkų pājègos, vadováuamos Výtauto, visiš-kai sùmušè kryžiuočiùs ir jų talkininkùs iš daūgelio Euròpos kraštų. Šiuò laimėjimu bũvo galutinaĩ sustabdýtas vókiečių verži-masis į rýtus.

Pò šiò labai svarbaũs laimėjimo Výtautos daūg nebekariàvo, bèt tvaškè sàvo valstýbę ir sàvo sumanumù bũvo jái užtikrinès taikìngą gyvènimà, kuriò Lietuvà nebũvo turėjusi pèr paskutiniùs dù šimtùs mëtų.

VOCABULARY

susilpnėti (susilpnėju, susilpnėja, susilpnėjo, susilpnės) — to grow weaker, to weaken
keistis (keičiūosi, keičiasi, keitėsi, keisis) — to turn over, to exchange, to succeed (in power)
ypač — especially
nuolat — all the time, by and by, continually
užimti (užimu, užima, užėmė, užims) — (here) to occupy
plótas (1) — area, region
į rýtus — to the east
į pietų rýtus — to the south-east
palikuonis -iës (3b) — descendent
išugdýti (išugdaũ, išugdo, išugdė, išugdys) — to raise, to nurture, to expand
pirmaeilis, -è (2) — first class (adj.)
bendraĩ — together, commonly
išplėsti (išplečiu, išplečia, išplėtė, išplės) — to expand, to extend
ribà (4) — boundary
pietuosè — in the South
Juodóji jūra — Black Sea
viešpatàvimas (1) — reign
sutvarkýti (sutvarkaũ, sutvarko, sutvarkė, sutvarkys) — to put in order, to straighten out, to arrange
galutinaĩ — finally, for good
praplėsti (pràplečiu, pràplečia, pràplėtė, pràplės) — to extend, to widen
apmókyti (apmókau, apmóko, apmókė, apmókys) — to train
nuolatinis, -è (2) — permanent
kariuomenė (1) — army

paveřgti (pavergiũ, paveřgia, paver-gė, paveřgs) — to subjugate
totórius (2) Tatar (noun)
kunigaikštijà (2) — dukedom, prin-cipality
išsireņgti (išsirengiũ, išsireņgia, išsi-rengė, išsireņgs) — to get ready, to set out
žýgis -io (2) — campaign
iš abiejų pusių — from both sides, on both sides
susitařti (susitariu, susitaria, susita-rė, susitařs) — to make an agree-ment, to conclude an agreement
karàlius (2) — king
sunaikinti (sunaikinũ, sunaikina, su-naikino, sunaikins) — to destroy
lėmiamas, -à (3) — decisive
įvỹkti (impers.: įvỹksta, įvỹko, įvỹks) — to take place, to occur, to hap-pen
pājègos (3b) — (here) forces
vadovàuti (vadovàuju, vadovàuja, va-dovàvo, vadovàus) — to lead, to command
talkiniřkas (2) — helper, supporter
laimėjimas (1) — victory
sustabdýti (sustabdaũ, sustàbdo, su-stàbdė, sustabdys) — to stop
veržimasis (1) (refl. noun) — push, drive
sumanumas (2) — cleverness, wis-dom, shrewdness
užtikrinti (užtikrinu, užtikrina, už-tikrino, užtikrins) — to assure
taikìngas, -a (1) — peaceful
paskutinis, -è (2) — last

GRAMMAR

37.1 Prepositions.

The object of each preposition must be in the case which the preposition requires, e.g. genitive, accusative, instrumental.

37.2 Prepositions with the Genitive Case.

Some examples of prepositions which require the genitive case are listed below:

- 1) *abipus* — on both sides of.
Kaūnas yrà abipus Nėmuno (ùpės). — Kaunas is on both sides of the Nemunas (River).
- 2) *anàpus* — on the other side of.
St. Paul miėstas yrà anàpus Mississipi ùpės. — (The city of) St. Paul is on the other side of the Mississippi River.
- 3) *anót* — according to (repeating someone's words exactly).
Jis, anót tėvo, gėras žmogūs. — He, according to (my) father, is a good man.
- 4) *añt* — on; expresses feelings towards (someone).
Knygà guli ãnt stàlo. — The book is (lying) on the table.
Jis pýksta ãnt sàvo brólio. — He is angry at his brother.
- 5) *artì* — close to.
Jis bùvo artì namų. — He was close to his home.
- 6) *aukščiaũ* — above; (really an adverb 'higher').
Tojė ùpėje vandeñs bùvo aukščiaũ kėliu. — In that river, the water stood above the knees.
- 7) *bė* — without; in addition to.
Sunkù gyvėnti bė pinigų. — It is difficult to live without money.
Bė knygų, teñ yrà dár iř rañkraščiu. — In addition to the books, there are manuscripts there, too.
bė àbejo, bė abejónės — without a doubt, doubtless, doubtlessly
bė gàlo — without end, endless, endlessly
bė reĩkalo — without any need, needless, needlessly, etc.
- 8) *dėkà* — thanks to, owing to.
Tėvo dėkà àš šiañdien dár dirbu. — Thanks to father I am still working today.
- 9) *dėl (dėlei)* — for, for the sake of, because of.
Dėl kò neišmókote pamokòs? — Why (lit.: because of what) didn't you study (learn) your lesson?

- 10) *gretà* — near, beside.
Jis stóvi gretà manēs. — He stands beside me.
- 11) *iki* — until, up to; as far as (may be used with dative case in certain fixed expressions, cf. 37.4).
Iki pasimātymo. — So long (lit.: until we see each other).
Aš nuējaũ iki ūpės. — I went up to the river.
- 12) *įstrižai* — diagonally across.
Jis atsìgulė įstrižai lóvos. — He lay down diagonally across the bed.
- 13) *iš* — out of; from; since.
Jis išeina iš namų. — He is going out of his house (home).
Jis gavo iš manēs láišką. — He got a letter from me.
Jis iš jaunų dienų tóks. — He has been that way since youth.
- 14) *išilgai* — along.
Kėlias eina išilgai ūpės. — The road runs along the river.
- 15) *lig, ligi* — until; as far as. (*Lìg, ligi* is synonymous with *iki*, cf. 11)
Aš skaičiaũ ligi vākaro. — I read (was reading) until evening.
Aš nuējaũ ligi jō namų. — I went up to his home.
- 16) *liūk (liūkuì)* — toward, to.
Jis bėga liūk miško. — He runs (is running) toward the forest.
- 17) *netoli* — not far from, near; approximately.
Universitėtas grà netoli miėsto ceñtro. — The university is not far away from the center of the city.
Teñ buvo netoli šiņto žmonių. — About a hundred people were there.
- 18) *nuo* — from, off; (guarding) against; since, from; by reason of, because of.
Vanduō bėga nuo stōgo. — Water runs off the roof.
Váistai nuo galvōs skaudėjimo. — Medicine for (against) a headache.
Jis dirba nuo rýto ligi vākaro. — He works from morning 'til night.
Jis keñcia nuo karšćio. — He is suffering from the heat.
- 19) *pasàk* — according to (relating someone else's words, or opinion; *pasàk* is synonymous with *anót*, cf. 3)
Iř Pėtras, pasàk jō, niėko neturi. — And Peter, according to him, does not have anything.
- 20) *pirm (pirmà)* — before; in front of.
Niėko nedarýk pirm laiko. — Don't do anything ahead of time.
Jis eina pirmà manēs. — He is going in front of me.

- 21) *põ* — after.

Põ koncèrto àš parējaũ namõ. — After the concert I went home.

NB. This preposition can also be used with other cases with different meanings, cf. below.

- 22) *priẽ* — at, near, in the vicinity of; in the presence of; in the time of.

Šis autobûsas sustõja priẽ bibliotêkos. — This bus stops near the library.

Vaikaĩ użáuگو priẽ tẽvũ. — The children grew up with their parents.

Priẽ sẽno karãliaus visi geraĩ gyvẽno. — In the time of the old king everybody lived well.

- 23) *pusiáu* — half way up, half way along.

Pasitikaũ jã pusiáu kẽlio. — I met her half way along the road.

- 24) *skersai* — across, athwart.

Jis gũli skersai lóvos. — He is lying across the bed.

NB. This preposition can be used with the accusative case also with no difference in meaning:

Jis pẽrẽjo skersai kẽliq. — He went across the road.

- 25) *šalià* — beside.

Jis atsisẽdo šalià manẽs. — He sat down beside me.

- 26) *šiàpus* — on this side of.

Universitẽtas yrà šiàpus ùpẽs. — The university is on this side of the river.

- 27) *taĩp* — between, among.

Taĩp Jõno iĩ Pẽtro yrà didelis skĩrtumas. — There is a big difference between John and Peter.

Kẽdẽ stóvi taĩp stãlo iĩ sienos. — The chair stands between the table and the wall.

- 28) *ũž* — behind; at a distance of; in, after (in expressions of time).

Vaĩkas stovẽjo ũž mótinos iĩ veĩkẽ. — The child stood behind (his) mother and cried.

Už trijų mètrų pasiródẽ vanduõ. — At the depth of three meters water appeared.

Jis baĩgs dárbaq ũž (vieneriũ) mẽtų. — He will finish the work in a year.

Ji pàemẽ manẽ ũž raĩkos. — She took me by the hand.

NB. This preposition can also be used with the accusative case, cf. below.

- 29) *vidùj* — within, inside of (This is really an abbreviated form of *vidujè*, which is the locative sg. of *vidùs*, 'the inside, the inner side').
Vidùj miško bũvo daũg šilčiaũ. — It was much warmer within the forest.
- 30) *Viřš, virřùj, virřumĩ* — over, beyond; above.
Tai virř mانو jėgũ. — That is beyond my strength.
Viřš mėdžiũ skraĩdė dideli paũkščiai. — Above the trees large birds were flying.
- 31) *žemiaũ* — below.
Upėje vandeĩs bũvo žemiaũ kėliũ. — Water in the river was below the knees.

37.3 Compound prepositions with *iř* as the initial element require the genitive case also.

- a) *Iř anapus miško pakilo lėktũvas.* — An airplane rose from the other side of the forest. (... from behind ...)
- b) *Katė iřbėgo iř pũ stalo.* — A cat ran out from under the table.

37.4 Prepositions in Certain Fixed Expressions.

(Prepositions with the Dative Case.)

A few prepositions are used with the dative case in certain fixed expressions. Otherwise there are no prepositions in Lithuanian which regularly require the dative case.

- 1) *pũ řiai diėnai* — up to the present time
- 2) *pũ senovei* — as it was; 'nothing new'; 'things are the same' (lit.: according to the past).
- 3) *pũ kám* — how much (obsolete).
- 4) *pũ dėřinei* — to the right
- 5) *pũ kaĩrei* — to the left
- 6) *iki řiai diėnai* — up to the present time (but also possible: *iki řiõs dienõs*, same meaning).
- 7) *iki řiam laĩkui* — up to this time (also: *iki řiõ laĩko*).

37.5 Prepositions with the Accusative Case.

Some examples of prepositions which require the accusative case are listed below:

- 1) *apiẽ* — round about, near; approximately; concerning.
Apiẽ sũdą aũga mėdžiai. — Round about the orchard, trees grow.

Jis kalba apie manė. — He is talking about me.

Ateik apie dvýliktą válandą. — Come at about (around) 12 o'clock.

- 2) *apliñk (apliñkui)* — around, by.

Apliñk manė stovėjo daũg jaunų žmonių. — Many young people stood around me.

- 3) *į* — in, into, to.

Vaikas eina į kambarį. — The child is going into the room (The child is entering the room).

Màno visi vaikai jau eina į mokýklą. — All my children (already) go to school (attend school).

Kaimýnas važiuoja į miestą, į tuĩgą. — The neighbor is going to the city, to the market.

Berniukas lipa į mēdį. — The boy is climbing a tree.

Mokinýs atsáko į kláusimus. — The pupil answers the questions.

Jis niekuomēt neatsáko į mào láiškus. — He never replies to my letters.

Jis labai panašus į sàvo tėvą. — He is very similar to his father (He looks very much like his father).

- 4) *pagal* — along, beside; according to.

Jis bėga pagal tvorą. — He runs along the fence.

Jiė visuomēt dirba pagal plāną. — They always work according to plan.

- 5) *paleĩ* — along, by the side of, beside.

Jis stovėjo paleĩ sieną. — He stood beside the wall.

- 6) *pàs* — at, at the home of, at the house of, to.

Ateikite pàs manė. — Come to my place.

Jis gyvėna pàs manė. — He is living at my place.

- 7) *paskuĩ* — right after, close behind.

Eĩk paskuĩ manė. — Follow (right) behind me.

- 8) *peĩ* — through, across; during, throughout.

Jiė bėgo peĩ laukus. — They ran across the fields.

Peĩ kārą mēs daũg mātėme. — During the war we saw a lot.

- 9) *põ* — round about, here and there.

Jis váikščiojo põ miestą. — He was walking in (about) the town.

NB. This preposition may also have a distributive meaning which cannot be translated by any single English expression: *Jis dúoda vaikáms põ gábalą sũrio.* — He gives the children each a piece of cheese. Note also that it can be used with other cases.

- 10) *priēš* — before, in the presence of; ago; against.
Priēš jō namūs áugo dīdelē līpa. — In front of his house grew a large linden tree.
Priēš dēšimt mētų jīs dār čia gyvėno. — Ten years ago he still lived here.
Jīs kovójo prieš manė. — He fought against me.
- 11) *prō* — by, past; through.
Mēs pravažiāvome prō sėnų pilį. — We drove past the old castle.
Ji žiūri prō langą. — She is looking through the window.
- 12) *skersai* — across, cf. example 24, §37.2.
- 13) *už* — than; for, in return for.
Už darbą gavaū pinigų. — I received some money for the work.
Mēs kovojame už laisvę. — We are fighting for freedom.
Padirbėk už manė. — Work for me (Take over my work for a while).

37.6 Prepositions with the Instrumental Case.

Some examples of prepositions which require the instrumental case are listed below:

- 1) *põ* — under.
Šuõ gūli põ stalū. — A dog is lying under the table.
- 2) *sù* — with; approximately the size of.
Eik sù manimì. — Go with me.
Jis sù medžiū lýgus. — He is about the size of a tree.
- 3) *sulig* — up to, as far as.
Vandėns bũvo sulig krantaĩs. — The water was up to the banks.
- 4) *tiēs* — opposite, in front of.
Jis stóvi tiēs langų. — He is standing in front of the window.
Lietuvių pulkaĩ tiēs Kaunū plaūkė peř Nėmunų. — The Lithuanian troops (regiments) swam across the Nemunas (river) opposite Kaunas.

37.7 Prepositions Used with Several Cases.

Note that *põ* can be used with the genitive case (when it means 'after'), with the dative case (in certain fixed expressions), with the accusative case (when it means 'here and there, round about' or when it has distributive meaning) or with the instrumental case (when it means 'under').

The preposition *ùž* can be used with the genitive case (when it means 'in, after') or with the accusative case (when it means 'for').

The preposition *skersaĩ* 'across, athwart' can be used with either the genitive or the accusative case with no difference in meaning.

The preposition *iki* ordinarily is used with the genitive case, but in certain fixed expressions it is used with the dative case.

37.8 A review list of prepositions used with various cases:

GENITIVE — *abĩpus, anàpus, anót, aĩt, artì, aukščiaũ, bė, dėkà, dėl, gretà, iki, įstrižai, iš, išilgai, ligi, liĩk, netolì, nuõ, pasàk, piĩm, põ, prie, pusiáu, skersaĩ, šalià, šiàpus, taĩp, už, vidùj, viĩš, viršùj, viršum, žemiaũ, iš anàpus, iš põ, etc.*

DATIVE — *iki, põ* (only in certain fixed expressions).

ACCUSATIVE — *apiẽ, apliĩk, ĭ, pagaĩ, paleĩ, pàs, paskuĩ, peĩ, põ, prieš, prõ, skersaĩ, už*

INSTRUMENTAL — *põ, sù, sulig, tiẽs*

37.9 Prepositions and Adverbs.

Some prepositions in Lithuanian are derived from adverbs. These prepositions, in most cases, may still be used as adverbs. Examples:

- a) *Berniukas stovėjo gretà, o mergaitė kiẽk toliaũ.* — The boy was standing close by, and the girl was a little farther (from there).
- b) *Vienas studentas ėjo pirmà, kitas paskuĩ.* — One student walked in front (first), the other one—after (him).

37.10 Expressions with Prepositions and without them.

In some special cases one may either use a preposition with a certain case, or the noun can be used without a preposition, but in such a case which has the same meaning as the preposition together with the noun. One can say . . .

either:

Ji paviĩto ĭ pėlę. — She turned into a mouse.

or:

Ji paviĩto pelė. — She turned . . . (*pelė*—instrumental)

either:

Jiẽ mĩrẽ iš (nuõ) bãdo. — They died from hunger (famine).

or:

Jiẽ mĩrẽ badũ. — They died . . . (*badũ*—instrumental)

either:

Jis gũli aĩt lóvos. — He is lying on the bed.

or:

Jis gũli lóvoje. — He is lying . . . (*lóvoje*—locative)

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kada Lietuvà susilpnėjo? 2. Kaip yrà istorijoje vadĩnami Gedimĩno pãlikuonys? 3. Ligi kuriõs jũros Výtautas išplètè Lietuvõs ribàs? 4. Kàs įvỹko 1410-siais mėtais líepos 10 diẽnà? 5. Kã dãrè Výtautas põ Tannenbergo mũšio? 6. Priẽ kokiõs ùpès yrà Vilnius? 7. Priẽ kokiõs ùpès yrà Kaũnas? 8. Priẽ kokiõs ùpès yrà Niujòrkas? 9. Kàs gyvèna pàs jùs? 10. Iš kuriõs knỹgos jũs taĩ nusirãšète (copied)?

B. *Form sentences with the following prepositions:* aĩt, põ, ùž, pàs, priẽ, pẽĩ, prõ.

C. *Copy sentences from reading selections of lessons 31-35 where prepositions occur. Translate the prepositions.*

D. *Translate into Lithuanian:* 1. His children still live at his place (home). 2. We are going with our old friends to take a walk in the park. 3. They live near us (not far away from us). 4. His house stands near the river. 5. Five new books are lying on the table. 6. She is looking through that window. 7. I walked along the fence. 8. He is going to Europe. 9. I am going home. 10. She is always at home (sits at home).

CONVERSATION

VASARA

- Výras:* 1. Šiaĩdien šestãdienis. Tik kã prãnešè pẽĩ rãdijà, kãd bũs labãĩ kãršta. Važiũokime kuĩ nòrs pasimãudyti.
Žmonà: 2. Bũtũ geraĩ nuvažiũoti priẽ jũros, bèt tolòka . . .
Výras: 3. Gál važiũokime į miẽsto baseĩnã.
Žmona: 4. Teĩ šiaĩdien bũs labãĩ daũg žmoniũ . . .

- Vyras:* 5. Tai gál važiuokime kuŗ nórs į párką; vaikai galės pabėgióti, ó mės pasėdėsime pō mēdžiais.
- Žmona:* 6. Kai tik tú nuvažiuoji į párką, tuojaũ užmingi, pavėsyje patógiai išsitiėšes!
- Vyras:* 7. O kã gi teĩ párke darýti?
- Žmona:* 8. Tú visái nematai gamtós gróžio, vāsaros žalumo, mēdžių šlamėjimo. Visi výrai tokiē . . .
- Vyras:* 9. Geraĩ jaũ geraĩ: važiuosime teĩ, kuŗ tú nóri.
- Žmona:* 10. Eĩk, suràsk visùs máudymosi kostiumùs, sukráuk viskã į automobilį. Tùrime skubėti, nès vėliaũ būs labai káršta.

SUMMER

- Husband:* 1. Today is Saturday. It was announced on the radio that it will be very hot. Let's go swimming somewhere.
- Wife:* 2. It would be nice to go to the sea shore, but it is rather far . . .
- Husband:* 3. Well then, let's go to the public (city) swimming pool.
- Wife:* 4. There will be a lot of people down there today.
- Husband:* 5. Then perhaps we should go to some park somewhere; the children will be able to run around, and we will be able to sit under the trees.
- Wife:* 6. As soon as you get to the park, you fall asleep right away, after having stretched out comfortably in the shade.
- Husband:* 7. And what can one do in a park?
- Wife:* 8. You do not see the beauty of nature, the green of the summer, the rustling of the trees. All men are like that.
- Husband:* 9. All right, all right. We will go wherever you want to go.
- Wife:* 10. Well, get a move on, gather all the bathing suits, put them in the car. We must hurry because it is going to get hot later on.

Useful Expressions and Idioms

How are you? — a) *Kaip gyvuoja?*

b) *Kaip einasi?*

c) *Kaip laikotės?*

d) *Kaip sekasi?*

I like this book. — *Man patinka ši knyga.*

You like this book, etc. — *Jums (Tau) patinka ši knyga, ir t.t.*

I am cold. — *Man (yra) šalta.*

You are cold. — *Jums (Tau) šalta.*

I was cold, etc. — *Man buvo šalta, ir t.t.*

There is nothing one (you) can do about it — *Nieko nepadarysi.*

Thank you very much — *Labai ačiū.*

You're welcome — *Prašau.*

Don't mention it — *Nėr už ką. (Prašau).*

Trisdešimt aštuntoji pamoka

Lesson 38

KRISTIJONAS DONELAITIS

(1714 - 1780)

Vienas iš didžiųjų lietuvių poetų yra Kristijonas Donelaitis. Jis gimė, mokėsi ir visą gyvenimą pralėjo Mažajoje Lietuvoje. Ilgiausiai jis išgyveno Tolminkiemyje (1743-1780), kur jis buvo liuteronų parapijos klebonas. Ten jis ir parašė savo svarbiausią kūrinį — poemą “Mėtai”.

Pats Donelaitis niekuomet nematė savo poemos išspausdintos — visus savo raštus paliko raňkraščiuose. Jiė buvo išspausdinti pō jō mirties 1818 metais.

“Mėtai” yra parašyti hegzametru. Šioje poemoje Donelaitis aprašo Mažosios Lietuvos ūkininkų gyvenimą. Gražiais vaizdais jis piešia jų dárbus, vargus ir rūpesčius. Blogus ūkininkus jis papėikia, geruosius pagiria.

“Mėtai” yra svarbiausias lietuvių literatūros veikalas, parašytas 18-me (aštuonióliktajame) amžiuje. Jis išverstas į keliàs kalbàs.

Donelaičio kalbà yra kiek senóviška, bėt turtinga ir vaizdinga. Jō “Mėtai” laikomi labai svarbių lietuvių kalbės paminklų. Štai kėletas eilūčių iš Donelaičio “Mėtų” kartų su ánglišku verdimu:

PAVASARIO LINKSMYBĖS

Jaũ saulėlė vėl atkópdama bėdino svietą
Ir žiemós šaltós triūsūs pargriáudama juókės.
Šalčių prámonės su ledais sugaišti pagávo,

Iř putódams sniēgs visuř ģ niēķā paviřto.
 Tuó laukùs oraĩ drungnì gaivìndami glóstē
 Iř žolelēs visàs iř numìrusių šaūkē.
 Krúmai sù šilaĩs visaĩs iřsibùdino kēltis,
 O laukų kalnai sù klóniais pàmetē skrándas.

THE SPRING'S JOYS

Now the sun rose again to rouse the world
 and laughed to topple down chill winter's labors.
 And cold's creations, with the ice, diminished
 as foam of snow changed everywhere to nothing.
 Soon the bland weather stroked and woke the fields,
 called up herbs of all species from the dead.
 Thickets and very heath bestirred themselves;
 hill, meadow, dale threw down their sheepskin jackets.*

VOCABULARY

poėtas (2) — poet
 Mažoji Lietuva — Lithuania Minor
 liuteronas (2) — Lutheran (noun)
 parapija (1) — parish
 klebonas (2) — pastor
 svarbus (4) — important
 kūrinys (3a) — creation, work
 išspausdinti (išspausdinù, išspausdina, išspausdino, išspausdiñs) — to print
 raštas (2) — writing, (written) work, (poetical) work
 palikti (palieku, paliėka, paliko, paliks) — to leave
 rañkraštis -ėio (1) — manuscript
 mirtis -iės (4) fem. — death
 hegzāmetras (1) — hexameter
 poemà (2) — poem, (epic) poem
 aprašyti (aprašau, aprašo, apraše, aprašys) — to describe
 vaizdas (4) — view, picture, portrayal
 vařgas (4) — care, worry, suffering, hardship
 rūpestis -ėio (1) — care, worry

papeikti (papeikiù, papeikia, papeikė, papeiks) — to scold, to admonish
 pagirti (pàgiriù, pàgiria, pagýrė, pagirs) — to praise
 veikalas (3b) — work, (poetical) work
 senoviskas (1) — archaic
 vaizdingas (1) — full of beautiful images, poetical, expressive
 pamiñklas (2) — monument
 šaltinis -io (2) — source, well
 vystytis (výstausi, výstosi, výstėsi, výstysis) — to develop
 besivýstant — in the process of development
 bendrinis, -ė — common
 bendrinė kalbà — common language, standard language (both spoken and written)
 pacituoti (pacituoju, pacituoja, pacitāvo, pacituos) to cite, to quote
 eilutė (diminutive of eilė 'row') — line (of a poem, a page)
 kartù — together with
 vertimas (2) — translation

* Translated by Clark Mills. Taken from: *The Green Oak*. Selected Lithuanian Poetry. Ed. by Algirdas Landsbergis and Clark Mills, Voyages Press, New York, 1962.

NB. No vocabulary is given for this passage of "Metai".

GRAMMAR

38.1 Co-ordinating Conjunctions (*iŗ*, *tačiaũ*, *õ*, *bèt*, etc.)

The words *iŗ* 'and', *tačiaũ* 'but, nevertheless, however' *aŗ* 'whether', *arbà . . . arbà* 'either . . . or', *neĩ . . . neĩ* 'neither . . . nor', *õ* 'and, but', *bèt* 'but' are co-ordinating conjunctions and can connect either clauses, phrases or single words. Examples:

- 1) *Miėsto gātvės yrà ilgòs iŗ siaũros.* — The streets of the city are long and narrow.
- 2) *Jis atėjo, tačiau nedĩrbs.* — He came, but he won't work.
- 3) *Aŗ dĩrbs, aŗ nedĩrbs, vis tiek jis gaũs pinigũ.* — Whether he works or not, he will still get some money.
- 4) *Ateĩkite arbà šiaĩdien, arbà rytój.* — Come either today or tomorrow.
- 5) *Neĩ mokinỹs, neĩ mokinė nedĩrba.* — Neither the boy nor the girl pupil works.
The conjunction *õ* 'but' is used to contrast two ideas.
- 6) *Jis turtuõlis, õ aŗ vaŗgšas žmogėlis.* — He is a rich man, but I am just a poor little fellow.
- 7) *Jis turi daug laiko, õ atvaĩziuoti pàs mūs nenóri.* — He has lots of time, but he doesn't want to come to see us.
- 8) *Jis gālĩ, õ aŗ negaliũ.* — He can, but I can't.
It may also be used following a negative clause.
- 9) *Jis negālĩ, õ aŗ galiũ.* — He can't, but I can.
- 10) *Aŗ nesũ daĩlininkas, õ jis yrà.* — I am not an artist (painter) but he is.

In each of the preceding examples *õ* could have been replaced by *bèt*, which is more emphatic than *õ*. For example in sentence 6, the word *bèt* would have stressed the fact that it is *I* (not another) who is the ordinary little fellow, whereas *õ* merely contrasts the two clauses. Likewise in sentence 9 the *õ* merely contrasts the two clauses, whereas *bèt* would have stressed the ability of the speaker.

The clause introduced by *bèt* also denotes in some clauses something which is unexpected in view of the meaning of the main clause.

- 11) *Jis visai silpnas, bèt vis (dár) dĩrba iŗ dĩrba.* — He is very weak, but (even so) he works and works.
- 12) *Nórs iŗ neturiũ pinigũ, bèt kaip nós atvaĩziuosiu.* — Although I don't have any money, I shall come somehow or other.
- 13) *Jis nedidelis vỹras, bèt stiprus kaip liũtas.* — He is a small man, but strong as a lion.

GRAMMAR

38.1 Co-ordinating Conjunctions (*iŗ, tačiaũ, ẽ, bẽt*, etc.)

The words *iŗ* 'and', *tačiaũ* 'but, nevertheless, however' *aŗ* 'whether', *arbà . . . arbà* 'either . . . or', *neĩ . . . neĩ* 'neither . . . nor', *ẽ* 'and, but', *bẽt* 'but' are co-ordinating conjunctions and can connect either clauses, phrases or single words. Examples:

- 1) *Miẽsto gãtvẽs yrà ilgos iŗ siaũros.* — The streets of the city are long and narrow.
- 2) *Jis atẽjo, tačiaũ nediŗbs.* — He came, but he won't work.
- 3) *Aŗ diŗbs, aŗ nediŗbs, vis tiek jis gaus pinigũ.* — Whether he works or not, he will still get some money.
- 4) *Ateĩkite arbà šiaĩdien, arbà rytój.* — Come either today or tomorrow.
- 5) *Neĩ mokinỹs, neĩ mokinẽ nediŗba.* — Neither the boy nor the girl pupil works.

The conjunction *ẽ* 'but' is used to contrast two ideas.

- 6) *Jis turtuõlis, ẽ aŗ vaŗgšas žmogẽlis.* — He is a rich man, but I am just a poor little fellow.
- 7) *Jis turi daug laiko, ẽ atvažiũoti pàs mūs nenóri.* — He has lots of time, but he doesn't want to come to see us.
- 8) *Jis gãli, ẽ aŗ negaliũ.* — He can, but I can't.
It may also be used following a negative clause.
- 9) *Jis negãli, ẽ aŗ galiũ.* — He can't, but I can.
- 10) *Aŗ nesũ daĩlininkas, ẽ jis yrà.* — I am not an artist (painter) but he is.

In each of the preceding examples *ẽ* could have been replaced by *bẽt*, which is more emphatic than *ẽ*. For example in sentence 6, the word *bẽt* would have stressed the fact that it is *I* (not another) who is the ordinary little fellow, whereas *ẽ* merely contrasts the two clauses. Likewise in sentence 9 the *ẽ* merely contrasts the two clauses, whereas *bẽt* would have stressed the ability of the speaker.

The clause introduced by *bẽt* also denotes in some clauses something which is unexpected in view of the meaning of the main clause.

- 11) *Jis visai silpnas, bẽt vis (dár) diŗba iŗ diŗba.* — He is very weak, but (even so) he works and works.
- 12) *Nórs iŗ neturiũ pinigũ, bẽt kaip nós atvažiũosiu.* — Although I don't have any money, I shall come somehow or other.
- 13) *Jis nedidelis vỹras, bẽt stiprũs kaip liũtas.* — He is a small man, but strong as a lion.

In examples 11, 12 and 13, *tačiaũ* 'nevertheless' might have been used, but *tačiaũ* is generally limited to formal discourse, whereas *bèt* is common in every day conversation. *Tačiaũ* is perhaps more common after a negative clause.

õ may introduce an interrogative sentence and/or one expressing mild surprise.

- 14) *O kàs gi čia?* — (Well,) what's this here? (or 'What's going on?')
- 15) *O kàs gi čia?! —* (Well,) what do you know?! (or 'My oh my!') in a conversation.
- 16) *O kaĩp tào bróliui Jõnui (sėkasi)? Aĩ jìs jaũ išėjo iš ligoninės?* — And how about your brother John? Did he get out of the hospital yet?
- 17) *O iš kuĩ tũ tai žinaĩ?* — And how do you know that? (or: How come you know that?)
- 18) *O kaĩp gi jũs tai padarýsite?* — And how are you going to manage (to do) that?
- 19) *Bèt kã gi jũs dabaĩ darýsite?* — But what (on earth) will you do now?

In general one might say that *õ* and *bèt* are similar in usage, but *bèt* is more emphatic; *bèt* may be replaced by *tačiaũ* especially after negative clauses. One also finds such expressions as *õ visgi*, *bèt visgi*, *o vis dèltõ* 'but, nevertheless', *õ vis tiek*, *bèt vis tiek* 'but even so' or *o tačiaũ* 'however'; (*tačiaũ* is never used in combination with *bèt*).

The conjunction *beĩ* 'and' can only unite two closely related words or phrases, not two clauses:

- 20) *Tėvas beĩ mótina gyvėna miestė.* — Father and mother live in the city.

38.2 The common conjunctions *kàd* 'that', *jóg* 'that', *idaĩt* (rarely used and a bit archaic) 'in order that', *kadangi* 'because, for' (generally *kadangi* is found as the first word of a sentence), *nès* 'because' (not used in sentence initial position), *jėigu* 'if', *nórs* 'although', *kad iĩ* 'although' are subordinating conjunctions. Examples:

- 1) *Aš nežinójau, kàd (jóg) jìs čia.* — I didn't know that he is here.
- 2) *Jis taiĩp dāro, idaĩt visi matýty.* — He does this so that everybody would (could) see.
- 3) *Kadangi (lietũs) lijo, àš likaũ namiė.* — Since it was raining I remained at home.

- 4) *Mēs ēsame gerì studeñtai, nèš mēs daūg mókomēs.* — We are good students because we study a lot.
See paragraph 31.2 for the uses of *jéigu*.
- 5) *Nórs jìs yrà gēras kaimỹnas, mēs jō vistiek nemēgstame.* — Although he is a good neighbor, we don't like him even so.
- 6) *Niēko nemačiaũ, kàd iř (nórs iř) labaĩ sténgiausi.* — I didn't see anything, although I tried very hard.

38.3 List of Common Conjunctions.

A list of common conjunctions follows:

<i>aĩ</i> — whether	<i>negù, nekaĩp</i> — than
<i>arbà . . . arbà</i> — either . . . or	<i>neĩ</i> (rarely used) — than
<i>bèt</i> — but	<i>neĩ . . . neĩ</i> — neither . . . nor
<i>bètgi</i> — but (emphatic)	<i>nebeñt</i> — except that, save that
<i>iř</i> — and	<i>nēs</i> — because
<i>idañt</i> — in order that	<i>nórs</i> — although
<i>jéi, jéigu</i> — if	<i>ō</i> — but (and)
<i>jóg, jógei</i> — that	<i>tačiaũ</i> — nevertheless, but
<i>kàd</i> — that	<i>tàd</i> — therefore
<i>kadángi</i> — since, because	<i>taĩ</i> — then, so
<i>kāĩ</i> — when, whenever	

NB. One must keep in mind that not only conjunctions are used to connect clauses: pronouns and adverbs are also used.

Examples: *kàs, kóks, kurìs, kadà, kaĩp, kodēl, kōl, kiek . . .* are used in the dependent clauses. (See also Lesson 21 and Lesson 36 for relative pronouns). *tàs, tóks, tadà, taĩp, todēl, tōl, tiek . . .* are used in the main clauses.

- 1) *Kàs dīrba, tàs tūri.* — He who works, has (something; is not a pauper).
- 2) *Kadà prašýsi, tadà gáusi.* — When you ask (for something), you will get (it), etc.

See also Appendix and various lessons where these questions are explained.

38.4 Interjections.

For a list of common Lithuanian interjections, see Appendix. The use of the interjections is similar to that of English. Examples:

- 1) *à* — oh; *A, kaĩp šálta!* — Oh, how cold it is!
- 2) *nà* — well, there now; *Nà, pāsakok viską iš prādžios.* — Well, tell us everything from the beginning.
- 3) *štaĩ* — here, look here; *Štaĩ jìs!* — Here he is.

38.5 The Particles.

Some common Lithuanian particles (*dalelýtès*) are listed below:

- 1) *-aĩ* — emphatic particle which serves to reinforce the preceding word. Thus one could say either *tàs mēdis* ‘that tree’ or *tasaĩ mēdis* ‘that tree’. In the second case the meaning of *tàs* ‘that’ is reinforced.
- 2) *aĩ* (*aĩgi*) — interrogative particle. As an interrogative particle *aĩ* appears as the first word of a sentence, e.g. *Aĩ jìs žino?* — Does he know?
- 3) *bè* — may function as an interrogative particle; *Bè nežinaĩ?* Don’t you know?
- 4) *benè* — interrogative particle with the meaning ‘is it possible that?, can it really be that?’, *Benè tù vaĩkas?* — Is it possible that you are a child?; *Benè jìs kq žino?* — Does he really know something?
- 5) *gì* — a particle serving for accentuation or emphasis; *Kq gì àš turiù darýti?* — What on earth am I supposed to do?; *Aš gì nè vagìs!* — I am not a thief.
- 6) *jaũ* — particle of emphasis; *Kàs jaũ táu atsitiko?* — What on earth happened to you?; *Tóks jaũ jìs iš mažeñs* — That’s the way he has been since childhood.
- 7) *jùk* — why, well, but; *Bèt jùk jō teñ nebùvo.* — But he wasn’t there anyway; *Jùk tù pàts žinaĩ.* — But you yourself know.
- 8) *Kažiñ, kaži* <(*kàs žino*) — who knows, it’s hard to say; *Kažiñ aĩ jìs ateĩs.* — Who knows whether he will come.
- 9) *laĩ* — may one, let one; *Laĩ gyvuoja!* — May he live . . . (Long live . . .)
- 10) *màt* — let one . . ., may one . . . (used only in special expressions); *Màt jĩ gālas!* — Let’s forget him; *Màt tavè dievaĩ!* — All right, have it your way.
- 11) *nèt* — even; *Nèt Jōnas tō nežinójo.* — Even John did not know that.
- 12) *te-* (usually attached to the following verb) — only; *Kar̃ta teñ tebuvaũ.* — I was there only once.
- 13) *tè, teguĩ* — may, let . . .; *Tedirba. Teguĩ dirba.* — Let him work; may he work.
- 14) *tè* and *šè* — particle with the meaning of (familiar) ‘take’; *Tè, pasiĩmk sàvo knygq.* — Here, take your book.

38.6 Special Adverbs.

Frequently special adverbs ending with the letter *n* denote the object of motion whereas the same root with the locative ending denotes location. Cf.

laukañ — out of doors, outside (as the object of motion); *Aš einu laukañ.* — I am going outside.

laukè — outside (not as the object of motion); *Aš esu laukè.* — I am outside.

- 1) *aukštyn* — upwards; *aukštai* — up, in a high place.
- 2) *žemyn* — downwards; *žemai* — down, in a low place.
- 3) *tolyn* — farther on; into the distance; *tolì* — far; at a distance.

The adverb *namo* has no final *n*, yet it denotes the object of motion. Example: *namo* — home, homewards, to one's home; *namie* — at home; at one's home.

EXERCISES

A. Questions. 1. Kuř gimė Kristijonas Donelaitis? 2. Kàs jìs bũvo? 3. Kuř jìs parąšė poėmą "Mėtai"? 4. Kadà bũvo išspausdinti Donelaičio rąštai? 5. Ką jìs aprąšo sàvo poėmoje? 6. Kokià yrà Donelaičio kalbà? 7. Kuř yrà Mažoji Lietuvà? 8. Ař jũs jau skaĩtėte Donelaičio "Metus"? 9. Kókias knygàs jũs mėgstate skaĩtyti? 10. Kaĩp vadinasi pirmoji "Mėtu" dalis?

B. In lessons 31-35, write out all the sentences where *bèt* or *o* is used. Compare them, paying particular attention to the meaning of *bèt* and *o*.

C. Translate into Lithuanian. 1. He can speak Lithuanian, but his wife cannot (speak it). 2. Because it was raining, I remained at home. 3. They are good students because they have studied a lot. 4. I cannot go home, because the weather is bad. 5. He is a bad student, because he always sleeps in class.

CONVERSATION

PAMOKŲ RUOŠIMAS*

- Prąnas:* 1. Jokũbai, ař jau pėrskaitei Donelaičio "Metus"?
Jokũbas: 2. Dár nėt nepradėjau, nės ne tik neturėjau laiko, bėt iř knygos dár nesu nusipirkęs.
Pranas: 3. Aš jau pradėjau skaĩtyti, bėt nekaĩp sėkasi: kėiek senóviška kalbà, o be tó, tàs hegžametras!

- Jokūbas*: 4. Matai, reikia pirmiausia gerai išstudijuoti patį laikotarpį, taip pat paties Donelaičio gyvenimą.
- Pranas*: 5. Kuŗ čia žmogus gali viską perskaityti! Tiek daug yra prirašyta apie Donelaitį, kàd neįmanoma nė dailės perskaityti.
- Jokūbas*: 6. Žinaĩ kà: aš turiu gėrą sumanymà. Eikime pàs Juoza; jis viską jau yra perskaitęs, jis mums padės.
- Pranas*: 7. Geraĩ, tavo sumanymas neblògas, bêt reikėtų ir mums patiems kà nors paskaityti.
- Jokūbas*: 8. Nebúk tú toks jau sąžiningas. Verčiaũ eikime gòlfo pažaisiti.
- Pranas*: 9. O kaip sù Donelaičiu?
- Jokūbas*: 10. Donelaitis nepabėgs. Rytój nueisime pàs Juoza, ir būs viskas aišku kaip ànt dèlno.* (or: kaip diėnà*)

HOMEWORK:

- Pranas*: 1. Jokubas (James), did you read Donelaitis' Metai? (The Seasons).
- Jokubas*: 2. Didn't even start it because it was not only that I did not have time, but I have not bought the book yet.
- Pranas*: 3. I did start to read it already, but it is not going too well: the language is somewhat archaic, and (in addition to that)—that hexameter.
- Jokubas*: 4. You see, one has first to study the era itself well, then the life of Donelaitis himself.
- Pranas*: 5. How can a body read all that! There has been so much written about Donelaitis; it is nigh impossible.
- Jokubas*: 6. You know what, I have a good idea. Let us go over to Joe's. He has read everything, he will help us.
- Pranas*: 7. O.K., your idea is not too bad, but we should also do something ourselves.
- Jokubas*: 8. Do not be so conscientious. We'd better go and play some golf.
- Pranas*: 9. And what about Donelaitis?
- Jokubas*: 10. Donelaitis will not run away. Tomorrow we will go to (see) Joe, and everything will be as clear as day.

NOTES:

- pamokų ruošimas — lit. 'preparation of lessons'.
 10. ànt dèlno — lit. 'on the palm of one's hand'.
 diėnà — (acc. of def. time) 'during the day, at daytime'.

Trisdešimt devintoji pamoka

Lesson 39

LIETUVIŲ KALBA

Lietuvių kalbà kartù sù lãtvių ir išmirusiomis prūsų, kuřšių, žiemgãlių ir sėlių kalbomis sudãro báltų kalbų grupę indoeuropiėčių kalbų šeimojė. Indoeuropiėčių kalbų šeimà yrà skirstoma į 15 (penkiólika) kalbų grupių:

1. tochãrų (kalbà)	9. albãnų
2. indo-iranėnų	10. ilirų
3. armėnų	11. itãlikų (arbà romãnų)
4. hititų	12. kełtų
5. Anatólijos kalbos	13. slãvų
6. frigų	14. germãnų
7. trãkų	15. báltų (kalbos).
8. graikų	

Taigi, kaip gãlima matýti iš šiõ sãrašo, lietuvių kalbà yrà báltų kalbų grupės narýs. Báltų kalbų grupė išsivýstė iš indoeuropiėčių prókalbės, iš kuriõs taip pat išsivýstė ir 14 (keturiólika) kitų indoeuropiėčių kalbų grupių. Tuõ bũdũ lietuvių kalbà turi panašumų sù kiekvienà indoeuropiėčių kalbà. Žinoma, laĩkui bėgant ir visoms kalboms keĩčiantis, susidãrė ir daũg skirtumų visosė kalbų grupėse ir paskirosė kalbosė.

Báltų prókalbė atsiskýrė iš indoeuropiėčių prókalbės maždaũg apĩ 3000-2500 metus pr. Kr. (priėš Kristų). Vėliaũ báltų prókalbė suskilo į dvi dalis — rytinę ir vakarinę (apĩ 500 pr. Kr.). Iš vakarinių báltų išsivýstė prūsų kalbà, iš rytinės báltų grupės — lietuvių, lãtvių, žiemgãlių ir sėlių kalbos. Kuřšių kalbà turi panašumo sù rytinėmis ir vakarinėmis grupėmis. Kuřšiai, žiemgãliai ir sėliai sulietuvėjo arbà sulatvėjo priėš maždaũg 500 (penkis šim-

tūs) mētų. Prūsai išmirė XVII-me (septynioliktime) amžiuje. Tik dvi baltų kalbos išliko gyvos: latvių ir lietuvių.

Lietuvių kalbà yra svarbi lyginamajai indoeuropiečių kalbotyrai, nes ji yra išlaikiusi daug senoviškų kalbinių bruožų. Kai kuriė lietuvių kalbės žodžiai ir kai kuriės lŷtys (fòrmos) yra išlikusios senoviškėsnės nèt už senųjų indų (sanskrito), graikų ir lotŷnų kalbų žodžius ir fòrmas. Bèt daug dalųkų lietuvių kalbojė taip pàt geròkai pasikeitė, nòrs gál nè tìek, kiek kitosė dár gyvosė indoeuropiečių kalbosė.

VOCABULARY

prūsas (1) — Prussian, Old Prussian
kuřsis -io (2) — Couronian
žiemgālis -io (2) — Zemgallian (Semigallian)
sėlis -io (1) — Selian (Selonian)
sudarýti (sudaraũ, sudāro, sudārė, sudarŷs) — to compose, to form
indoeuropiėtis -čio (2) — Indo-European (noun)
skirstyti (skirstau, skirsto, skirstė, skirstys) — to divide, to apportion, to classify
tochāras (2) — Tokharian
indo-iranėnas (1) — Indo-Iranian (noun)
armėnas (1) — Armenian (noun)
hititas (2) — Hittite (noun)
Anatōlija — Anatolia
frigas (2) — Phrygian (noun)
trākas (2) — Thracian (noun)
graikas (4) — Greek (noun)
albānas (2) — Albanian (noun)
iliras (2) — Illyrian (noun)
itālikas (1) — speaker of the Italic languages
romānas (2) — speaker of the Romance languages
keľtas (2) — Celt
slāvas (2) — Slav
germānas (2) — Teuton, member of the (old) Germanic tribes
bāltas (1) — Balt
taĩgi — so, thus, therefore
sārařas (3a) — list
narŷs (4) — member
iřsivŷstyti (iřsivŷstau, iřsivŷsto, iřsivŷstė, iřsivŷstys) — to develop (oneself)
prókalbė (1) — proto-language
panařumas (2) — similarity
laĩkui bėgant — in the course of time

keĩstis (keĩčiuosi, keĩčiasi, keĩtėsi, keĩsis) — to change (oneself)
skirtumas (1) — difference
pāskiras, -à (3b) — individual, separate, single
atsiskirti (atsiskiriu, atsiskiria, atsiskyrė, atsiskirŷs) — to separate (oneself from)
maždaug — approximately
priėř Kristų (abr. pr. Kr.) — B.C.
suskilti (sus skylũ, suskŷla, suskilo, suskiľs) — to branch out, to split (intransitive)
sulietuvėti (sulietuvėju, sulietuvėja, sulietuvėjo, sulietuvės) — to become Lithuanian
sulativėti (sulativėju, sulativėja, sulativėjo, sulativės) — to become Latvian
iřlikti (iřliekũ, iřlieka, iřliko, iřliks) — to remain (extant)
lyginamāsis, -móji — comparative
lyginamóji kalbotyra — comparative linguistics
iřlaikýti (iřlaikaũ, iřlaĩko, iřlaĩkė, iřlaĩkŷs) — to preserve
senóviřkas, -a (1) — archaic
kalbinis, -ė (2) — language (adjective), linguistic, pertaining to language
bruožas (1) — trait, characteristic
lytis -iės, fem. (4) — form
senieji iĩndai — Old Indic people
sanskritas (2) — Sanskrit (noun)
lotŷnas (2) — Latin (noun)
geròkai — considerably
pasikeĩsti (pasikeĩčiu, pasikeĩčia, pasikeĩtė, pasikeĩs) — to change (oneself)
nòrs — although
gál — perhaps
gyvas, -à (3) — alive

GRAMMAR

39. Participial Phrases.

Adjectival participles, adverbial participles and special gerunds can function in a fashion similar to the participial phrases in English. The phrases have a meaning similar to that of subordinate clauses. (For form, cf. Lessons 26 & 35, also Appendix).

39.1 If the subject of the participial phrase and the main clause is the same and the action of the participle and the action of the main verb are simultaneous, then a special adverbial active participle will be used in the participial phrase. Examples:

- 1) *Višą dieną dirbdamas, Jōnas labai pavaigo.* — Working all day, John became very tired.
- 2) *Dar vaikas būdamas, Jōnas mėgo knygas.* — While still (being) a child, John liked books.
- 3) *Žmogus miegodamas nieko negirdi.* — The man hears nothing while sleeping.

39.2 If the subject of the participial phrase and the main clause is the same, but the action of the participial phrase is prior to the action of the verb of the main clause, then a past active participle is used in the participial phrase. Examples:

- 1) *Sugrįžęs namo, tuoj atsigulė.* — Having returned home, he immediately lay down.
- 2) *Nuėjęs pas jį, jį jau neradau namie.* — Having arrived at his place, I didn't find him at home.
- 3) *Pažvelgęs pro langą, Jōnas pamatė žmogų.* — Having looked through the window, John saw a man.
- 4) *Pagalvėjęs, kad kaimynas jau sugrįžo, Pētras nuėjo jį aplankyti.* — Thinking (having thought) that the neighbor had already returned, Peter went to visit him.

39.3 If the subject of the participial phrase and that of the main clause are different, but the action of the participial phrase is simultaneous with that of the main clause, then the special gerund derived from the present active participle (cf. 26.7) is used in the participial phrase. The subject of the participial phrase (if expressed) is in the dative case.

- 1) *Saulėi tēkant, darbininkai atsikėlė.* — (While) the sun was rising, the workers got up.

- 2) *Jám kalbant, visi klauso.* — When he talks (lit.: him talking), everybody listens.
- 3) *Einant namo, laukuose giedójo paukščiai.* — (While we were) going home, in the fields the birds were singing.
- 4) *Gálima būtų važiuoti per mišką, žinant, kad ten yra koks nors kėlias.* — It would be possible to ride through the forest, knowing (if one knew) that there is some kind of road there.

39.4 If the subject of the participial phrase and that of the main clause are different, and the action of the participial phrase precedes that of the verb of the main clause, then the special gerund derived from the past active participle (cf. 26.7) is used in the participial phrase. The subject of the participial phrase (if expressed) is in the dative case.

- 1) *Rāsai nukritus, visi stójo į darbą.* — The dew having fallen, everybody joined in the work.
- 2) *Jōnui atėjus pàs manè, aš jám daviau knygą.* — John having come to my place, I gave him a book.
- 3) *Jūrgiui baigus darbą, Jōnas jám davė pinigų.* — George having finished the work, John gave him some money.

39.5 Participles and Gerunds in Indirect Discourse.

In indirect discourse participles may be used instead of verbs. We have to do with indirect discourse when the writer (or the speaker) transmits the conversation or narrative of another person or persons in his own (i.e. the writer's or the speaker's) words. This may occur in simple or compound sentences. Examples:

(Simple sentences)

- 1) *Jōnas sākosi daug žinąs.* — John says that he knows a lot.
- 2) *Jis gýrėsi vākar miestè bŭvęs.* — He boasted that he was in the city yesterday.
- 3) *Jiė dabař ginasi niėko nežinóję.* — They defend themselves now (by saying that) they knew nothing.

(Compound sentences)

- 4) *Jonaitis giriasi, kad dabař gyvenąs labai gražioje viėtoje.* — Jonaitis boasts that now he is living in a very pretty place.
- 5) *Pėtras pāsakojo, kuř ir kiek pirkęs miško.* — Peter told where and how much lumber he bought.
- 6) *Kaimýnas prānešė, kad rytōj važiuosiąs į miestą.* — (Our) neighbor announced that tomorrow he will go to the city.

The writer uses the participles *gyvenąs*, *pirkęs*, *važiuojąs* in sentences 4, 5 and 6 to show that the words are not his, but those of Jonaitis, Petras and the neighbor respectively which he heard in the simple verbal forms (i.e. not the participles).

Sometimes the writer relates the speech of some unknown person and then the statement(s) of this unknown person are accompanied by the word *sąko* 'says' (*kąskas* 'someone'). Example:

- 7) *Jonas, sąko, vąkar miestę būvęs*. — John (someone says) was in the city yesterday.

On occasion the person whose speech the writer is relating may not be expressly identified, e.g. the author of some story. Then the story is begun in indirect discourse without mentioning the name of the author. Example:

- 8) *Vienas pirklýs būvęs labai šykštųs. Kąrtą jam bevažiuojant sų pinigais, ęmę tęmti. Tadą jis privažiąvęs ūkininką, užsųkęs į kięmą irą apsinakvójęs*. — A certain merchant was very miserly. Once when he was traveling with (a considerable amount of) money it started to become dark. Then he approached a farmer, turned into the farmyard and spent the night (there).

But not only participles are used in indirect discourse. Finite verbs sometimes figure in indirect discourse also. Thus in stories it is possible to say either *kąrtą gyvęnęs karąlius* or *kąrtą gyvęno karąlius* 'there once lived a king'.

In indirect discourse in place of the participle the special gerund can be used in sentences with the verb *sakýti* 'to say'. Examples:

- 9) *Sąko jį daųg žinant* (= *Sąko, kąd jis daųg žinąs*) — They say, he knows a lot.
10) *Sąko jį vąkar miestę būvus* (= *Sąko, jis vąkar miestę būvęs*) — They say, he was in the city yesterday.

See also the table in 26.9.2.

EXERCISES

A. Questions. 1. Kókiai kalbų šeimai priklauso lietųvių kalbą? 2. Kuriái indoeuropiėčių kalbų grųpei priklauso lietųvių kalbą? 3. Kiek kalbų grųpių sudáro indoeuropiėčių kalbų šeimą? 4. Sų kuriomis kalbomis lietųvių kalbą tųri panašųmų? 5. Kuriós báltų kalbos yrą dár gývos? 6. Kuriós báltų kalbos yrą jau išmirusios?

7. Kodēl lietūvių kalbā yrā svarbī lūginamajai indoeuropiēčū kalbōtyrai? 8. Kās atsitiko sū kuŗšiais, žiemgāliais ir sēliais? 9. Kuŗ gyvēno prūsai? 10. Kuŗ gyvēna graikai?

B. *Turn the participial phrases into dependent clauses:* (Sample: Sugrūžęs namō, āš tuojaū jām parašiaū lāiškā = Kaī āš sugrūžaū namō, āš jām tuojaū parašiaū lāiškā)

1. Nuėjęs pās jī, āš jō neradaū namiē. 2. Miegōdamas žmogūs niēko negīrdi. 3. Pabaigę dārba, visī studentai nuėjo ī restorānā pavālgyti vakariēnės. 4. Mān bestōvint priē stotiēs, pradėjo smaŗkiai lūti. 5. Darbiniŗkai pradėjo dirbti sāulei tēkant.

C. *In Lessons 31-35, write out all participial phrases and change them into dependent clauses.*

CONVERSATION

RUDUO

- Tėvas:* 1. Šiańdien labaī graži dienā. Mēs turėtume pasinaudōti tōkiu gražiū ōru ir važiūoti kuŗ nōrs ī kāimā.
- Vytukas:* 2. Aš labaī norėčiau nuvažiūoti pās dēdē Jōnā. Dabaŗ teĩ labaī gražū: sōdas pilnas obuoliū, ō apliŗkui — gražiausi mēdžiai sū geltōnais, rudais ir raudōnais lāpais...
- Rūta:* 3. Tėvėli, ir āš norėčiau nuvažiūoti pās dēdē Jōnā.
- Tėvas:* 4. Geraī, važiūosime pās dēdē Jōnā. Bēt kuŗ yrā mamā?
- Vytukas:* 5. Aš tikrai nežinaū, bēt priēs keliās minutēs āš jā mačiaū kalbant sū kaimýne.
- Tėvas:* 6. Rūta, nueĩk pās kaimýnē ir pasakýk māmāi, kād mēs visi norėtume nuvažiūoti ī kāimā.
- Rūta:* 7. Geraī, tėvėli. Aš tuojaū sugrūšiu. (Pakeliuī ī kāimā)
- Vytukas:* 8. Žiūrėkite, žiūrėkite: kokiē grāžūs ēžero krantaī, pilni visokiāusių spalvū.
- Rūta:* 9. Aš taip norėčiau pasivāikščioti pō tuōs krantūs.
- Tėvas:* 10. Geraī, kaī nuvažiūosime pās dēdē, jūs sū Vytuku galėsite eĩti pasivāikščioti jō miškē.

AUTUMN

- Father:* 1. It's a beautiful day today. We should take advantage of such beautiful weather and go somewhere into the country (village).

- Vytukas*: 2. I would like very much to go to Uncle John's. It is very beautiful out there now: (his) orchard is full of apples, and all around (there are) most beautiful trees with yellow, brown and red leaves . . .
- Ruta*: 3. Daddy, I, too, would like to go to Uncle John's.
- Father*: 4. All right, we will go to Uncle John's. But where is (your) Mother?
- Vytukas*: 5. I am not sure, but a few minutes ago I saw her talking to (our) neighbor.
- Father*: 6. Ruta, go over to the neighbor's and tell Mother, that we all want to take a trip to the country.
- Ruta*: 7. O.K., Daddy. I will be back shortly.
(On the way to the country)
- Vytukas*: 8. Just look at this! Such beautiful shores of (this) lake; they are full of all kinds of colors.
- Ruta*: 9. I would like so much to go walking along those shores.
- Father*: 10. Very well. When we get to Uncle John's, Vytukas and you can go for a walk in his forest.

Keturiasdešimtoji pamoka

Lesson 40

R E V I E W

Translate into Lithuanian*

Review Lesson 1

1. My brother is a student.
2. I am also a student.
3. My father is a teacher.
4. Is my father a student?
5. Is my house large and beautiful?

Review Lesson 2

1. My sister is a good housekeeper.
2. She is not a good housekeeper.
3. My brother and my sister are reading a newspaper.
4. We are writing a letter.
5. Is my mother writing a letter?

Review Lesson 3

1. We are working at home.
2. My sister and my brother are also doing their homework
(=preparing lessons).
3. I love my family.
4. Do you love your family?
5. He does not read this letter.

* There are 200 sentences in this Review Lesson, 5 for each lesson. Each "group" of five sentences illustrates some of the main grammatical points covered in a particular lesson. Vocabulary items are not necessarily from that one particular lesson: they are drawn, more or less, from the entire book.

Review Lesson 4

1. Man cannot live without the fire.
2. Man cannot live without a home (house).
3. A tooth for a tooth and an eye for an eye.
4. We cannot live without fire.
5. She does not go to school yet; she works at home.

Review Lessons 1 - 5

1. We live in Vilnius.
2. They live in Boston.
3. I am not a student. I am a teacher.
4. In the evening I am at home. I read a newspaper.
5. I cannot live in Boston, I can only live in Vilnius.

Review Lesson 6

1. My sister likes his son.
2. The professor does not like to live in the city.
3. We like our new home (house).
4. They do not like our new home.
5. Her son likes to read.

Review Lesson 7

1. Go home and read a newspaper!
2. Let us go to school and prepare our lessons.
3. She likes to go for a walk with her dog.
4. I see a stone in the water.
5. There is a lot of (much) water in the river.

Review Lesson 8

1. She wanted to write you a letter yesterday.
2. In the evening, we were at the theater where we saw a drama.
3. She likes his letter very much.
4. We went for a walk: the day was very beautiful.
5. We did not go to the theater; we went home.

Review Lesson 9

1. Tomorrow I will read a book; then I will work.
2. If the weather is (will be!) nice, we will go to the village.
3. He will give us a book.
4. The night will be very beautiful, and she will be very happy.
5. Tomorrow we will visit the university, the cathedral and a church.

Review Lessons 6 - 10

1. The student likes to drink coffee.
2. I like her, but she does not like me.
3. She likes him, but he does not like her.
4. I like Vilnius very much, but I cannot live in it.
5. Professor Valys likes to drink tea with sugar and honey.

Review Lesson 11

1. I like a yellow house, but my sister likes a white house.
2. I have a red pencil, but I need (some) yellow paper.
3. Our family needs a large house.
4. My father needs a new red pencil.
5. The professor needs a new book.

Review Lesson 12

1. I am cold; let's go home!
2. He is a very pleasant man, and he always speaks pleasantly.
3. Lesson 12 is a difficult lesson.
4. I do not like this difficult lesson.
5. I used to read a newspaper, when(ever) I used to sit in this chair.

Review Lesson 13

1. She has worked in that brick house.
2. We have been in New York only once.
3. I have never been in Vilnius.
4. They (fem.) have never worked in this new factory.
5. I have written him a letter, but he did not answer yet.

Review Lesson 14

1. I have five houses; my friends live in them.
2. My brothers are students at the University of Vilnius.
3. Many students live in the cities; they like to live in the cities.
4. I have received two letters yesterday; tomorrow, I will receive no letters.
5. I go into the fields where it is so beautiful.

Review Lessons 11 - 15

1. The students do not like to study now: they go to walk in the suburbs.
2. I have not yet read the newspapers.

3. They do not like our newspapers.
4. We do not like their universities.
5. They need many books and pencils.

Review Lesson 16

1. He is a rich man: he has twelve houses.
2. Fifteen owls are sitting in the linden trees.
3. The spruces and the linden are trees.
4. My father likes the linden trees very much.
5. His friend likes only the spruces.

Review Lesson 17

1. I have two eyes and two ears.
2. Each man has two hands and two legs.
3. May he write my friend a letter?
4. Thy kingdom come.
5. Thy will be done on earth as it is in heaven.

Review Lesson 18

1. That farmer had five sons.
2. Many people live in the city.
3. Cold beer is pleasant to drink.
4. Our old professors like us, but we do not like our young professors.
5. He always worked with his sons.

Review Lesson 19

1. I have five sisters and two brothers.
2. She has two brothers and two sisters.
3. Grandparents also live with them; they also belong to the family.
4. I do not have a brother.
5. She is the only daughter in her family; she has no sister.

Review Lessons 16 - 20

1. He is a German, but he can also speak English.
2. He is not a Lithuanian, but he speaks Lithuanian very well.
3. She is a Lithuanian, and she also speaks German very well.
4. Many Lithuanians live in the USA (Jungtinėse Amerikos Valstybėse).
5. Many Americans want to learn (to speak) Lithuanian.

Review Lesson 21

1. I am going to give him this book.
2. He had written me many long letters, but I had not answered those letters yet.
3. Sit down and write him a letter!
4. Let him go home.
5. He buys everything for his family.

Review Lesson 22

1. I will never speak English so well as you (do).
2. The river flows through the beautiful forests and wide fields.
3. She saw an excellent film yesterday.
4. I will go to Europe next week.
5. We worked all day yesterday.

Review Lesson 23

1. All the houses in the big cities are brick houses.
2. I like these golden watches.
3. In the evening we always read many newspapers.
4. I go (ride) to the university by car.
5. I write everything with this red pencil.

Review Lesson 24

1. Last year I was fifty-two years old.
 2. How old is she? She is only eleven years old.
 3. My grandfather is very old: last year he was 90.
 4. In five years, she will be twenty years old.
 5. I am not old yet! I am only 61 years old!
- NB. Use two possible versions for all these sentences.

Review Lessons 21 - 25

1. Her eyes are very big (She has big eyes).
2. In (my) hand I hold a book.
3. My brother broke his leg yesterday.
4. This man had very large ears.
5. She buys a new hat every day.

Review Lesson 26

1. I saw them standing near the train.
2. Driving past the cathedral they saw the castle.

3. After having greeted each other, they drove to the university.
4. While they were speaking (talking), I was writing a letter.
5. After having eaten dinner, they went for a walk.

Review Lesson 27

1. I am much older than my brother.
2. Canada is much larger than Lithuania.
3. Your house is much more beautiful than their house.
4. These books are much better than those.
5. Our university is the best university in America.

Review Lesson 28

1. The third lesson is the easiest lesson in this book.
2. I like the long beautiful nights of the summer (summer nights).
3. I like all these lamps; but I like this yellow lamp best.
4. He is a student at an institution of higher learning.
5. The new school is in the center of our city.

Review Lesson 29

1. Today, we are going to read the ninth lesson.
2. She was reading the fifth page of her new book.
3. I cannot understand the fifth lesson.
4. (On) the third day he left (for) home.
5. Their second child is more clever than their first child.

Review Lessons 26 - 30

1. My mother is sixty years old; she is younger than your mother.
2. Mr. Jonaitis is the richest man in our city; but he does not know that I am richer than he is.
3. Our school is much larger than your school; our school is the largest in Lithuania.
4. He can speak Lithuanian better than I, although (nors) he is much younger than I.
5. Better late (Lith.=later) than never.

Review Lesson 31

1. If I were rich, I would give you this new car.
2. If you had come yesterday, I would have shown you our new house.
3. If he were sick, he would not talk so much.

4. If you had studied Lithuanian, you would have been able to read this letter.
5. I would like to stay longer in Vilnius, if you could send me some money . . .

Review Lesson 32

1. Every morning I get up at six o'clock.
2. It is already ten o'clock. Let's go home.
3. Every day he goes to the university. He returns home at five.
4. On Tuesday we will all go to the museum. Next week we will go to Boston.
5. He comes (will come) in five hours.

Review Lesson 33

1. This house was built last year. It was built by my father.
2. When this book was (being) written, I had to help him.
3. The first castle was built by Mindaugas.
4. In the cities, many new homes are (being) built.
5. Many new homes are (being) built in the suburb by rich people.

Review Lesson 34

1. In the olden days, many things (thing=dalykas!) were made from amber.
2. Amber is washed up on the shore by the water.
3. These new houses will be built on the hill (hill=kalvą).
4. Those new houses will be built by these young men near (prie) the lake.
5. Where are brick homes (being) built?

Review Lessons 31 - 35

1. I do not want to be beaten.
2. After having read this book, I went for a walk.
3. The book which was written by him last year, is already sold out (išparduoti—to sell out).
4. If this book had not been written, we would not have known anything about his life.
5. If this could be done, (then) it would be very nice.

Review Lesson 36

1. I don't like this house; I want to buy that one.
2. She does not like such people who never read anything.

3. Whose is that book? That is her book.
4. How many letters did you write yesterday? I wrote only a few letters.
5. Someone is at (prie) the door. Go and ask him what he wants.

Review Lesson 37

1. I cannot live without these good friends.
2. In his room there are a lot of old newspapers: they are lying on the table, under the chairs, by the walls.
3. They read (past) until evening; in the evening they went to movies.
4. These young students must work from morning until evening.
5. This bus stops near the library.

Review Lesson 38

1. Because I had no money, I could not go to the concert.
2. Although he is still a young man, he can speak five languages.
3. Neither my parents nor my relatives knew anything about this.
4. I cannot speak Lithuanian yet because I did not study hard enough.
5. If I had studied harder, I would have learned this language.

Review Lesson 39

1. While it was raining, we went to school.
2. Working all day, we got very tired.
3. Having returned home, she started to read this new book.
4. While the sun was rising, all the birds began to sing.
5. John having finished the work, his father gave him some money.

Review Lessons 36 - 40

1. For the past two years we have been learning Lithuanian.
2. We have never yet been in Lithuania, but we will go as soon as we learn to speak Lithuanian.
3. Lithuanian is an old language: it has many endings and forms.
4. After having learned Lithuanian, we will be able to read Lithuanian newspapers, journals and books.
5. Freedom is the most precious thing in the world.

Grammatical Appendix

41. NOUNS

41.10 First declension nouns in *-as*: *výras* (1) 'man'

	Singular	Plural
Nominative	výras	výrai
Genitive	výro	výru
Dative	výrui	výrams
Accusative	výrą	výrus
Instrumental	výru	výrais
Locative	výre	výruose, -uos
Vocative	výre	výrai

41.11 First declension nouns in *-is*: *brólis* (1) 'brother'

	Singular	Plural
Nominative	brólis	bróliai
Genitive	brólio	brólių
Dative	bróliui	bróliams
Accusative	brólį	brólius
Instrumental	bróliu	bróliais
Locative	brólyje, -yj, -y	bróliuose
Vocative	bróli	bróliai

41.12 First declension nouns in *-ỹs*: *arklỹs* (3) 'horse'

	Singular	Plural
Nominative	arklỹs	arkliai
Genitive	árklio	arklių
Dative	árkliui	arkliams
Accusative	árklių	arklius
Instrumental	árkliu	arkliais
Locative	arklyjė, -ỹj, -ỹ	arkliuose, -uos
Vocative	arklỹ	arkliai

41.13 First declension nouns in *-ias*: *svėčias* (4) 'guest'

	Singular	Plural
Nominative	svėčias	svečiai
Genitive	svėčio	svečių
Dative	svėčiui	svečiams
Accusative	svėčių	svečius
Instrumental	svečiu	svečiais
Locative	svetyjė, -ỹj, -ỹ	svečiuose, -uos
Vocative	svetỹ	svečiai

41.131 The vocative of *vėlnias* 'devil' is *vėlne*.

41.14 First declension noun in *-is* showing alternation of *-d-* and *-dž-* in declension: *mėdis* (2) 'tree'; *-t-* and *-č-* alternate in the same way.

	Singular	Plural
Nominative	<i>mėdis</i>	<i>mėdžiai</i>
Genitive	<i>mėdžio</i>	<i>mėdžių</i>
Dative	<i>mėdžiui</i>	<i>mėdžiams</i>
Accusative	<i>mėdj</i>	<i>mėdžiūs</i>
Instrumental	<i>mėdžiū</i>	<i>mėdžiais</i>
Locative	<i>mėdyje, -yj, -y</i>	<i>mėdžiuose, -uos</i>
Vocative	<i>mėdi</i>	<i>mėdžiai</i>

41.15 First declension noun in *-ỹs* showing alternation of *-d-* and *-dž-*: *gaidỹs* (4) 'rooster'

	Singular	Plural
Nominative	<i>gaidỹs</i>	<i>gaidžiaĩ</i>
Genitive	<i>gaidžio</i>	<i>gaidžių</i>
Dative	<i>gaidžiui</i>	<i>gaidžiams</i>
Accusative	<i>gaidj</i>	<i>gaidžiūs</i>
Instrumental	<i>gaidžiū</i>	<i>gaidžiais</i>
Locative	<i>gaidyje, -ỹj, -ỹ</i>	<i>gaidžiuosė, -uos</i>
Vocative	<i>gaidỹ</i>	<i>gaidžiaĩ</i>

41.20 Second declension nouns in *-a*: *várna* (1) 'crow'

	Singular	Plural
Nominative	<i>várna</i>	<i>várnos</i>
Genitive	<i>várnos</i>	<i>várnų</i>
Dative	<i>várnai</i>	<i>várnoms</i>
Accusative	<i>várną</i>	<i>várnas</i>
Instrumental	<i>várna</i>	<i>várnomis</i>
Locative	<i>várnoje</i>	<i>várnose</i>
Vocative	<i>várna</i>	<i>várnos</i>

41.21 Second declension nouns in *-ė*: *gėrvė* (1) 'crane'

	Singular	Plural
Nominative	<i>gėrvė</i>	<i>gėrvės</i>
Genitive	<i>gėrvės</i>	<i>gėrvių</i>
Dative	<i>gėrvei</i>	<i>gėrvėms</i>
Accusative	<i>gėrvę</i>	<i>gėrves</i>
Instrumental	<i>gėrve</i>	<i>gėrvėmis</i>
Locative	<i>gėrvėje</i>	<i>gėrvėse</i>
Vocative	<i>gėrve</i>	<i>gėrvės</i>

41.22 Second declension nouns in *-i*: *martì* (4) 'daughter-in-law'

	Singular	Plural
Nominative	martì	mařčios
Genitive	marčiõs	marčiũ
Dative	mařčiai	marčiõms
Accusative	mařčia	marčiàs
Instrumental	marčia	marčiomis
Locative	marčiojè	marčiosè
Vocative	mařti	mařčios

41.23 Second declension nouns in *-ia*: *valdžia* (4) 'government, power'

	Singular	Plural
Nominative	valdžia	valdžios
Genitive	valdžiõs	valdžiũ
Dative	valdžiai	valdžiõms
Accusative	valdžia	valdžias
Instrumental	valdžia	valdžiomis
Locative	valdžiojè	valdžiosè
Vocative	valdžia	valdžios

41.30 Third declension nouns may be either masculine or feminine: *akis* (4) 'eye' (feminine).

	Singular	Plural
Nominative	akis	ākys
Genitive	akiẽs	akiũ
Dative	ākiai	akims
Accusative	ākį	akis
Instrumental	akià, akimì	akimis
Locative	akyjè, akỹj, akỹ	akysè,
Vocative	akiẽ	ākys

41.31 *dantìs* (4) 'tooth' is a third declension noun of masculine gender.

	Singular	Plural
Nominative	dantìs	dañtys
Genitive	dantiẽs	dantũ
Dative	dañčiui	dantims
Accusative	dañtį	dantis
Instrumental	dančiù, dantimì	dantimis
Locative	dantyjè	dantysè
Vocative	dantiẽ	dañtys

41.40 Fourth declension nouns in *-us*: *sūnūs* (3) 'son'

	Singular	Plural
Nominative	sūnūs	sūnūs
Genitive	sūnaūs	sūnū
Dative	sūnui	sūnūms
Accusative	sūnų	sūnus
Instrumental	sūnumi, -uṁ	sūnumis
Locative	sūnujè, -ùj	sūnuosè
Vocative	sūnaū	sūnūs

41.41 Fourth declension nouns in *-ius*: *skaĩčius* (2) 'number'

	Singular	Plural
Nominative	skaĩčius	skaĩčiai
Genitive	skaĩčiaus	skaĩčių
Dative	skaĩčiui	skaĩčiams
Accusative	skaĩčių	skaĩčius
Instrumental	skaĩčiumi	skaĩčiais
Locative	skaĩčiuje	skaĩčiuose
Vocative	skaĩčiau	skaĩčiai

41.42 The noun *žmogūs* (4) 'man' is declined in the singular like a fourth declension noun, but in the plural like a second declension noun:

	Singular	Plural
Nominative	žmogūs	žmónės
Genitive	žmogaūs	žmonių
Dative	žmogui	žmonėms
Accusative	žmogų	žmónes
Instrumental	žmogumi, žmoguṁ	žmonėmis
Locative	žmoguje	žmonėsè
Vocative	žmogaū	žmónės

41.50 Fifth declension nouns in *-uo*: *šuõ* (4) 'dog' (masculine)

	Singular	Plural
Nominative	šuõ	šũnys, šũnes
Genitive	šuõs, šũnio, šũniẽs	šũnų
Dative	šũniui	šũnims
Accusative	šũnį	šũnis
Instrumental	šũniũ, šũnimi, šũniṁ	šũnimis
Locative	šũnyjè	šũnysè
Vocative	šũniẽ	šũnys

41.51 *vanduõ* (3a) 'water' (masculine):

	Singular	Plural
Nominative	vanduõ	vãdenys, -ens
Genitive	vandẽs, vãdenio	vandenų
Dative	vãdeniui	vandenims
Accusative	vãdenį	vãdenis
Instrumental	vãdeniu, -enimi, -eniṁ	vandenimis
Locative	vandenyjè, -ỹj, -ỹ	vandenysè
Vocative	vandeniẽ	vãdenys

41.52 *sesuō* (3b) 'sister' (feminine):

	Singular	Plural
Nominative	<i>sesuō</i>	<i>sēserys, -ers</i>
Genitive	<i>seseřs</i>	<i>seserŭ</i>
Dative	<i>sēseriai</i>	<i>seserims</i>
Accusative	<i>sēserj</i>	<i>sēseris</i>
Instrumental	<i>sēseria, -erimi, -erim</i>	<i>seserimis</i>
Locative	<i>seseryjē</i>	<i>seserysē</i>
Vocative	<i>seseriē</i>	<i>sēserys</i>

41.53 *měnuo* (1) 'moon, month' (masculine):

	Singular	Plural
Nominative	<i>měnuo</i>	<i>mēnesiai</i>
Genitive	<i>mēnesio</i>	<i>mēnesiŭ</i>
Dative	<i>mēnesiui</i>	<i>mēnesiams</i>
Accusative	<i>mēnesj</i>	<i>mēnesius</i>
Instrumental	<i>mēnesiu</i>	<i>mēnesiais</i>
Locative	<i>mēnesyje</i>	<i>mēnesiuose</i>
Vocative	<i>mēnesi</i>	<i>mēnesiai</i>

41.54 Fifth declension nouns in *-é*: *duktě* (3b) 'daughter' (fem.)

	Singular	Plural
Nominative	<i>duktě</i>	<i>dŭkterys, -ers</i>
Genitive	<i>dukteřs</i>	<i>dukerŭ</i>
Dative	<i>dŭkteriai</i>	<i>dukerims</i>
Accusative	<i>dŭkterj</i>	<i>dŭkteris</i>
Instrumental	<i>dŭkteria, -erimi, -erim</i>	<i>dukerimis</i>
Locative	<i>dukteryjē</i>	<i>dukterysē</i>
Vocative	<i>dukeriē</i>	<i>dŭkterys</i>

41.55 The noun *sěmenys* (3) 'linseed' is commonly only used in the plural. The plural declension is: N. *sěmenys*, G. *sěmenŭ*, D. *sěmenims*, A. *sěmenis*, I. *sěmenimis*, L. *sěmenysē*, V. *sěmenys*.

41.6 In the modern standard language the dual is no longer used. In older texts it is met for the most part in the nominative and accusative case. Examples of dual forms of certain of the nouns in this section are given below.

Masculine

N. - A. - V. — *dŭ vŭru, bróliu, árkliu, svečiŭ, medžiŭ, skaičiŭ*
 D. — *dvíem výram, bróliam, arkliám, svečiám, mēdžiam, skaičiam*
 I. — *dvíem výram, bróliam, arkliám, svečiaŭ, mēdžiam, skaičiam*

F e m i n i n e

- N. - A. - V. - — dvì várnì, gérvi, martì, valdì, akì, sēseri
 D. — dvíem várnóm, gérvém, marčíóm, valdžióm, akìm, seserìm
 I. — dviëm várnóm, gérvém, marčíóm, valdžióm, akiġm, seseriġm
 The other cases are the same as those of the plural.

42. ADJECTIVES

42.1 First declension adjectives: *báltas* (3) 'white'

Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
N. <i>báltas</i>	<i>baltà</i>	<i>balti</i>	<i>báltos</i>
G. <i>bálto</i>	<i>baltōs</i>	<i>baltŭ</i>	<i>baltŭ</i>
D. <i>baltám</i>	<i>báltai</i>	<i>baltiems</i>	<i>baltóms</i>
A. <i>báltą</i>	<i>báltą</i>	<i>báltus</i>	<i>báltas</i>
I. <i>báltu</i>	<i>bálta</i>	<i>baltaís</i>	<i>baltomís</i>
L. <i>baltamè</i>	<i>baltojè</i>	<i>baltuosè</i>	<i>baltosè</i>

saūsas (4) 'dry'

Singular		Plural	
N.	G.	D.	A.
<i>saūsas</i>	<i>saūsòs</i>	<i>saūsám</i>	<i>saūsaġ</i>
<i>saūsò</i>	<i>saūsòs</i>	<i>saūsám</i>	<i>saūsaġ</i>
<i>saūsai</i>	<i>saūsai</i>	<i>saūsai</i>	<i>saūsai</i>
<i>saūsą</i>	<i>saūsą</i>	<i>saūsą</i>	<i>saūsą</i>
<i>saūsà</i>	<i>saūsà</i>	<i>saūsà</i>	<i>saūsà</i>
<i>saūsamè</i>	<i>sausoje</i>	<i>sausuosè</i>	<i>sausosè</i>

didis (4) 'large'

Singular		Plural	
N.	G.	D.	A.
<i>didis</i>	<i>didžios</i>	<i>didžiam</i>	<i>didį</i>
<i>didžio</i>	<i>didžios</i>	<i>didžiam</i>	<i>didį</i>
<i>didžiai</i>	<i>didžiai</i>	<i>didžiai</i>	<i>didžiai</i>
<i>didį</i>	<i>didžią</i>	<i>didžią</i>	<i>didžią</i>
<i>didžiū</i>	<i>didžiū</i>	<i>didžiū</i>	<i>didžiū</i>
<i>didžiamè</i>	<i>didžioje</i>	<i>didžiuosè</i>	<i>didžiosè</i>

42.11 Comparative degree: *gerėsnis* (2) 'better' (sometimes found in accent class 4)

Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
N. <i>gerėsnis</i>	<i>gerėsnė</i>	<i>geresni</i>	<i>gerėsnės</i>
G. <i>gerėsnio</i>	<i>gerėsnės</i>	<i>gerėsnių</i>	<i>gerėsnių</i>
D. <i>gerėsniam</i>	<i>gerėsnei</i>	<i>gerėsniams</i>	<i>gerėsnėms</i>
A. <i>gerėsnį</i>	<i>gerėsnę</i>	<i>geresniūs</i>	<i>gerėsnės</i>
I. <i>geresniū</i>	<i>geresnė</i>	<i>gerėsniais</i>	<i>gerėsnėmis</i>
L. <i>geresniamè</i>	<i>gerėsnėje</i>	<i>gerėsniuose</i>	<i>gerėsnėse</i>

42.12 Superlative degree: *geriausias* (1) 'best'

Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
N. <i>geriausias</i>	<i>geriausia</i>	<i>geriausi</i>	<i>geriausios</i>
G. <i>geriausio</i>	<i>geriausios</i>	<i>geriausių</i>	<i>geriausių</i>
D. <i>geriausiam</i>	<i>geriausiai</i>	<i>geriausiems</i>	<i>geriausioms</i>
A. <i>geriausią</i>	<i>geriausią</i>	<i>geriausius</i>	<i>geriausias</i>
I. <i>geriausiu</i>	<i>geriausia</i>	<i>geriausiais</i>	<i>geriausiomis</i>
L. <i>geriausiame</i>	<i>geriausioje</i>	<i>geriausiuose</i>	<i>geriausiose</i>

42.2 Second declension adjectives: *aiškus* (3) 'clear'

Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
N. <i>aiškus</i>	<i>aiški</i>	<i>aiškūs</i>	<i>aiškos</i>
G. <i>aiškaūs</i>	<i>aiškiōs</i>	<i>aiškių</i>	<i>aiškių</i>
D. <i>aiškiam</i>	<i>aiškiai</i>	<i>aiškiems</i>	<i>aiškioms</i>
A. <i>aiškų</i>	<i>aiškią</i>	<i>aiškius</i>	<i>aišbias</i>
I. <i>aiškiu</i>	<i>aiškia</i>	<i>aiškiais</i>	<i>aiškiomis</i>
L. <i>aiškiamė</i>	<i>aiškiojė</i>	<i>aiškiuose</i>	<i>aiškiosė</i>

puikūs (4) 'splendid'

Singular		Plural	
N.	Feminine	Masculine	Feminine
N. <i>puikūs</i>	<i>puiki</i>	<i>puikūs</i>	<i>puikios</i>
G. <i>puikaūs</i>	<i>puikiōs</i>	<i>puikių</i>	<i>puikių</i>
D. <i>puikiām</i>	<i>puikiai</i>	<i>puikiems</i>	<i>puikioms</i>
A. <i>puikų</i>	<i>puikią</i>	<i>puikiūs</i>	<i>puikiās</i>
I. <i>puikiū</i>	<i>puikiā</i>	<i>puikiais</i>	<i>puikiomis</i>
L. <i>puikiamė</i>	<i>puikiojė</i>	<i>puikiuose</i>	<i>puikiosė</i>

atidūs (4) 'attentive'

Singular		Plural	
N.	Feminine	Masculine	Feminine
N. <i>atidūs</i>	<i>atidi</i>	<i>atidūs</i>	<i>atidžios</i>
G. <i>atidaūs</i>	<i>atidžiōs</i>	<i>atidžių</i>	<i>atidžių</i>
D. <i>atidžiām</i>	<i>atidžiai</i>	<i>atidžiams</i>	<i>atidžioms</i>
A. <i>atidų</i>	<i>atidžią</i>	<i>atidžiūs</i>	<i>atidžiās</i>
I. <i>atidžiū</i>	<i>atidžiā</i>	<i>atidžiais</i>	<i>atidžiomis</i>
L. <i>atidžiamė</i>	<i>atidžiojė</i>	<i>atidžiuose</i>	<i>atidžiosė</i>

42.3 Third declension adjectives: *bažnytinis* (1) 'ecclesiastical'

Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
N. <i>bažnytinis</i>	<i>bažnytinė</i>	<i>bažnytiniai</i>	<i>bažnytinės</i>
G. <i>bažnytinio</i>	<i>bažnytinės</i>	<i>bažnytinių</i>	<i>bažnytinių</i>
D. <i>bažnytiniam</i>	<i>bažnytinei</i>	<i>bažnytiniams</i>	<i>bažnytinėms</i>
A. <i>bažnytinį</i>	<i>bažnytinę</i>	<i>bažnytinius</i>	<i>bažnytines</i>
I. <i>bažnytiniu</i>	<i>bažnytine</i>	<i>bažnytiniais</i>	<i>bažnytinėmis</i>
L. <i>bažnyniniame</i>	<i>bažnytinėje</i>	<i>bažnytiniuose</i>	<i>bažnytinėse</i>

geležinis (2) 'iron'

Singular		Plural	
N.	geležinis	geležinė	geležiniai
G.	geležinio	geležinės	geležinių
D.	geležiniam	geležinei	geležiniams
A.	geležinį	geležinę	geležinius
I.	geležiniū	geležinė	geležiniais
L.	geležiniame	geležinėje	geležiniuose

menkūtis 'small, tiny'

Singular		Plural	
N.	menkūtis	menkūtė	menkūčiai
G.	menkūčio	menkūtės	menkūčių
D.	menkūčiui	menkūtei	menkūčiams
A.	menkūtį	menkūtę	menkūčius
I.	menkūčių	menkūtė	menkūčiais
L.	menkūčiame	menkūtėje	menkūčiuose

42.4 Definite adjectives

42.41 Definite adjectives of the 1st declension: *baltasis* (3) 'white'

Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
N.	baltasis	baltoji	baltosios
G.	baltojo	baltosios	baltųjų
D.	baltajam	baltajai	baltosioms
A.	baltąjį	baltąją	baltąsias
I.	baltuoju	baltąja	baltosiomis
L.	baltajame	baltąjoje	baltosiose

sausasis (4) 'dry'

Singular		Plural	
N.	sausasis	sausoji	sausosios
G.	sausojo	sausosios	sausųjų
D.	sausajam	sausajai	sausosioms
A.	sausąjį	sausąją	sausąsias
I.	sausuoju	sausąja	sausosiomis
L.	sausajame	sausąjoje	sausosiose

42.42 Definite adjectives of the second declension: *lygus* (3) 'equal'

Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
N.	lygusis	lygioji	lygiosios
G.	lygiojo	lygiosios	lygiųjų
D.	lygiajam	lygiajai	lygiosioms
A.	lygųjį	lygiąją	lygiąsias
I.	lygiuoju	lygiąja	lygiosiomis
L.	lygiajame	lygiąjoje	lygiosiose

puikūsis (4) 'splendid'

	Singular		Plural	
N.	puikūsis	puikiōji	puikieji	puīkiosios
G.	puīkiojo	puikiōsios	puikiūjū	puikiūjū
D.	puikiājam	puīkijai	puikiesiems	puikiōsioms
A.	puīkųji	puīkiąja	puikiūsius	puikiąsias
I.	puikiūju	puikiąja	puikiaisiais	puikiōsiomis
L.	puikiājame	puikiōjoje	puikiuōsiuose	puikiōsiose

42.43 Definite adjectives of the third declension: *paskutinỹsis*
(2) 'last'

Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
N. paskutinỹsis	paskutiniōji	paskutiniēji	paskutīniosios
G. paskutiniojo	paskutiniōsios	paskutiniūjū	paskutiniūjū
D. paskutiniājam	paskutiniājai	paskutiniėsiems	paskutiniōsioms
A. paskutiniįji	paskutiniąja	paskutiniūsius	paskutiniąsias
I. paskutiniūju	paskutiniąja	paskutiniaisiais	paskutiniōsiomis
L. paskutiniājame	paskutiniōjoje	paskutiniuōsiuose	paskutiniōsiose

The definite adjective forms of the third declension are rarely used.

42.44 The comparative degree of the definite adjective: *geresnỹsis* (4) 'better'

Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
N. geresnỹsis	geresnĩõji	geresnieji	gerēsniusios
G. gerēsniõjo	geresniõsios	geresniũjũ	geresniũjũ
D. geresniāj̃am	gerēsniāj̃ai	geresniesiems	geresniõsioms
A. gerēsniįji	gerēsniąj̃ą	geresniũsius	geresniąsias
I. geresniũju	geresniąja	geresniaisiais	geresniõsiomis
L. geresniāj̃ame	geresniõjoje	geresniuõsiuose	geresniõsiose

42.45 The superlative degree of the definite adjective: *geriaūsiasis* (1) 'best'

Singular		Plural		
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine	
N.	geriaūsiasis	geriaūsioji	geriaūsieji	geriaūsiosios
G.	geriaūsiojo	geriaūsiosios	geriaūsijų	geriaūsijų
D.	geriaūsiajam	geriaūsiajai	geriaūsiesiems	geriaūsiosioms
A.	geriaūsiaįji	geriaūsiają	geriaūsiausius	geriaūsiašias
I.	geriaūsioju	geriaūsiają	geriaūsiaisiais	geriaūsiosiomis
L.	geriaūsiajame	geriaūsiojoje	geriaūsiausiuose	geriaūsiosiose

42.5 *Dual forms of adjectives.* Dual forms of certain of the adjectives listed in this section are given below.

M a s c u l i n e

N.-A.-V.: dū báltu, áiškiu, sausù, didžiù, puikiù, geresniù, geriáusiu
 D.: dvíem baltíem, aiškiem, sausiem, puikiem, gerèsnìem, geriáu-
 siem
 I.: dviēm baltíēm, aiškiēm, sausiēm, puikiēm, gerèsnìem, geriáu-
 siem

F e m i n i n e

N.-A.-V.: dvì bálti, áiški, sausi, didì, puikì, geresnì, geriáusi
 D.: dvíem baltóm, aiškióm, sausóm, didžióm, puikióm, gerèsnèm,
 geriáusiom
 I.: dviēm baltóm, aiškióm, sausóm, didžióm, puikióm, gerèsnèm,
 geriáusiom

42.51 The nominative-accusative-vocative has the same stress as the accusative plural. The dative dual is stressed like the dative plural. In the instrumental dual disyllabic nouns have the circumflex stress on the end; nouns with more than two syllables have the same stress in the instrumental dual as they do in the instrumental plural.

43. VERBS

In simple verbs the third person singular and plural (and dual) are not distinguished, the same form being used with both singular and plural (and dual) subjects.

43.1 INDICATIVE MOOD. ACTIVE VOICE

43.11 *Present tense.*

1st conjugation

	dirbti 'to work'	sukti 'to turn'	jausti 'to feel'
		Singular	
1)	dirbu 'I work,	sukù 'I turn,	jaučiù 'I feel,
2)	dirbi am working,	sukì am turning,	jautì am feeling,
3)	dirba etc.'	suka etc.'	jaučia etc.'

		Plural	
1)	dirbame	sūkame	jaūčiame
2)	dirbate	sūkate	jaūčiate
3)	dirba	sūka	jaūčia

1st conjugation (reflexive)

	dirbtis 'to make for oneself'	sūktis 'to turn, to be turned'	jaūstis 'to feel'
	Singular		
1)	dirbuos(i)	sukúos(i)	jaučiuos(i)
2)	dirbiesi(i)	sukies(i)	jauties(i)
3)	dirbas(i)	sūkas(i)	jaūčias(i)
	Plural		
1)	dirbamēs	sūkamēs	jaūčiamēs
2)	dirbatēs	sūkatēs	jaūčiatēs
3)	dirbas(i)	sūkas(i)	jaūčias(i)

2nd conjugation

	mylēti 'to love'		tikēti 'to believe'
	Singular		Plural
1)	mýliu 'I love,	tikiū 'I believe,	1) mýlime tikime
2)	mýli am loving,	tiki am believing,	2) mýlite tikite
3)	mýli etc.'	tiki etc.'	3) mýli tiki

2nd conjugation (reflexive)

	mylētis 'to love oneself, to love each other'	tikētis 'to hope'
	Singular	
1)	mýliuos(i) 'I love myself'	tikiúos(i) 'I hope'
2)	mýlies(i)	tikies(i)
3)	mýlis(i)	tikis(i)
	Plural	
1)	mýlimēs	tikimēs
2)	mýlitēs	tikitēs
3)	mýlis(i)	tikis(i)

3rd conjugation

	mókyti 'to teach'		matýti 'to see'
	Singular		Plural
1)	mókau 'I teach,	mataū 'I see, am	1) mókome mātome
2)	mókai am teaching,	mataí seeing,	2) mókote mātote
3)	móko etc.'	māto etc.	3) móko māto

3rd conjugation (reflexive)

	mókytis 'to learn'		matýtis 'to see each other'
	Singular		Plural
1)	mókaus(i)	mataūs(i)	1) mókomēs mātomēs
2)	mókais(i)	mataís(i)	2) mókotēs mātotēs
3)	mókos(i)	mātos(i)	3) mókos(i) mātos(i)

43.12 Simple preterit.

1st conjugation

dirbti 'to work'			sukti 'to turn'		jausti 'to feel'	
Singular						
1)	dirbau	'I worked,	sukaũ	'I turned,	jaučiaũ	'I felt,
2)	dirbai	did work'	sukaĩ	did turn'	jauteĩ	did feel'
3)	dirbo		sũko		jaũtẽ	
Plural						
1)	dirbome		sũkome		jaũtẽme	
2)	dirbote		sũkote		jaũtẽte	
3)	dirbo		sũko		jaũtẽ	

1st conjugation (reflexive)

	dirbtis	'to make for oneself'	sūktis	'to turn, to be turned'	jaūstis	'to feel'
	Singular					
1)	dirbaus(i)		sukaūš(i)		jaučiaūš(i)	
2)	dirbais(i)		sukaīš(i)		jauteīš(i)	
3)	dirbos(i)		sūkos(i)		jaūtēs(i)	
	Plural					
1)	dirbomēs		sūkomēs		jaūtēmēs	
2)	dirbotēs		sūkotēs		jaūtētēs	
3)	dirbos(i)		sūkos(i)		jaūtēs(i)	

2nd conjugation

mylēti 'to love'			tikēti 'to believe'		
Singular			Plural		
1)	mylējau	'I loved,	1)	mylējome	tikējome
2)	mylējai	did love,	2)	mylējote	tikējote
3)	mylējo	etc.'	3)	mylējo	tikėjo

3rd conjugation

móktyi 'to teach'			matýti 'to see'				
Singular			Plural				
1)	mókiau	'I taught,	mačiaū	'I saw,	1)	mókẽme	mãtẽme
2)	mókai	did teach,	matėi	did see,	2)	mókẽte	mãtẽte
3)	mókẽ	etc.'	mãtẽ	etc.'	3)	mókẽ	mãtẽ

The reflexive forms of the simple preterit of the 2nd and 3rd conjugations are omitted; the endings are precisely the same as those of the 1st conjugation.